2023

S-RYHMÄN VUOSI JA VASTUULLISUUS 2023

SISÄLTÖ

S-RYHMÄ

5 S-RYHMÄ LYHESTI
9 PÄÄJOHTAJAN KATSAUS
11 STRATEGIA
13 LIIKETOIMINTAKATSAUKSET
21 HALLINTO JA JOHTO
25 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ
37 VASTUULLISUUSJOHTAJAN KATSAUS
38 VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN
41 SIDOSRYHMÄTYÖ
46 ARVONLUONTI
47 HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA

53 KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ
54 PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN
58 KOTIMAISUUS
60 KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE
64 ELÄINTEN HYVINVOINTI
65 KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA

69 ILMASTO
78 LUONNON MONIMUOTOISUUS
85 KIERTOTALOUS

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA

94 IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ
100 VASTUULLINEN HANKINTA
108 TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN
113 TIETOSUOJA
115 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI
120 MONIMUOTOISUUS

RAPORTIN RAJAUS JA VARMENNUS

125 VUOSI- JA VASTUULLISUUS-KATSAUKSEN KUVAUS
126 GRI-SISÄLTÖINDEKSI
130 ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA (TCFD)
135 GHG INVENTORY REPORT 2023
142 VARMENNUSLAUSUNTO

S-RYHMÄ

JO NELJÄ MILJOONAA S-ETUKORTTIA JA ENNÄTYSBONUKSET ASIAKASOMISTAJILLE

Asiakasomistajuudessa oli vahvaa vetovoimaa, ja Omistajan tilipäivä -kampanja kirkasti sen hyötyjä entisestään. Uusia jäseniä osuuskauppoihin liittyi yli 110 000, ja S-Etukortteja on jo neljä miljoonaa. Bonuksina ja muina rahallisina etuina palautimme asiakasomistajille ennätykselliset yli puoli miljardia euroa. **S. 7–9**

VERKKOKAUPAT VAHVASSA VEDOSSA

S-ryhmästä on kasvanut iso teknologiatalo, joka kehittää maan suosituimpia sovelluksia. Esimerkiksi S-mobiililla on noin 2,2 miljoonaa käyttäjää. Verkkokaupoissa asiakaslähtöinen kehitystyö näkyi myynnin ja asiakastyytyväisyyden selvänä kasvuna. Ruoan verkkokaupassa S-kaupat jatkoi markkinajohtajana, ja onnistuneet uudistukset siivittivät Prisma.fin ja Sokos.fin mainiota kehitystä. Hyvin palvelevat kotimaiset verkkokaupat ovat aito vaihtoehto globaaleille verkkokauppajäteille. **S. 9–15**

TUKEA RAUHAN TYÖHÖN JA KONFLIKTEISTA KÄRSIVIEN AUTTAMISEKSI

Ohjasimme vuonna 2023 suoraa rahallista tukea Suomen Punaisen Ristin katastrofirahastoon tukeaksemme työtä konfliktista kärsivien auttamiseksi Gazassa, Israelissa ja Länsirannalla. Myös S-ryhmän ja Suomen Punaisen Ristin yhteiskeräys Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi jatkui ja yhdessä asiakkaiden kanssa on kerätty jo vuoden 2023 loppuun mennessä yli 1,5 miljoona euroa SPR:n katastrofirahastoon. **S. 50**

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

KANNUSTAMME ASIAKKAITAMME SYÖMÄÄN ILMASTON KANNALTA KESTÄVÄMMIN

Ruoalla on keskeinen merkitys ihmisten ja ympäristön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kaupalla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten Suomi syö. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista. Vuonna 2023 kasvipohjaisen ruoan osuus myynnistä oli 60 prosenttia. **S. 54**

TOIMME TEHDASHUOLLETTUJA LAITTEITA VALIKOIMIIMME

Tehdashuollettujen käytettyjen puhelimien myynti alkoi Prisma.fissä vuoden 2023 syksyllä. Käytetyt ja huollossa täysin tarkastetut älypuhelimet olivat useammalla viikolla myydyimpiä tuotteita puhelinkategoriassa vastaten asiakkaiden kasvavaan kiinnostukseen käytettyjä mobiililaitteita kohtaan. Myös yhteistyö kunnostettuja iPhoneja myyvän Swappien kanssa jatkui. **S. 62**

ABC-LATAUS ON SUOMEN SUURIN SÄHKÖAUTOJEN TEHOLATAUSVERKOSTO

Rakennamme koko maan kattavaa sähköautojen latausverkostoa S-ryhmän toimipaikkojen yhteyteen. Ensimmäiset ABC-latausasemat avattiin keväällä 2021, ja ABC-lataus kasvoi reilussa vuodessa Suomen suurimmaksi teholatausverkostoksi. Latausasemia oli vuoden 2023 lopussa lähes 300 kappaletta, ja niissä oli yhteensä yli 1800 latauspistettä. **S. 65**

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

KANSAINVÄLISESTI URAAUURTAVA PILOTTIHANKE KARTOITTI S-RYHMÄN LUONTOHAITAT

Jyväskylän yliopiston resurssiviisausyhteisö JYU.Wisdom -tutkimushankkeessa tutkijat arvioivat S-ryhmän ja sen hankintaketjun luontojalanjäljen. Vuoden 2023 keväällä julkaistu hankkeen väliraportti kertoo, että S-ryhmän ja sen hankintaketjun luontojalanjäljestä suurimman osan muodostavat elintarvikkeet ja polttoaineet. Valtaosa luontojalanjäljestä kohdistuu Suomen rajojen ulkopuolelle. **S. 81**

S-RYHMÄ JA CHIQUITA YHTEISTYÖHÖN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN PUOLESTA

S-ryhmän ja Chiquitan uudenlaisessa yhteistyöhankkeessa istutetaan ekologinen käytävä banaaniviljelmien ympärille Costa Ricassa. Yhteisen hankkeen tavoitteena on kohentaa alueen lajien elinolosuhteita, tehdä yhteistyötä paikallisten maanomistajien kanssa sekä kerätä oppeja hankintaketjussa tehtävästä luontoyhteistyöstä. **S. 81**

OLEMME VÄHENTÄNEET OMAN TOIMINTAMME PÄÄSTÖJÄ SUUNNITELTUA NOPEAMMIN

Vuodesta 2015 alkaen olemme onnistuneet vähentämään oman toimintamme päästöjä jo 83 prosenttia. Päästöt ovat vähentyneet erityisesti parantuneen energiatehokkuuden, uusittujen luonnollisia kylmäaineita käyttävien kylmälaitosten, oman uusiutuvan energian investointien sekä päästöttömän sähkönhankinnan johdosta. **S. 72**

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

SELVITYS PERHEYSTÄVÄLLISYYDEN JA LAPSEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISESTA TEKSTIILITUOTANNOSSA

Julkaisimme Pelastakaa Lasten ja Work Aheadin kanssa yhteisen hankkeen raportin perheystävällisyyden toteutumisesta tekstiilituotannossa ja naisten ja lapsen oikeuksiin liittyvistä kysymyksistä Bangladeshissa. Selvitys on jatkoa S-ryhmän Radikaali läpinäkyvyys -tutkimusmallille. **S. 107**

IHANTEELLISIMPIA JA INNOSTAVIMPIA TYÖPAIKKOJA

S-ryhmän yritysten hienosti kehittyneet työyhteisötutkimusten tulokset heijastuvat ulospäin hyvänä työnantajakuvana ja maineena: Universumin tutkimuksessa kaupallisen alan ammattilaiset valitsivat S-ryhmän ensi kertaa 1. sijalle Suomen ihanteellisimmaksi työnantajaksi. Suomen innostavimmat työpaikat -kisassa s-ryhmäläiset saivat suurten ja keskisuurten yritysten sarjojen voitot sekä jättipotin muita huippusijoituksia. **S. 116**

PILOTOIMME YHTEISÖLLISTÄ TYÖVUOROSUUNNITTELUA HYVIN TULOKSIN

S-ryhmässä on pilotoitu vuoden 2023 aikana uudenlaista, yhteisöllisen työvuorosuunnittelun toimintamallia. Yhteisöllisessä työvuorosuunnittelussa työntekijä poimii itse työvuoronsa suunnittelujärjestelmästä ja pystyy entistä paremmin yhteensovittamaan omaa työ- ja vapaa-aikaansa. **S. 117**

S-RYHMÄ

5 S-RYHMÄ LYHESTI
9 PÄÄJOHTAJAN KATSAUS
11 STRATEGIA
13 LIIKETOIMINTAKATSAUKSET
21 HALLINTO JA JOHTO
25 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ
37 VASTUULLISUUSJOHTAJAN KATSAUS
38 VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN
41 SIDOSRYHMÄTYÖ
46 ARVONLUONTI
47 HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

S-ryhmä on suomalainen osuustoiminnallinen, asiakkaiden omistama yritysryhmä. Tarjoamme marketkaupan, tavaratalo- ja erikoisliikekaupan, liikennekaupan sekä matkailu- ja ravitsemiskaupan palveluita. Lisäksi osa osuuskaupoista harjoittaa autokauppaa ja rautakauppaa, ja koko Suomessa on kattavat pankkipalvelut S-Pankin kautta.

S-ryhmän vähittäismyynti oli vuonna 2023 noin 14,2 miljardia euroa, ja se oli suurin yksityinen työllistäjä Suomessa noin 40 000 työntekijällään.

S-RYHMÄ LYHYESTI

S-ryhmä muodostuu 19 alueosuuskaupasta, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta (SOK) sekä niiden tytäryhtiöistä. Lisäksi meihin kuuluu kuusi paikallisosuuskauppaa. Osuuskauppojen verkosto ulottuu koko maahan, ja niiden toiminnassa on vahva alueellinen painotus. Osuuskauppojen jäsenet eli asiakasomistajat omistavat osuuskaupat, jotka puolestaan omistavat keskusliike SOK:n.

SOK-yhtymän muodostavat Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) ja sen tytäryhtiöt. SOK on keskusliike, jossa tuotetaan S-ryhmän osuuskaupoille asiantuntija- ja tukipalveluita, kuten ketjuohjaus-, valikoima-, hankinta- ja markkinointipalveluita. SOK vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä. SOK:n tytäryhtiö SOK Liiketoiminta Oy harjoittaa marketkauppaa sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Virossa.

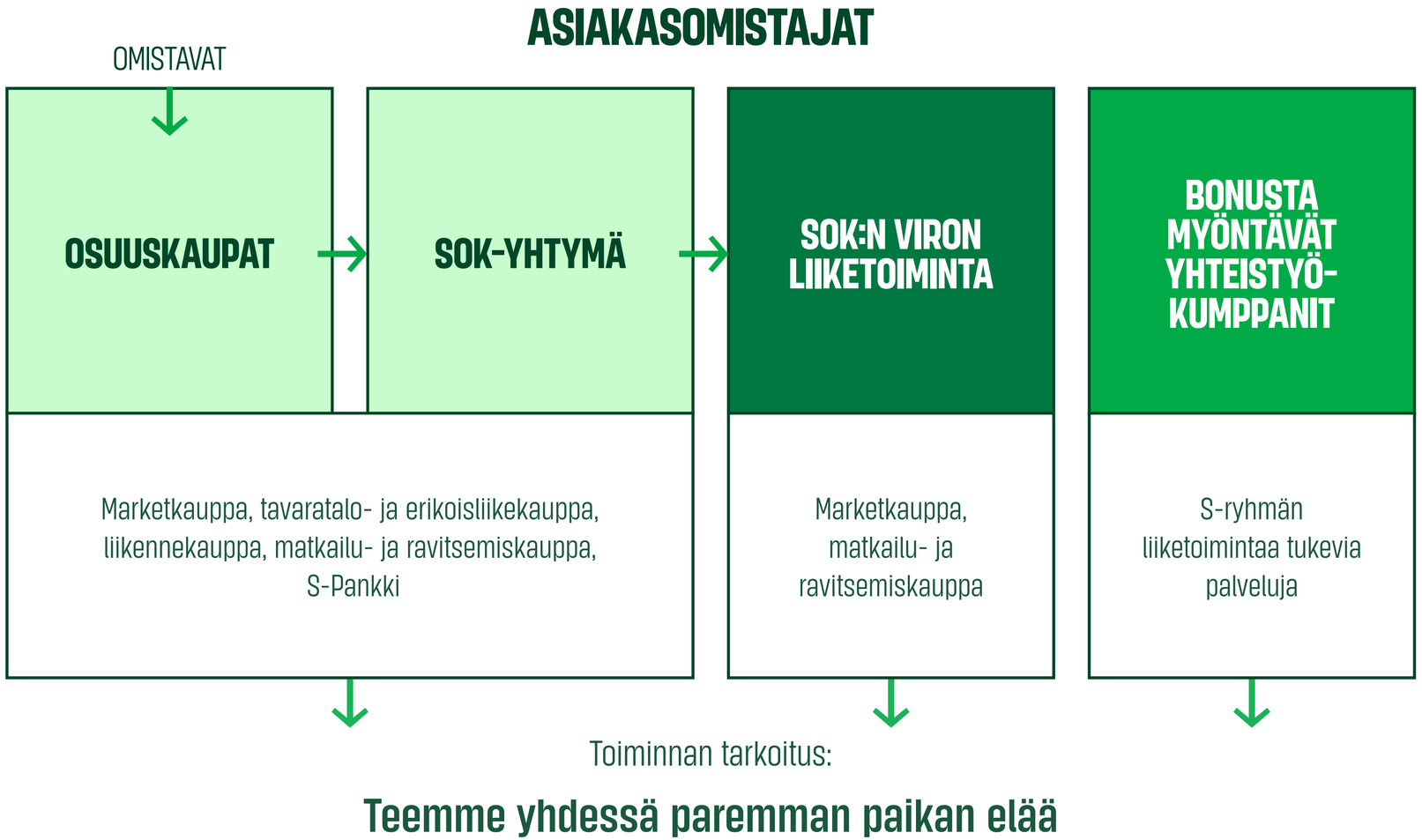

ALUEOSUUSKAUPAT JA ULKOMAANTOIMINNOT

ALUEOSUUSKAUPAT

Helsinki
Helsingin Osuuskauppa Elanto

Joensuu
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

Jyväskylä
Osuuskauppa Keskimaa

Kajaani
Osuuskauppa Maakunta

Kirkkonummi
Osuuskauppa Varuboden-Osla Handelslag

Kokkola
Osuuskauppa KPO

Kouvola
Kymen Seudun Osuuskauppa

Kuopio
Osuuskauppa PeeÄssä

Kuusamo
Koillismaan Osuuskauppa

Lahti
Osuuskauppa Hämeenmaa

Lappeenranta
Etelä-Karjalan Osuuskauppa

Mikkeli
Osuuskauppa Suur-Savo

Oulu
Osuuskauppa Arina

Pori
Satakunnan Osuuskauppa

Rauma
Osuuskauppa Keula

Salo
Suur-Seudun Osuuskauppa

Seinäjoki
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa

Tampere
Pirkanmaan Osuuskauppa

Turku
Turun Osuuskauppa

ULKOMAANTOIMINNOT

Viro
Prisma Sokos Hotels

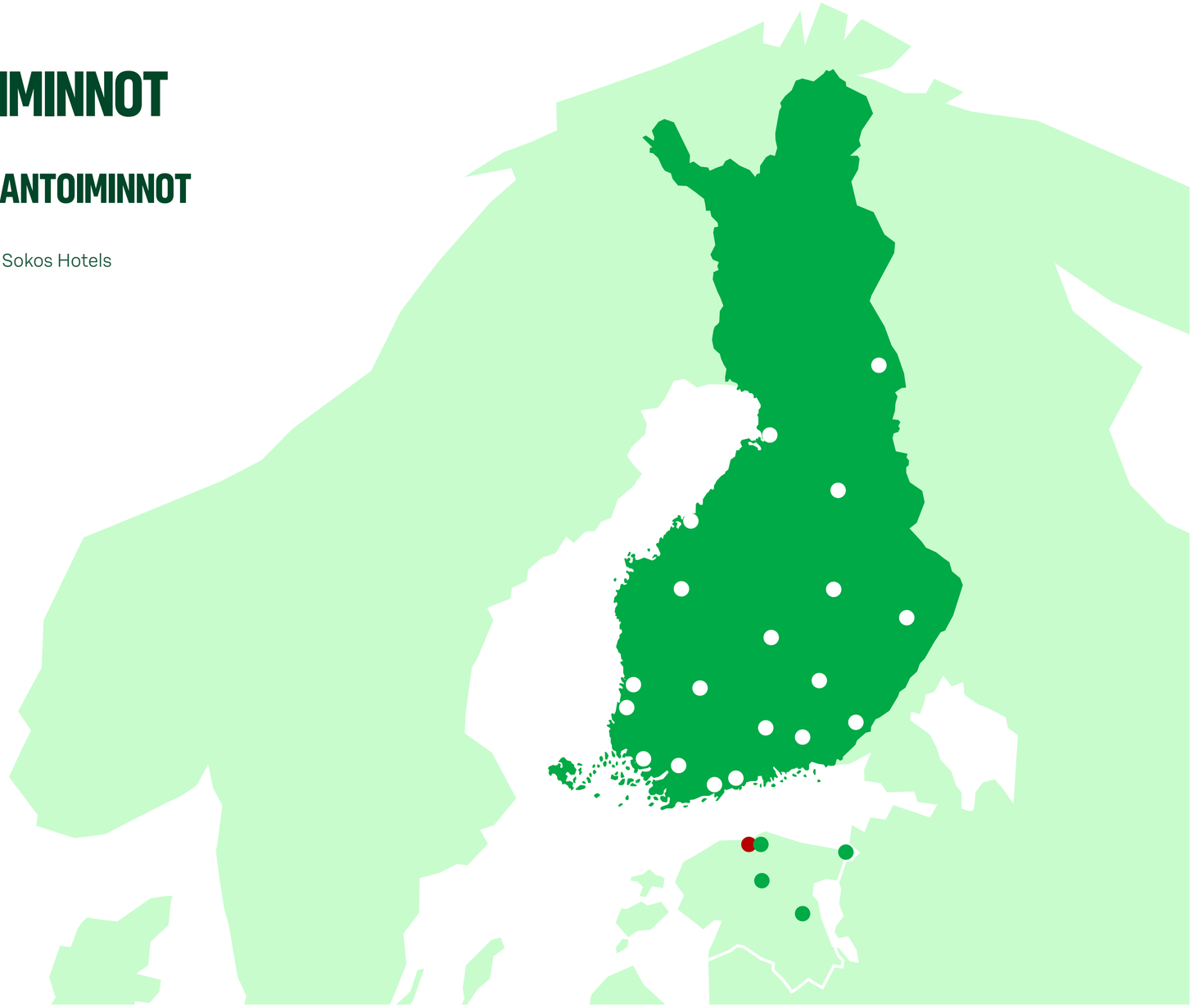

S-RYHMÄ LUKUINA

S-ryhmän liiketulos parani edeltävästä vuodesta. Kehityksen taustalla olivat reippaasti kasvaneet asiakasmäärät ja myynnin hyvä vire kautta linjan. Koronasta palautunut matkailu- ja ravitsemiskauppa paransi merkittävästi myyntiään ja tulostaan. Marketkaupassa markkinaa vahvempi kehitys jatkui päivittäistavarakaupassa, ja myös Prisman käyttötavarakauppa kävi yleistä markkinakehitystä paremmin. Liikennekaupassa tulos vahvistui edellisvuodesta, ja sähkölatausten myynti yli kolminkertaistui. Myynti ja tulos kehittyivät positiivisesti myös tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa. Kotimaahan investoitiin lähes 700 miljoonaa euroa. Verkostouudistusten lisäksi investoinnit kohdistuivat muun muassa verkkokauppaan ja digitaalisuuteen sekä energiatehokkuuteen.

LIIKETULOS

447

MILJ. €

INVESTOINNIT

667

MILJ. €

VEROTON VÄHITTÄISMYYNTI LIIKETOIMINTA-ALUEITTAIN

LIIKETOIMINTA-ALUE	MYYNTI (MILJ. €, SIS. KOKO S-RYHMÄ)	VERTAILU EDELLISVUOTEEN, %
Marketkauppa	10 437,6	+7,6
Liikennekauppa	2 171,0	–4,7
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	814,2	+11,5
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	269,9	+4,2
Muut	515,6	+3,6
S-ryhmä yhteensä	**14 208,3**	**+5,5**

S-RYHMÄN VEROTON VÄHITTÄISMYYNTI (MILJ. €)

MYYNTI: SUOMI

13 967

MILJ. €

MYYNTI: VIRO

241

MILJ. €

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

14 208

MILJ. €

OSUUSTOIMINTA JA ASIAKASOMISTAJUUS

Osuustoiminnallisen yritysmuodon ansiosta S-ryhmän osuuskauppojen liiketoiminnassa kiertävä raha hyödyttää osuuskauppojen asiakasomistajia ja varmistaa alueellisen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden. Toiminnan tuotto investoidaan asiakasomistajien eduksi kehittämällä palveluja ja uusimalla toimipaikkoja tai jaetaan asiakasomistajille erilaisina etuina, kuten Bonuksena ja maksutapaetuina.

ASIAKASOMISTAJIA*

2 577 010

*OSUUSKAUPPOJEN JÄSENMÄÄRÄ

ASIAKASOMISTAJILLE MAKSETUT RAHALLISET EDUT YHTEENSÄ

529

MILJ.€

BONUS

449

MILJ. €

Asiakasomistaja saa jopa 5 % Bonusta, eli rahaa takaisin ostoista yli 2 000 toimipaikasta.

OSUUSMAKSUN KORKO

2,5

MILJ. €

Jos edellisen vuoden tulos on ollut riittävän hyvä, osuuskauppa voi maksaa 100 euron osuusmaksulle korkoa.

YLIJÄÄMÄNPALAUTUS

64,2

MILJ. €

Ylijäämänpalautus lasketaan ostoista, jotka on tehty asiakasomistajan osuuskaupan omista toimipaikoista edellisen vuoden loppuun mennessä. Ylijäämänpalautusta maksaa osa osuuskaupoista.

MAKSUTAPAETU

13,7

MILJ. €

Kun ostokset maksetaan S-Etukortilla, edun piiriin kuuluvista ostoksista kertyy 0,5 % maksutapaetua.

S-RYHMÄN KESKEISET LUVUT

	2023	2022
Veroton vähittäismyynti, milj. €	**14 208**	13 465
Suomi	**13 967**	13 209
Viro*	**241**	256
Liiketulos, milj. €	**447**	325
Investoinnit, milj. €	**667**	556
Asiakasomistajille maksetut rahalliset edut, milj. €	**529**	484
Asiakasomistajia**	**2 577 010**	2 512 159
Henkilöstö, hlö	**41 413**	40 875
Työtyytyväisyysindeksi	**76,3**	76,3
Toimipaikat, lkm	**2 007**	1 984
Oman toiminnan päästöt, tn CO_2e	**69 400**	98 400
Uusiutuvan sähkön osuus kaikesta S-ryhmän sähkönkulutuksesta (päästöttömän sähkön osuus kaikesta S-ryhmän sähkönkulutuksesta, %)	**4 (100)**	82 (100)
Energian ominaiskulutus, kWh/brm²	**258**	256
Kierrätysaste, %	**82**	76
Marketkaupan suhteellinen ruokahävikki, %	**1,28**	1,44
Auditointien kattavuus riskimaatehtaista, %	**99**	99
Sertifiointiaste omien merkkien myyntivolyymista, %		
kahvi	**100**	100
tee	**100**	100
kaakao	**100**	100
puuvilla	**83**	61
soija***	**58**	65
Kasvipohjaisten osuus, %	**60**	59
Kotimaisten elintarvikkeiden osuus, % ****	**78**	78

HENKILÖSTÖ JA TOIMIPAIKAT

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

41 413

HENKILÖÄ

S-PANKKI*

847

HENKILÖÄ

*Aiemmin pankin henkilöstö on ollut mukana SOK-yhtymän luvussa.

ALUEOSUUSKAUPAT

34 567

HENKILÖÄ

SOK-YHTYMÄ*

5 999

HENKILÖÄ

TOIMIPAIKKOJA*

2 007

S-RYHMÄ YHTEENSÄ

*Toimipaikkojen lukumäärä ei sisällä muiden toimipaikkojen yhteydessä olevia ravintoloita.

* Vuoden 2022 myyntiluvussa mukana Venäjän liiketoiminta, joka on päättynyt. Pietarin Prismojen ja hotellien liiketoiminnot myytiin kesäkuussa 2022.

** Osuuskauppojen jäsenmäärä

*** Vertailuluku vuodelle 2022 on päivitetty.

**** Laskettu myydyistä elintarvikkeista ja ravintoloiden hankinnoista (€).

Energian ominaiskulutus, kierrätysaste, marketkaupan suhteellinen ruokahävikki, auditointien kattavuus riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuus eivät sisällä lähialueiden tietoja.

Vuoden 2023 energian ominaiskulutuksen, oman toiminnan päästöjen, kierrätysasteen, suhteellisen ruokahävikin, auditointien kattavuuden riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuuden varmennusraportti →

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

OSUUSTOIMINNAN HYÖTY ASIAKKAILLE YHÄ KIRKKAAMPI

Vuonna 2023 jatkui haastava ajanjakso, jota pandemian jälkeen varjostivat sota Ukrainassa, jännitteinen maailmanpoliittinen tilanne ja heikko talouskehitys. Epävarmassa ajassa osuuskaupan vahvuudet korostuivat ja tekivät meistä vetovoimaisia. Asiakasomistajuuden avainluvuissa rikottiin monia ennätyksiä, ja liiketoimintamme vire oli yleistä markkinakehitystä parempaa.

Keskityimme kuluneena vuonna tiukasti oman toimintamme tehostamiseen ja perustehtävämme toimeenpanoon. Edullinen ostoskori, osuvat valikoimat ja jatkuvasti parantuvat palvelumme näkyivät kasvavissa asiakas- ja asiointimäärissä sekä asiakastyytyväisyydessä.

Vaikka vuosi oli myös S-ryhmän liiketoimintojen näkökulmasta vaihteleva, toimintaympäristö oli edellisvuosia vakaampi. Vuotta leimasi kuitenkin huoli kasvavista kustannuksista ja ostovoiman kehityksestä. Kuluttajien kasvanut hintatietoisuus näkyi ostopäätösten tarkassa harkinnassa.

Alkuvuonna energian hintojennousut jäivät leudon talven myötä pelättyä pienemmiksi, ja palveluiden kysyntä säilyi kohtuullisena. Kauppa kävi myös loppuvuonna hyvin S-ryhmän toimipaikoissa. Liiketoiminnoissamme kehitys olikin yleistä markkinakehitystä parempaa kautta linjan, ja S-ryhmän myynti ja liiketulos vahvistuivat selvästi edellisvuodesta.

Omistajan tilipäivä -kampanja kirkasti asiakasomistajuuden merkitystä.

Osuustoiminnan idea ja asiakasomistajuus puhuttelivat vahvasti ihmisiä tässä ajassa. Keväällä alkanut Omistajan tilipäivä -kampanjamme kirkasti yritysmuotomme merkitystä entisestään. Uusia jäseniä osuuskauppoihin liittyi yli 110 000, ja S-Etukortteja on nyt jo neljä miljoonaa. Erityisen hienoa on, että entistä useampi nuori aikuinen ryhtyi viime vuonna asiakasomistajaksi.

Vuonna 2023 palautimme asiakasomistajillemme ennätykselliset yli puoli miljardia euroa Bonuksina ja muina rahallisina etuina. Myös Bonukset nousivat ennätystasolle, lähes 450 miljoonaan euroon. Kattava verkostomme ja laaja palveluvalikoimamme tekevät keskittämisestä helppoa. Bonus kertyy talouskohtaisesti, ja tilille tulevan rahan voi käyttää missä tahansa ilman aikarajaa. Tätä myös asiakkaamme arvostavat.

»

Rahallisen palkitsemisen lisäksi palvelujemme kattavuus ja osuvuus ovat niitä konkreettisia seikkoja, jotka helpottavat asiakkaidemme arkea ja auttavat tekemään siitä visiomme mukaisesti juhlaa. Vuonna 2023 jatkoimmekin päämäärätietoisesti palveluidemme, verkostomme ja valikoimiemme kehittämistä. Mittavat, lähes 700 miljoonan euron investointimme tuovat samalla työtä ja hyvinvointia eri puolille Suomea.

Merkittäviä toimipaikkainvestointeja olivat muun muassa Sale-ketjun uudistus ja ABC-latausverkoston laajentaminen. Lisäksi uudistettiin useita Prismoja ja avattiin yli 50 uutta tai uudistettua ravintolaa sekä useita hotelleja. Otamme isoja harppauksia myös digitaalisissa palveluissa ja monikanavaisessa asioinnissa.

Tavoitteemme omien päästöjen vähentämisestä täyttyy etuajassa.

S-ryhmästä on kasvanut iso teknologiatalo, joka kehittää maan suosituimpia sovelluksia. S-mobiilin käyttöönottaneita on noin 2,2 miljoonaa ja ABC-mobiililla käyttäjiä on lähes 600 000. Ruoan verkkokaupasta toimitimme viime vuonna yli kaksi miljoonaa lähetystä. Onnistumisesta kertoo myös Prisman ja Sokoksen uudistuneiden verkkokauppojen mainio kehitys. Vuosi 2023 osoitti, että hyvin palvelevat kotimaiset verkkokaupat ja -palvelut ovat aito vaihtoehto globaaleille verkkokauppajäteille.

Panostuksemme laadukkaisiin digipalveluihin näkyy myös työnantajamaineessamme. Vuonna 2023 nousimme Universumin tutkimuksessa ensi kertaa it-ammattilaisten arvioissa 10 ihanteellisimman työnantajan joukkoon. Kaupallisen alan ammattilaisten arvioissa olemme olleet jo pitkään vetovoimaisten työnantajien listan kärkipäässä. Henkilöstön työtyytyväisyys säilyi S-ryhmässä hyvällä, paikoin jopa erinomaisella tasolla. Työyhteisötutkimusten tulokset ilahduttavat: Yli 80 prosenttia s-ryhmäläisistä kokee työnsä merkityksselliseksi. Suuri kiitos menestyksestämme kuuluu sitoutuneelle henkilöstöllemme.

Vastuullisuustyömme edistyi monella rintamalla vuonna 2023. Olemme investoineet paljon energiatehokkuuteen, ja saavutamme etuajassa tavoitteemme omien päästöjen vähentämisessä. Tammikuussa 2024 kerroimme lisäksi tavoitteestamme vähentää ilmastopäästöt nettonollaan sekä oman toiminnan että arvoketjun osalta vuoteen 2050 mennessä. Vuoden aikana eteni myös uraauurtava hankkeemme yritysten luontojalanjäljen laskemiseksi, ja Pelastakaa Lapset selvitti S-ryhmän toimeksiannosta naisten ja lapsen oikeuksien toteutumista tekstiilituotannossa Bangladeshissa.

Toimintaympäristön epävakaus jatkuu vuonna 2024, ja näkymä tulevaan on osin sumuinen. S-ryhmällä on kuitenkin hyvät lähtökohdat alkaneeseen vuoteen. Kun oma perustamme on vakaa, voimme tuottaa parasta hyötyä asiakasomistajillemme ja tukea koko lähiyhteisömme pärjäämistä.

Hannu Krook,
pääjohtaja, SOK

STRATEGIA VIITOITTAA TIETÄ TULEVAAN

Poikkeukselliset ajat jatkuivat vuonna 2023. Toimintaympäristön epävakaus ja heikko talouskehitys vaikuttivat myös S-ryhmään. Vahva strategia antoi kuitenkin kaupparyhmällemme selkeän suunnan niin ketterään reagointiin kuin pitkän aikavälin tavoitteidemme edistämiseen.

Strategiamme kulmakiviä ovat kilpailuetua tuottava osuustoiminnallisuus, asiakashyödyn ja liiketoiminnan kasvattaminen ja suorituskykymme parantaminen. Niiden kautta vastaamme keskeisiin kauppaa ja palveluita muovaaviin muutosvoimiin: digitaalisuuteen, kansainvälistyvään kilpailuun, lisääntyvään epävarmuuteen sekä kulutuksen polarisoitumiseen ja pirstaloitumiseen. Huomioimme myös ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen kaltaiset megatrendit, jotka vaikuttavat väistämättä toimintaympäristöömme.

Strategian kautta toteutamme missiotamme ja siirrymme kohti visiotamme. Kaupparyhmämme missio on *”Teemme yhdessä paremman paikan elää”*. Tehtävämme on tuottaa kohtuuhintaisia ja laadukkaita tuotteita ja palveluita jäsenillemme, suomalaisille kuluttajille. Samalla haluamme olla toimialojemme edelläkävijä vastuullisuudessa. S-ryhmän missiota toteuttava vastuullisuusohjelmamme kurkottaa pitkälle tulevaisuuteen, ja ottaa huomioon myös esimerkiksi luonnonvarojen kestävän käytön.

Visiomme on *”Arjesta juhlaa makusi mukaan”*. Me tunnemme miljoonat suomalaiset ja heidän makunsa ainutlaatuisella tavalla, ja meihin myös luotetaan. Syvennämme luottamussuhdetta parantamalla asiakkaamme arkea ja tarjoamalla juuri hänen makunsa ja tarpeidensa mukaisia tuotteita, palveluita ja kokemuksia.

Tulevaisuudessa teemme tätä yhä osuvammin hyödyntämällä tehokkaasti dataa ja analytiikkaa. Tiedolla johtaminen ja asiakaskuuntelu ovat S-ryhmässä kaiken kehittämisen ajuri. Paremman asiakasymmärryksen avulla voimme lisätä asiakkaiden kokemaa hyötyä ja näin rakentaa liiketoimintojemme kilpailukykyä pitkälle tulevaisuuteen.

»

Vuonna 2023 keskiössä oli erityisesti lojaliteetin syventäminen. Haastavassa taloustilanteessa yhden strategiamme peruspilarin, osuustoiminnallisuuden, tuottaman kilpailuedun merkitys kirkastui. Asiakasomistajuudesta tulee jäsenillemme kannattavaa ja merkityksellistä vain aitojen etujen ja tekojen kautta. Jokapäiväisen edullisen hintatason lisäksi näitä etuja konkretisoivat muun muassa Omistajan tilipäivä -kampanja sekä S-mobiili, josta omistajiemme on kätevä seurata jäsenyydestä saamaansa kokonaishyötyä.

Keskityimme edelleen myös suorituskykymme parantamiseen. Toimintamme tehokkuus on kasvavan asiakashyödyn eli parempien palvelujen ja kilpailukykyisten hintojen edellytys.

Lojaliteetin syventäminen ja suorituskykymme parantaminen olivat keskiössä vuonna 2023.

S-ryhmän uudistuminen ja kasvu on yhä teknologia- ja tietointensiivisempää. Vuoden 2023 aikana etenimme ripeästi digitaalisuudessa, monikanavaisessa asioinnissa ja päivittäistavarakaupan valikoimien asiakaslähtöisessä optimoinnissa. Palveluiden parantumisen ohella digitaaliset työkalut sujuvoittavat ja helpottavat monin tavoin myös henkilöstömme työtä. Siten vauhdilla kehittyvä teknologia ja yhä vahvempi dataohjautuvuus mahdollistavat paremman kustannustehokkuuden.

Esimerkiksi verkkopalveluissa kehitystyötä tehtiin vuonna 2023 sekä asiakkaille näkyvissä palveluissa että taustaprosesseissa. Prisma.fissä ja Sokos.fissä lanseerattiin tekoälypohjainen haku ja tuotesuositukset, ja logistiikkayhtiö Inex Partnersissa otettiin käyttöön toimitusprosessia nopeuttava verkkokauppatilausten pakkausautomaatti. S-kaupat.fi-palvelussa ostamista sujuvoittavat puolestaan muun muassa ostoslista, reaaliaikaiset saatavuustiedot sekä kuratoitu reseptiikka. Ruoan verkkokaupan saavutettavuus parani, ja verkostossa on jo yli 300 toimituspistettä.

Strategiamme viitoittama kehitystyö jatkuu tiiviisti myös vuonna 2024. Iso tehokkuusharppaus otetaan esimerkiksi kasvavassa ruoan verkkokaupassa, kun HOK-Elannon ja Pirkanmaan Osuuskaupan automaattiset keräilykeskukset valmistuvat. Strategiaamme toteuttamalla varmistamme roolimme asiakasomistajiemme arjessa yhä parempien ja suorituskykyisempien palvelujen kumppanina.

LIIKETOIMINTA-KATSAUKSET

MARKETKAUPPA

ASIAKASMÄÄRÄT JA MYYNTI KASVOIVAT – DIGITALISAATIOON PANOSTETTIIN

S-ryhmän marketkaupassa korostui vuonna 2023 inflaation siivittämä kuluttajien hintatietoisuus. Kuluttajien halu ja tarve säästää lisäsi Suomessa Prisman vetovoimaisuutta sekä kiinnostusta edullisempia tuotteita, kuten kaupan omia merkkejä, kohtaan. Myynti kasvoi S-ryhmän marketkaupassa 7,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Marketkauppa sisältää S-ryhmän päivittäistavarakaupan, Prisman käyttötavarakaupan sekä rautakaupan Suomessa ja Virossa. Vuonna 2023 Virossa oli 14 Prismaa.

Päivittäistavarakauppa onnistui vastaamaan kuluttajien tarpeisiin ja lunastamaan lupauksensa edullisesta ostoskorista. Maaliskuussa laskimme kaikkien oman merkkimme Xtran tuotteiden hintoja ja hinnanalennukset jatkuivat syksyllä. Marraskuussa kerroimme tuovamme vanhimman ja laajimman oman merkin Rainbow'n tilalle asteittain pohjoismaisen, edullisen ja laadukkaan Coop-tuotesarjan.

Päivittäistavarakaupan asiakasmäärät lisääntyivät ja myynti kasvoi joka kuukausi Suomen muuta markkinaa vahvemmin, kuten edellisenäkin vuonna. Kasvaneet asiakasmäärät ja myynti kasvattivat myös S-ryhmän päivittäistavarakaupan markkinaosuutta.

Käyttötavarakaupassa vuosi 2023 sujui edellisvuotta paremmassa vireessä, ja kuluttajien ostokäyttäytymiseen vaikuttavan inflaation nousuvauhti hidastui vuoden aikana. Haastavasta taloustilanteesta huolimatta kauppa kävi yleistä markkinatilannetta paremmin ja onnistuimme kasvattamaan markkinaosuuttamme. Vuoden aikana panostettiin Prismojen valikoimatyöhön sekä monikanavaisuuteen. Valikoima laajentui merkittävästi erityisesti verkkokaupan puolella.

»

92	453	297	129
PRISMAA*	S-MARKETIA	SALEA	ALEPAA

* Sisältää Suomen lisäksi myynnin ja Prismat Virossa.

1 FOOD MARKET HERKKU

5 PRISMA RAUTAA

2 S-RAUTAA

Digitalisaatio näkyikin marketkaupassa vuonna 2023 voimakkaasti. Tammikuussa julkaistiin uudistettu käyttötavarakaupan verkkokauppa Prisma.fi, jota kehitettiin asiakkaiden palautteen ja toiveiden perusteella pitkin vuotta. Verkkokaupan myynti liki kaksinkertaistui toisella vuosipuoliskolla. Syksyllä lanseerattiin Prisman verkkokaupan myymälänouto, joka laajeni vuoden loppuun mennessä jo 40 Prismaan.

Ruoan verkkokauppa eli S-kaupat.fi-palvelu vahvisti markkinajohtajuuttaan ja kehittyi vuoden aikana tukemaan yhä vahvemmin helppoa ostamista. Ruoan verkkokaupan palvelua tarjoaa jo yli 300 myymälää ympäri Suomen.

Toukokuussa aloitettiin ruoan verkkokaupan päästöttömät pikatoimitukset sähköllä toimivilla kuljetusroboteilla. Vuoden lopussa robokuljetusta oli saatavilla jo 43 myymälästä ympäri Suomen. HOK-Elannon ja Pirkanmaan Osuuskaupan automaattisten ruoan verkkokauppojen keräilykeskusten rakentaminen edistyi tavoitteiden mukaisesti.

Asiointiin vaihtoehtoja tarjoava Kerää ja skannaa -palvelu laajentui ja oli saatavilla vuoden lopussa jo 59 Prismassa. Syksyllä kaupparyhmä käynnisti Tampereella automatisoituun ostamiseen pohjautuvan itsepalvelukaupan pilotin.

Digitalisaatio tuo yhä enemmän hyötyjä asiakkaillemme.

S-ryhmän marketkaupan panostukset digitalisaatioon ja monikanavaisuuteen sekä päivittäistavarakaupan puolella erityisesti valikoimaoptimoinnin kehitys tuovat yhä enemmän hyötyjä asiakkaillemme. Kehitystyö parantaa palvelujamme ja mahdollistaa yhä kilpailukykyisemmät hinnat.

Marketkaupan verkosto kehittyi vuoden aikana näkyvästi. Sale-ketjun uudistus jatkui, ja nyt jo lähes kaikki Sale-ketjun noin 300 myymälää on uudistettu ajanhenkisen konseptin mukaiseksi. Uusia Prismoja avattiin kaksi: Prisma Hämeenkatu Tampereen keskustaan sekä Prisma Myyrmanni Vantaalle. Myös Suomen suurin päivittäistavarakaupan ketju S-market jatkoi vahvassa vedossa.

Vuoden alussa Prismoissa ja S-marketeissa lanseerattiin Alle euron hevi -konsepti, jonka tavoitteena oli kannustaa kuluttajia lisäämään kasvisten osuutta ostoskorissaan.

Vuoden mittaan työssä onnistuttiin ja kasvisten osuus ostoskoreissa lähti jälleen nousemaan. Vuonna 2023 toimintatapa myydä heviosaston hävikkiä edullisesti laajeni kaikkiin S-market-ketjun myymälöihin ympäri Suomen.

Vuonna 2023 jatkettiin pitkäjänteistä vastuullisuustyötä hankintaketjussa. Selvitimme naisten ja lasten oikeuksien sekä perheystävällisyyden toteutumista Bangladeshissa yhdessä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa. Tavoitteena on kehittää yhdessä tekstiilitoimittajiemme kanssa lapsen oikeuksia huomioivaa ja perheystävällistä liiketoimintaa.

Vuonna 2023 käynnistyi S-ryhmän ja Chiquitan viisivuotinen viherkäytävähanke banaaniviljelmäalueella Costa Ricassa. Tavoitteena on kohentaa alueen lajien elinolosuhteita, tehdä yhteistyötä paikallisten maanomistajien kanssa sekä kerätä oppeja hankintaketjussa tehtävästä luontoyhteistyöstä.

Vastuullisuustyön ohella tarkka valikoimatyö ja oman toiminnan tehostaminen jatkuvat marketkaupassa vuonna 2024. Asiakasta hyödyttävä edullinen ostoskori, osuvat valikoimat sekä yhä sujuvampi monikanavainen asiointi pysyvät toimintamme keskiössä.

MYYNTI

270

MILJ. €

20

SOKOSTA

39

EMOTION-MYYMÄLÄÄ

6

MUUTA ERIKOISLIIKETTÄ

TAVARATALO- JA ERIKOISLIIKEKAUPPA

MONIKANAVAISUUS VAHVISTUI – KASVUN VUOSI SEKÄ KIVIJALASSA ETTÄ VERKOSSA

S-ryhmän tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa palautuminen korona-ajasta jatkui vuonna 2023, ja kehitys oli monella saralla yleistä markkinakehitystä parempaa. Samalla jatkuivat kuitenkin myös edellisenä vuonna alkaneet toimintaympäristön haasteet: energiakriisi, korkotason kasvu ja erityisesti ensimmäisellä vuosipuoliskolla voimakas inflaatiokehitys heikensivät kuluttajien ostovoimaa.

Tiukentunut taloustilanne heijastui kuluttajien ostokäyttäytymiseen varovaisuutena ja ostopäätösten tarkkana harkintana. Vuoden aikana tuli myös uusia kansainvälisiä toimijoita sekä kauneuden että recommercen markkinaan. Kuluttajien kasvaneen hintatietoisuuden ja kiristyvän kilpailun myötä osuvien valikoimien ja kampanjoiden merkitys korostui tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa vuonna 2023.

Verkkokaupassa sekä myynti että asiakastyytyväisyys kasvoivat huikeasti.

Sokos- ja Emotion-ketju onnistuivat vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin hyvin. Esimerkiksi kauneudessa lanseerattiin menestyksekkäästi kansainvälisiä kosmetiikkamerkkejä, kuten asiakkaiden arvostama Fenty Beauty. Myös tärkeissä kampanjoissa onnistuttiin mainiosti. Sokoksen 3+1 Päivää teki syksyllä ennätysmyynnin konseptin 30-vuotisjuhlavuonna. Myyntiennätyksiä rikottiin myös Kutsu kauneuteen- ja Hiustenhellimiskampanjoissa sekä marraskuun Black Fridayn myötä.

Myynti kasvoi vuonna 2023 S-ryhmän tavaratalo- ja erikoisliikekaupassa kaikkiaan 4,2 prosenttia edellisvuodesta, ja myös liiketulos kehittyi positiivisesti. Myynti oli markkinaa parempaa sekä myymälöissä että verkossa. Erityisen vilkkaasti kauppa kävi kauneuden tuotealueilla, ja asemamme kauneuden markkinajohtajana vahvistui. Kuluttajia kiinnostivat etenkin värikosmetiikka, ihon- ja vartalonhoito sekä hiustenhoito.

Sokos jatkoi markkinaa paremmassa vauhdissa myös muotikaupassa. Vaikeasta suhdannetilanteesta huolimatta Sokos onnistui kasvattamaan myyntiään naisten ja miesten muodissa. Korona-ajan jäätyä taakse esimerkiksi juhlapukeutumisen ja muun siistimmän pukeutumisen kysyntä kasvoi vuonna 2023 selvästi. Kodin tuoteryhmissä myynti puolestaan tasaantui korona-ajan kysyntäpiikin jälkeen.

»

Sokos on Suomen arvostetuin vaateliike.

Lähde: Brändien arvostus 2023 -tutkimus

Tammikuussa 2023 avatussa uudessa Sokos.fi-verkkokaupassa oli vahvan kasvun vuosi. Verkkokauppaa kehitetään jatkuvasti asiakaspalautteen kautta. Kehittämisen keskiössä ovat asiakkaille relevantit toiminnallisuudet. Tuoreisiin parannuksiin kuuluu esimerkiksi uusi tekoälypohjainen haku. Uudistuneen verkkokaupan vastaanotto on ollut erinomainen. Myynnin huomattavan kasvun lisäksi asiakastyytyväisyys nousi huikeasti vuoden aikana.

Uudistunut verkkokauppa tukee monikanavaisen asioinnin kehitystä. Siinä onnistuminen edellyttää myös kivijalkamyymälöiden hyvää virettä. Suomen suurimmassa kauneuden erikoisliikeketjussa Emotionissa myyntiä vauhditti onnistunut liikeidean uudistus sekä konseptipilottien laajeneminen. Erinomaisesta asiakaspalvelustaan tunnettu Sokos valittiin puolestaan jo toista kertaa Suomen arvostetuimmaksi vaateliikkeeksi Taloustutkimuksen Brändien arvostus 2023 -tutkimuksessa. Sokos valittiin sarjassaan parhaaksi asiakaspalvelussa ja asiakastyytyväisyydessä myös Kaupan liiton ja Erikoiskaupan liitto ETU ry:n teettämässä tutkimuksessa.

Asiakaskohtaamista parannetaan systemaattisesti myynnin ja palvelun johtamisen Myyn mielihyvää -mallin avulla. Asiakastyytyväisyys onkin muutamassa vuodessa parantunut selvästi sekä Sokoksella että Emotion-ketjussa. Myös työyhteisökyselyn tulokset ovat erinomaisella tasolla, ja henkilöstön halukkuus suositella omaa työnantajaa on vahvalla pohjalla. Sitoutunut ja ammattitaitoinen henkilöstö on onnistuneen asiakaspalvelun ehdoton edellytys ja vaikuttaa vetovoimaamme myös työnantajana.

Uudenlainen avaus on keväällä 2023 alkanut Sokoksen ja second hand -muodin verkkokauppa Emmyn yhteistyö. Kaikkiin Sokoksiin tuli Emmyn vaatteiden keräyslaatikot, ja Tampereen Sokokselle avautui kestävän muodin kerros, jossa on second hand -osaston lisäksi ompelu- ja korjauspalveluja. Jo ensimmäisenä vuonna lähes 18 000 vaatetta sai uuden omistajan Sokoksen ja Emmyn yhteistyön kautta.

S-ryhmän tavaratalo- ja erikoisliikekaupalla on hyvät edellytykset pärjätä markkinaa paremmin myös vuonna 2024. Verkkokaupan ja monikanavaisuuden kehittämiseen sekä asiakaskokemuksen parantamiseen panostetaan vahvasti. Myös henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen parantaminen säilyvät tekemisen keskiössä. Keväällä 2024 tavaratalokaupassa on aihetta juhlaan Vaasassa, kun Osuuskauppa KPO avaa uuden Sokoksen kauppakeskus Rewelliin.

MYYNTI

2 171

MILJ. €

94

ABC-LIIKENNEMYYMÄLÄÄ

358

ABC-AUTOMAATTIASEMAA

LIIKENNEKAUPPA

NELJÄNNESVUOSISATA HYVÄÄ ENERGIAA

Vuosi 2023 toi S-ryhmän liikennekaupalle vakautta muutaman turbulenttisen vuoden jälkeen. Kokonaisuudessaan ABC-ketjun vuosi oli onnistunut kaikilla sen toimialoilla. Ketjun tulos ja asiakasmäärät kasvoivat edellisvuodesta, vaikka asiakkaiden ostovoiman heikentyminen ja talouden alavire näkyivät edellisvuoden tasolle jääneissä tieliikennemäärissä.

Koronan, Venäjän hyökkäyssodan sekä voimakkaan inflaation vaikutukset kohdistuivat edelleen etenkin ABC:n ravintoloiden ja markettien arkeen. Haastava toimintaympäristö on hiljalleen vakiintunut, ja iskuja kokeneiden sisäkaupan palveluiden tuloksellisuutta onnistuttiin parantamaan isoin harppauksin kohti tavoitteita.

ABC täytti 25 vuotta joulukuussa. Jo neljännesvuosisadan maanteiden kulkijaa palvellut ketju ei ole jämähtänyt sijoilleen. Liikennemyymälät tarjoavat elämyksiä sekä arkeen että juhlaan jo toisessa sukupolvessa – lapsina aikoinaan ABC:llä asioineet tuovat nyt omia lapsiaan ABC:n perheystävällisten palveluiden pariin.

Juhlavuotena muun muassa jatkettiin investointeja liikennemyymälöiden uudistamiseksi, kehitettiin ravintolan tarjontaa

ABC-ketjulla ennätyksellisen tyytyväiset asiakkaat.

asiakasta kuunnellen ja tuotiin tehokkaita sähköautojen latauspisteitä ABC:n ja muiden S-ryhmän toimipaikkojen pihoille. Viime vuoden aikana käynnisteltiin myös ABC:lle koko maan mittakaavassa uutta, yritysasiakkaille suunnattua liiketoimintaa eli polttonesteiden suoramyyntiä.

Uudistuksia tehdään henkilöstöä unohtamatta ja heitä kuunnellen. Ketjun työtyytyväisyys nousi edellisvuotta korkeammalle tasolle. Tyytyväisiä ovat myös asiakkaat. Viime vuonna ABC ylsi ennätyksellisiin tuloksiin asiakastyytyväisyyttä mittaavissa tutkimuksissa, joita raportoidaan ketjussa kuukausittain.

ABC-ketju on osana S-ryhmää edistämässä koko kaupparyhmän vastuullisuustavoitteita. Liikenteessä S-ryhmä haluaa mahdollistaa suomalaisille siirtymisen kohti kestävämpää liikkumista. Liikenteen energiat ovat murroksessa, mutta muutos pois fossiilisista polttonesteistä kestää vielä vuosia. Tällä hetkellä asiakkaille näkyvimpiä kestävämmän liikkumisen ratkaisuja ovat sähköautoilu sekä vähempipäästöiset polttonesteet Eko E85 ja Nero Diesel.

Suomen suurin sähköautojen teholatausverkosto ABC-lataus kattoi vuoden lopussa lähes 300 asemaa ja yli 1 800 latauspistettä. Reilu kaksi vuotta sitten lanseeratun verkoston kahdesmiljoonas lataustapahtuma tehtiin vuoden lopulla. Asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä verkostoon, ja se valittiin kotimaisten toimijoiden ykköseksi asiakastyytyväisyydessä ja toimintavarmuudessa EPSI Rating -tutkimuksessa.

Myös ravintolan puolella on jatkettu ABC:n pitkäjänteistä vastuullisuustyötä. Ravintola-annosten liha on jo useamman vuoden ollut 100-prosenttisesti kotimaista. Hävikkiä vastaan tehtävä työ jalostuu vuosi vuodelta ravintolan omia prosesseja kehittämällä. Asiakkaat pelastivat tuhansia hävikkiuhan alla olevia annoksia ResQ-palvelun kautta myös viime vuonna.

Liikenneasemien uudistusten yhteydessä kylmäkalusteita on uusittu ja yksiköiden energiatehokkuutta on parannettu. Lisäksi entistä useammalla autopesupaikalla on mahdollista ottaa talteen pesuvedet ja käsitellä ne entistä paremmin. ABC:n kauas katsova vastuullisuustyö jatkuu vahvana myös tulevina vuosina.

Vuosi 2024 näyttää S-ryhmän liikennekaupan lasein positiiviselta, vaikka alkuvuonna tieliikennemäärät ovat jääneet vuotta 2023 matalammalle tasolle ja Suomen talouden alavire on jatkunut. Vahva kehitystyö kaikilla ABC:n liiketoiminta-alueilla jatkuu ja toimintaympäristön haasteista huolimatta tavoitteena on kasvu edellisvuodesta.

Satsaukset liikennemyymälöiden houkuttelevuuteen jatkuvat. Esimerkiksi ABC Tiiriössä Hämeenlinnassa on avattu täysin uudenlainen buffet-maailma, joka on merkittävä laajennus tuttuun Noutopöytä-konseptiin. Markettien ja ravintoloiden tarjontaa hiotaan jatkuvasti entistä osuvammiksi jokaisen liikennemyymälän omalle asiakaskunnalle.

Vahva kehitystyö jatkuu myös digipalveluissa, joiden kulmakivenä on kaikki autoilijan palvelut kokoava ABC-mobiili. Helpon ja sujuvan kokemuksen tarjoavalla ABC-mobiililla on rekisteröityjä käyttäjiä jo lähes 600 000. Digitaalisten palveluiden kokonaisuus ei rajoitu vain mobiiliin, vaan digiä tuodaan koko ajan vahvemmin myös liikennemyymälöiden sisälle.

MATKAILU- JA RAVITSEMISKAUPPA

KOHTI UUTTA NORMAALIA

Matkailu- ja ravitsemiskaupan toimintaympäristöön vaikutti vuonna 2023 tiukentunut taloustilanne sekä Venäjän aloittama sota Ukrainassa, mutta vuotta kuvaa myös normalisoituminen pandemia-ajasta.

Palautuminen koronavuosista näkyi erityisesti vapaa-ajan matkustuksessa. Kotimaisten matkailijoiden hotelliyöpymisten määrä oli hyvällä tasolla. Myös kansainvälisten matkustajien määrä kehittyi suotuisasti, mutta jäi edelleen alle pandemiaa edeltävän tason. Etenkin vuoden loppupuoliskolla alaa haastoivat korkea inflaatio ja taloussuhdanteen heikkeneminen. Kustannusten nousuun reagoitiin erityisesti hakemalla kustannustehokkuutta.

S-ryhmä investoi vahvasti matkailu- ja ravitsemiskauppaan.

Haasteista huolimatta vuonna 2023 S-ryhmän matkailu- ja ravitsemiskauppa paransi sekä myyntiään että liiketulostaan merkittävästi edellisvuodesta ja nousi plussalle monen vaikean vuoden jälkeen. Myynti hotelleissa ja ravintoloissa kasvoi 11,5 prosenttia edellisvuodesta. Heinäkuussa myynti ylsi jopa ennätystasolle.

Ravitsemiskysyntä painottui nopeaan syömiseen, mihin moni S-ryhmän ravintolakonsepti vastaa hyvin. Tämä näkyi esimerkiksi Pizza & Buffa -ketjussa vahvana kasvuna. Ruokaravintoloissa asiointia ostovoiman heikkeneminen puolestaan jonkin verran verotti.

Vilkas kotimainen työ- ja vapaa-ajan matkailu toi runsaasti yöpyjiä Sokos Hotelleihin, Radisson Blu -hotelleihin sekä marraskuussa avautuneeseen Radisson RED -hotelliin. Kysynnän kehitystä hidastivat puolestaan hybridityö, ostovoiman laskeminen sekä sodan vaikutukset kansainväliseen matkailuun. Muun muassa venäläisten matkailijoiden määrä romahti ja lentoyhteydet heikkenivät. Hitaimmin on palautunut kansainvälinen työmatkustus sekä pääkaupunkiseudun matkailu, jonka haasteena oli myös tapahtumien vähäisyys.

Suuri kiitos kuluneesta vuodesta kuuluu erinomaista työtä tehneelle henkilöstölle. Työtyytyväisyys pysyi korkealla tasolla S-ryhmän hotelleissa ja ravintoloissa vuonna 2023. Siihen panostetaan jatkossakin eri keinoin, kuten perehdytyksin. Henkilöstön pysyvyys ja saatavuus parantuivat selkeästi edellisvuosista. Tilanteen normalisoitumista vauhditti covid-rajoitusten poistumisen lisäksi S-ryhmän hyvä maine työnantajana.

S-ryhmä investoi merkittävästi matkailu- ja ravitsemiskauppaansa ja kehittää sitä pitkäjänteisesti. Vuonna 2023 avattiin ensimmäiset, laadukkaaseen kebabiin keskittyvät Babista-ravintolat Mikkeliin sekä Vantaalle Jumbon kauppakeskukseen. Uusia hotelleja ravintoloineen avattiin kaksi, Radisson RED Helsinki sekä Break Sokos Hotel Koli Kylä. Lisäksi 12 hotellissa eri puolella Suomea tehtiin mittavia uudistuksia, esimerkiksi Break Sokos Hotel Levin ensimmäisen kerroksen aula-, ravintola- ja saunatilat uudistettiin täysin. Ravintoloita avattiin tai uudistettiin yhteensä 50.

Suositun verkkopalvelumme Raflaamo.fin kehitystä jatkettiin muun muassa pilotoimalla mobiilipalveluita asiakaspalvelun osana ravintoloissa Helsingissä, Vaasassa ja Vantaalla. Majoituspuolella uudistimme Sokoshotels.fi-sivustoa. Digipalveluiden kehittämistä jatkettiin tuomalla itsepalveluautomaatit kaikkiin Sokos Hotelleihimme.

Sokos Hotellit arvioitiin Suomen vastuullisimmaksi hotelliketjubrändiksi jo 11. kertaa.

Lähde: Sustainable Brand Index

Ne tarjoavat asiakkaillemme sujuvan vaihtoehdon sisään- ja uloskirjautumiseen sekä maksamiseen.

Vastuullisuusmielikuvia kartoittavassa Sustainable Brand Index -tutkimuksessa suomalaiset arvioivat Sokos Hotellit Suomen vastuullisimmaksi hotelliketjubrändiksi jo yhdettätoista kertaa peräkkäin. Kaikki Sokos Hotellit kuuluvat Green Key -ohjelmaan, joka kirittää parantamaan omaa vastuullisuustekemistä päivittäin. Ravintoloissa on panostettu ruokahävikin vähentämiseen. Esimerkiksi Pizza & Buffa -ketjussa kahdessa kolmasosassa yksiköistä on käytössä biovaaka, joka antaa asiakkaille henkilökohtaisen palautteen lautaselle jäävästä ruoasta. Samalla saamme yksikkökohtaisen kokonaiskuvan lautashävikin vaikutuksesta ravintolan kokonaisruokahävikkiin.

S-ryhmän hotellit ja ravintolat ovat selvinneet vaikeista ajoista hyvin, onnistuneet uudistumaan ja tarjoamaan asiakkaiden toivomia palveluita. Uudistamistyö jatkuu vuonna 2024 eri puolilla Suomea.

Asiakaskokemukseen, asiakasomistajapalveluihin sekä kokous- ja tapahtumapalveluihin panostetaan edelleen. Vuonna 2024 Sokos Hotellit täyttää 50 vuotta ja edistää vahvasti onnellistamisen missiotaan. Helsinkiin avataan uusi Solo Sokos Hotel Pier 4 ja sen yhteyteen ravintola, jota johtaa Michelin-palkittu kokki Sauli Kemppainen. Lisäksi ravintolapuolella Babista-ketju tulee laajenemaan vuoden 2024 aikana.

3,2
MILJ. ASIAKASTA

147,4
LIIKEVOITTO, MILJ. €

8,2
TALLETUKSET, MRD. €

S-PANKKI

PALVELUIDEN KYSYNTÄ VAHVAA

S-Pankin kasvutarina jatkui vahvana vuonna 2023 monella mittarilla. Liikevoitto kasvoi kolminkertaiseksi edellisvuoteen nähden ja oli 147,4 miljoonaa euroa. Erinomaiseen tulokseen vaikuttivat isolta osin korkotason kehitys sekä S-Pankin pitkään jatkunut kasvu.

Yhä useammat asiakkaat luottavat S-Pankkiin ja ovat valinneet S-Pankin pääpankikseen. Vuoden 2023 aikana S-Pankki sai 68 000 uutta aktiivista asiakasta, ja heitä oli vuoden lopussa noin 660 000. Aktiivisiin asiakkaisiin lasketaan asiakkaat, jotka käyttävät useampia S-Pankin tuotteita ja palveluita.

S-Etukortti Visan suosion kasvu jatkui vuonna 2023. S-ryhmän alueosuuskauppojen asiakasomistajat maksoivat 25,5 prosenttia bonusostoistaan S-Pankin kortilla (24,1). S-Etukortti Visalla tehtyjen ostosten lukumäärä ja euromääräinen summa kasvoivat noin 19 prosenttia aiemmasta.

Pankkipalveluiden kysyntä oli vahvaa. Epävarmoina taloudellisina aikoina asiakasomistajille tarjotut edut, kuten maksuttomat päivittäispalvelut, olivat yhä useampien suosiossa. Henkilöasiakkaiden talletuskanta kasvoi 5,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna ja oli 7 462,2 miljoonaa euroa.

S-Pankki oli Suomen arvostetuin pankkialan brändi jo kuudetta vuotta peräkkäin.

Kiinnostus S-Pankin palveluihin näkyi myös lainojen ja talletusten markkinakasvua kovempana kasvuvauhtina. Antolainaus kasvoi 3,6 prosenttia ja oli 6 935,0 miljoonaa euroa.

S-Pankki-rahastojen osuudenomistajien määrä kasvoi myös vuodesta 2022, ja S-Pankki palveli yhteensä 391 000 rahastosäästäjää (361 000). Hallinnoitavat varat palasivat edellisvuoden laskun jälkeen kasvu-uralle ja olivat vuoden lopussa 6,2 miljardia euroa (5,9).

Vaikka yleinen korkotaso on kääntynyt laskuun, ihmisten arjessa on paljon epävarmuutta ja epäluottamusta omaan ja Suomen talouteen. S-Pankki on tehnyt pieniä, konkreettisia tekoja helpottaakseen asiakasomistajien arkea. S-Prime-korkoa tarkastettiin neljästi vuoden aikana, mikä nosti S-Tileille maksettavan talletuskoron 0,5 prosenttiin. S-Pankki eroaa alan valtavirrasta myös maksamalla korkoa päivän saldolle, eikä vain kuukauden alimman saldon mukaan. S-Pankki alkoi tarjota asuntolainoja ilman toimitusmaksua lokakuusta maaliskuun 2024 loppuun saakka. Peruspankkipalvelut ovat jatkossakin maksuttomia.

Kasvu kiihtyy. S-Pankin tarinassa alkaa vuonna 2024 seuraava luku, kun pankki lähtee tulevalla strategiakaudella tavoittelemaan uutta kokoluokkaa ja paikkaa Suomen neljänneksi suurimpana henkilöasiakaspankkina. Strategisena tavoitteena on palvella miljoonaa aktiivista asiakasta vuoden 2027 loppuun mennessä ja kasvattaa merkittävästi S-Pankkiin laajasti palveluitaan keskittävien asiakkaiden määrää. Tavoitteen saavuttamiseksi S-Pankki rakentaa entistä vahvempaa perustaa sekä kehittää pankin palvelumallia vastaamaan kasvavan asiakaskunnan monipuolisempia tarpeita. Kasvua tuetaan myös entistä skaalautuvammilla toimintamalleilla.

Vuonna 2023 uudelle kasvuvaiheelle luotiin vankka pohja, kun S-Pankki ilmoitti ostavansa Handelsbankenin Suomen henkilöasiakas- sekä varainhoito- ja sijoituspalveluliiketoiminnot. Kaupan odotetaan toteutuvan vuoden 2024 jälkimmäisellä puoliskolla ja sen toteutuessa S-Pankkiin liittyy merkittävä määrä henkilöstöä ja asiakkaita. Kaupan rahoittamiseen sekä uusien asiakkaiden ja henkilöstön vastaanottamiseksi tarvittava työ on lähtenyt vauhdikkaasti käyntiin ja etenee suunnitelmien mukaisesti.

S-Pankki sai vuonna 2023 monia mainetta käsitteleviä tunnustuksia. S-Pankki oli muun muassa vuoden 2023 aikana julkistettujen selvitysten mukaan halutuimpien työnantajien joukossa sekä Suomen arvostetuin pankkialan brändi jo kuudetta vuotta peräkkäin. Nämä palautteet toimivat hyvinä kannustimina toiminnan kehittämiseksi edelleen.

S-Pankki on täysin suomalainen pankki, joka yhdistää kaupan ja pankin asiakasomistajille ainutlaatuisella tavalla. Myös maksettavat osingot hyödyttävät viime kädessä asiakasomistajia.

Toimintamme tarkoituksena on mahdollistaa vähän rahakkaampi huominen asiakasomistajille. S-Pankin vuoden 2023 ennätyksellinen tulos, vahva kasvupolku ja strategia luovat hyvät puitteet tämän ydintehtävän toteutukselle.

HALLINTO JA JOHTO

SOK:n hallintoneuvosto 27.4.2023

Timo Santavuo (s. 1960)

- Asianajaja, varatuomari
- puheenjohtaja 2022–
- Satakunnan Osuuskaupan hallinto-neuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2012–
- erovuorossa 2024

Jarkko Rautaoja (s. 1964)

- Diplomi-insinööri
- ensimmäinen varapuheenjohtaja 2022–
- Osuuskauppa Hämeenmaan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2026

Tapio Finér (s. 1968)

- MBA
- toinen varapuheenjohtaja 2022–
- Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Mikko Junttila (s. 1983)

- KTM
- Osuuskauppa PeeÄssän toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2026

Mathias Kivikoski (s. 1973)

- KTM
- Osuuskauppa Varuboden-Oslan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Martti Lokka (s. 1967)

- Toimitusjohtaja, isännöitsijä
- Osuuskauppa Suur-Savon hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2014–
- erovuorossa 2024

Sinikka Kelhä (s. 1964)

- Asianajaja
- Osuuskauppa Keulan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2026

Mikko Lassila (s. 1969)

- Agronomi, MMM
- Kymen Seudun Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2021–
- erovuorossa 2024

Harri Lämsä (s. 1979)

- Varatuomari
- Koillismaan Osuuskaupan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2024

Sami Kettunen (s. 1969)

- Toimitusjohtaja
- Osuuskauppa Keskimaan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Antti Latola (s. 1959)

- Asianajaja
- Osuuskauppa Arinan hallintoneuvoston varapuheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2025

Anne Mäkelä (s. 1965)

- Asianajaja, varatuomari
- Osuuskauppa KPO:n hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2015–
- erovuorossa 2026

Hannu Pelkonen (s. 1967)

- Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2015–
- erovuorossa 2024

Mika Rantanen (s. 1959)

- Opetusneuvos
- Turun Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2019–
- erovuorossa 2025

Kim Wrange (s. 1968)

- Kauppatieteiden lisensiaatti, yliopettaja
- Pohjois-Karjalan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2018–
- erovuorossa 2025

Heli Puura (s. 1965)

- OTK, eMBA
- Helsingin Osuuskauppa Elannon hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2022–
- erovuorossa 2026

Kari Suninen (s. 1963)

- Toimitusjohtaja
- Etelä-Karjalan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2018–
- erovuorossa 2024

Iiris Jakku (s. 1962)

- Hallintoassistentti
- SOK Hallintopalvelut ja riskienhallinta
- hallintoneuvoston jäsen 2009–

HENKILÖSTÖN EDUSTAJA

Timo Rajala (s. 1957)

- Hankejohtaja
- Pirkanmaan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2017–
- erovuorossa 2026

Elina Varamäki (s. 1971)

- Vararehtori, dosentti
- Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan hallintoneuvoston puheenjohtaja
- hallintoneuvoston jäsen 2016–
- erovuorossa 2025

Olli Rauste (s. 1963)

- Lakimies
- SOK Lakiasiat
- hallintoneuvoston jäsen 2023–

HENKILÖSTÖN EDUSTAJA

SOK:N HALLITUS 2023

Hannu Krook (s. 1965)

- Pääjohtaja, KTM
- SOK:n hallituksen puheenjohtaja
- SOK:n hallituksen jäsen 2016–2020
- S-ryhmässä 2013–

Kim Biskop (s. 1971)

- Toimitusjohtaja, KTM
- Osuuskauppa KPO
- SOK:n hallituksen jäsen 2019–
- S-ryhmässä 1987–

Nermin Hairedin (s. 1975)

- Toimitusjohtaja, KTM
- SOK:n hallituksen jäsen 2019–

Katri Harra-Salonen (s. 1969)

- Hallitusammattilainen, DI, eMBA
- SOK:n hallituksen jäsen 2023–

Antti Heikkinen (s. 1974)

- Toimitusjohtaja, DI, eMBA
- Pirkanmaan Osuuskauppa
- SOK:n hallituksen jäsen 2023–
- S-ryhmässä 2005–

Juha Kivelä (s. 1966)

- Toimitusjohtaja, KTM, kauppaneuvos
- Pohjois-Karjalan Osuuskauppa
- SOK:n hallituksen jäsen 2018–
- S-ryhmässä 1990–

Veli-Matti Liimatainen (s. 1969)

- Toimitusjohtaja, KTM
- Helsingin Osuuskauppa Elanto
- SOK:n hallituksen jäsen 2018–
- S-ryhmässä 1995–

Harri Miettinen (s. 1962)

- Toimitusjohtaja, KTM
- Kymen Seudun Osuuskauppa
- SOK:n hallituksen jäsen 2021–
- S-ryhmässä 1997–

Antti Määttä (s. 1966)

- Toimitusjohtaja, KTM, kauppaneuvos
- Osuuskauppa Keskimaa
- SOK:n hallituksen jäsen 2022–
- S-ryhmässä 1991–

SOK-YHTYMÄN KONSERNIJOHTO-RYHMÄ 2023

Hannu Krook (s. 1965)

- Pääjohtaja, KTM
- S-ryhmässä 2013–

Arttu Laine (s. 1970)

- Kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen, KTM
- Liiketoimintaryhmät, hankinta ja logistiikka
- S-ryhmässä 1995–

Jari Annala (s. 1964)

- Johtaja, KTM
- SOK:n liiketoiminta
- S-Pankki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja
- S-ryhmässä 1989–

Päivi Anttikoski (s. 1971)

- Mediajohtaja, FM
- Markkinointi, viestintä, sisällöt, vastuullisuus, osuuskauppabrändi, medialiiketoiminta, yhteiskuntasuhteet
- S-ryhmässä 2021–

Seppo Kuitunen (s. 1961)

- Lakiasiainjohtaja, OTK
- Lakiasiat ja sihteeristö
- S-ryhmässä 2005–

Hanne Lehtovuori (s. 1974)

- Henkilöstöjohtaja, OTM, eMBA
- Henkilöstötoiminnot
- S-ryhmässä 2021–

Sebastian Nyström (s. 1974)

- Johtaja, CTO, DI
- Asiakkuus, IT- ja digikehitys
- S-ryhmässä 2015–

Maria Timgren (s. 1984)

- Strategiajohtaja, KTM
- Strategia
- S-ryhmässä 2021–

Jorma Vehviläinen (s. 1967)

- Talous- ja rahoitusjohtaja, CFO, KTM
- Talous, rahoitus, hallinto
- S-ryhmässä 1991–

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN KESKUSKUNNAN (SOK) HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ 2023

Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) on suomalainen osuuskunta, jonka päätöksenteossa ja hallinnossa noudatetaan osuuskuntalakia, toimialojen toimintaa koskevia muita säännöksiä sekä SOK:n sääntöjä. Tytäryhtiöiden toimintaa säätelee muun muassa osakeyhtiölaki ja koko SOK-yhtymän toimintaa ohjaavat lisäksi mm. SOK:n hallituksen vahvistamat toimintaperiaatteet, toimintapolitiikat ja investointi- ja hyväksymisohjeet sekä eri toimielimille vahvistetut työjärjestykset.

Arvopaperimarkkinayhdistys ry on hyväksynyt 19.9.2019 listayhtiöiden hallinnointikoodin (luettavissa osoitteessa https://cgfinland.fi ↗), joka tuli voimaan 1.1.2020. Keskuskauppakamarin vuonna 2006 julkaiseman kannanoton mukaan pörssiyhtiöiden lisäksi myös muiden valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioiden mahdollista ”noudata tai selitä” -periaatteen mukaisesti eli siten, että mahdollinen poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. SOK noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on SOK:n osuustoiminnallinen yritysmuoto ja sen erityispiirteet huomioiden mahdollista ja myös tarkoituksenmukaista.

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (CG-selvitys) ja siihen liitetty palkitsemisraportti on laadittu hallinnointikoodin suositusten mukaisesti. SOK esittää selvityksen toimintakertomuksesta erillisenä raporttina.

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta (SOK) sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

»

POIKKEAMAT HALLINNOINTIKOODISTA

Hallinnointikoodi on pörssiyhtiöille laadittu, ja sen suositukset täydentävät lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Se ei siten lähtökohtaisesti kaikilta osin sovellu SOK:n noudatettavaksi.

Poikkeamat hallinnointikoodista perustuvat pitkälti siihen, että SOK on osuuskunta, jonka jäseninä olevat osuuskaupat ovat kuluttajaosuuskuntia, jotka eroavat olennaisesti listatuista ja muista osakeyhtiöistä. Lisäksi 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodiuudistuksen taustalla on ollut muun muassa osakkeenomistajien oikeudet -muutosdirektiivi, jonka velvoitteet implementoitiin kansalliseen lainsäädäntöön 10.6.2019. Lakia ei kuitenkaan yritysmuodon vuoksi sovelleta SOK:hon eikä sen jäseninä oleviin osuuskauppoihin. SOK:n jäseninä olevien osuuskauppojen sääntöjen mukaan jäsenenä voi olla vain luonnollisia henkilöitä ja kullakin jäsenellä voi olla vain yksi osuus.

SOK:n jäseninä olevien osuuskauppojen toiminnan tarkoitus on palvelujen ja etujen tuottaminen jäsenille eikä voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Toiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi, ja jotta omistajaohjaus ja omistajien osallistuminen voi toteutua tehokkaasti ja kattavasti, SOK:lla on hallintoneuvosto. Poikkeamilla muun muassa parannetaan edelleen viestintää ja päätöksentekoa SOK:n hallinnon kesken ja annetaan hallintoneuvoston sisältävän hallintorakenteen kautta jäsenille laajemmin vaikutusmahdollisuuksia SOK:n toimintaan.

Ottaen huomioon yllä todetun SOK:n olennaiset poikkeamat hallinnointikoodista ovat seuraavat:

- SOK:ssa on sääntöjen mukaan ns. kaksiportainen hallintomalli, eli hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi osuuskaupalla on hallintoneuvosto.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto valitsee hallituksen (suositus 5) edellä tässä kohdassa mainituilla kaksiportaiseen hallintomalliin liittyvillä perusteilla.
- Sääntöjen mukaan SOK:n osuuskunnan kokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain hallintoneuvoston jäsenistä on erovuorossa noin yksi kolmasosa (suositus 6). Kolmen kalenterivuoden toimikausi on perusteltua jatkuvuuden turvaamiseksi hallintoneuvoston työssä.
- Sääntöjen mukaan SOK:n pääjohtaja (toimitusjohtaja) toimii hallituksen puheenjohtajana (suositus 20). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, koska SOK:lla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja pääjohtajan (toimitusjohtajan) toimintaa.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää hallituksen sijaan pääjohtajan (toimitusjohtajan) palkkiosta (suositus 22). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, sillä hallintoneuvosto myös valitsee pääjohtajan ja pääjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana.
- SOK:lla on palkitsemispolitiikka, mutta sen sisältö poikkeaa hallinnointikoodissa tarkoitetun pörssiyhtiölainsäädännön edellyttämästä palkitsemispolitiikasta.
  - Pörssiyhtiölainsäädäntöä ei sovelleta SOK:hon.
  - Sääntöjen mukaan varsinainen osuuskunnan kokous päättää hallintoneuvoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja muiden jäsenten palkkioista.
  - Lisäksi sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää pääjohtajan palkkauksen perusteista ja hallintoneuvoston puheenjohtaja sopii yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa toimitusjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti sekä pääjohtajan esityksestä osuuskunnan palveluksessa olevien hallituksen jäsenten palkkioista hallintoneuvoston esittämien palkkausperusteiden mukaisesti.
- SOK:n palkitsemista koskeva raportointi ei täysin vastaa palkitsemisraportointia, jota arvopaperimarkkinalaki ja valtiovarainministeriön asetus osakkeen liikkeeseenlaskijan palkitsemispolitiikasta ja palkitsemisraportista (”Pörssiyhtiölainsäädäntö”) edellyttää pörssiyhtiöiltä (suositus 1, suositus 4, suositus 17, suositus 20, suositus 22).
- SOK:n hallintoneuvosto on asettanut tarkastusvaliokunnan, mutta sen tehtävät, toiminta ja kokoonpano poikkeavat pörssiyhtiöitä pakottavan tilintarkastuslainsäädännön vaatimuksista, koska niitä ei sovelleta SOK:hon (suositus 16).

SOK JA S-RYHMÄ

S-ryhmä on yritysryhmä, jonka muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama SOK sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategisesta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen ohjauksesta ja kehittämisestä.

SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan tuottaa palveluja ensisijaisesti sen jäseninä oleville osuuskaupoille ja muille S-ryhmään kuuluville yhteisöille, ja siinä tarkoituksessa sen tehtävänä on:

1. edistää ja kehittää S-ryhmän osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa sekä ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä
2. valvoa S-ryhmän ja sen osien toimintaa ja etuja
3. hoitaa S-ryhmän tarvitsemat keskitetyt tuki- ja palvelutoiminnot, sekä
4. harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään tai tytäryhtiöiden tai osakkuusyritysten välityksellä Suomessa ja ulkomailla.

SOK:n konserniin (SOK-yhtymä) kuuluvat emo-osuuskunta Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK ja sen kokonaan omistamat tytäryhtiöt. SOK-yhtymän yhtiörakenne (sisältäen SOK:n kaupalliset tytäryhtiöt; sisennetty yhtiö on edellisen yhtiön tytäryhtiö) on esitetty alla:

- → SOK LIIKETOIMINTA OY
  - → SOKOTEL OY
    - → KIINT. OY OULUN VAAKUNA
  - → AS SOKOTEL
  - → SOK RETAIL INT. OY
  - → PRISMA PEREMARKET AS
- → INEX PARTNERS OY
- → INEX EXPORT OY, (sulautunut SOK:hon 31.10.2023)
- → MEIRA NOVA OY
- → REILA PALVELUT OY
- → JOLLAS-OPISTO OY
- → S-BUSINESS OY
- → S-YRITYSPALVELU OY
- → FSTP REAL ESTATE OY (ENT. SOK REAL ESTATE INT. OY)
  - → OOO OTEL PLUS*
  - → OOO ITIS 2*
  - → OOO KARELIA*
- → SOK FUND MANAGEMENT OY
- → S-VERKKOKAUPPA OY

*Venäjän liiketoiminnoista on luovuttu ja liiketoiminnot myyty vuonna 2022. SOK-yhtymällä on vielä omistuksessaan joitakin kiinteistöyhtiöitä, joiden myyntitoimenpiteet ovat käynnissä.

SOK:N HALLINTOMALLI

SOK:n hallintomalli on hallinnointikoodista poiketen ns. kaksiportainen ja koostuu osuuskunnan kokouksen lisäksi hallintoneuvostosta, hallituksesta ja pääjohtajasta (toimitusjohtaja) alla olevassa kuvassa esitetyn mukaisesti. Yhtiön operatiivisessa johtamisessa pääjohtajaa avustaa konsernijohtoryhmä.

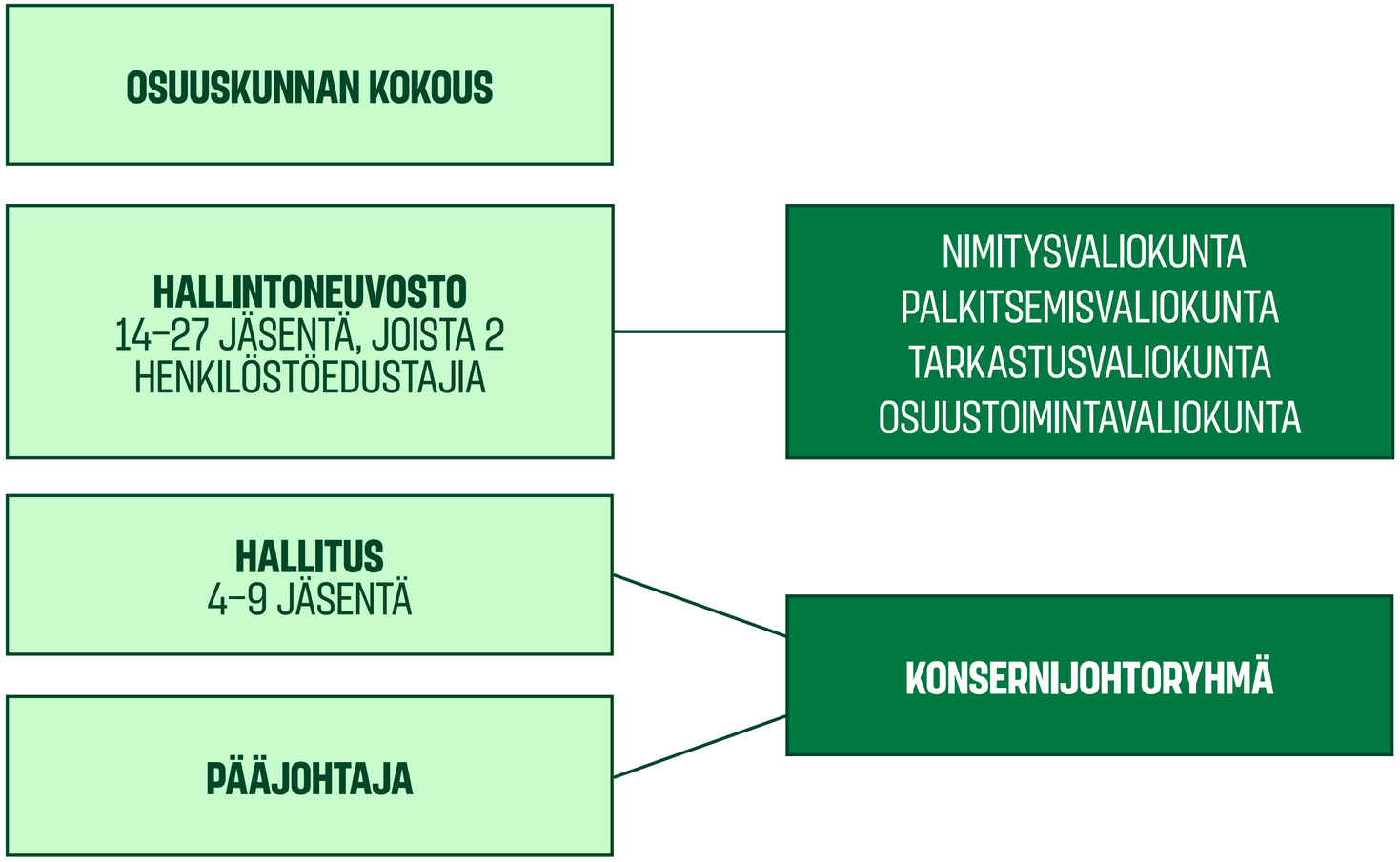

OSUUSKUNNAN KOKOUS

SOK:n jäsenet (omistajat) käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan kokous päättää sille osuuskuntalain ja SOK:n sääntöjen nojalla kuuluvista asioista. Kukin SOK:n jäsenosuuskauppa on oikeutettu valitsemaan osuuskunnan kokoukseen enintään viisi kokousedustajaa, joilla kaikilla on puheoikeus, mutta joista vain yhdellä on oikeus käyttää osuuskaupan äänivaltaa. Omistajaoikeuksien käyttö ja äänivalta perustuvat jäsenten omistusosuuksiin ja SOK:n sääntöihin.

Varsinaisen osuuskunnan kokouksen tehtävänä on käsitellä laissa ja säännöissä määrätyt asiat kuten tilinpäätöksen vahvistaminen, taseen osoittaman ylijäämän käyttäminen, vastuuvapauden myöntäminen hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä hallintoneuvoston sekä tilintarkastajien valinta ja palkkiot. Lisäksi osuuskunnan kokouksessa käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat. Ylimääräinen osuuskunnan kokous voidaan kutsua tarvittaessa koolle.

Sääntöjen mukaan hallintoneuvoston jäsenet valitaan osuuskunnan kokouksessa osuuskauppojen edustajien tekemien ehdotusten perusteella.

Vuonna 2023 osuuskunnan varsinainen kokous pidettiin 27.4.2023. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Ylimääräisiä osuuskunnan kokouksia ei pidetty vuonna 2023.

HALLINTONEUVOSTO

SOK:lla on sääntöjen mukaan hallintoneuvosto. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat tai hallitus sitä esittää.

KOKOONPANO JA VALINTA

Hallintoneuvostoon kuuluu 14–27 jäsentä, joista 12–25 jäsentä valitsee osuuskunnan kokous osuuskauppojen tekemien ehdotusten perusteella. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi siten, että toimikausi alkaa valitsemiskokouksen päätyttyä ja päättyy valintaa seuraavan kolmannen varsinaisen osuuskunnan kokouksen päättyessä. Hallintoneuvoston jäsenten toimikaudet on porrastettu jatkuvuuden turvaamiseksi niin, että vuosittain päättyy noin kolmasosan toimikausi.

Sääntöjen mukaan henkilöä ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi, jos hän on täyttänyt ennen toimikauden alkua 68 vuotta.

SOK myötävaikuttaa siihen, että hallintoneuvoston jäsenten monimuotoisuus, mukaan lukien ikä- ja sukupuolijakauma, huomioidaan etsittäessä uusia hallintoneuvoston jäseniä.

Osuuskunnan kokouksen valitsemien jäsenten lisäksi SOK:n säännöissä määrätään, että SOK:n henkilöstö voi henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain perusteella keskuudestaan nimetä hallintoneuvostoon kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Henkilöstön edustajien toimikausi hallintoneuvostossa määräytyy käytännössä sen mukaan, kuinka henkilöstöryhmät päättävät edustajien valinnasta. Henkilöstöedustuksen tavoitteena on muun muassa tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa SOK:n organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa ja lisätä luottamusta johdon ja henkilöstön välillä. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja tai työtaistelutoimenpiteitä.

Hallintoneuvosto valitsee ensimmäisessä varsinaisen osuuskunnan kokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessaan vuodeksi kerrallaan keskuudestaan puheenjohtajan sekä 1. ja 2. varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat muodostavat puheenjohtajiston, joka avustaa hallintoneuvostoa sen tehtävissä. Pääjohtaja osallistuu puheenjohtajiston kokouksiin. Lisäksi puheenjohtajisto päättää muun muassa pääjohtajan palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti.

TEHTÄVÄT

Hallintoneuvoston roolina on edustaa laajaa omistajakenttää ja toimia yhteisen tahdonmuodostuksen foorumina keskeisimpien S-ryhmän strategiaan liittyvien kysymysten osalta. Sen tehtävänä on toimia suurten linjojen ratkaisijana sekä jäsenten edun valvojana. Hallintoneuvosto vahvistaa hallituksen esityksestä S-ryhmän ja SOK-yhtymän strategian ja SOK-yhtymän keskeiset tavoitteet sekä valvoo niiden toteutumista. Varsinaiset operatiiviseen johtamiseen kuuluvat asiat kuuluvat kuitenkin SOK:n hallitukselle ja toimivalle johdolle.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa osuuskunnan hallituksen ja pääjohtajan vastuulla olevaa osuuskunnan hallintoa ja sen hoitamista lain, sääntöjen, osuuskunnan kokouksen ja hallintoneuvoston päätösten sekä osuuskunnan edun mukaisesti. Lisäksi hallintoneuvosto muun muassa hyväksyy ja erottaa osuuskunnan jäsenet, nimittää ja vapauttaa pääjohtajan ja muut hallituksen jäsenet sekä päättää muiden kuin osuuskunnan palveluksessa olevien hallitusten jäsenten palkkiot.

Lisäksi hallintoneuvosto vahvistaa osuuskauppojen ja SOK-yhtymän yhteistoiminnan keskeiset periaatteet sekä vahvistaa S-ryhmän toiminnan yleiset taloudelliset tavoitetasot.

Hallintoneuvosto saa pääjohtajalta ja hallitukselta säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi riittävät tiedot. Käytännössä tietojen antaminen tapahtuu hallintoneuvoston kokousten yhteydessä. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeutettuja osallistumaan hallituksen kokouksiin ja käyttämään siellä puhevaltaa.

Hallintoneuvoston keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty SOK:n säännöissä sekä niihin perustuvassa hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä. Työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

HALLINTONEUVOSTON VALIOKUNNAT

Hallintoneuvosto asettaa sääntöihin perustuen tarpeellisiksi katsomansa valiokunnat. Hallintoneuvosto on asettanut neljä toistaiseksi toimivaa valiokuntaa: nimitysvaliokunta, palkitsemisvaliokunta, tarkastusvaliokunta ja osuustoimintavaliokunta, joilla on omat työjärjestyksensä.

Nimitysvaliokunta

Nimitysvaliokunta valmistelee hallituksen jäsenten ja pääjohtajan valintaa. Nimitysvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen ja toinen varapuheenjohtaja ja kaksi muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä. Jäsenet valitaan hallineuvoston kokouksessa. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajana toimii hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajana hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja. Hallintoneuvoston valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko SOK:n toimintaan.

Nimitysvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimitysvaliokunta on nimetty.

Nimitysvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

Vuoden 2023 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut nimitysvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo	1960	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston puheenjohtaja	100 %
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Tapio Finér	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtaja	100 %
Anne Mäkelä	1965	VT	asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Heli Puura	1965	OTK, eMBA	johtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Nimitysvaliokunta kokoontui 2 kertaa vuonna 2023 ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Valiokunta esitteli 9.11.2023 ehdotuksensa hallituksen kokoonpanosta hallintoneuvostolle.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunnan tehtävänä on arvioida ja kehittää S-ryhmän ylimmän johdon palkitsemisjärjestelmiä ja -periaatteita ja antaa niitä koskevia suosituksia sekä osuuskauppojen hallinnon palkkiosuosituksia. Palkitsemisvaliokunta valmistelee myös hallintoneuvoston, hallituksen ja niiden valiokuntien jäsenille maksettavia palkkioita koskevat esitykset niistä päättävien toimielinten päätettäväksi. Palkitsemisvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, ensimmäinen varapuheenjohtaja ja kolme muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2023 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut palkitsemisvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo	1960	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston puheenjohtaja	100 %
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Sinikka Kelhä	1964	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Sami Kettunen	1969	KTM	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Antti Latola	1959	OTK, VT	asianajaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Palkitsemisvaliokunta kokoontui 6 kertaa vuonna 2023 ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100. Valiokunta esitteli 9.11.2023 ehdotuksensa hallituksen palkkioista hallintoneuvostolle.

Palkitsemisvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa ja tukee hallintoneuvostoa osuuskunnan hallituksen ja osuuskunnan hallinnon valvomisessa. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston toinen varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi ja korkeintaan neljä muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2023 tarkastusvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Tapio Finér	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 2. varapuheenjohtaja	100 %
Timo Rajala	1957	VT	hankejohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Mika Rantanen	1959	kasvatustiet. maisteri	johtava rehtori	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Kari Suninen	1963		toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Kim Wrange	1968	kauppatiet. lisensiaatti	yliopettaja	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Tarkastusvaliokunta kokoontui kolme kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 100.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

Osuustoimintavaliokunta

Osuustoimintavaliokunta avustaa hallintoneuvostoa osuustoiminnallisten periaatteiden huomioonottamisessa ja toteutumisessa S-ryhmässä. Osuustoimintavaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston ensimmäinen varapuheenjohtaja ja neljä muuta hallintoneuvoston keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2023 hallintoneuvostolle ehdotukset valmistellut osuustoimintavaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	ROOLI	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Jarkko Rautaoja	1964	DI	toimitusjohtaja	hallintoneuvoston 1. varapuheenjohtaja	100 %
Mikko Lassila	1969	agronomi, MMM	maa- ja metsätalousyrittäjä	hallintoneuvoston jäsen	100 %
Martti Lokka	1967		toimitusjohtaja, isännöitsijä	hallintoneuvoston jäsen	75 %
Hannu Pelkonen	1967		Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja	hallintoneuvoston jäsen	75 %
Elina Varamäki	1971	kauppatiet. tohtori, dosentti	vararehtori	hallintoneuvoston jäsen	100 %

Osuustoimintavaliokunta kokoontui 4 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 90.

Osuustoimintavaliokunnan työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA

Hallintoneuvoston kokousten johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtäviä ovat mm.

- → toimitusjohtajan hallinnollisena esihenkilönä toimiminen
- → hallintoneuvoston kokousten valmistelu yhdessä hallituksen kanssa
- → sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa pääjohtajan (toimitusjohtaja) palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti, ja
- → osuuskunnan kokousten koollekutsuminen hallintoneuvoston puolesta.

VUOSI 2023

Hallintoneuvostossa oli 19 jäsentä ja 2 henkilöstön edustajaa. Hallintoneuvosto kokoontui 5 kertaa. Osallistumisprosentti oli 99.

Vuonna 2023 hallintoneuvoston jäseninä toimivat:

NIMI	SYNTYNYT	KOULUTUS	PÄÄTOIMI	KOTIPAIKKA	EROVUOROSSA	OSALLISTUNUT KOKOUKSIIN
Timo Santavuo, puheenjohtaja	1960	OTK, VT	asianajaja	Pori	2024	100 %
Jarkko Rautaoja, 1. varapuheenjohtaja	1964	DI	toimitusjohtaja	Heinola	2026	100 %
Tapio Finér, 2. varapuheenjohtaja	1968	MBA	Suur-Seudun Osuuskauppa SSO:n toimitusjohtaja	Lohja	2025	100 %
Mikko Junttila	1983	KTM	Osuuskauppa PeeÄssän toimitusjohtaja	Kuopio	2026	100 %
Sinikka Kelhä	1964	OTK, VT	asianajaja	Rauma	2026	100 %
Sami Kettunen	1969	KTM	toimitusjohtaja	Jyväskylä	2025	100 %
Mathias Kivikoski	1973	KTM	Varuboden-Oslan toimitusjohtaja	Espoo	2025	100 %
Mikko Lassila	1969	MMM, agronomi	maa- ja metsätalousyrittäjä	Pilkanmaa	2024	100 %
Antti Latola	1959	OTK, VT	asianajaja	Oulu	2025	100 %
Martti Lokka	1967		toimitusjohtaja, isännöitsijä	Otava	2024	100 %
Harri Lämsä	1979	VT	Koillismaan Osuuskaupan toimitusjohtaja	Kuusamo	2024	100 %
Anne Mäkelä	1965	OTK, VT	asianajaja	Kokkola	2026	100 %
Hannu Pelkonen	1967		Osuuskauppa Maakunnan toimitusjohtaja	Sotkamo	2024	100 %
Heli Puura	1965	OTK, eMBA	johtaja	Helsinki	2026	100 %
Timo Rajala	1957	VT	hankejohtaja	Akaa	2026	80 %
Mika Rantanen	1959	opetusneuvos		Kaarina	2025	100 %
Kari Suninen	1963		toimitusjohtaja	Lappeenranta	2024	100 %
Elina Varamäki	1971	KTT, dosentti	vararehtori	Seinäjoki	2025	100 %
Kim Wrange	1968	kauppatieteiden lisensiaatti	yliopettaja	Lehmo	2025	100 %
Henkilöstön edustajat:						
Iiris Jakku	1962		hallintoassistentti	Helsinki		100 %
Olli Rauste	1963	OTK, VT	lakimies	Helsinki		100 %

HALLINTONEUVOSTON JÄSENTEN RIIPPUMATTOMUUS

Hallintoneuvosto arvioi vuosittain jäsentensä riippumattomuutta hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

S-ryhmän rakenteesta ja omistuspohjasta johtuen hallintoneuvoston jäsenet ovat pääasiassa joko S-ryhmän osuuskauppojen hallintoneuvoston puheenjohtajia tai toimitusjohtajia. SOK:lla on vain yksi hallinnointikoodissa tarkoitettu merkittävä osuudenomistaja, Helsingin Osuuskauppa Elanto, jonka hallintoneuvoston puheenjohtaja on toiminut vuonna 2023 osuuskunnan hallintoneuvostossa.

Hallintoneuvoston jäsenistä S-ryhmän osuuskauppojen toimitusjohtajat (suositus 10, kohta f), Helsingin Osuuskauppa Elannon edustaja sekä henkilöstön edustajat eivät ole hallinnointikoodin tarkoittamalla tavalla riippumattomia osuuskunnasta.

HALLINTONEUVOSTON TOIMINNAN ARVIOINTI

Hallintoneuvosto arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojaan tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa.

HALLITUS

KOKOONPANO JA VALINTA

SOK:n sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat puheenjohtajana osuuskunnan palveluksessa oleva pääjohtaja ja 3–8 muuta jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet kalenterivuodeksi kerrallaan hallintoneuvoston nimitysvaliokunnan tekemän valmistelun pohjalta. Valmistelessaan ehdotusta valiokunta arvioi hallituksen kokoa ja kokoonpanoa sekä hallituksen jäseniltä vaadittavia ominaisuuksia osuuskunnan nykyisten ja kehittyvien tarpeiden näkökulmasta. Valmistelutyön tavoitteena on varmistaa, että hallitus on riittävän monimuotoinen muun muassa sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan ja, että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen sekä pätevyys hallituksen tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Sääntöjen mukaan valittavan tulee olla Suomen kansalainen ja toimikauden alkaessa alle 68-vuotias. Tavoitteena on varmistaa riittävä rotaatio, mutta myös riittävää jatkuvuutta hallitustyössä pidetään tärkeänä.

Hallituksen osittain hallinnointikoodista poikkeavaan kokoonpanoon vaikuttavat SOK:n omistuspohja sekä S-ryhmän rakenne ja hallituksen rooli ryhmän toiminnan ohjauksessa, missä korostuu tarve sille, että hallituksessa on mukana riittävän merkittävä edustus omistajayhteisöistä.

TEHTÄVÄT

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut.

Hallitus edustaa osuuskuntaa ja huolehtii sen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä SOK-yhtymän puitteissa lain ja sääntöjen mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on muun muassa toimialojen kilpailustrategioista sekä SOK:n ja sen tytäryhtiöiden toimintasuunnitelmista päättäminen. Lisäksi hallitus vastaa eräiden hallintoneuvoston vahvistettavaksi kuuluvien strategisten päätösten valmistelusta.

Lisäksi hallitus päättää pääjohtajan esityksestä SOK:n konsernijohtoryhmän asettamisesta, sen jäsenten nimityksistä ja palkkaeduista pääjohtajaa lukuun ottamatta. Hallitus asettaa nimeämistyöryhmän, joka valmistelee hallituksen päätettäväksi esityksen SOK:n tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanoista. Hallitukselle on vahvistettu työjärjestys.

SOK:n hallitus ei ole sen tehtävät ja kokoonpano huomioiden nähnyt tarpeelliseksi perustaa hallinnointikoodissa mainittuja valiokuntia hallituksen vastuulle kuuluvien asioiden valmistelemiseksi. SOK:ssa hallintoneuvosto on perustanut tarvittavat valiokunnat. Hallitus ei ole myöskään pitänyt tarpeellisena perustaa hallituksen päätettäviksi kuuluvia asioita valmistelevia muita valiokuntia.

Hallitus kokoontuu tarpeen vaatiessa puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun läsnä on yli puolet hallituksen jäsenistä hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien. Hallitus arvioi säännöllisesti toimintaansa ja työskentelytapojansa tekemällä itsearvioinnin kerran vuodessa.

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut. Työjärjestys löytyy osuuskunnan verkkosivuilta Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

VUOSI 2023

Vuonna 2023 SOK:n hallituksessa oli 9 jäsentä, joista 22 % oli naisia. 6 oli osuuskauppojen toimitusjohtajia ja kaksi S-ryhmän ulkopuolista jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimii osuuskunnan sääntöjen mukaisesti SOK:n pääjohtaja.

SOK:n hallituksen kokoonpano vuonna 2023 oli seuraava:

Hannu Krook	s. 1965	KTM	pääjohtaja
Kim Biskop	s. 1971	KTM	toimitusjohtaja
Nermin Hairedin	s. 1975	KTM	toimitusjohtaja
Katri Harra-Salonen	s. 1969	DI, eMBA	CDO
Antti Heikkinen	s. 1974	DI, eMBA	toimitusjohtaja
Juha Kivelä	s. 1966	KTM	toimitusjohtaja
Veli-Matti Liimatainen	s. 1969	KTM	toimitusjohtaja
Harri Miettinen	s. 1962	KTM	toimitusjohtaja
Antti Määttä	s. 1966	KTM	toimitusjohtaja

Hallituksen sihteerinä toimi SOK:n lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Varapuheenjohtajaksi vuodelle 2023 valittiin Harri Miettinen.

Hallitus kokoontui vuoden 2023 aikana 11 kertaa ja jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 98. Hallituksen kokouksissa ovat oikeutettuja olemaan läsnä myös hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

HALLITUKSEN JÄSENTEN RIIPPUMATTOMUUS

Hallintoneuvoston puheenjohtajisto arvioi hallituksen jäsenten riippumattomuutta ja hallituksen työskentelyä vuosittain. Hallituksen jäsenten riippumattomuutta arvioidaan hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

Hallituksen puheenjohtajana toimii sääntöjen mukaan osuuskunnan pääjohtaja. Vuoden 2019 alusta lukien hallitukseen on kuulunut kaksi S-ryhmän ulkopuolista riippumatonta jäsentä. S-ryhmän rakenteesta ja omistuspohjasta johtuen muut hallituksen jäsenet ovat S-ryhmän osuuskauppojen toimitusjohtajia. Tältä osin hallituksen kokoonpano riippumattomuuden suhteen poikkeaa hallinnointikoodin suosituksesta. SOK:lla on vain yksi hallinnointikoodissa tarkoitettu merkittävä osuudenomistaja, Helsingin Osuuskauppa Elanto (suositus 10, kohta f), jonka toimitusjohtaja on toiminut vuonna 2023 SOK:n hallituksen jäsenenä.

HALLITUKSEN ITSEARVIOINTI

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan yleensä itsearviointina, ja sen tulokset käydään läpi ja niistä keskustellaan vuosittain.

Tunnistetut kehityskohteet otetaan huomioon hallituksen tehtäviä suunniteltaessa ja hallintoneuvoston nimitysvaliokunta ottaa tulokset huomioon valmistellessaan ehdotustaan hallintoneuvostolle hallituksen kokoonpanoksi. Lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajisto antaa vuosittain arvion hallitustyöskentelystä.

PÄÄJOHTAJA

SOK:n pääjohtaja on osuuskuntalain tarkoittama toimitusjohtaja. Pääjohtajan tehtävänä on hoitaa osuuskunnan juoksevaa hallintoa hallituksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Pääjohtaja toimitusjohtajana vastaa siitä, että osuuskunnan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Pääjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallintoneuvoston valitsema sijainen.

Pääjohtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Tämä hallinnointikoodista poikkeava käytäntö on perusteltua S-ryhmän rakenteen johdosta ja koska osuuskunnalla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Hallintoneuvosto myös valitsee pääjohtajan ja päättää hänen palkkauksensa perusteet.

SOK:n osuuskuntalain tarkoittamana toimitusjohtajana, ja hallituksen puheenjohtajana, on toiminut pääjohtaja Hannu Krook, KTM (s. 1965). Pääjohtajan sijaisena on toiminut SOK:n kenttäjohtaja Arttu Laine.

Hannu Krook (s. 1965),
pääjohtaja, hallituksen puheenjohtaja, KTM

- → pääjohtajana vuodesta 2021
- → SOK:lla vuodesta 2021
- → S-ryhmässä vuodesta 2013
- → eläkeikä 63 vuotta
- → kesk. työkokemus:
  - – OK Varuboden-Osla Hlg, toimitusjohtaja (CEO)
  - – Oy Otto Brandt Ab, konsernin toimitusjohtaja (CEO)
  - – Tiimari Oyj, toimitusjohtaja (CEO)
  - – TeliaSonera Finland Oyj ja Sonera Oyj, useita tehtäviä mm. Soneran markkinointijohtaja (CMO)
  - – Coca-Cola Juomat Oy, toimitusjohtaja
  - – The Boston Consulting Group, konsultti
- → kesk. luottamustehtävät:
  - – SOK:n hallitus, 2015–2017 jäsen, varapuheenjohtaja 2018–2020, puheenjohtaja 2021–
  - – Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n hallituksessa vuodesta 2022, hallituksen varapuheenjohtajana vuonna 2022
  - – Kaupan liiton hallituksessa vuodesta 2021, hallituksen puheenjohtajana vuonna 2022–2023
  - – Keskuskauppakamarin hallituksessa vuodesta 2022
  - – LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön hallintoneuvostossa vuodesta 2021 lähtien
  - – SOK:n hallintoneuvostossa 2013–2014
  - – Itä-Uudenmaan Kauppakamari, hallituksen jäsen 2013–2020
  - – Kooperativa Affärsledare, Styrelseordförande 2012–2020

Arttu Laine, (s. 1970),
kenttäjohtaja, KTM

- → SOK:lla vuodesta 2014–
- → pääjohtajan sijaisena 2014–
- → eläkeikä 63 vuotta
- → kesk. työkokemus:
  - – Osuuskauppa KPO:n toimitusjohtaja
  - – SOK:n Baltian maajohtaja
  - – AS Prisma Peremarketin toimitusjohtaja
- → kesk. luottamustehtävät:
  - – Vastuualueelle kuuluvien yhtiöiden hallituksen puheenjohtaja
  - – Päivittäistavarakauppa ry:n hallituksen puheenjohtaja
  - – LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiön hallintoneuvoston jäsen
  - – Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n hallituksen jäsen
  - – Huoltovarmuusneuvoston jäsen

KONSERNIJOHTORYHMÄ

SOK:lla on konsernijohtoryhmä, jonka asettamisesta, jäsenten nimityksistä ja hallitukseen kuulumattomien jäsenten palkkaeduista päättää hallitus pääjohtajan esityksestä. SOK-yhtymän konsernijohtoryhmän tehtävänä on avustaa pääjohtajaa SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa. Konsernijohtoryhmä koordinoi ja käsittelee mm. hallitukselle tehtävät keskeiset esitykset. Näitä esityksiä ovat muun muassa S-ryhmän ja SOK-yhtymän liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Lisäksi konsernijohtoryhmä käsittelee SOK-yhtymän kaikkia vastuualueita koskevia operatiivisia asioita. Hallitus antaa osuuskunnan sääntöjen mukaan tarvittaessa konsernijohtoryhmälle ohjeita, eikä konsernijohtoryhmällä ole lakiin tai osuuskunnan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Konsernijohtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa kuukaudessa. SOK:n konsernin johtoryhmän jäsenten eläkeikä määräytyy henkilökohtaisten johtajasopimusten mukaisesti ja on 63 vuotta.

Vuonna 2023 konsernijohtoryhmään kuuluivat:

			S-RYHMÄN PALVELUKSESSA	KONSERNIJORY:SSÄ	ELÄKEIKÄ
Hannu Krook	s. 1965	pääjohtaja	2013–	2021	63
Arttu Laine	s. 1970	kenttäjohtaja, liiketoimintaryhmät, logistiikka- ja hankintayhtiöt	1995–	2014–	63
Jari Annala	s. 1964	johtaja, SOK:n liiketoiminta	1989–	2007–	63
Päivi Anttikoski	s. 1971	mediajohtaja, markkinointi, viestintä, sisällöt, vastuullisuus, medialiiketoiminta, yhteiskuntasuhteet	2021–	2021–	63
Seppo Kuitunen	s. 1961	lakiasiainjohtaja, lakiasiat ja sihteeristö	2005–	2021–	63
Hanne Lehtovuori	s. 1974	henkilöstöjohtaja, henkilöstötoiminnot	2021–	2021–	63
Sebastian Nyström	s. 1974	johtaja, CTO, asiakkuus, IT- ja digikehitys	2016–	2016–	63
Maria Timgren	s. 1984	strategiajohtaja, strategia	2021–	2021–	63
Jorma Vehviläinen	s. 1967	CFO, talous ja rahoitus	1991–	2013–	63

Konsernijohtoryhmä kokoontui 22 kertaa vuonna 2023.

TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajana toimii pääsääntöisesti kyseisestä liiketoiminnasta vastaava, SOK:n palveluksessa oleva konsernijohtoryhmän jäsen. SOK Liiketoiminta Oy:n hallituksen puheenjohtajana on toiminut pääjohtaja. SOK:n hallitus nimeää tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet tytäryhtiöiden yhtiökokousten päätettäväksi. Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet valitaan pääsääntöisesti S-ryhmään kuuluvista henkilöistä.

Tytäryhtiön hallitus valitsee yhtiön toimitusjohtajan, mutta valinta edellyttää konsernin sisäisten ohjeiden mukaan myös SOK:n hallituksen hyväksynnän. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat eivät pääsääntöisesti kuulu kyseisen yhtiön hallitukseen. Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan muun muassa SOK:n hallituksen päättämin konserniperiaattein ja toimintapolitiikoin.

KETJUOHJAUS

SOK:n ketjunohjaukset vastaavat liiketoiminta-alueen/ketjujen kehittämisestä ja asioiden valmistelusta SOK:n hallituksen päätettäväksi. Keskeisiä vastuita ovat muun muassa ketjujen kilpailustrategian, ketjuliikeidean ja ketjukonseptin kehittäminen sekä vuosittaisen toimintasuunnitelman laadinnan valmistelu. Liiketoiminnan ketjuohjausyksiköitä johtavat ketjujohtajat, jotka kuuluvat johtoryhmätasolla kenttäjohtajan vastuualueeseen. Liiketoiminnan tukiryhmät tukevat ja avustavat ketjunohjauksia. Niihin kuuluu 4–13 edustajaa alueosuuskauppojen toimitusjohtajista tai toimialajohtajista sekä SOK:n ketjujohtoa. Liiketoiminnan tukiryhmien puheenjohtajana toimii SOK:n kenttäjohtaja.

Vastaavasti SOK:n tuki- ja palvelutoiminnoilla on omat tukiryhmänsä, jotka avustavat ja tukevat kyseisen tukitoiminnan palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä vastaavan SOK:n toiminnon johtoa. Tukiryhmiin kuuluu alueosuuskauppojen toimitusjohtajia ja kyseisen vastuualueen johtajia ja puheenjohtajana toimii kyseisestä tukitoiminnosta vastaava SOK:n konsernijohtoryhmän jäsen.

Liiketoiminnan ja palvelutoiminnan tukiryhmät eivät ole luonteeltaan päätöksentekoelimiä. Tukiryhmien jäsenien valinnasta huolehtii kyseisen liike- tai tukitoiminnasta vastaava SOK:n konsernijohtoryhmän jäsen ja valinnoista informoidaan SOK:n hallitusta. Johtamismallilla ketjujen ja palvelutoiminnan valta- ja vastuusuhteita on selkeytetty.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA-JÄRJESTELMÄT

SISÄINEN VALVONTA

Sisäinen valvonta on kiinteä osa SOK-yhtymän johtamis- ja hallintojärjestelmää. Sisäinen valvonta tukee ja varmistaa SOK-yhtymän yritysten toimintaa S-ryhmän kokonaisuudessa S-ryhmän arvojen ja strategioiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on tuottaa riittävä varmuus siitä, että

- → toiminta on tehokasta ja tavoitteet saavutetaan
- → ulkoinen ja sisäinen raportointi on riittävää ja luotettavaa
- → lakeja, säädöksiä ja yrityksen periaatteita ja toimintapolitiikkoja noudatetaan
- → toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan ja niiden hallinta toteutetaan kustannustehokkaalla tavalla
- → omaisuus on turvattu.

SOK:n hallituksella on keskeisin vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja tehokkuudesta. SOK:n hallintoneuvostolla on merkittävä rooli hallituksen ja pääjohtajan vastuulla olevan osuuskunnan hallinnon valvonnassa. Lisäksi sisäinen valvonta on jokaisen esihenkilön ja työntekijän vastuulla ja koskettaa kaikkia SOK-yhtymän tasoja ja toimintoja.

SOK-yhtymän sisäisen valvonnan viitekehys perustuu COSO:n (the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commision) julkaisemaan sisäisen valvonnan viitekehykseen (Internal Control – Integrated Framework 2013).

Seuraavassa on kuvattu SOK-yhtymän sisäisen valvonnan osatekijöitä:

1. Ohjausympäristö

Ohjausympäristö koostuu niistä rakenteista, periaatteista, politiikoista, ohjeista ja prosesseista, jotka luovat pohjan SOK-yhtymän sisäiselle valvonnalle läpi organisaation. Sitä tukevat S-ryhmän arvot, vastuullisuusperiaatteet, ihmisoikeusperiaatteet sekä SOK-yhtymän eettiset periaatteet, joiden mukaista toimintaa edellytetään koko SOK-yhtymän henkilöstöltä. Johdon esimerkillä ja johtamistavalla on suuri merkitys valvontakulttuurin ja -tietoisuuden luomisessa. Organisaation rakenne, vastuiden ja valtuutusten myöntäminen sekä henkilöstöhallinnon käytännöt ovat myös osa ohjausympäristöä.

Ohjausympäristön tila näkyy muun muassa sisäisten periaatteiden, toimintapolitiikkojen ja ohjeiden ajantasaisuuden varmistamisessa ja noudattamisessa sekä siinä, miten organisaatiossa suhtaudutaan kontrollitoimenpiteisiin ja valvonnassa sekä tarkastuksissa havaittujen puutteiden korjaamiseen.

2. Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa SOK-yhtymän sisäistä valvontaa. Riskienhallintaprosessin tehtävänä on tuottaa tietoa toimintaan liittyvistä riskeistä ja antaa kohtuullinen varmuus siitä, että riskejä hallitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. SOK-yhtymän johtamisjärjestelmään ja -prosessiin integroituun riskienhallintaprosessiin kuuluvat riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen, analysointi, priorisointi sekä niiden perusteella tehtävien kustannustehokkaiden hallintatoimenpiteiden toteuttaminen.

3. Prosessit ja kontrollit

Prosessien ja kontrollien avulla pyritään varmistumaan, että SOK-yhtymässä toimitaan johdon asettamien tavoitteiden mukaisesti ja että tavoitteet saavutetaan hallitulla tavalla. S-ryhmä-tason periaatteet, SOK-yhtymän toimintapolitiikat ja ohjeet antavat suuntaviivat, mitä pitäisi tehdä. Prosessien ja kontrollien avulla määritetään puolestaan, miten edellä mainittuja periaatteita, politiikkoja ja ohjeistuksia toteutetaan ja valvotaan. Kontrollit voivat olla luonteeltaan ehkäiseviä, paljastavia, manuaalisia, automaattisia tai johtamiskontrolleja.

4. Tieto ja viestintä

Sisäistä valvontaa tuetaan riittävällä, luotettavalla ja ajantasaisella tiedonkululla sekä viestinnällä. Sisäisen valvonnan kannalta keskeistä on erityisesti sisäinen tiedonkulku ja viestintä esimerkiksi ohjeista, yhtiön tavoitteista ja niiden seurannasta sekä sisäisen valvonnan toimivuudesta. Sisäinen viestintä tukee liiketoimintaa ja edistää sen päämääriä sitouttamalla työyhteisön toimimaan yhteisten tavoitteiden eteen. SOK-yhtymässä sisäisen viestinnän ydin on esihenkilöviestintä osana hyvää johtamista.

5. Seuranta ja varmistaminen

Seurannalla ja tarkastuksella varmistetaan sisäisen valvonnan toimivuus ja tehokkuus. Jatkuvaa seurantaa toteutetaan osana johtamista ja esihenkilötyötä. Sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta varmistetaan myös sisäisillä ja ulkoisilla erillisarvioinneilla, esimerkiksi sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen toimesta. Seurannan ja tarkastusten avulla valvontajärjestelmässä havaitut puutteet tulevat johdon tietoon ja tarvittavat korjaustoimenpiteet voidaan käynnistää.

SOK:n hallituksen vastuulla on huolehtia siitä, että SOK-yhtymässä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että SOK-yhtymässä seurataan ohjauksen ja valvonnan toimivuutta. SOK:n pääjohtaja, SOK:n konsernijohtoryhmän jäsenet, SOK:n yksiköiden johtajat ja SOK:n tytäryhtiöiden hallitukset toimitusjohtajineen toteuttavat jatkuvaa valvontaa päivittäisessä toiminnassa kukin omalla vastuualueellaan.

Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla SOK-yhtymän tasoilla ja se järjestetään kolmen linjan mallin mukaisesti:

Ensimmäisen linjan (1. linja) muodostavat liiketoiminnoista ja niiden operatiivisista tuki- ja palvelutoiminnoista vastaava johto sekä henkilöstö. Ensimmäisellä linjalla on ensisijainen ja pääasiallinen jatkuva valvontavastuu. Ensimmäinen linja vastaa oman toimintonsa osalta johtamisjärjestelmän ja prosessien tehokkaasta implementoinnista ja sen toteuttamisesta, toimintapolitiikkojen ja -ohjeiden sekä vaatimustenmukaisuuden toteuttamisesta, riskienhallinnasta, päivittäisen suorituksen johtamisesta sekä käytäntöjen ja kontrollitoimenpiteiden jalkauttamisesta strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toisen linjan (2. linja) muodostavat SOK:n ja sen tytäryhtiöiden yhteiset tukitoiminnot. Toisen linjan toiminnot määrittävät sisäisen valvonnan käytäntöjä ja tukevat muita yksiköitä sisäisen valvonnan toteuttamisessa. Kyseiset toiminnot määrittelevät toimintapolitiikkoja ja -ohjeita sekä toteuttavat yhtymätason valvontaa muun muassa raportoinnin kautta ja tukemalla ohjeistuksen noudattamisen valvontaa. Näitä toimintoja ovat muun muassa Henkilöstötoiminnot, IT, Kiinteistöohjaus, Lakiasiat, Media, Rahoitus, Riskienhallinta, Strategia, Talous ja Vastuullisuus.

Kolmannen linjan (3. linja) muodostavat SOK:n ja sen tytäryhtiöiden sisäisen tarkastuksen toiminnot sekä SOK:n tietosuojavastaava (DPO). Kolmas linja on riippumaton liiketoiminnoista ja toisesta linjasta ja toimii itsenäisesti. Sisäisen tarkastuksen toiminnot muun muassa arvioivat SOK-yhtymän valvontajärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä varmistavat arvioinnein ja tarkastuksin sekä tarvittaessa konsultoinnein, että 1. ja 2. linjat toteuttavat sisäistä valvontaa tehokkaasti ja että sitä kehitetään tarvittaessa. Myös ulkoiset tahot, kuten tilintarkastajat, arvioivat valvontajärjestelmän toimivuutta.

RISKIENHALLINTA

SOK:n hallitus on vahvistanut yhtymälle riskienhallintapolitiikan, jonka mukaisesti yhtymässä tunnistetaan ja analysoidaan riskejä sekä määritetään näille hallintatoimenpiteitä osana strategiaprosessia ja osana toiminnan suunnittelua. Analyysien perusteella tunnistetaan yhtymän toiminnan ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävimmät riskit, jotka hallitus käsittelee ja päättää vuosittain. SOK-yhtymän tytäryhtiöiden ja yksiköiden johto käsittelee ja määrittelee yksikön merkittävimmät riskit ja niille määritellyt hallintatoimenpiteet sekä vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta.

Liiketoiminnan omaisuus-, keskeytys- ja vastuuvahinkoriskeihin on varauduttu muun muassa liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmin ja vakuutuksin. SOK:n riskienhallinnan asiantuntijaorganisaatio ohjaa ja kehittää riskienhallintaa S-ryhmässä sekä tukee riskienhallinnan toteuttamisessa. SOK:n sisäinen tarkastus arvioi riskienhallintaprosessien riittävyyttä ja toimivuutta.

SISÄINEN TARKASTUS

SOK:n sisäisen tarkastuksen toiminto vastaa yhtymän sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta. SOK:n hallitus käsittelee vuosittain sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, ja sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti konsernijohtoryhmälle, pääjohtajalle, hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle sisäisen tarkastuksen havainnoista.

TILINTARKASTUS

Osuuskunnan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastaa tilintarkastaja, jonka tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö. Osuuskunnan varsinainen kokous valitsee tilintarkastajan.

Osuuskunnan kokous valitsi SOK:n varsinaiseksi tilintarkastajaksi vuodelle 2023 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana KHT-tilintarkastaja Jukka Rajala.

Suomessa, Virossa ja Venäjällä maksettiin vuonna 2023 palkkioita SOK-yhtymän yhtiöiden tilintarkastustoiminnasta 317 748 euroa ja muita tilintarkastukseen liittymättömiä palkkioita yhteensä 113 218 euroa. Näistä palkkioista 187 238 euroa oli emoyhtiön tilintarkastuspalkkioita ja 113 218 euroa palkkioita emoyhtiöltä muusta konsultoinnista.

LÄHIPIIRILIIKETOIMET

SOK-yhtymässä ylläpidetään luetteloa sen lähipiiriin kuuluvista osapuolista ja seurataan sekä arvioidaan lähipiirin kanssa tehtäviä liiketoimia.

SOK määrittelee lähipiirin rakenteensa kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon lähipiiritoimia koskevan suosituksen tarkoituksen ja ottaen mahdollisuuksien mukaan huomioon hallinnointikoodin mukaisen lähipiirin (joka ilmenee pörssiyhtiöitä pakottavasta osakeyhtiölaista). SOK:n lähipiiriin kuuluvat muun muassa kaikki konserniyhtiöt, hallituksen, hallintoneuvoston ja johtoryhmän jäsenet sekä heidän läheiset perheenjäsenensä. Mahdolliset eturistiriidat otetaan huomioon päätöksenteossa, ja hallinnointikoodin mukaisesti kukin konserniyhtiö ylläpitää luetteloa sen lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä.

SOK-yhtymä esittää tilinpäätöksen liitetietona tiedot lähipiiriliiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

SOK-yhtymä julkistaa tilinpäätöstiedotteensa helmikuussa. SOK-yhtymän vuosikertomus eli tilinpäätös ja toimintakertomus liitetietoineen julkaistaan maaliskuussa ja vahvistetaan varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa huhtikuussa. Puolen vuoden toimintaa koskeva osavuosikatsaus julkistetaan elokuussa. Tämän lisäksi S-ryhmän vähittäismyynnin kehityksestä kerrotaan neljännesvuosittain.

MUU TIEDOTTAMINEN

SOK-yhtymää ja S-ryhmää koskevat ajantasaiset tiedot, muun muassa tiedotteet, löytyvät S-ryhmän kotisivuilta, osoitteesta s-ryhma.fi ↗. SOK Median Viestintä ja maineenhallinta -yksikkö vastaa tiedon tuottamisesta ja päivittämisestä.

Palkitsemista koskeva raportti on erillisenä verkkosivuilla: Hallinto ja johtaminen – S-ryhmä (s-ryhma.fi) ↗.

VASTUULLISUUS-JOHTAJAN KATSAUS

Kestävään kehitykseen liittyvän sääntelyn määrän kasvu nousi vuonna 2023 keskeiseksi osa-alueeksi S-ryhmän vastuullisuustyön kehittämisessä. Regulaatio tulee muuttamaan vastuullisuustyötämme, sen johtamista ja prosesseja tulevina vuosina. Varaudumme muutoksiin jo nyt ja työ tulee jatkumaan tulevina vuosina, säädös kerrallaan.

S-ryhmän strateginen tavoite on olla vastuullisuuden edelläkävijä niillä liiketoiminta-alueilla, joilla toimimme. Vaikka regulaatio asettaa painetta siihen, että meidän on panostettava säädösten vaatimustenmukaisuuden toteuttamiseen, pidämme kiinni vastuullisuusohjelmamme pitkän aikavälin tavoitteista ja jatkamme tätä työtä tinkimättä.

Hyvä esimerkki on vuoden lopussa tehty päätös asettaa Net Zero -päästötavoite koko arvoketjullemme, mikä tarkoittaa ilmastopäästöjen vähentämistä nettonollaan sekä oman toiminnan että arvoketjun osalta vuoteen 2050 mennessä. Pitkäjänteinen ilmastotyömme ja sitoutuminen oman toiminnan päästöjen vähentämiseen on ollut merkittävää ja tuloksekasta. Kiitos kuuluu alueosuuskaupoille, jotka ovat investoineet energiatehokkuuteen systemaattisesti. Näyttääkin siltä, että saavutamme oman toiminnan päästövähennystavoitteet etuajassa.

Ilmastotyön lisäksi työmme luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi jatkui. Selvitys S-ryhmän luontojalanjäljestä eli toimintojemme haitoista luonnon monimuotoisuudelle eteni. Tutkimusta tekee Jyväskylän yliopiston resurssiviisausyhteisö JYU.Wisdom. Hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun saakka, ja sen lopputuloksena syntyy avoimesti julkaistava menetelmä, jota muutkin yritykset tai organisaatiot voivat hyödyntää. Luonnon monimuotoisuus, ilmastovaikutukset sekä toimet vaikutusten pienentämiseksi linkittyvät läheisesti toisiinsa ja merkittävimmät vaikutukset syntyvät oman toimintamme ulkopuolella. Kun pohdimme keinoja haittojen vähentämiseksi, yhteistyön merkitys arvoketjun kanssa korostuu.

Vesivastuutyömme edistyi vuoden aikana konkreettisen projektin kautta. S-ryhmä on jäsenenä Alliance for Water Stewardship -verkostossa (AWS), joka on liike-elämän, kansalaisjärjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden vesivastuun yhteistyöverkosto. Osallistumme verkoston koordinoimaan kestävään vedenkäyttöön liittyvään Impact Accelerator -yhteistyöhankkeeseen Huelvan ja Doñanan alueella Etelä-Espanjassa. Hanke on ensimmäinen laatuaan Euroopassa. Sen tavoitteena on lisätä alueella toimivien ruoantuottajien sekä ruokaketjun toimijoiden yhteistyötä ja ymmärrystä yhteisiin vesivaroihin vaikuttavista toiminnoista sekä löytää ratkaisuja vesihaasteisiin.

Vastuullisuustavoitteemme etenevät suunnitelmien mukaan. Onnistuimme vähentämään oman toimintamme ilmastopäästöjä 29 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Jätteiden kierrätysasteemme oli 82 prosenttia. Kotimaisen ruoan osuus säilyi melkein viime vuoden tasolla ollen lähes 78 prosenttia ja kasvipohjaisten elintarvikkeiden osuus nousi hieman edellisen vuoden tasosta ollen 60 prosenttia. Auditointiasteemme oli 99 prosenttia.

Kestävän kehityksen haasteet ja uusien ratkaisujen löytyminen edellyttävät yhä tiiviimpää yhdessä tekemistä arvoketjuissa ja eri sidosryhmien kanssa. Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme erittäin arvokkaasta yhteistyöstä ja kaikkia ässäläisiä, jotka tekevät vastuullisuustekoja päivittäin. Näiden tekojen ja yhteistyön kautta teemme todeksi vastuullisuusohjelmaamme ja missiotamme Teemme yhdessä paremman paikan elää.

Nina Elomaa,
vastuullisuusjohtaja, SOK

Teemme yhdessä paremman paikan elää -vastuullisuusohjelmamme toteuttaa ryhmämme missiota, jossa vastuullisuus on yksi keskeinen teema. Tavoitteenamme on olla vastuullisuuden edelläkävijä niillä toimialoilla, joilla toimimme. Vastuullisuus kattaa S-ryhmässä kaikki liiketoiminta-alueet, ja sitä johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoimintajohdon kanssa.

VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN JA ORGANISOINTI

Vastuullisuustyötä ohjaa S-ryhmän vastuullisuusohjelma ja S-ryhmän arvot. Olemme sitoutuneet useisiin kansainvälisiin aloitteisiin, joista keskeisimpiä ovat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDGs), YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskeviin periaatteet, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, ILOn sopimus työelämän perusoikeuksista ja YK:n Global Compact -aloite.

Vastuullisuusohjelman, S-ryhmätasoiset vastuullisuusperiaatteet sekä strategiset linjaukset, sitoumukset ja tavoitteet hyväksyy SOK:n hallitus ja hallintoneuvosto. Hallitus ja hallintoneuvosto käsittelevät säännöllisesti vastuullisuusasioita. S-ryhmätasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö, joka raportoi suoraan SOK:n pääjohtajalle.

SOK Vastuullisuus -yksikkö vastaa koko S-ryhmän vastuullisuuden strategisesta tavoitteiden asettamisesta ja kehittämisen painopistealueista. Liiketoiminta-kohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet määritellään yhteistyössä liiketoiminta-alueiden, tytäryhtiöiden ja vastuullisuusyksikön kanssa. Vastuullisuusyksikkö ohjaa

»

ja valvoo toimeenpanoa ja raportoi säännöllisesti liiketoiminta-johdolle, konsernijohtoryhmälle ja SOK:n hallitukselle vastuullisuuden kehittämisestä osana johtamis-järjestelmää.

Tuotteita ja palveluita koskevat linjaukset valmistellaan yhteis-työssä liiketoiminta-alueiden kanssa. Alueosuuskauppojen kanssa keskustellaan vastuul-lisuusasioista säännöllisesti sisäisten ryhmien ja foorumien kautta. Vastuullisuusnäkökohtien johtamista on kuvattu kunkin osion yhteydessä tarkemmin.

S-ryhmän ulkopuolisista asiantun-tijoista koostuva vastuullisuuden Advisory Group on osa vastuulli-suuden johtamis- ja ohjausmallia. Neuvonantajaryhmän rooli on tukea ja haastaa S-ryhmää vastuullisuuden kehittämisessä. Sen tarkoituksena on tuottaa S-ryhmälle tietoa uusista mah-dollisuuksista, vastuullisuuden parhaista käytännöistä, inno-vaatioista ja toimintaympäristön riskeistä. Päätökset kehittämisen painopistealueista tehdään kui-tenkin S-ryhmän sisällä. Ryhmän työskentelyyn osallistuvat vastuul-lisuusjohtajan lisäksi pääjohtaja, kenttäjohtaja sekä liiketoimintojen johto.

Yhdessä asiakas-omistajiemme kanssa teemme parempaa paikkaa elää.

Tehtävämme on tuottaa etuja ja palveluita ja siten hyvinvointia omistajillemme – eli asiakkail-lemme. Hyvinvointi ei kuitenkaan tarkoita vain taloudellista hyvinvointia. Yhdessä asiakas-omistajiemme kanssa teemme parempaa paikkaa elää. Suurena toimijana meillä on suuri vastuu siitä, millaisen nykyhetken luomme ja millaisen perinnön jätämme jäl-keemme. Siksi meidän on nähtävä pidemmälle ja vastuullisuusohjel-mamme ulottuukin vuoteen 2030. Vastuullisuusohjelma sisältää sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita.

Vastuullisuusohjelman kolmen pääteeman ympärille on määritelty laaja tavoitepatteristo ja nämä tavoitteet ovat osa S-ryhmän johdon palkitsemisjärjestelmää.

S-RYHMÄN VASTUULLISUUS 2030

VASTUULLISUUDEN EDELLÄKÄVIJÄ

TEEMME YHDESSÄ PAREMMAN PAIKAN ELÄÄ

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

Vastuullisuuden, terveellisyyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Planetaarisen ruokavalion edistäminen – 65 % kasvipohjaista

Kotimaisuuden edistäminen – 80 % kotimaisia elintarvikkeita

Kohti hiilineutraalia liikkumista

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

Hiilinegatiivinen 2025

Kohti kiertotaloutta

Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

Ihmisoikeuksien edistäminen

Elintarvikkeiden pääraaka-aineet – 100 % auditoitu

Avoimuuden lisääminen – tuotteiden alkuperä ja vastuullisuustiedot näkyviin

Yhteinen, syrjimätön ja monimuotoinen S-ryhmä

Osallistavan yhteiskunnan vahvistaminen

OLEMME ASIAKASTA VARTEN

KANNAMME VASTUUTA IHMISISTÄ JA YMPÄRISTÖSTÄ

UUDISTAMME JATKUVASTI TOIMINTAAMME

TOIMIMME TULOKSELLISESTI

Onnistuneen sidosryhmätyön kautta ymmärrämme paremmin toimintaympäristöämme ja S-ryhmään kohdistuvia odotuksia. Haluamme, että S-ryhmä koetaan vastuullisena yhteiskunnan jäsenenä, elinvoimaisena ja houkuttelevana yrityksenä sekä luotettavana yhteistyökumppanina. Yhdessä sidosryhmiemme kanssa olemme ratkaisemassa yhteiskunnallisia haasteita isoista globaaleista kysymyksistä pienempiin arjen ongelmiin.

AVOIN JA AKTIIVINEN SIDOSRYHMÄ-VUOROVAIKUTUS

Avoimuus on meille keskeinen lähtökohta luottamuksen rakentamisessa. Kerromme avoimesti ja aktiivisesti toiminnastamme. Asioista kerrotaan jo silloin, kun toiminnalle on vasta asetettu tavoitteita. Kuuntelemme sidosryhmiemme viestejä ja kerromme omat näkemyksemme rakentavan vuoropuhelun kautta. Pyrimme oppimaan itse.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖN MITTAAMINEN

Selvitämme sidosryhmien mielikuvia S-ryhmästä vuosittain muun muassa T-Median Luottamus ja maine -tutkimuksella. Tutkimuksessa arvioidaan kokonaismainettamme kahdeksan aihealueen kautta: hallinto, talous, johto, innovaatiot, vuorovaikutus, tuotteet ja palvelut, työpaikka sekä vastuullisuus. Vuoden 2023 tutkimuksessa S-ryhmä oli Suomen neljänneksi hyvämaineisin yritys suuren yleisön keskuudessa, mikä on mittaushistoriamme paras sijoitus. Kokonaisarvio maineestamme on viisiportaisella asteikolla 3,75, joka on täsmälleen sama kuin viime vuonna. Maineemme on kehittynyt myönteisesti sekä päättäjien että median parissa.

S-ryhmä ja sen ketjut pärjäsivät jälleen erinomaisesti Euroopan laajimmassa, vuosittain ilmestyvässä vastuullisuusmielikuvia selvittävässä Sustainable Brand Indexissä. Vuonna 2023 kuluttajien mielikuvien mukaan S-ryhmä oli vastuullisin päivittäistavarakaupan brändi sekä ABC, Prisma, Sokos Hotellit ja S-Pankki vastuullisuuden ykkösiä omilla toimialoillaan.

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2023	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2023
ASIAKASOMISTAJAT	→ Päivittäiset asiakaskohtaamiset. → Asiakaskyselyt. → Yhteishyvä-lehti. → Asiakaspalvelukanavat. → Sosiaalinen media. → Asiakasomistajuus.	→ Valikoima, kotimaisuus. → Hinta ja saatavuus. → Vastuullisuus ja läpinäkyvyys. → Turvallisuus ja laatu.	→ Tuotamme kilpailukykyisiä palveluja ja etuja kannattavasti asiakasomistajillemme. → Laaja valikoima Kotimaista-omamerkkituotteita. → 78 % myymästämme ruoasta oli kotimaista. → S-mobiilin hintavertailija. → Laatuvaatimukset ja -varmennusprosessit. → Teemme yhdessä parempaa paikkaa elää -vastuullisuusohjelman mukainen toiminta.
HENKILÖSTÖ	→ Työtyytyväisyyskyselyt ja kehityskeskustelut. → Avoin vuoropuhelu. → Sähköiset viestintäkanavat ja Ässä-henkilöstölehti. → Johtamislupaukset. → Eettiset periaatteet. → S-ryhmän ilmoituskanava. → Oppilaitosyhteistyö ja -harjoittelut.	→ Työhyvinvointi. → Työtyytyväisyys. → Koulutus- ja uramahdollisuudet. → Työturvallisuus. → Työvoiman saatavuus.	→ Olemme suurin yksityinen työnantaja Suomessa. → Vuosittainen työtyytyväisyyskysely. → Emme kysy ikää tai sukupuolta rekrytoinneissamme. → Mielen tuki -malli. → Yhteisöllisen työvuorosuunnittelun pilotointi. → Ollaan ihmisiksi -kampanja.
YHTEISKUNNALLISET PÄÄTTÄJÄT	→ Vuoropuhelu eri sidosryhmäfoorumeilla. → Tapaamiset. → Kuulemiset. → Lausunnot.	→ Vapaan kilpailun edistäminen. → Ruokaketjun asiat. → Henkilöstön saatavuus. → Päästövähennyskeinojen monipuolistaminen. → Huoltovarmuus. → Vastuullinen yritystoiminta.	→ **Avoin vuoropuhelu valmistelijoiden ja päättäjien kanssa S-ryhmän toimintaan vaikuttavista kysymyksistä ja palvelualan kehityksestä ↗.** → Kävimme vuoropuhelua alamme kannalta keskeisten ministereiden, ministereiden erityisavustajien, virkamiesten sekä S-ryhmän toiminnasta kiinnostuneiden kansanedustajien kanssa. → Tuomme näkökulmia päätöksentekoon myös lausuntojen välityksellä. → Osallistumme myös itse sidosryhmien tilaisuuksiin ja erilaisiin kuulemisiin esimerkiksi ministeriöissä.

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2023	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2023
TAVARAN- JA PALVELUNTOIMITTAJAT, MUUT TOIMITUSKETJUN TOIMIJAT	→ Hankinnan vastuullisuusvaatimukset esimerkiksi amfori BSCI -Code of Conduct. → Vuoropuhelu ja tapaamiset.	→ Yhteistyö, kumppanuus. → Vaatimukset tavaran- ja palveluntoimittajille. → Ihmisoikeus- ja ympäristöasiat.	→ Vuosittainen Ässäpäivä-tapahtuma marketkaupan tavarantoimittajille. → Iso Juttu -ohjelmallamme tavoittelemme miljoonan tonnin päästösäästöjä yhdessä tavarantoimittajien kanssa. → Toimimme eurooppalaisten yritysten sosiaalista ja ympäristövastuuta kehittävässä amfori BSCI:ssä. → Ruokaketjun merkittävänä toimijana haluamme olla tukemassa kotimaisen ruokaketjun menestystä. Vuonna 2023 teimme yhteistyötä esimerkiksi ProAgrian ja Baltic Sea Action Groupin kanssa. Yhdessä ProAgrian kanssa olemme luoneet ja toteuttaneet viljelijöille tulevaisuusvalmennuskokonaisuuden.
KANSALAIS- JA HYVÄN-TEKEVÄISYYSJÄRJESTÖT	→ Tilaisuudet ja tapaamiset. → Kyselyt. → Yhteistyöhankkeet.	→ Ilmasto-, ympäristö- ja ihmisoikeusasiat. → Terveellisyys. → Kestävä kuluttaminen.	→ Vastasimme muun muassa Finnwatchin kyselyyn yritysten päästölaskennasta. → Yhteiskeräys Suomen Punaisen Ristin kanssa Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi. → John Nurmisen säätiön ja sen meriympäristöhankkeiden tukeminen. → Olemme järjestäneet Marttaliiton kanssa Ässäkokki-ruokakursseja koululaisille jo vuodesta 2017 lähtien.
TOIMIALAJÄRJESTÖT	→ Aktiivinen osallistuminen työryhmien ja valiokuntien työskentelyyn. → Näkökulmien esiintuominen. → Luottamustoimet.	→ Toimintaympäristön seuranta ja kehittäminen. → Vaikuttaminen kannanmuodostukseen.	→ Teemme yhteistyötä toimialojemme kehittämisessä edunvalvontajärjestöjen ja muiden yhteisöjen kautta. → Olemme jäseniä alamme suurimmissa järjestöissä, kuten EK, Keskuskauppakamari, Kaupan liitto, Päivittäistavarakauppa ry, Matkailu- ja ravintolapalvelut ry, Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry. → Osuustoiminnallisena yritysryhmänä kuulumme alan kansainvälisiin järjestöihin, kuten Euro Coopiin. → Vastuullisuusyhteistyötä teemme esimerkiksi YK:n Global Compact -verkostossa, FIBS ry:ssä ja sekä Climate Leadership Coalitionissa.

KESKEISET SIDOSRYHMÄMME	VUOROVAIKUTUSKANAVAT JA OSALLISTAMINEN	KESKEISET TEEMAT VUONNA 2023	ESIMERKKEJÄ TOIMINNASTAMME VUODELTA 2023
MEDIA	→ Tiedotteet. → Haastattelut. → Mediatapaamiset. → S-ryhmän omat viestintäkanavat. → Mediapalvelu.	→ Avoin informaation välittäminen toiminnastamme.	→ Olemme helposti median tavoitettavissa ja vastaamme kysymyksiin mahdollisimman nopeasti. → Jaamme oikea-aikaista ja kiinnostavaa tietoa monikanavaisesti.
OPPILAITOKSET, KORKEAKOULUT JA TUTKIMUSLAITOKSET	→ Yhteistyöhankkeet. → Vuoropuhelu. → Luennot ja esitykset.	→ Terveellisyys. → Data. → Ilmastovaikutukset.	→ Arvioimme S-ryhmän luontojalanjäljen yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa tutkimushankkeessa. → LoCard-hankkeessa tehdään Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston johtamana kansainvälisestikin ainutlaatuista ruoankäytön ja elintapojen tutkimusta S-ryhmän ostodataa ja asiakasomistajille toteutettuja kyselyitä hyödyntäen.
PAIKALLISYHTEISÖT	→ Palvelut paikallisesti. → Yhteistyöhankkeet. → Vuoropuhelu.	→ Alueen hyvinvointi ja kehitys.	→ Haluamme olla turvaamassa lähipalveluita ja alueellista elinvoimaa koko maassa. → Tarjoamme työpaikkoja sekä kesätyö- ja harjoittelupaikkoja.

2023

Apteekkikampanja

Helmikuussa 2023 S-ryhmä toteutti yhteiskunnallisen apteekkikampanjan. Tavoitteena oli tuoda esiin apteekkiuudistuksen hyötyjä kuluttajille ja nostaa aihe laajempaan keskusteluun vaalien alla. Kampanja oli aivan uudenlainen avaus avoimeen ja läpinäkyvään vaikuttamistyöhön. Apteekkipalvelut ja lääkekustannukset ovat merkittävä asia niin suomalaisille kuluttajille kuin koko yhteiskunnalle ja siksi aiheesta ei haluttu keskustella vain kulisseissa, vaan julkista keskustelua avattiin tuomalla S-ryhmän näkemykset ja tavoitteet selkeästi esiin.

Kampanjan keskiössä oli Helsingin keskustaan viikon ajaksi rakennettu malliapteekki. Kampanjan pääviesteinä olivat: Mitä jos apteekit olisivat edullisempia, auki pidempään ja lähempänä sinua? Apteekkikuutiota ilmiöitettiin monikanavaisesti sosiaalisessa mediassa, TV:ssä ja toimipaikoissa. S-ryhmän omalta Ässästudiolta tehtiin lähetys apteekki-illasta, jossa mukana oli kansanedustajia sekä Kaupan liitto ja Apteekkariliiton edustajat. Apteekkitoive.fi -sivustolla ihmiset saivat jättää oman apteekkitoiveensa ja vastauksia saatiin kymmeniä tuhansia. Yhteishyvä-lehdessä oli aiheesta kansikuvajuttu.

Kampanjan sisällöt saavuttivat miljoonayleisön ja keräsivät sosiaalisessa mediassa tuhansia kommentteja puolesta ja vastaan. Erityisesti apteekkialalla työskenteleviltä tullut vastaanotto oli hyvin kriittistä. Apteekkikuution mainosmateriaalissa olleen virheen vuoksi myös Suomen päämediat tarttuivat aiheeseen ja esittelivät kampanjamme ja tavoitteemme (YLE, HS ja MTV3) ja jopa kansainvälinen media tarttui kampanjaan.

ARVONLUONTI

PANOS

SOSIAALINEN PÄÄOMA

- Yli 41 000 s-ryhmäläistä, 82 eri kansallisuutta
- Hankinnan vastuullisuuslinjaukset ihmisoikeuksien edistämiseksi
- Päivittäinen työ tuotteiden turvallisuuden ja terveellisyyden varmistamiseksi

LUONTO-PÄÄOMA

- 83 % vähemmän oman toiminnan päästöjä (2015–2023), kompensointi, 15 % tehokkaampaa energiankäyttöä (2015–2023), ilmastonmuutoksen hillintä
- 4 % uusiutuvaa ja 100 % päästötöntä sähköä, 120 000 aurinkopaneelia, 62 tuulivoimalaa
- Kylmäaineiden käyttö
- Vedenkulutus
- Tuotteet ja palvelut, planetaarinen ruokavalio -tavoite, vastuullisen sijoittamisen palvelut
- Raaka-aineiden hankintalinjaukset

TALOUDELLINEN PÄÄOMA

- Yli 15 055 tuote- ja palvelutoimittajaa
- Asiakasomistajien sijoittama osuuspääoma ja osuusmaksurahasto 264,5 milj. euroa
- 2 007 toimipaikkaa
- Lähes 2,6 miljoonaa asiakasomistajaa

AINEETON PÄÄOMA

- Sidosryhmävuoropuhelu ja suhteet
- Asiakasomistajat ja asiakastieto
- Datalla johtaminen, tutkimus- & tuotekehitys ja uudet innovaatiot
- Arvostettu ja tunnettu S-brändi ja oma merkki -tuotteet

S-RYHMÄ

19 osuuskauppaa,
marketkauppa,
tavaratalo- ja erikoisliikekauppa,
liikennekauppa,
matkailu- ja ravitsemiskauppa,
pankkipalvelut,
marketkauppa, matkailu- ja ravintolatoiminta
Virossa

VISIO

Arjesta juhlaa makusi mukaan.

MISSIO

Teemme yhdessä paremman paikan elää.

KESKEISET TEEMAT

Kohti kestävän kuluttamisen uutta normaalia – yhdessä askel kerrallaan

Kohti kestävää kasvua – luonnonvaroja kunnioittaen

Kohti yhdenvertaista maailmaa – eriarvoisuutta poistaen

TUOTOS

- Työtyytyväisyys 76,3 (TYT-indeksi), 1,3 Mrd € maksettuja palkkoja
- Omien merkkien ostot lähes 99 % auditoiduilta tehtailta
- Alkuperämaatiedot läpinäkyvästi jokaisessa oman merkin tuotteessa
- Ihmisoikeuksia edistävä vaikuttamistyö kansainvälisten verkostojen kautta
- 59 ilmoitusta S-ryhmän ilmoituskanavaan
- Turvalliset tuotteet
- Miljoonia ikärajatarkastuksia, 321 tuotteiden takaisinvetoa

- 8 342 100 tn CO_2ekv päästöjä ilmaan (scope 1, 2 ja 3)
- Jätevedet
- 118 200 tn jätettä, 1,28 % suhteellista ruokahävikkiä marketkaupassa, 82 % kierrätysaste
- 438 kierrätyspistettä, hiilijalanjälkilaskuri
- Laaja valikoima sertifioituja tuotteita ja sertifiointiaste

- Ostot, hankinnat ja kotimaisuusaste
- Verojalanjälki / maksettuja veroja 1 860 milj. €, investoinnit 667 milj. €
- 449 milj. € asiakasomistajille maksettua Bonusta, Bonustalouspeitto 80 %
- Vastuullisuusyhteistyötä lähes 6 milj. €

- Valikoiman osuvuus, kattavat tuotteet (nimikkeiden lkm) ja (digi- ja data)palvelut, pysyvästi edulliset hinnat
- Tulevaisuusvalmennukset, tutkimusyhteistyö, uudet palvelut ja innovaatiot
- Noin 495 Kotimaista-tuotesarjan tuotetta

VAIKUTUKSET

- Suurin yksityinen työnantaja Suomessa, innovointi, tyytyväiset työntekijät, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, osaava henkilöstö
- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen, työntekijöiden oikeuksien ja työolojen parantuminen
- Turvalliset, terveelliset ja vastuulliset tuotteet ja palvelut, kohentunut kansanterveys

- Jätevesipäästöjen kuormitukset
- 12 800 tonnia enemmän jätteitä kierrätykseen verrattuna vuoteen 2019, systemaattinen hävikin vähentäminen
- Kierrätysmahdollisuuksien parantaminen, päästöjen vähentäminen, kestävä kuluttaminen ja sijoittaminen
- Luonnon monimuotoisuuden varmistaminen ja ihmisoikeuksien toteutumisen edistäminen

- Paikallisten hankintojen tukeminen, välillinen työllistäminen
- Elinvoimaisen Suomen tukeminen, eriarvoisuuden ehkäiseminen, palvelut kaikille, saavutettavuus
- Paikalliset ja valtakunnalliset yhteistyöhankkeet ja rahallinen tuki

- Laaja-alainen yhteiskunnallinen näkemys liiketoiminnan kehittämiseen, uusien tapojen ja ratkaisujen kehittäminen kaikkia osapuolia kuunnellen, ymmärryksen lisääminen puolin ja toisin
- Monipuolinen tarjooma

Energian ominaiskulutus, marketkaupan suhteellinen ruokahävikki, auditointien kattavuus riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuus eivät sisällä lähialueiden tietoja.

Vuoden 2023 energian ominaiskulutuksen, oman toiminnan päästöjen, kierrätysasteen, suhteellisen ruokahävikin, auditointien kattavuuden riskimaaostoista ja kotimaisten elintarvikkeiden osuuden varmennusraportti →

Olemme kotimainen yritysryhmä. Veroeuromme jäävät suurimmaksi osaksi lähiseudulle, samoin kuin hankinnasta ja rakentamisesta koituva hyöty. S-ryhmä on suurin yksityinen työnantaja Suomessa.

HYVINVOINTIA OSUUSTOIMINNALLA

Osuustoiminta on liiketoimintaa, jossa korostuvat rinnakkain taloudellinen kannattavuus sekä yhteiskunnallinen vastuu. Arvot ohjaavat toimintaamme:

- > OLEMME ASIAKASTA VARTEN.
- > KANNAMME VASTUUTA IHMISISTÄ JA YMPÄRISTÖSTÄ.
- > UUDISTAMME JATKUVASTI TOIMINTAAMME.
- > TOIMIMME TULOKSELLISESTI.

Asiakasomistajat eli osuuskauppojen jäsenet omistavat S-ryhmän osuuskaupat, eikä muita omistajia ole. Jokainen jäsen omistaa yhtä suuren osan osuuskaupasta. Jokaisella on näin tasa-arvoiset mahdollisuudet vaikuttaa osuuskauppansa toimintaan esimerkiksi äänestämällä osuuskaupan edustajiston vaaleissa tai asettumalla itse ehdokkaaksi.

Osuustoiminnallisen yritysmuodon ansiosta S-ryhmän osuuskauppojen liiketoiminnassa kiertävä raha hyödyttää osuuskauppojen asiakasomistajia ja varmistaa alueellisen hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden. Toiminnan tuotto investoidaan asiakasomistajien eduksi kehittämällä palveluja ja uusimalla toimipaikkoja tai jaetaan asiakasomistajille erilaisina etuina, kuten Bonuksena ja maksutapaetuina.

ASIAKASOMISTAJIA* LÄHES

2,6

MILJ.

ASIAKASOMISTAJILLE MAKSETUT RAHALLISET EDUT

529

MILJ. €

BONUS

449

MILJ. €

* Osuuskauppojen jäsenmäärä

64,2

YLIJÄÄMÄNPALAUTUS, MILJ. €

13,7

MAKSUTAPAETU, MILJ. €

2,5

OSUUSPÄÄOMAN KORKO, MILJ. €

Suuri suomalainen veronmaksaja

S-ryhmän yritykset tilittivät Suomen valtiolle ja kunnille yhteensä lähes 1,9 miljardia euroa veroja ja maksuja vuonna 2023. Välittömien tuloverojen ja välillisten kulutusverojen lisäksi verojalanjälkeemme sisältyvät henkilöstöön liittyvät veronluonteiset maksut ja työntekijöiden palkoista pidätetyt ennakonpidätykset.

Viime vuosina verotuksen painopiste on siirtynyt tuloverotuksesta enemmän välilliseen verotukseen. Välillisiä veroja ovat muun muassa arvonlisävero sekä erilaiset valmisteverot, kuten alkoholi-, virvoitusjuoma- ja polttonesteverot. Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, jossa lopullisia veronmaksajia ovat tavaroiden ja palveluiden kuluttajat eli useimmiten kotitaloudet. Tilitämme valtiolle arvonlisäveroa tavaroita ja palveluita myyvänä yrityksenä. Valmisteverot ovat tuotteen hintaan sisältyviä kulutusveroja, jotka peritään tiettyjen tuotteiden valmistajilta, tuottajilta, maahantuojilta tai tukkuportaalta.

Valmisteveroja sisältyy useisiin myymiimme tuotteisiin. Verojalanjäljessä kuvattujen verojen lisäksi maksamme varainsiirto-, arpajais- ja lähdeveroja, joita ei ole sisällytetty seuraavan sivun taulukkoon. Lisäksi maksamme paikallisia veroja ulkomaisten yhtiöiden toiminnoista kunkin valtion säännösten mukaisesti.

Maksamamme verotulot jakautuvat valtaosin alueellisesti ympäri Suomea. Erityisesti palkoista tehdyt ennakonpidätykset ja S-ryhmän yritysten maksama yhteisövero kertyvät suurelta osin kunnille. Verotuloilla kustannetaan suomalaisen yhteiskunnan palveluja jokaisen osuuskaupan alueella.

YHTEISKUNNALLINEN ARVONLUONTI VUONNA 2023

Ostot tavaran- ja palveluntoimittajilta	8 379 milj. €
Verot	1 860 milj. €
Henkilöstön palkat ja palkkiot	1 402 milj. €
Investoinnit	667 milj. €
Asiakasomistajien palkitseminen	529 milj. €

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2023

TULO- JA VARALLISUUSVEROT	2023 MILJ. €
Yhteisöjen tulovero	117,3
Kiinteistövero	26,6
	143,9

VÄLILLISET VEROT	2023 MILJ. €
Tilitetty arvonlisävero	**363,5**
Vakuutusmaksuvero	1,3
Sähkövero	23,3
Polttonesteiden valmistevero	728,9
Virvoitusjuomien valmistevero	2,1
Alkoholivero	8,3
Maahantuonnin tullit	5,2
Autovero	13,05
	1145,6

ENNAKONPIDÄTYKSET JA TYÖNANTAJAMAKSUT	2023 MILJ. €
Tilitetyt ennakonpidätykset palkoista	**260,8**
Eläkevakuutusmaksut	253,1
Sairaus- ja työttömyysvakuutusmaksut	56,9
	570,7
Verojalanjälki yhteensä	**1860**

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2023
1 860 MILJ. €

Välilliset verot	1145,6 milj. €
Ennakonpidätykset ja työnantajamaksut	570,7 milj. €
Tulo- ja varallisuusverot	143,9 milj. €

ENNAKONPIDÄTYKSET JA YHTEISÖVEROT VUONNA 2023
378,1 MILJ. €

Ennakonpidätykset	260,8 milj. €
Yhteisöverot	117,3 milj. €
Yhteensä	**378,1 milj. €**

VEROJALANJÄLKI VUONNA 2023

1 860

MILJ. €

2023

Roosa nauha -keräyksellä uusi ennätystulos suomalaiselle syöpätutki-mukselle

Syöpäsäätiö on Suomen merkittävin yksityinen syöpätutkimuksen rahoittaja. Säätiön Roosa nauha -keräyksellä tuetaan suomalaista syöpätutkimusta myöntämällä apurahoja maan vaikuttavimmille syöpätutkimuksille ja parhaimmille syöpätutkijoille. 2023 syksyn keräyksellä saavutettiin jälleen kaikkien aikojen tulos: 5,3 miljoonaa euroa.

Osallistuimme S-ryhmässä kampanjaan myymällä Roosa nauhoja sekä Roosa nauha -rannekkeita kaikissa marketkaupan ketjuissamme, ABC:llä, Sokoksissa ja Emotioneissa. Nauhojen ja rannekkeiden lisäksi myimme ensimmäistä kertaa myös Roosa nauha -kukkakimppuja ja -ruusuja, jotka asiakkaamme ottivat ilolla vastaan.

Monenlaista toimintaa vastuullisuusyhteistyön kautta

Osuuskauppayhteisönä pyrimme olemaan alueellisen toiminnan elävöittäjinä niin urheilun, kulttuurin kuin yhteiskunnallista hyvinvointia edistävien aloitteiden kautta.

Tuimme vuonna 2023 lähes kuudella miljoonalla eurolla eri toimijoita ympäri Suomen. Yli puolet tukipotista suunnattiin urheiluun ja loput summasta jakautui yhteiskunnallisen toiminnan ja kulttuurin tukemiseen sekä erilaisiin lahjoituksiin.

Osuuskauppamme tukevat laajasti paikallista toimintaa esimerkiksi Kannustajat-konseptin kautta. Konsepti mahdollistaa osuuskaupoille lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemisen läpinäkyvästi. Asiakasomistajat voivat liittyä Kannustajiksi ja vaikuttaa siihen, mille taholle ja kuinka paljon osuuskauppa maksaa tukea.

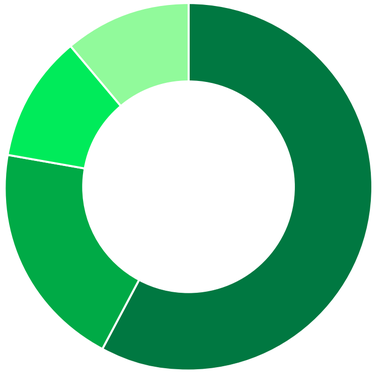

VASTUULLISUUSYHTEISTYÖ 2023, %

Urheiluyhteistyö	58 %
Yhteiskunnallinen toiminta	20 %
Lahjoitukset	11 %
Kulttuuriyhteistyö	11 %

2023

Tukea rauhan työhön ja konflikteista kärsivien auttamiseksi

Kuva: Ville Palonen / Suomen Punainen Risti

Punainen Risti tarjoaa puolueetonta humanitaarista apua ja auttaa konfliktien kaikkia uhreja yksinomaan avun tarpeen perusteella. S-ryhmä on SPR:n pitkäaikainen yhteistyökumppani, ja vuonna 2023 ohjasimme suoraa rahallista tukea Suomen Punaisen Ristin katastrofirahastoon. Rahastosta tuetaan työtä konfliktista kärsivien auttamiseksi Gazassa, Israelissa ja Länsirannalla. Apu on esimerkiksi terveydenhuoltoa ja avustustarvikkeita.

Tukemme Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi on myös jatkunut. S-ryhmän ja Suomen Punaisen Ristin yhteiskeräys Ukrainan kriisistä kärsivien auttamiseksi alkoi keväällä 2022 ja yhdessä asiakkaiden kanssa on kerätty jo vuoden 2023 loppuun mennessä yli 1,5 miljoona euroa SPR:n katastrofirahastoon.

Summassa on mukana alueosuuskauppojen lahjoitukset, asiakasomistajien lahjoitukset sekä asiakasomistajien lahjoittamat pullonpalautusrahat Tomran kampanjan kautta. S-ryhmä möi myös kampanjassa ukrainalaisia tuotteita, joista jokaisesta myydystä tuotteesta lahjoitettiin 20 senttiä Suomen Punaisen Ristin katastrofirahastoon.

Tämän lisäksi S-ryhmästä on tehty tavaralahjoituksia SPR:lle muun muassa Suomessa olevien Ukrainan pakolaisten avuksi. Lisäksi osuuskaupat ovat mahdollisuuksien mukaan palkanneet ukrainalaisia töihin.

Rauhantyön merkitys ja toivon luominen korostuu erityisesti tässä ajassa, ja osuuskauppana tuimme myös presidentti ja rauhannobelisti Martti Ahtisaaren perustaman CMI-järjestön tekemää arvokasta työtä diplomatian, keskustelun ja kohtaamisten puolesta.

2023

Suomalaisen lastensuojelu-työn tukemista jo vuodesta 2007

S-ryhmä on tehnyt yhteistyötä Lasten Päivän Säätiön kanssa jo vuodesta 2007. Säätiön toiminnan tarkoituksena on Linnanmäen huvipuistoa ylläpitämällä ja kehittämällä kerätä varoja suomalaiselle lastensuojelutyölle. Lasten Päivän Säätiön perustaja-jäsenet, kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry sekä Ensi- ja turvakotien liitto ry, suuntaavat varat eniten apua tarvitseviin kohteisiin.

Asiakasomistajaperheet saavat rannekkeen edullisemmin S-Etukortilla, jonka lisäksi S-ryhmä toimii myös Linnanmäen rannekkeiden välitysmyyntikanavana. Lisäetuna huvittelemaan on päässyt suoraan jonottamatta, kun on hankkinut rannekkeet toimipaikoistamme etukäteen välttäen näin jonotuksen.

KOHTI KESTÄVÄN KULUTTAMISEN UUTTA NORMAALIA – YHDESSÄ ASKEL KERRALLAAN

53 KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ
54 PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN
58 KOTIMAISUUS
60 KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE
64 ELÄINTEN HYVINVOINTI
65 KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

Kannustamme asiakkaitamme tekemään kukkarolle, terveydelle ja planeetalle fiksuja valintoja. Tähtäämme siihen, että vuonna 2030 myymästämme ruoasta vähintään 65 prosenttia on kasvipohjaista ja 80 prosenttia on kotimaassa valmistettua sekä huolehdimme eläinten hyvinvoinnin edistämisestä. Tarjoamme kestävän kuluttamisen palveluja ja edistämme suomalaisten hiilineutraalia liikkumista.

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2021	TOTEUMA 2022	TOTEUMA 2023	KOMMENTTI
PLANETAARINEN RUOKAVALIO	65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista vuoden 2030 loppuun mennessä.	59 %	59 %	60 %	Määrittelimme vuoden 2023 syksyllä kasvipohjaisuustiekartan tuleville vuosille niin myymälöillemme kuin ravintoloillemmekin.
KOTIMAISUUS	80 prosenttia myymästämme ruoasta on kotimaista vuoden 2030 loppuun mennessä.	74 %	78 %	78 %	Kotimaisuusaste on laskettu myydyistä elintarvikkeista ja ravintoloiden hankinnoista (€).
HIILINEUTRAALI LIIKKUMINEN	Rakennamme vuosina 2021–2024 koko maan kattavan ABC-latauksen sähköautojen latauspisteverkoston.	50 kpl	205 kpl	294 kpl	Toimipaikkojemme lukumäärä, joista löytyy ABC-latauksen sähköautojen latauspiste.

KESTÄVÄ KULUTTAMINEN S-RYHMÄSSÄ

Ruoalla on keskeinen merkitys ihmisten ja ympäristön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kaupalla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten Suomi syö. Haluamme, että terveellinen syöminen on kaikille mahdollista ja uskomme, että kun fiksut valinnat tehdään helpoiksi, niitä myös tehdään.

Vuonna 2023 päivitetyt pohjoismaiset ravitsemussuositukset nostivat ympäristövaikutukset terveyden rinnalle. Meillä S-ryhmässä tavoitteena on, että kasvatamme kasvipohjaisen ruoan osuutta tinkimättä kotimaisuusasteesta. Ruokamurros vaikuttaa kaikkiin ruokaketjun osapuoliin pellolta pöytään ja siksi myös jokaisella on tehtävänsä. Suomen suurimpana ruoan myyjänä olemme halunneet ottaa tässä aktiivisen roolin.

Vastuullisuusohjelmamme tavoitteena on, että 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista vuonna 2030. Samalla haluamme, että myymästämme ruoasta 80 prosenttia on kotimaassa valmistettua. Yhtälö ei ole ihan yksinkertainen. Sen ratkaiseminen tarkoittaa sitä, että tarvitsemme lisää panostuksia kotimaisen kasvintuotannon ja -jalostuksen edistämiseksi sekä lisää helppoja, maistuvia ja kotimaisia kasvipohjaisia tuotteita arkipäiväistämään kestävämpää syömistä.

Olemme allekirjoittaneet lähes 30 suomalaisen elintarvikealan yrityksen ja muun elintarvikealan toimijan kanssa **Kasvipohjaisiin elintarvikkeisiin kannattaa investoida nyt -kantapaperin**. Kotimaista ruokajärjestelmää kannattaa tällä vuosikymmenellä kehittää niin, että se pystyy hyödyntämään kasvavien markkinoiden mahdollisuuksia sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Panostamalla kasvipohjaiseen ruokaan voidaan edistää niin vientiä, omavaraisuutta kuin kansanterveyttäkin. Kantapaperin tavoitteena on, että hallitus laatisi kasvipohjaisten elintarvikkeiden arvoketjujen edistämistä tukevan julkisen investointipaketin. Tehtävä rahoituksen allokoinnista tulee osoittaa asiantuntijoista koostuvalle taholle.

Suomalaiset ottavat askelia kohti monipuolisempaa ja kasvivoittoisempaa ruokakassia jatkuvasti, mutta matkaa on vielä siihen, että saavuttaisimme nykyisten ravitsemussuositusten tai ilmastofiksun syömisen tavoitteet. Datastamme näemme, että kasvipohjaiset valinnat valtavirtaistuvat asteittain.

Kaupan tehtävänä on vastata asiakkaidemme erilaisiin ja yhä yksilöllisempiin toiveisiin ja tarpeisiin. Kunnioitamme asiakkaidemme valinnanvapautta, emmekä usko pakottamiseen. Uskomme kannustamiseen, kynnyksen madaltamiseen, innostamiseen sekä kevyeen tuuppaukseen, olipa kyseessä sitten ruokavalinnat, myymämme tavarat ja tarjoamamme palvelut, eläinten hyvinvointiasiat tai kestävämpi liikkuminen.

Ilmastoystävällisen ruokavalion keskeinen ajatus on, että syömällä terveellisesti voi toimia myös ilmaston kannalta järkevästi. Ruokavalintojen kannalta on tärkeää, mitä on tarjolla, miten helppoa valmistaminen on, ja mitä ruoka maksaa.

PLANETAARISEN RUOKAVALION EDISTÄMINEN

Kannustamme asiakkaitamme syömään yhä terveellisemmin ja ilmaston kannalta kestävämmin. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 65 prosenttia myymästämme ruoasta on kasvipohjaista. Vuonna 2023 kasvipohjaisen ruoan osuus myynnistä oli 60 prosenttia.

Määrittelimme vuoden 2023 syksyllä kasvipohjaisuustiekartan tuleville vuosille niin ravintoloillemme kuin myymälöillemmekin. Tavoitteenamme on saada suomalaiset lisäämään kasvisten syöntiä muun muassa lisäämällä kotimaisten kasvisten valikoimaa sekä tuomalla ruokakaupoissamme esille satokauden kasvikset, hedelmät ja marjat. Kasvisten osuus suomalaisten ostoskorissa vähentyi vuoden 2022 syksyllä muun muassa inflaation aiheuttamien kustannusten nousun vuoksi ja tämän huomattuamme käynnistimme tammikuussa 2023 Prismoissa ja S-marketeissa Alle euron hevi -kampanjan, jossa satokauden kasvikset maksavat alle euron joko kilohinnaltaan, per rasia, pussi tai kappale. Kampanjalla haluamme kiinnittää huomiota hedelmä- ja vihannesosaston edullisiin hintoihin ja kannustaa kuluttajia lisäämään kasvisten osuutta ruokavaliossaan. Ensimmäisten kampanjaviikkojen aikana havaitsimme selvästi, että myynti lisääntyi sekä kampanjatuotteissa että myös hevissä yleisesti. Myös toimintatapamme myydä heviosaston hävikkiä edullisesti laajeni kaikkiin S-market-ketjun myymälöihin ympäri Suomen. Kokonaisuudessaan vuoden 2023 aikana kasvisten myynti kasvoi 2,2 prosenttia ja kasvisproteiinien kuusi prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

»

ABC-asemilla on monipuolinen salaattipöytä. Lisäksi nouto-pöydästä löytyy päivittäinen kasvisruokavaihtoehto ja valikoima on entistä enemmän kala- ja kasvispainotteinen. ABC-asemilla käy normaaliaikoina päivittäin syömässä noin 30 000 asiakasta, joten monipuolisella kasviskattauksella voidaan vaikuttaa todella monen suomalaisen ruokavalioon.

Huomioimme omien merkkiemme tuotteita kehittäessämme suolan, sokerin ja rasvan määrän ja pyrimme mahdollisimman terveelliseen lopputulokseen. Esimerkiksi suolan kohdalla tavoittelemme aina voimakassuolaisuusrajan alittamista. Valikoimistamme löytyi vuoden 2023 lopussa 143 oma merkki -tuotetta, joille on myönnetty Sydänmerkki-tunnus.

Uskomme, että kasvisten kulutuksen ja oman ravitsemuksen seuranta voi auttaa syömään terveellisemmin. S-mobiilin Omat ostot -palvelussamme on toiminnallisuus, jonka avulla voi katsoa, kuinka monta kiloa hedelmiä ja vihanneksia on ostanut vuodessa tai kuukaudessa yhteensä tai keskimäärin päivässä. Lisäksi palvelusta löytyy ravintolaskuri, joka arvioi ruokaostosten todellista ravitsemuksellista sisältöä ja kertoo miten se vastaa virallisia ravitsemussuosituksia. **Viitteitä siitä on, että tämä todella ohjaa toimintaa →.**

PRO VEGE -YHDISTYS

S-ryhmä on yksi perustajajäsenistä loppuvuodesta 2023 perustetussa Pro Vege -yhdistyksessä, jonka tarkoituksena on edistää kasvipohjaisen ruoan kehitystä ja kasvua Suomessa. Pro Vege -yhdistyksessä on mukana laaja joukko suomalaisia elintarvikealan yrityksiä, muita ruoka-alan toimijoita sekä suurimmat päivittäistavaraketjut.

Yhdistys tuo esiin ruokajärjestelmän kytkeytymistä ilmastonmuutokseen, luontokatoon, ruokakulttuuriin ja terveyskysymyksiin. Yhdistyksen erityisenä kiinnostuksen kohteena ovat kasviproteiinit ja kasvimaitotuotteet, koska ne ovat ruokajärjestelmän kestävyysmurroksen kannalta erityisen olennaisia. Keskeisenä tavoitteena on lisäksi tehdä kasvipohjaisesta ruoasta houkuttelevaa mahdollisimman monelle.

VEGAANIHAASTE KANNUSTAA KOKEILEMAAN KASVIPERÄISTÄ RUOKAA

Suomen suurin päivittäistavarakaupan ketju S-market on tehnyt yhteistyötä Vegaanihaasteen kanssa jo useiden vuosien ajan. Tammikuussa järjestettävä kaikille avoin ja maksuton Vegaanihaaste kannustaa kokeilemaan kasviperäistä ruokaa kuukauden ajan. Tähän mennessä Vegaanihaasteeseen on osallistunut jo yli 170 000 suomalaista.

Mukaan ilmoittautuneet saavat päivittäin sähköpostiinsa reseptejä ja muuta hyödyllistä tietoa. Lisäksi Vegaanihaasteen sosiaalisen median kanavissa julkaistaan S-marketeissa kuvattuja videoita, joissa jaetaan esimerkiksi vegaanisia tuotevinkkejä.

Vuoden 2024 Vegaanihaasteen aikana S-marketeissa kannustettiin asiakkaita lähtemään mukaan haasteeseen ja kokeilemaan erilaisia tuotteita ja vaihtoehtoja avoimin mielin muun muassa madaltamalla kynnystä kasvipohjaisten tuotteiden valitsemiseen myös siten, että kaikki Muu- ja Alpro -sarjojen tuotteet olivat S-marketeissa jopa 20 % alennuksessa tammikuun ajan. S-markettien myyntidatan mukaan vegekampanjat ja Vegaanihaaste tuuppasivat kasvipohjaisten tuotteiden myyntiä. Vegaanisten tuotteiden myyntimäärät kasvoivat tammikuussa keskimäärin 15 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Esimerkiksi kasvipohjaiset välipalatuotteet kasvattivat osuuttaan omassa tuoteryhmässään.

TERVEELLISIÄ RESEPTEJÄ

Ruokaohjeiden ravitsemuslaadulla on suuri merkitys ravitsemussuositusten mukaisen ruokavalion toteuttamisessa ja niillä ohjataan myös ostoskäyttäytymistä. Ravitsemussuositusten mukaisten ruokien ja aterioiden valmistaminen tulisi myös tehdä kuluttajille helpoksi.

Yhteishyvän arkiruokareseptit laaditaan ravitsemussuositusten mukaan. Reseptit tuotetaan S-kokeilukeittiössä ja ne on testattu suomalaisiin kotikeittiöihin sopiviksi. Yhteishyvä tarjoaa artikkeleita ja reseptejä ravintosisältötietoineen parhaimmillaan noin miljoona suomalaista kuukaudessa tavoittavassa Yhteishyvä.fissä ja neljä kertaa vuodessa ilmestyvässä Yhteishyvä- ja Samarbete-lehdissä (levikki 2023 yhteensä lähes 860 000).

Motivan kestävän kehityksen toimikunnan sihteeristö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä valtion ravitsemusneuvottelukunta palkitsivat vuoden 2023 lopulla edellisen vuoden parhaat kestävän kehityksen sitoumukset. Yhteishyvä palkittiin Sitoumus2050-palveluun tehdyistä seitsemästä ravitsemussitoumuksesta vuosina 2021–2022. Lehdessä ja sen verkkosivuilla on parannettu julkaistavien reseptien ravitsemuksellista laatua ja ympäristökestävyyttä. Motiva on valtion omistama kestävän kehityksen yhtiö, joka kannustaa energian ja materiaalien tehokkaaseen ja kestävään käyttöön.

ÄSSÄKOKKI INNOSTAA ILMASTOFIKSUUN KOKKAAMISEEN

Valikoimien kehittämisen sekä tuotteiden ja reseptien muokkaamisen lisäksi terveellisiin ruokavalintoihin voidaan vaikuttaa myös opetuksen kautta. S-ryhmä ja Marttaliitto ovat vuodesta 2017 lähtien järjestäneet **Ässäkokki-kursseja ↗** eri puolilla Suomea. 8–12-vuotiaille lapsille suunnatuilla maksuttomilla Ässäkokki-kursseilla opetetaan kekseliästä, sesonkien mukaista, kasvispainotteista ja taloudellista ruoanlaittoa.

Kurssien opetusmateriaalina käytettävät helpot Ässäkokki-reseptit kannustavat käyttämään kotimaisia raaka-aineita, kokeilemaan kasviperäisiä tuotteita ja kiinnittämään huomiota hävikkiin. Resepteissä suositaan kotimaisia ja kuitupitoisia raaka-aineita, käytetään suolaa ja sokeria ravitsemussuositusten mukaisesti ja rasvanlähteinä suositaan kasviperäisiä tuotteita. Suosittujen Ässäkokki-kurssien lisäksi reseptit ovat vapaasti hyödynnettävissä **Yhteishyvän verkkosivuilla ↗**.

Vuonna 2023 pidettiin 131 Ässäkokki-kurssia, joille osallistui 1190 lasta. Lapsilta saadun palautteen mukaan 97,7 prosenttia heistä tulisi kurssille mielellään uudelleen.

PLANETAARISTA RUOKAVALIOTA EDISTÄVÄ HOTELLIAAMIAINEN

Sokos Hotels -ketjun Break-hotelleissa jatkettiin aamiaisen prototyypin testaamista vuoden 2023 syksyllä. Prototyypissä ruokatuotteiden valinnat pohjautuivat planetaarisen ruokavalion edistämiseen.

Tavoitteena oli selvittää, miten asiakkaat ja henkilöstö ottavat aamiaisen prototyypin vastaan, mistä siinä pidettiin ja mitä tulisi vielä kehittää. Asiakkaat pitivät aamiaista nykyaikaisena ja se vastasi odotuksia vastuullisemmasta ja terveellisemmästä aamiaisesta. Kiitosta saivat muun muassa hedelmien, kasvisten ja yrttien runsas valikoima, uudenlainen järvikalatahna sekä tuoreet leivät.

Aamupalatestauksien yhteydessä tehtyjen asiakastutkimuksien perusteella lähdetään seuraavaksi luomaan hotellien edustajien kanssa lopullinen aamiaisvalikoima Break-hotelleille.

PALKOKASVIKOKEILUJA S-RAVINTOLOISSA

Siirtyminen kestävään ja ilmastoneutraaliin ruokajärjestelmään edellyttää monipuolisempaa kasviproteiinien lähteiden viljelyä, jalostamista ja käyttöä.

Helsingin yliopiston, Luonnonvarakeskuksen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Leg4Life-hankkeen tavoitteena on edistää selkeästi nykyistä suurempaa ja merkittävämpää palkokasvien viljelyä ja käyttöä läpi koko ruokajärjestelmän alkutuotannosta kuluttajan pöydälle asti. S-ravintoloilla on vuodesta 2022 lähtien ollut hankkeen kanssa käynnissä yhteistyöprojekti, jossa pohditaan yhdessä kotimaisen kasviproteiinivalmisteen kaupallistamisen potentiaalia.

Tavoitteena on kannustaa ja ohjata S-ryhmän ravintoloiden asiakkaita valitsemaan Leg4Life-hankkeessa kehitettyjä palkokasvipohjaisia valmisteita sisältäviä ruokalajeja muiden tarjolla olevien vaihtoehtojen joukosta. Lisäksi kerätään asiakaspalautetta ja dataa palkokasvipohjaisista ruokalajeista ja niiden valinnasta.

Loppuvuodesta 2023 hankkeen tutkijat selvittivät Kouvolan Rosso-ravintolassa, miten kasvisruokavaihtoehdon houkuttelevuutta lounaalla voisi lisätä. Lounasruokailulla on merkittävä rooli ruokatottumusten kannalta,

Leg4Life-hankkeen tavoitteena on edistää selkeästi nykyistä suurempaa ja merkittävämpää palkokasvien viljelyä ja käyttöä läpi koko ruokajärjestelmän alkutuotannosta kuluttajan pöydälle asti.

sillä se on erinomainen väylä arkipäiväistää kasvipainotteista syömistä ja tuoda uusia makuja kokeiltavaksi. Monet syövät osan viikon lounaista ravintolassa, joten myös ravintolakonteksti on tärkeä.

Rosson listalle päätyi S-ravintoloiden koekeittiössä kehittelemä, härkäpapua ja herneproteiinia sisältävä pasta, joka sai nimekseen Herkkis. Tutkimushankkeeseen varta vasten kehitetyssä annoksessa käytettiin uudenlaista, Helsingin yliopiston tutkimusryhmän Leg4Life-hankkeessa kehittämää härkäpapuherne-valmistetta.

Kolmiviikkoisen, Kouvolan Rossossa lounasruokailun yhteydessä toteutetun pilotin yhtenä tavoitteena oli myös selvittää, voidaanko kasvisvaihtoehdon menekkiä lisätä kannustamalla. Viestintää ja houkuttelua lisättiin viikko viikolta. Ensimmäisellä viikolla Herkkis oli listalla tuote muiden rinnalla. Toisella viikolla härkäpapupasta sai ruokalistalla muista erottuvan vihreän pohjavärin. Kolmannella viikolla tuotteesta viestittiin lisäksi digitaalisissa kanavissa ja ravintolan tiskillä oli nähtävissä tuotekuva Herkkis-pasta-annoksesta.

Lounasruokailussa valintoja tehdään nopeasti ja tottumusten ohjaamina. Herkkis-vaihtoehtoon tarttuivat kokeilunhaluisemmat ja vegevaihtoehdoista kiinnostuneet asiakkaat sekä korkeammin koulutetut. Herkkis-annoksen näkyvyyttä lisättiin ruokalistalla, mutta näkyvyydellä ei kuitenkaan ollut merkittävää vaikutusta valintoihin.

RUOKATUTKIMUSTA S-RYHMÄN DATALLA

Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston koordinoimassa LoCard-tutkimushankkeessa tehdään kansainvälisestikin ainutlaatuista ruoankäytön ja elintapojen tutkimusta S-ryhmän ostodataa ja asiakasomistajille toteutettuja kyselyitä hyödyntäen.

Yhteistyö S-ryhmän ja yliopistojen kanssa on alkanut jo vuonna 2016 ja hankkeessa on ehditty jo selvittää muun muassa kestävää ruokavaliota, ruoanvalinnan motiiveja ja ostosten hiilijalanjälkeä.

Tutkimusten perusteella voidaan esimerkiksi sanoa, että hinta ei välttämättä ole este ympäristön ja terveyden kannalta kestävämmille ruokavalinnoille. Tutkijat ovat myös tunnistaneet, että kestävämpään ja terveellisempään ruokavalioon siirtymisessä on tärkeää huomioida väestöryhmien väliset erot arjen ruokavalintojen motiiveissa. Esimerkiksi hyvä hinta-laatusuhde on tärkeä motiivi kaikissa tulo- ja koulutusryhmissä.

Syksyllä 2023 käynnistyi hankkeen uusi datankeruu, jossa S-ryhmän asiakasomistajilta kysyttiin suostumus ostodatan tutkimuskäyttöön. Lisäksi heitä pyydettiin vastaamaan myös sähköiseen kyselylomakkeeseen, jolla kerättiin tärkeää taustatietoa tutkimuksen tueksi. Uusi tutkimusaineisto mahdollistaa mielenkiintoisia ja yhteiskunnallisesti tärkeitä tutkimusasetelmia, kuten koronapandemian ja inflaation vaikutusten selvittämisen eri väestöryhmissä. Jopa yli puolella suomalaisista kotitalouksista oli mahdollisuus osallistua tutkimukseen.

S-ryhmä toimii tutkimuksen mahdollistajana, sillä se antaa asiakasomistajilleen tilaisuuden osallistua yliopistojen tutkimukseen. Yritysryhmä ei määrittele tutkijoiden tutkimuskysymyksiä eikä rahoita tutkimusta. S-ryhmällä ei myöskään ole pääsyä hankkeen kokoamaan tutkimusaineistoon.

FASD-KAMPANJA

Merkittävänä valtakunnallisena toimijana haluamme tehdä oman osamme ja muistuttaa kaikkia vastuullisesta alkoholinkäytöstä, erityisesti raskauden aikana.

S-ryhmän ruokakaupat olivat vuonna 2023 jälleen mukana kansainvälisessä FASD-päivässä (fetal alcohol spectrum disorders), jonka tavoitteena on muistuttaa, ettei raskaudenaikaiselle alkoholinkäytölle ole turvarajaa. Osana kampanjaa kaikissa S-ruokakaupoissamme aloitettiin alkoholin myyminen FASD-päivänä 9.9.2023 yhdeksän minuuttia tavallista myöhemmin (klo 9.09).

S-PANKKI MUKANA KANSAINVÄLISESSÄ TUPAKANVASTAISESSA ALOITTEESSA

S-Pankin Varallisuudenhoito on mukana kansainvälisessä tupakanvastaisessa Tobacco-Free Finance Pledge -aloitteessa. Aloite pyrkii kasvattamaan finanssialan tietoisuutta omasta roolistaan edistää tupakanvastaisten linjausten käyttöönottoa toimialallaan. S-Pankin Varallisuudenhoito on poissulkenut tupakkayhtiöt omissa vastuullisen sijoittamisen periaatteissaan jo ennen aloitteeseen liittymistä. Tämä tarkoittaa, ettei S-Pankki tee suoria sijoituksia tupakanvalmistajiin. Kansainvälisen aloitteen kautta S-Pankki haluaa tuoda esille koko finanssialan vastuuta olla rajoittamassa tupakkateollisuuteen tehtäviä investointeja maailmanlaajuisesti. Sitoumuksen allekirjoittajat sitoutuvat muun muassa edistämään sitä, että sijoittajat vetäytyisivät tupakkateollisuuden rahoittamisesta. Tämä edistäisi tavoitetta vähentää tupakointia maailmanlaajuisesti niin, ettei tupakointia enää aloitettaisi. Allekirjoittajat sitoutuvat lisäksi kasvattamaan tupakkateollisuudesta vapaan rahoituksen suosiota lisäämällä tietoa ja ymmärrystä tupakan vaaroista.

Asiakkaamme arvostavat kotimaisuutta. Kotimaisten tuotteiden menekki edistää muun muassa työllisyyttä Suomessa. Ilmastonmuutos, globaali väestönkasvu, kaupungistuminen, teknologinen kehitys ja kuluttajien muuttuvat tarpeet haastavat perinteisen ruokaketjun toimintaa. Me S-ryhmässä uskomme, että ruoka-ala voi olla yksi Suomen kasvun vetureista. Tulevaisuuden ruoantuotannossa ja teknologioissa on Suomelle mahdollisuuksia.

KOTIMAISUUS

Olemme suurin suomalainen ruokakauppias ja suurin suomalaisen ruoan myyjä. Tavoitteenamme on, että vuoden 2030 loppuun mennessä 80 prosenttia myymästämme ruoasta on kotimaista. Ruokakaupoissa myymistämme elintarvikkeista lähes 78 prosenttia oli kotimaassa valmistettua vuonna 2023. Sataprosenttisesti suomalaiselle kaupparyhmälle valikoimien korkea kotimaisuusaste ja ruokaketjun toimivuus on tärkeä asia.

TARJOAMME KOTIMAISTA

Haluamme edistää aktiivisesti kotimaisen ruoan menestystä ja tulevaisuutta omilla teoillamme sekä tarjoamalla asiakkaillemme erilaisia vaihtoehtoja tuotteiden ja palveluiden kautta. Esimerkiksi S-mobiilin Omat ostot -palvelun kotimaisuuslaskurin avulla voi seurata ostamiensa ruokatuotteiden raaka-aineiden ja valmistuksen kotimaisuutta.

S-ryhmän omassa Kotimaista-tuotesarjassa oli vuoden 2023 aikana 495 tuotetta, jotka täyttävät aina yleisesti hyväksytyt Hyvää Suomesta -merkin tai Sirkkalehtimerkin kotimaisuusvaatimukset eli niiden raaka-aineet ovat alkuperältään suomalaisia ja tuotteet on valmistettu Suomessa.

ABC-ravintoloissamme on tarjoiltu vain kotimaista sian-, naudan- ja broilerinlihaa vuodesta 2015. Muissa ravintolaketjuissamme tarjoiltu tuore broilerin- ja porsaanliha on aina kotimaista. Pakasteiden ja jalosteiden osalta tavoite on puolestaan 90-prosenttinen kotimaisuus. Tämä jäi vuonna 2023 alle tavoitteen porsaanlihan osalta, yksittäisten tuotteiden saatavuuteen liittyvistä haasteista johtuen. S-ryhmällä on noin 600 ruokaa tarjoilevaa ravintolaa.

RAVINTOLAKETJUJEN LIHAN KOTIMAISUUSASTE 2023, %

	HANKITUSTA VOLYYMISTÄ
Broileri tuore	100 %
Broileripakasteet ja -jalosteet	99 %
Porsas tuore	100 %
Porsaspakasteet ja -jalosteet	87 %

SUOMALAINEN MENESTYSRESEPTI

Viidettä kertaa vuonna 2023 järjestetyn kilpailun tavoitteena on kannustaa suomalaista elintarvikealaa ja avata tuotekehityksen haastavaa maailmaa. Kilpailu on suunnattu kotimaisille pienille ja keskisuurille yrityksille. S-ryhmän ideasta kasvanut Suomalainen menestysresepti -kilpailu on tuonut kaupan hyllyille uutuustuotteita, joista on kasvanut menestystarinoita.

Uuden ruokatuotteen matka kaupan hyllylle on usein pitkä ja täynnä haasteita. Kilpailussa finaaliin päässeillä on kuusi kuukautta aikaa kehittää tuoteaihiostaan lanseerausvalmis tuote. Finalistit saavat tuotekehityspaketin ja sparrausapua muun muassa tuotteen pakkausdesigniin, tuotteen tarinan rakentamiseen ja markkinointiin. Kaikkien tuotantokausien voittajat ovat nousseet lanseerausvuosinaan koko vuoden myydyimpien uutuustuotteiden joukkoon S-ryhmän myymälöissä. Myös useimmat muut finalistituotteet ovat löytäneet tiensä S-ruokakauppojen hyllyille.

Ruokatoimittajat ry palkitsi Suomalaisen menestysreseptin vuoden 2023 Ideasipuli -palkinnolla työstä ruokakulttuurin hyväksi. Kilpailu sai tunnustusta siitä, että se avaa suurelle yleisölle tärkeää ja haastavaa ruokatuotteiden kehitystyötä.

RUOKAKASVATUSTA KOULULAISILLE

Olemme kehittäneet yhdessä Ruokatieto Yhdistyksen kanssa peruskoulun alaluokkalaisille suunnattua Retki kauppaan -opetuskokonaisuutta, jossa koululaiset pääsevät opettajansa johdolla lähikauppaan oppimaan ruokaketjusta. Kaupparetkillä tutkitaan muun muassa, mistä tuotteet tulevat ruokakaupan hyllyihin, missä leivässä on eniten kuitua tai mistä merkistä tunnistaa kotimaisen ruoan. Retki tukee opetussuunnitelman mukaista ”ulos luokasta oppimaan” -ajattelua, jossa oppilaitoksia kannustetaan yhteistyöhön yritysten kanssa osana koulutyötä ja opiskelua. Oppimateriaali on Ruokatiedon ruokakasvatusasiantuntijoiden tuottamaa.

2023

Kuva: Anton Sinelnikov

Tulevaisuusvalmennukset ruoan tuottajille

Ruokaketjun merkittävänä toimijana haluamme olla tukemassa kotimaisen ruokaketjun menestystä. Yhdessä ProAgrian kanssa olemme luoneet ja toteuttaneet viljelijöille tulevaisuusvalmennuskokonaisuuden ↗, joka tarjoaa viljelijöille ja yrittäjille tietoa kulutustrendeistä, tukea strategiatyöhön sekä eväitä ilmastoyrittäjyyteen. Tavoitteena on antaa osallistujille keinoja suunnitella ja kehittää omaa liiketoimintaansa vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Vuonna 2023 valmennuskokonaisuuksia toteutettiin kuuden alueosuuskaupan alueella yhdessä ProAgrian ja LähiTapiolan kanssa. Mukana olivat Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa Eepee, Osuuskauppa Hämeenmaa, Osuuskauppa Keula, Osuuskauppa Suur-Savo, Pirkanmaan Osuuskauppa ja Satakunnan Osuuskauppa.

Arvopohjainen kuluttaminen korostuu yhä enemmän, ja meillä on isona toimijana tärkeä rooli ja vastuu auttaa asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja. Kuuntelemme asiakkaidemme toiveita ja etsimme ja kehitämme jatkuvasti uusia keinoja niiden huomioimiseksi.

KESTÄVÄN KULUTTAMISEN PALVELUJA ASIAKKAILLE

Kulutamme länsimaissa jatkuvasti yli maapallon kantokyvyn. Kulutustapoja muuttamalla meidän on kuitenkin mahdollista hillitä kulutuksen aiheuttamaa luontokatoa niin, että tulevilla sukupolvillakin on vielä mahdollisuus hyvään elämään.

LASKUREILLA LISÄÄ TIETOA RUOKAKORIN VASTUULLISUUDESTA

Olemme kehittäneet mobiiliapplikaatioomme S-mobiiliin erityisen Omat ostot -palvelun, joka tarjoaa ruokakorin hintavertailijan lisäksi hiilijalanjälki-, ravinto- ja kotimaisuusasteen laskurin.

Hiilijalanjälkilaskurilla asiakkaamme voi seurata oman ruokakorinsa ilmastovaikutuksia tuoteryhmäkohtaisesti, tehdä vertailua eri tuoteryhmien välillä ja pohtia keinoja, joilla voi itse vaikuttaa ruoan hiilijalanjälkeen. Samalla palvelussa voi myös seurata erikseen esimerkiksi omaa kasviksien kulutustaan. Laskuri on kehitetty yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden sekä kuluttajien kanssa.

Kotimaisuuslaskurin avulla voi seurata ostamiensa ruokatuotteiden raaka-aineiden ja valmistuksen kotimaisuutta. Laskuri havainnollistaa kotimaisten ruokaostosten osuuden kahdella tasolla. Ensimmäisellä tasolla ovat tuotteet, joiden kotimaisuuden takaavat suomalaisesta raaka-aineesta ja työstä kertovat Hyvää Suomesta -merkki ja Sirkkalehtimerkki. Toisella tasolla ovat tuotteet, jotka on valmistettu Suomessa. Lisäksi laskuri näyttää ulkomaiset ruokaostokset omana listanaan. Kotimaisuuslaskuri on saanut paljon kiitosta havainnollistavasta tavasta esittää asiakasomistajan ruokakorin kotimaisuusasteen muodostuminen tuoteryhmittäin ja jopa tuotetasolla. Laskurin käyttäjiä kiinnostavat erityisesti kuivien elintarvikkeiden, lihan, juomien ja maitotaloustuotteiden kotimaisuustiedot.

Kansainvälisestikin ainutlaatuinen ruokakorin ravintolaskuri on kehitetty yhdessä Suomen johtavien ravitsemustieteilijöiden kanssa. Laskurin avulla voi seurata ostamansa ruoan terveellisyyttä ja ravintoarvoja sekä verrata niitä suomalaisiin ravitsemussuosituksiin. Ravintolaskuri auttaa ymmärtämään ruokaostosten ravintosisältöjä ja helpottaa tekemään terveellisempiä valintoja. Eniten laskurin käyttäjiä on kiinnostanut suolan, sokerin ja rasvan kulutus. Lisäksi laskuri näyttää kuitujen, hiilihydraattien, proteiinien, rasvan ja tyydyttyneiden rasvojen osuuden ruokavaliosta. Kaikista ravintoarvoista pääsee porautumaan yksittäisen tuotteen tasolle saakka.

Hintavertailija-palvelu vertailee puolestaan ruokakorin hintaa kahden eri kaupan välillä. Hintavertailu on läpinäkyvää, sillä Hintavertailija kerää saatavilla olevat ajankohtaiset hinnat automaattisesti niistä S-ryhmän ja kilpailijoiden kaupoista, jotka ilmoittavat hintatietonsa avoimesti verkossa. Hintavertailijalla asiakkaamme pääsee itse vertailemaan kahta hänelle keskeistä kauppaa keskenään ja tutkimaan, kumpi kaupoista on arviolta edullisempi. Palvelu on jokaiselle asiakkaalle yksilöllinen, sillä vertailussa on mukana tuotteet, joita asiakas itse ostaa.

2023

S-mobiilin Omat ostot -palvelun käyttäminen todella vaikuttaa kulutuskäyttäytymiseen

Aiemman ostohistorian tarkastelemisella on vaikutusta myös ostokäyttäytymiseen, käy ilmi keväällä 2023 julkaistusta Etla-tutkimuksesta ↗. Tutkimuksessa selvitettiin kuluttajien ostokäyttäytymisen muutoksia heidän seurattuaan omaa ostohistoriaansa digitaalisessa S-mobiilin Omat ostot -palvelusovelluksessa. Oman datan käytön seuraamisen vaikutuksista kuluttajakäyttäytymiseen tiedetään toistaiseksi vasta vähän ja Etlan akateeminen tutkimus on Suomessa ja kansainvälisestikin ensimmäisiä lajissaan.

Tutkimuksen keskeisenä kysymyksenä oli pitkäaikaisvaikutuksien todentaminen, eli jäävätkö omien ostojen seuraamisen vaikutukset lyhytaikaisiksi vai voiko muutos olla pysyvää. Sen selvittämiseksi tarvitaan riittävästi käyttäjiä, riittävän pitkä tarkastelujakso sekä verrokkiryhmä, jotta sovelluksen vaikutukset voidaan erotella muista ympäröivistä vaikutuksista. Nämä tutkimusedellytykset täyttyivät S-ryhmän asiakasomistajadatan ansiosta aivan poikkeuksellisella tavalla, ja aineisto oli tutkimuksen tekemisen kannalta ainutlaatuinen.

Merkittävimpiä vaikutuksia nähtiin erityisesti hedelmien ja vihannesten ostamisessa. Eniten kulutustaan datan seuraamisen jälkeen muuttivat alle 35-vuotiaat ja naispuoliset kuluttajat. Tutkimus onnistui myös tieteellisesti osoittamaan, että palvelun käytöllä on pitkäkestoisia vaikutuksia kulutuskäyttäytymisen muutoksessa. Omat ostot -palvelu on asiakkaiden mieleen, sitä on kokeillut jo puoli miljoonaa asiakasomistajaa ja palvelu on saanut kansainvälistä menestystä kilpailuissa.

PAPERITTOMAN ASIOINNIN SUURI VAIKUTUS: KUITTIPAPERIA SÄÄSTYY SATOJA KILOMETREJÄ KUUKAUDESSA

S-ryhmässä sähköinen kuitti on otettu käyttöön jo vuonna 2016. Se on käytössä kaikissa Prismoissa, S-marketeissa, Saleissa, Alepoissa, Food Market Herkussa, Sokoksissa, Emotioneissa sekä ABC:llä. Paperitonta kuittia käyttää yhä useampi asiakasomistaja ja vuonna 2023 palvelua hyödynsi noin 1,7 miljoonaa asiakasta, mikä on noin 45 prosenttia asiakaskunnasta. Sähköinen takuukuitti oli käytössä vielä tätäkin useammalla. Kuitit pysyvät tallessa S-mobiili-sovelluksessa ja S-käyttäjätilillä.

Noin puoli miljoonaa asiakasomistajaamme on ottanut sähköisten kuittien lisäksi käyttöön paperittoman asioinnin, jossa paperista kuittia ei tulostu kassalla lainkaan, ellei sitä erikseen pyydä. Esimerkiksi joulukuussa 2023 yli 4,2 miljoonaa kassakuittia jäi tulostumatta S-ryhmän kassoilla ja ne toimitettiin asiakkaille vain sähköisenä. Kuittipaperia tämän määrän tulostamiseen menisi noin 800 kilometrin verran, eli suunnilleen Helsingistä Kolariin asti.

SOKOS EDISTÄÄ VAATTEIDEN KIERTOTALOUTTA

Sokos-tavarataloketju ja second hand -muodin verkkokauppa Emmy aloittivat keväällä 2023 yhteistyön ↗, jonka odotetaan kasvattavan vaatteiden kierrättämistä sekä käytettyjen vaatteiden markkinaa merkittävästi Suomessa. Ensimmäisenä vuonna Sokos-boksien kautta tulleista tuotteista myytiin yhteensä lähes 18 000 vaatetta Emmyn kautta. Kaikissa 20 Sokos-tavaratalossa on Emmy-myyntilaatikot.

Lisäksi Tampereen Sokoksella on Suomessa ainutlaatuinen kestävän muodin kerros, jossa on second hand -osasto sekä pukeutumisen ompelu-, korjaus- ja tuunauspalveluja. Myös Helsingin keskustan Sokos-tavaratalosta on löytynyt vuoden 2024 maaliskuusta lähtien Emmyn second hand -muodin osastot.

TEHDASHUOLLETTUJA LAITTEITA PRISMA.FISSÄ

Tehdashuollettujen käytettyjen puhelimien myynti alkoi Prisma.fissä vuoden 2023 syksyllä. Käytetyt ja huollossa täysin tarkastetut älypuhelimet olivat useammalla viikolla myydyimpiä tuotteita puhelinkategoriassa vastaten asiakkaiden kasvavaan kiinnostukseen käytettyjä mobiililaitteita kohtaan. Vuoden 2024 alussa tehdashuollettujen käytettyjen laitteiden valikoima laajentui kannettaviin tietokoneisiin ja tabletteihin.

S-ryhmä ja kunnostettuja iPhoneja myyvän Swappien yhteistyö laajeni vuoden aikana myös Satakunnan Osuuskaupan alueelle. S-ryhmän myymälöissä vastaanotetaan asiakkaan Swappielle myymiä käytettyjä iPhone-puhelimia huoltoon ja uudelleen myyntiin. Tavoitteena on madaltaa asiakkaiden kynnystä laittaa tarpeettomat älypuhelimet kiertoon tuomalla keräyspiste kauppareissun yhteyteen.

PRISMASSA SATSATAAN POLKUPYÖRIIN JA VÄLINEIDEN HUOLTOON

Prismoissa on satsattu viime vuosina polkupyöriin. Pyöräily on kestävä liikkumismuoto, ja helposti saavutettavissa oleva pyörähuoltopalvelu asiakkaille lisää niin pyörän käyttöikää kuin sen turvallisuutta.

Pyöräily tarjoaa nopean ja sujuvan tavan liikkua, olipa kyseessä arkiasioiden hoitaminen tai työmatka. Prisma-ketjussa on panostettu syksystä 2023 alkaen myös työsuhdepyörien myyntiin. Myyntiverkosto laajenee edelleen keväällä 2024 yhteistyössä alueosuuskauppojen ja työsuhdepyöräoperaattoreiden kanssa. Pyöräilyn sähköistyminen näkyy Prisman valikoimissa – sähköpyörien osuus on kasvanut. Sähköpyörät mahdollistavat pidempien matkojen liikkumisen vaivattomasti ja ovat monen työmatka-/ työsuhdepyöräilijän valinta.

Pyöräily on kestävä liikkumismuoto, ja helposti saavutettavissa oleva pyörähuoltopalvelu asiakkaille lisää niin pyörän käyttöikää kuin sen turvallisuutta.

Vuoden 2023 lopulla huoltopalvelua oli tarjolla kuudessa Prismassa: Helsingissä Kaaren Prismassa, Lahdessa Launeen Prismassa, Tampereella Kalevan Prismassa sekä Joensuun, Kajaanin ja Rauman Prismoissa. Verkostoa halutaan laajentaa edelleen. Huoltopisteessä hoituvat kaikki yleisimmät huollot ja korjaukset, kuten polkupyörien ensihuollot ja vuosihuollot. Huoltoon voi tuoda myös muualta kuin Prismasta ostetun pyörän. Pyörien kunnostuksen lisäksi huoltopisteissä tehdään esimerkiksi luistinten teroituksia ja suksihuoltoa. Itse tehtäviä huoltotoimenpiteitä varten Prismoista löytyy myös kattava valikoima pyörien varaosia, kuten renkaita. Valikoimiin on poimittu erityisesti sellaisia tuotteita, jotka on helppo asentaa itse.

Huoltopalveluiden laajentamisen lisäksi myös henkilökunnan osaamisen kehittämiseen panostetaan. Henkilökunnalle on järjestetty jo usean vuoden ajan koulutusta, jotta asiakkaille saataisiin valittua mahdollisimman oikeanlainen ja turvallinen polkupyörä. Henkilökunnalle on järjestetty jo usean vuoden ajan koulutusta, jotta asiakkaille saataisiin valittua mahdollisimman oikeanlainen ja turvallinen polkupyörä.

Myös vuonna 2023 valmennettiin uusia pyöräilymyynnin osaajia. Yhteensä 125 prismalaista eri puolilta Suomea tutustui tulevan kauden valikoimiin, polkupyörän myyntikunnostukseen ja Prisman pyörämyynnin toimintamalleihin. Lisäksi osallistujat saivat vinkkejä pyörien, pyöräilykypärien sekä tarvikkeiden myynti- ja asiakaspalvelutilanteisiin. Perusvalmennusten lisäksi tarjolla oli myös edistyneemmille pyörämyyjille suunnattu Pyörä-Ässä-valmennus. Palvelevan ostokokemuksen lisäksi tavoitteena on myös pidentää pyörien elinkaarta.

SOKOS HOTELLIT JA RADISSON HOTELLIT MUKANA SUSTAINABLE TRAVEL FINLANDISSA

Visit Finlandin myöntämän Sustainable Travel Finland -merkin ja sitä tukevan kehittämisohjelman tavoitteena on edistää kestävää matkailua Suomessa, viestiä yhtenäisemmin Suomesta kestävän matkailun maana ja helpottaa matkailijoiden valintoja. Tunnuksen saa, kun täyttää Visit Finlandin luoman kestävän kehityksen kriteeristön, joka huomioi niin hotellin ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen kuin kulttuurisen kestävyyden. Vuoden 2023 lopussa merkinkäyttöoikeuden oli saanut 40 hotellia 52:sta ja muilla hakemus oli tekeillä tai tehtynä. Loput hotelleista pyritään saamaan mukaan vuoden 2024 kesäkuuhun mennessä.

SIJOITTAMALLA MAAILMASTA PAREMPI PAIKKA ELÄÄ

S-Pankissa laadittiin vuoden 2023 aikana sen ensimmäinen biodiversiteettistrategia. Biodiversiteettistrategiassa kuvataan, miten pankki varainhoitajana lähestyy luonnon monimuotoisuuden huomioimista, ja mitkä ovat lähi- tulevaisuuden tavoitteet luonnon monimuotoisuuden huomioimisen suhteen. Myös muita vastuullisen sijoittamisen dokumentteja päivitettiin vuoden 2023 aikana: Vastuullisen sijoittamisen periaatteet, Ilmastostrategia sekä Omistajapolitiikka.

S-Pankki allekirjoitti Net Zero Asset Managers -aloitteen kesäkuussa 2023. Allekirjoittamisen myötä S-Pankki on varainhoitajana sitoutunut saavuttamaan nettonollapäästöt vuoteen 2050 mennessä. Lisäksi S-Pankki on sitoutunut asettamaan kunnianhimoisen välitavoitteen vuodelle 2030.

S-Pankki lähti myös mukaan Climate Action 100+ -aloitteen toiseen vaiheeseen. Climate Action 100+ -aloite käynnistettiin vuoden 2017 lopussa ja se oli alun perin viisivuotinen. Vuoden 2023 puolivälissä julkaistiin aloitteen toinen vaihe, joka jatkuu tämän ratkaisevan vuosikymmenen loppuun asti. Aloitteessa vaikutetaan systemaattisesti yrityksiin, jotka ovat merkittävimpiä kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajia ja siten avainasemassa Pariisin ilmastosopimuksen toteuttamisessa.

S-Pankki laajensi myös ulkomaisissa yhtiökokouksissa äänestämistä entisestään. Vuoden 2023 aikana S-Pankin rahastot äänestivät 150 ulkomaisessa yhtiökokouksessa.

Kaikissa S-Pankin rahastoissa huomioidaan vastuullisuus kattavasti osana normaalia sijoitustoimintaa. Sen lisäksi S-Pankilla on seitsemän vastuullisen sijoittamisen tuotetta. Vastuullisuus Plus -rahastoperheen yhteenlaskettu pääoma oli vuoden 2023 lopussa 1243,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 lopussa pääomat olivat 1023,6 miljoonaa euroa. Vastuullisuus Plus -rahastoperheen rahastoja yhdistää se, että niissä on yleisen kattavan vastuullisen sijoittamisen prosessin lisäksi jokin muu ehdoton vastuullisuuteen liittyvä vaatimus. Vaatimus voi liittyä esimerkiksi ulkopuolisen luokittajan antamaan ESG-luokitukseen tai kattavampiin poissulkukriteereihin. S-Pankki Fossiiliton Eurooppa ESG Osake -rahasto poissulkee esimerkiksi sijoituksistaan normaalien poissulkukriteerien lisäksi laajasti fossiilista energiaa. Rahasto ei sijoita fossiilisen energian tuottajiin, fossiilisten energianlähteiden varantoja omistaviin yhtiöihin, eikä sellaisiin sähköntuotantoon keskittyviin yhtiöihin, jotka käyttävät tuotannossa fossiilisia polttoaineita.

Vuoden 2023 loppupuolella S-Pankki alkoi tarjota asiakkaille mahdollisuutta sijoittaa aktiiviseen globaaliin artikla 9:n mukaiseen osakerahastoon. Rahasto painottaa yhtiöitä, jotka tuottavat ratkaisuja yhteiskuntien siirtymässä kohti vähähiilisempää tulevaisuutta.

Yritysten on oltava huolellisia vastuullisuusväittämien käyttämisessä, jotta kuluttajat saavat oikeaa ja tarkkaa tietoa tuotteiden, palveluiden ja yrityksen vastuullisuudesta.

Rahasto sijoittaa myös yhtiöihin, joilla nähdään olevan keskimääräistä paremmat valmiudet vastata yhteiskuntien vähähiilisyystavoitteiden asettamiin haasteisiin sekä hyödyntää niiden mukanaan tuomat mahdollisuudet.

Edellä mainittujen tuotteiden lisäksi valikoimasta löytyy myös vaikuttavuussijoittamisen tuotteita. Vaikuttavuussijoittamisen tuotteissa vastuullisuus on keskeisessä roolissa. Kyseiset tuotteet keskittyvät nimensä mukaisesti vaikuttavuuteen tuottojen ohella.

OHJEISTUS VASTUULLISUUSMARKKINOINNIN JA VIESTINNÄN TUEKSI

SOK:lla laadittiin kattava sisäinen ohjeistus vastuullisuusmarkkinoinnin ja viestinnän tueksi vuonna 2023. Vastuullisuuteen liittyvien väittämien käyttämiseen liittyvät markkinointisäännöt ovat joulukuussa 2021 kiristyneet komission annettua nykyistä lainsäädäntöä koskevat uudet tulkintaohjeet. Vastuullisuusväittämien käyttöä koskeva sääntely tulee myös yhä kiristymään tulevina vuosina EU-sääntelyn myötä. Yritysten on oltava huolellisia vastuullisuusväittämien käyttämisessä, jotta kuluttajat saavat oikeaa ja tarkkaa tietoa tuotteiden, palveluiden ja yrityksen vastuullisuudesta. SOK:n ohjeistuksen tarkoitus on tukea markkinoinnin ja viestinnän ammattilaisia viestien säännösten-mukaisuuden varmistamisessa.

ELÄINTEN HYVINVOINTI

Kotimaisuuden, terveellisyyden ja ilmastovaikutusten lisäksi eläinten hyvinvointi on ruoan vastuullisuudessa asiakkaillemme tärkeä asia. Olemme sitoutuneet vastuulliseen hankintaan ja eläinten hyvinvoinnin kunnioittamiseen sekä niiden edistämiseen. Eläinten hyvinvointilinjauksessamme on määritelty lajikohtaisia vaatimuksia.

S-ryhmän linjaus eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi laadittiin vuonna 2020 ja se päivitettiin vuonna 2023. Linjaus kokoaa yhteen S-ryhmän valikoimissa olevien eläinperäisten tuotteiden tuotantoon liittyvät odotukset. Asia ei ole uusi ja esimerkiksi tekstiilituotteita koskevia kriteereitä hankintasopimuksissamme on ollut jo vuodesta 2013, ja tuontilihaa sekä omien merkkien elintarvikkeita koskevia vuodesta 2010 lähtien.

Linjaus koskee sekä S-ryhmän omien merkkien tuotteita että brändituotteita ja sekä kotimaista että ulkomaista tuotantoa. Linjaus koskee S-ryhmän toimintaa Suomessa, mutta myös Virossa käydään tavarantoimittajien kanssa keskustelua eläinten hyvinvoinnin edistämisestä. Viron toimintojen osalta tilannetta seurataan kehitysaskeleiden ottamiseksi.

Linjauksen myötä olemme käynnistäneet myös keskusteluita maataloustuottajien ja eläinoikeusjärjestöjen kanssa tavoitteista ja aikataulusta, joilla eläinten hyvinvointia voidaan edelleen parantaa. Seuraamme hyvinvointivaatimusten toteutumista tilavierailuilla ja kyselyillä.

Lähdimme mukaan vuonna 2023 käynnistyneeseen ”Hidaskasvuisen broilerin tuotantomahdollisuudet Suomessa” -hankkeeseen, jonka toteuttaa Luonnonvarakeskus ja sitä rahoittaa muun muassa Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera. Hankkeen tavoitteena on selvittää, onko hidaskasvuisten broilereiden tuotantoon siirtyminen mahdollista Suomessa, ja mitkä olisivat siirtymisen tuotannolliset ja taloudelliset vaikutukset elinkeinolle ja koko tuotantoketjulle. Lisäksi selvitetään, miten hidaskasvuiseen broilerilinjaan siirtyminen vaikuttaisi eläinten hyvinvointiin ja tuotannon ympäristövaikutuksiin nykyiseen verrattuna. Hankkeen tavoitteena on tuottaa riittävästi tietoa muutoksen seurauksista päättäjille ja viranomaisille.

VIRIKEHÄKKIMUNISTA LUOPUMINEN

Vuonna 2019 teimme linjauksen virikehäkkimunista luopumiseksi vaiheittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Linjaus koskee myös Viron Prismoja ja hotelleja. Moni tuottaja investoi virikehäkkikanaloihin voimakkaasti, kun vanhanaikaiset häkkikanalat kiellettiin lainsäädännössä vuonna 2012. Siksi S-ryhmässä katsomme, että tämä eläinten hyvinvointiin tähtäävä muutos on tehtävä hallitusti ja hyvässä yhteistyössä tuottajien kanssa.

Ruokakaupoissa muutos tapahtuu kahdessa vaiheessa: ensin myynnistä poistuivat Kotimaista-virikehäkkimunat vuoden 2023 syksyllä ja muut virikehäkkimunat asteittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuonna 2023 virikehäkkimunien osuus laski S-ruokakaupoissa ollen 16 prosenttia, kun vielä vuotta aiemmin niiden osuus oli 24 prosenttia.

Hotelleissa ja ravintoloissa tavoitteena on ollut, että virikehäkkimunien käyttö loppuisi vuoden 2021 loppuun mennessä. Vuonna 2023 emme kuitenkaan päässeet virikehäkkimunien osalta täysin nollaan (niiden osuus oli 0,29 %), sillä ABC-asemat siirtyivät täysin vapaan kanan muniin vasta vuoden helmikuussa. Lisäksi vuoden 2023 alun lakot vaikuttivat tuotesaatavuuksiin.

Viron Prismoissa ja hotelleissa virikehäkkimunien osuus on edelleen 100 prosenttia, mutta valmistelut tuottajien kanssa on suunniteltu niin, että vuonna 2026 tavoite virikehäkkimunista luopumiseksi saavutetaan sovitussa aikataulussa.

Suomalaisessa liikenteessä tullaan pitkään käyttämään useita energiamuotoja, ja siksi niiden kaikkien on oltava hyviä, vastuullisia ja kehittyviä. Tavoitteenamme on, että suomalaiset voivat ajaa vastuullisemmin käyttövoimasta riippumatta. On tärkeää, että etsimme kustannustehokkaita ja teknisesti toimivia ratkaisuja vähentämään liikenteen fossiilisia päästöjä nyt ja tulevaisuudessa.

KOHTI HIILINEUTRAALIA LIIKKUMISTA

S-ryhmän tavoitteena on rakentaa vuosien 2021–2024 aikana koko maan kattava latausverkosto sähköautoille. ABC-latauksen nimellä kulkeva verkosto tulee S-ryhmän ABC-asemien, markettien ja hotellien yhteyteen. Ensimmäiset ABC-latausasemat avattiin keväällä 2021, ja ABC-lataus kasvoi reilussa vuodessa Suomen suurimmaksi teholatausverkostoksi. Vuoden 2023 loppuun mennessä ABC-latausasemia oli jo 294 toimipaikassamme. Näillä asemilla oli yhteensä 952 perus-, 255 teho- ja 634 suurteholatauspistettä. ABC-latauksessa käytetty sähkö on päästötöntä. ABC-latauksen lisäksi lähes 50 S-ryhmän toimipaikan yhteydestä löytyy yhteistyökumppaneiden sähkölatauspisteitä. Yhteistyökumppaneiden latauspisteistä 367 on peruslatauspisteitä ja 159 teho- ja suurteholatauspisteitä.

POLTTONESTEIDEN BIO-OSUUS AUTTAA PÄÄSTÖJEN VÄHENEMISESSÄ

Liikennepolttonesteiden myynti kasvoi vuonna 2023 edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla liikennepolttonesteistä aiheutuneet päästöt kasvoivat neljä prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Myymästämme polttonesteestä aiheutuvia päästöjä vähennetään kasvattamalla polttonesteen bio-osuutta. Jo vuonna 2022 lainsäädännön muutoksen seurauksena biokomponentin osuus polttonesteissä laski. Vuonna 2023 polttoaineiden päästövähennyksen kautta saavutettava päästövähenemä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna laski reilun 400 000 tonnin tasolle, kun se vuonna 2022 oli 470 000 tonnia. Hankittujen biopolttoaineiden raaka-aineista noin 70 prosenttia (2022: 83 %) oli jäte- ja tähdepohjaisia. Osa raaka-aineena hyödynnettävästä biojätteestä kerätään omista toimipaikoistamme.

ABC:n polttoainevalikoimaan kuuluu myös **Eko E85 -korkea-seosetanolipolttoneste**↗, joka vähentää autoilun fossiilisia hiilidioksidipäästöjä jopa 80 prosenttia.

Myymästämme polttonesteestä aiheutuvia päästöjä vähennetään kasvattamalla polttonesteen bio-osuutta.

NERO DIESEL

Tieliikenteen päästöt muodostavat 90 prosenttia liikenteen kokonaispäästöistä, jotka puolestaan ovat viidesosa Suomen kokonaispäästöistä. ABC haluaa, että suomalaiset voivat ajaa vastuullisemmin auton käyttövoimasta riippumatta. ABC-ketju aloitti kesäkuussa 2021 uuden fossiilivapaan Nero Dieselin myynnin. Se on kokonaan uusiutuvista raaka-aineista valmistettu dieselpolttoaine, jonka avulla voidaan vähentää elinkaaren aikaisia hiilidioksidipäästöjä tavalliseen dieseliin verrattuna jopa 90 prosenttia. Uusiutuvan dieselin suurin hyöty ilmastolle syntyy sitä kautta, että uusiutuviin siirtymällä uutta fossiilista hiiltä ei vapaudu ilmakehään. Lisäksi uusiutuva Nero Diesel tukee raaka-aineviisasta kiertotaloutta, sillä se valmistetaan suurimmaksi osaksi teollisuuden jätteistä ja ylijäämästä. Jätteen hyötykäyttö vähentää osaltaan kasvihuonekaasupäästöjen määrää. Vuonna 2023 Nero Dieselin myynti kasvoi 15 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

KOHTI KESTÄVÄÄ KASVUA – LUONNONVAROJA KUNNIOITTAEN

69 ILMASTO
78 LUONNON MONIMUOTOISUUS
85 KIERTOTALOUS

Kannamme vastuuta kestävästä tulevaisuudesta ja haluamme hillitä ilmastonmuutosta kunnianhimoisin toimenpitein. Huomioimme valinnoissamme luonnon ja autamme erilaisia elinympäristöjä ja lajeja säilymään. Teemme ilmastotyötä sekä vähentämällä oman toimintamme päästöjä että ottamalla kumppanimme mukaan työhön. Vuonna 2025 poistamme oman toimintamme osalta ilmakehästä enemmän hiiltä kuin sitä tuotamme. Tavoitteenamme on mennä kohti ruokahävikin puolittamista ja edistää kiertotaloutta. Tarjoamme ratkaisuja ja apua kestävään kuluttamiseen ja asiakasomistajien omien päästöjen vähentämiseen.

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2022	TOTEUMA 2023	KOMMENTTI
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), OMA TOIMINTA (SCOPE 1+2)	90 prosenttia vähemmän oman toiminnan ilmastopäästöjä vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–75 %	–83 %	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Tavoite lasketaan hankintaperusteisten päästöjen perusteella.
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), ARVOKETJU (SCOPE 3)	67 prosenttia ostojen perusteella merkittävistä tavaran- ja palvelutoimittajistamme on asettanut tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet vuoteen 2023 mennessä.	72 %	74 %	Tavoite koskee vain Suomea. Vuosittaisessa seurannassa raportoidaan seurantavuotta edeltävää vuotta johtuen yritysten raportointiaikatauluista.
ILMASTO (SCIENCE BASED TARGET), ARVOKETJU (SCOPE 3)	Pienennämme myydyn liikennepolttonesteen päästöintensiteettiä 21 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–8 %	–6 %	Tavoite koskee vain Suomea. Päästöintensiteetti lasketaan päästöt suhteessa myytyihin polttoainelitroihin. Liikennepolttonesteiden myynti on kasvanut edellisvuoteen verrattuna ja jakeluvelvoitteen biokomponentin osuus on pienentynyt lainsäädännön muutoksen seurauksena.
ILMASTO	Olemme oman toiminnan osalta hiilinegatiivisia vuoden 2025 loppuun mennessä.	Ilmastopäästöttömiä kiinteistöjä 123 kappaletta	Ilmastopäästöttömiä kiinteistöjä 190 kappaletta	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Olemme laatineet kompensaatioiden pelisäännöt ja päivittäneet investointisuunnitelmia. Hiilinegatiivisia kohteita ovat Kauppakeskus Lohi Lohjalla sekä Helsingin Sokos-kiinteistöstä Sokos, S-market ja kiinteistössä toimivat ravintolat.
ILMASTO	Tavoitteenamme on vähentää arvoketjun päästöjä miljoona tonnia vuoden 2030 loppuun mennessä yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.	707 488 CO_2e tonnia	860 024 CO_2e tonnia	Tavoite koskee Iso Juttu -ohjelmaan mukaan lähteneitä yrityksiä (S-ryhmän toimittajia).
ENERGIA	Tehostamme energiankäyttöämme 30 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2030.	–15 %	–15 %	Tavoite koskee vain Suomea.
ENERGIA	Käyttämämme sähkö on päästötöntä ja vuoden 2030 loppuun mennessä kokonaan uusiutuvalla energialla tuotettua.	82 % uusiutuvaa ja 100 % päästötöntä	4 % uusiutuvaa ja 100 % päästötöntä	Tavoite koskee kaikkia toimintamaita. Tällä hetkellä kaikki S-ryhmän käyttämä sähkö on päästötöntä.
KIERTOTALOUS	Kierrätämme materiaalina tai uusiksi tuotteiksi 80 prosenttia jätteistämme vuoden 2025 loppuun mennessä.	76 %	82 %	Toteuma koskee koko S-ryhmää, mutta tavoite vain Suomen toimintoja.
KIERTOTALOUS	Tähtäimessä on ruokahävikin puolittaminen vuoteen 2030 mennessä	Ruokakauppa 1,44 % Ravintolat 1,26 % ABC Ravintolat 2,45 %	Ruokakauppa 1,28 % Ravintolat 1,15 % ABC Ravintolat 2,52 %	Tavoite koskee kaikkia liiketoimintoja ja seuranta toteutetaan liiketoimintakohtaisesti. Ruokakauppojen ruokahävikki on vuoteen 2014 verrattuna laskenut 29 %.

Ilmaston lämpeneminen ihmisen toiminnan seurauksena on yksi suurimmista maailmanlaajuisista kriiseistämme. Ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisiin ja luontoon ympäri maailmaa jo nyt ja näkyy myös meillä Suomessa. Ilmastonmuutoksen kiireellinen torjunta onkin yksi YK:n kestävän kehityksen päätavoitteista.

ILMASTO

Ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen muuttuvaan ympäristöön on yksi keskeisimmistä teemoista vastuullisuusohjelmassamme. Monialaisena toimijana vaikutamme laajasti niin suoraan kuin välillisesti koko arvoketjussa. Siksi ilmastotavoitteemme koskevat oman toimintamme lisäksi kumppaneitamme, kuten tuotteiden ja palveluiden tarjoajia. Autamme myös asiakkaitamme kohti vähähiilistä elämää tuomalla uusia ratkaisuja ja palveluita. Ilmastoa lämmittävien hiilidioksidipäästöjen ehkäiseminen ja vähentäminen ovat tärkeä osa pitkäjänteistä ja kunnianhimoista ilmastotyötämme. Suurin osa päästöistämme syntyy arvoketjussa, mutta myös oma toimintamme aiheuttaa päästöjä.

S-ryhmän ilmastotyö on kansainvälisen CDP:n (ent. Carbon Disclosure Project) arvion mukaan yhä hyvällä tasolla. Ilmastotyömme sai vuonna 2023 arvosanan A-. CDP on kansalaisjärjestöjen vuonna 2000 perustama riippumaton maailmanlaajuinen järjestö. Se arvioi vuosittain tuhansien yritysten ympäristötyötä, pääosin yrityksiä rahoittavien tai niihin sijoittavien investoijien toivomuksesta. S-ryhmän työ metsäkadon pysäyttämiseksi arvioitiin CDP Forest -kyselyssä neljän raaka-aineen osalta: puupohjaisten tuotteiden arvosana oli B, palmuöljyn B- sekä nautakarjan ja soijan C.

Lisäksi olemme olleet ensimmäinen vähittäiskaupan toimija Suomessa, joka liittyi myös CDP Supply Chain -ohjelmaan ilmaston osalta. Siihen liittyvässä CDP Supplier Engagement Rating -arvioinnissa saimme vuonna 2023 arvosanan A-. CDP Supply Chain -ohjelman avulla tuotteita tai palveluita toimittavat yritykset raportoivat päästövähennyksistään yhdenmukaisella tavalla. Vuoden aikana yhä useampi tavarantoimittajamme kertoi omasta ilmastotyöstään CDP Supply Chain -raportoinnin kautta. Vastausprosenttimme 84 ylitti reippaasti CDP:n keskimääräisen vastausprosentin 64. Olemme keskittyneet vastausprosentin kasvattamiseen koulutusten ja opastamisen kautta.

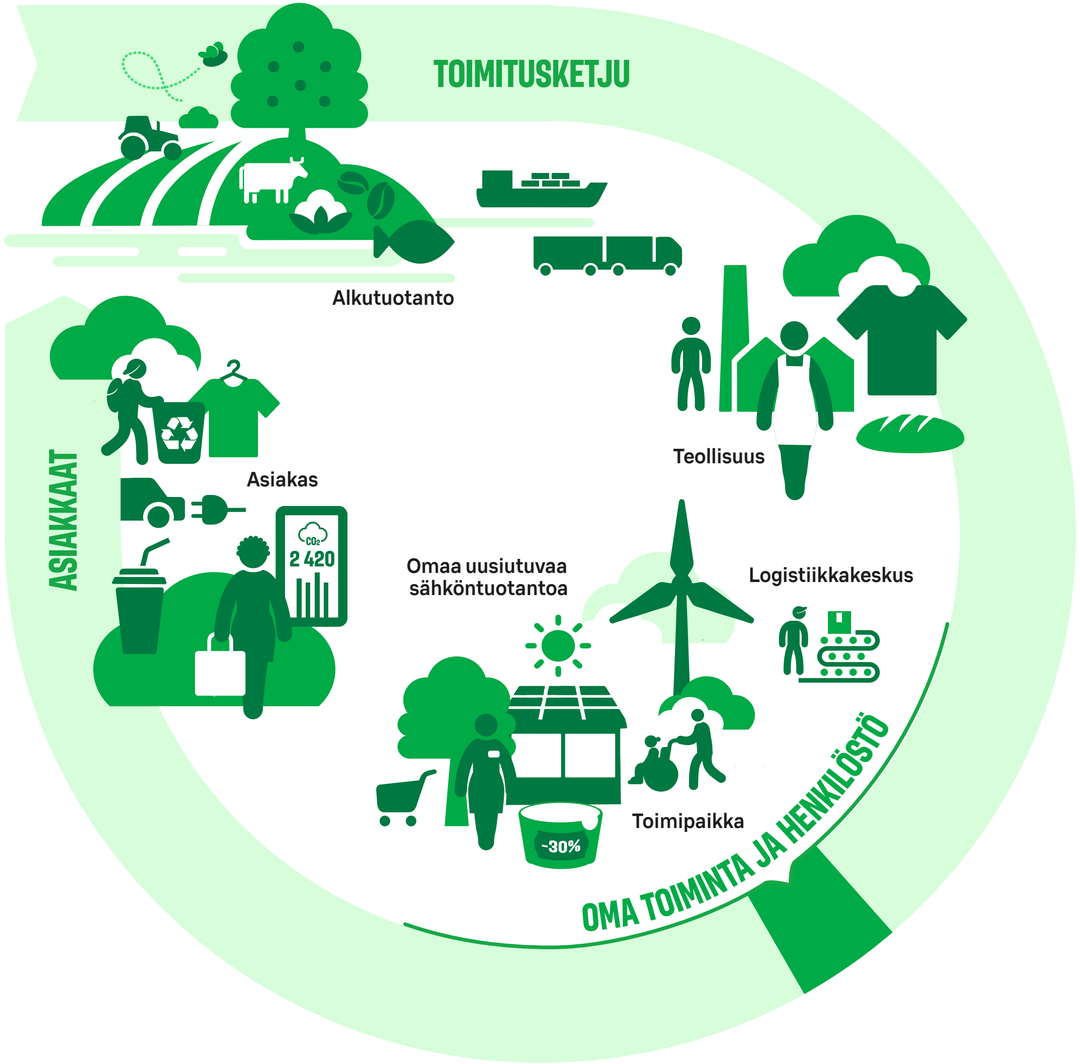

S-ryhmä on ollut vuodesta 2021 alkaen mukana kansainvälisessä Call on Carbon -aloitteessa, jonka tavoitteena on nopeuttaa ilmastoinvestointeja ja ilmastopäästöjen tehokkaan hinnoittelun käyttöönottoa. Suomalaisen Climate Leadership Coalitionin, ruotsalaisen Haga Initiativen ja norjalaisen Skift Business Climate Leadersin käynnistämän aloitteen on allekirjoittanut yli 150 yritystä, yliopistoa, tutkimuslaitosta ja kaupunkia. Aloitteessa mukanaolijat pyrkivät luomaan hiilineutraaliustavoitteidensa tueksi Pariisin sopimuksen mukaiset tehokkaat, luotettavat ja tarkoituksenmukaiset hiilipäästöjen hinnoitteluvälineet, muodostamaan tasavertaisen toimintakentän ja minimoimaan hiilivuotoja.

ILMASTOPÄÄSTÖJEN LASKENTAPERIAATTEET

Laskemme ilmastopäästömme GHG Protocol -standardin mukaisesti. Standardin mukaan päästöt jaetaan oman toiminnan suoriksi (scope 1) ja epäsuoriksi (scope 2) päästöiksi sekä epäsuoriksi arvoketjun (scope 3) päästöiksi. Laskemme päästöt hiilidioksidiekvivalentteina ja käytämme näistä termiä ilmastopäästöt.

- Scope 1 -päästöt syntyvät kiinteistöjemme lämmitykseen käytetyistä polttoaineista ja kylmäainevuodoista. Kylmäaineet ovat jäähdyttäviä kaasuja, jotka kiertävät kylmälaitteissa. Ilmakehään päästessään kylmäaineet toimivat kuten hiilidioksidi, ja lämmittävät ilmastoa, osa kylmäaineista jopa lähes 4000 kertaa voimakkaammin kuin hiilidioksidi. Jos kylmälaitteen putkeen tulee kolhu tai pienikin reikä, kylmäainetta voi päästä ilmakehään. Siksi vuotoja seurataan tarkasti ja niitä pyritään tukkimaan.
- Scope 2 -päästöt ovat oman toiminnan epäsuoria ilmastopäästöjä, jotka aiheutuvat ostetun sähkön, kaukolämmön ja jäähdytyksen tuottamisesta.
- Scope 3 -päästöt syntyvät esimerkiksi hankkimiemme ja myymiemme tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä, kuten raaka-aineiden alkutuotannosta, tuotteiden valmistuksesta, pakkauksista, kuljetuksista, asiakasliikenteestä ja tuotteiden käytöstä. Scope 3 -päästöjä aiheuttaa myös esimerkiksi henkilöstömme työ- ja liikematkat, jätteidemme loppukäsittely, investointimme sekä hankkimamme energian tuotannon ja jakelun hävikki.

S-RYHMÄN KOKONAISILMASTOPÄÄSTÖT

S-ryhmän kokonaisilmastopäästöt (GHG-inventaarion mukaiset scope 1, 2 ja 3 yhteensä) olivat vuoden 2023 osalta 8 342 100 hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Vuonna 2022 kokonaispäästöt olivat 8 314 400 hiilidioksiditonnia, joten kokonaispäästöt nousivat hiukan edellisvuoteen verrattuna. Kokonaispäästöihimme vaikuttaa viime vuoden tapaan lainsäädännön muutoksen kautta tullut polttoaineen biojakeluvelvoitteen keventyminen. S-ryhmän vuoden 2023 kokonaisilmastopäästöistä noin yksi prosentti muodostui omasta toiminnasta ja loput 99 prosenttia ovat arvoketjun päästöjä.

S-RYHMÄN KOKONAISILMASTOPÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2021	2022	2023
Scope 1	66 900	46 300	**34 900**
Scope 2 (hankintaperusteinen)	60 500	52 200	**34 500**
Scope 3	8 213 300	8 215 900	**8 272 700**
Yhteensä	**8 340 700**	**8 314 400**	**8 342 100**

Scope 2 päästöjen osalta taulukossa kerrotaan hankintaperusteiset päästöt vuodelta 2023. Vuosien 2021 ja 2022 osalta taulukossa on sähkön osalta hankintaperusteiset ja kaukolämmön ja jäähdytyksen osalta sijaintiperusteiset päästöluvut. Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuodesta 2022 alkaen vain Viro.

Päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä
S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.
Vuoden 2023 päästötietojen varmennusraportti →.

OMAN TOIMINNAN (SCOPE 1 JA 2) ILMASTOPÄÄSTÖT

Vuonna 2023 oman toimintamme päästöt vähenivät yhdeksän prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuodesta 2015 päästöt ovat vähentyneet jo 83 prosenttia parantuneen energiatehokkuuden, uusittujen luonnollisia kylmäaineita käyttävien kylmälaitosten, oman uusiutuvan energian investointien sekä päästöttömän sähkön hankinnan johdosta.

Vuoden 2023 lopussa hiilidioksidi- ja muita luonnollisia kylmäaineita käyttäviä kylmälaitoksia oli asennettu jo 605 toimipaikkaan. Tuuli- ja aurinkovoiman tuotannon ansiosta vuonna 2023 vähennettiin ilmastopäästöjä noin 280 000 tonnia verrattuna vuoden 2022 Suomen sähköntuotannon jäännösjakauman mukaisiin ominaispäästöihin.

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT (SUOMI JA LÄHIALUEET)

69 400

TN CO_2e

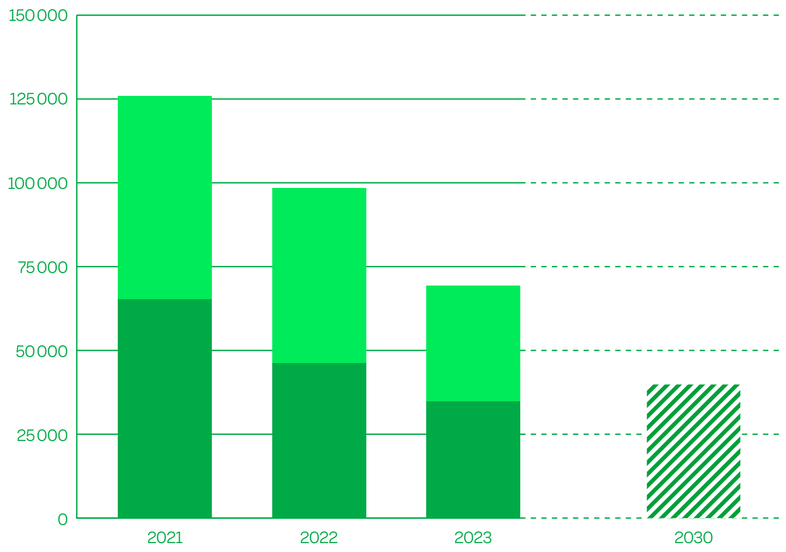

Vuoden 2023 osalta taulukossa kerrotaan hankintaperusteiset päästöt. Vuosien 2021 ja 2022 osalta lukuihin on laskettu sähkön osalta hankintaperusteiset ja kaukolämmön ja jäähdytyksen sijaintiperusteiset päästöluvut. Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuodesta 2022 alkaen vain Viro.

Oman toiminnan päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.

Vuoden 2023 päästötietojen varmennusraportti →.

OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖINTENSITEETTI (SUOMI JA LÄHIALUEET)

4,9

TN CO_2e/MYYNTI MILJ. €

OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖINTENSITEETTI (SUOMI JA LÄHIALUEET)

11,9

TN CO_2e/1 000 BRM^2

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT 2023 (TN CO_2e)

Scope 1	34 900
Scope 2	34 500

S-RYHMÄN OMAN TOIMINNAN PÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2021	2022	2023
SUORAT SCOPE 1			
Oma lämmöntuotanto fossiilisista lähteistä (lämmitysöljy ja maakaasu)	7 500	3 000	**2 200**
Kylmäainevuodot	59 400	43 200	**32 700**
EPÄSUORAT SCOPE 2			
Ostettu sähkö (hankintaperusteinen)	0	0	**0**
Ostettu sähkö (sijaintiperusteinen)	96 200	53 500	**61 800**
Ostettu kaukolämpö ja jäähdytys (hankintaperusteinen)	–	–	**34 500**
Ostettu kaukolämpö ja jäähdytys (sijaintiperusteinen)	60 500	52 200	**50 900**
YHTEENSÄ SCOPE 1 JA 2 (hankintaperusteinen)	**127 400**	**98 400**	**69 400**
YHTEENSÄ SCOPE 1 JA 2 (sijaintiperusteinen)	**223 600**	**151 900**	**147 600**

Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuodesta 2022 alkaen vain Viro.

Vuodesta 2023 alkaen ostetun kaukolämmön ja jäähdytyksen päästöistä raportoidaan sekä hankinta- että sijaintiperusteiset päästöt.

Oman toiminnan päästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.

Vuoden 2023 päästölukujen varmennusraportti →.

ARVOKETJUN (SCOPE 3) ILMASTOPÄÄSTÖT

Suurimmat ilmastopäästöt (noin 99 %) aiheutuvat arvoketjussamme eli esimerkiksi myymiemme tuotteiden tuotannossa ja toisaalta myytyjen polttonesteiden osalta. Siksi kannustamme kumppaneitamme omien tuotteidensa ilmastovaikutusten mittaamiseen ja päästöjen tavoitteelliseen vähentämiseen. On myös tärkeää, että huolehdimme myymämme polttonesteen lainmukaisen biopolttoainepitoisuuden täyttymisestä ja sähköistymisen edistämisestä ABC-latauksen kautta.

Arvoketjun (scope 3) päästöihimme vaikuttaa ensisijaisesti valikoima ja polttoaineiden myynti ja siihen liittyvä lainsäädännöllinen biopolttoaineen jakeluvelvoite. Eläinperäisten tuotteiden päästövaikutus on kasvipohjaisiin tuotteisiin verrattuna suurempi. Eläinperäisten tuotteiden määrän kasvu nostaa päästöjä, ja puolestaan kasvipohjaisten tuotteiden määrän kasvu laskee niitä. Vuonna 2023 kasvipohjaisuuden tai eläinperäisten tuotteiden jakaumassa ei tapahtunut muutosta, mutta polttoaineisiin liittyvä biojakeluvelvoitteen keventäminen näkyi scope 3 -päästöjen hyvin lievänä kasvuna.

S-RYHMÄN ARVOKETJUJEN PÄÄSTÖT (TN CO_2e)

	2021	2022	2023
UPSTREAM SCOPE 3			
Ostetut tuotteet ja palvelut	5 472 600	5 409 200	**5 414 300**
Pääomahyödykkeet (rakennukset)	4 900	900	**700**
Hankitun energian epäsuorat päästöt	30 600	12 600	**21 900**
Tuotteiden kuljetus ja jakelu	140 300	138 600	**121 000**
Jätteet ja jätevesi	18 100	20 400	**20 800**
Liikematkat	400	1 200	**1 900**
Työmatkaliikenne	13 800	13 600	**11 800**
DOWNSTREAM SCOPE 3			
Asiakasliikenne	244 500	257 100	**267 700**
Myytyjen tuotteiden käyttö	2 170 300	2 207 900	**2 299 000**
Sijoitukset	117 800	154 500	**113 600**
YHTEENSÄ	**8 213 300**	**8 244 700**	**8 272 700**

Luvut sisältävät Suomen.

Vuonna 2021 jätteet ja jätevesi sisälsivät vain jätteiden käsittelyn aiheuttamat päästöt, vuodesta 2022 alkaen lukuun on sisällytetty myös jäteveden käsittelystä aiheutuneet päästöt. Vuoden 2022 ostetut tuotteet ja palvelut -päästölaskentakategoriaa on korjattu vastaamaan vuoden 2023 indeksikorjausta.

Ilmastopäästöjen laskentaperusteet erillisessä liitteessä
S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.

Vuoden 2023 päästölukujen varmennusraportti →.

Osana tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita olemme asettaneet polttoaineisiin liittyvän tavoitteen. Tavoite tähtää 21 prosentin polttoainelitrakohtaisten päästöjen vähentämiseen vuosien 2015 ja 2030 välillä. Polttoaineen jakeluvelvoitteen muutoksella on tässä suuri merkitys ja se vaikutti myös vuonna 2023. Biojakeluvelvoitteen keventämisen vuoksi vuonna 2023 päästövähennys per litraa kohden laski kuuteen prosenttiin.

Toinen tieteeseen perustuva arvoketjun (scope 3) ilmastotavoite koskee toimittajiamme. Tavoitteena on, että 2/3 (68 %) ostojen perusteella merkittävistä toimittajistamme asettaa omat tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoitteeseen lasketaan mukaan sekä tieteeseen perustuvaan tavoiteasetantaan sitoutuneet ja tavoitteet asettaneet yritykset. Asettamamme tavoite saavutettiin etuajassa ja tavoitevuoden osalta tulos oli 74 prosenttia (2022: 72 %) tavoitteemme piirissä olevista tavarantoimittajista. Ilman polttonesteliikennetoimintaa saavutettu tulos on 71 prosenttia. Vuoden 2023 syksyllä pidetyillä Ässäpäivillä julkistettiin myös jatkotavoite edelliselle tavoitteelle. Uusi tavoite on, että kaikki yli 10 miljoonan myynnin S-ryhmälle ylittäneet tavarantoimittajat tulee olla tieteeseen perustuvassa tavoiteprosessissa vuoden 2025 loppuun mennessä.

Olemme asettaneet arvoketjulle myös miljoonan tonnin päästötavoitteen; lanseerasimme Iso juttu -ohjelmamme kumppaniyrityksillemme vuonna 2016. Ohjelman tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjä miljoonalla tonnilla vuoteen 2030 mennessä yhdessä tavaran- ja palveluntoimittajiemme kanssa. Ohjelman avulla haluamme kannustaa ja inspiroida myös kumppaniyrityksemme mukaan päästövähennyksiin ja saada näin aikaan vaikuttavampia tuloksia. Ohjelmassa on mukana yli sata S-ryhmän kumppaniyritystä. Iso juttu -ohjelman 1 000 000 tonnin päästövähennystavoitteesta on saavutettu noin 86 prosenttia 2015–2023 välisenä aikana. Myös tässä tavoitteessa polttonesteliiketoiminnalla on iso merkitys. Vuonna 2023 järjestimme tilaisuuden Iso Juttu -verkostolle luonnon monimuotoisuudesta.

S-ryhmä sitoutui joulukuussa 2023 pitkän tähtäimen ilmastotoimiin nykyisten tieteeseen perustuvien lyhyen aikavälin tavoitteidensa lisäksi. S-ryhmä tulee asettamaan Net Zero -päästötavoitteen koko arvoketjulleen, mikä tarkoittaa ilmastopäästöjen vähentämistä nettonollaan sekä oman toiminnan että arvoketjun osalta vuoteen 2050 mennessä.

Energiatehokkuus

Olemme Suomen suurin ei-teollinen sähkönkuluttaja. Suurimpia energiankuluttajia toimipaikoissamme ovat kylmälaitokset, myymälöiden valaistus sekä lämmitys- ja ilmanvaihtojärjestelmät, joita tehostamalla ja saneeraamalla saavutamme merkittäviä säästöjä. Oman toiminnan osalta ilmastotyömme keskiössä ovat ratkaisut energia- ja resurssitehokkuuden parantamiseksi sekä investoinnit uusiutuviin energiaratkaisuihin. Teemme jatkuvasti työtä energian säästämiseksi ja energiankäytön tehostamiseksi.

SUHTEELLINEN ENERGIANKULUTUS SUOMESSA

–15 %

VUODESTA 2015 LÄHTIEN

Tavoitteenamme on parantaa energiatehokkuuttamme 30 prosenttia vuoden 2015 tasosta vuoteen 2030. Vuonna 2023 kulutimme Suomen toimipaikoissamme energiaa 258 kWh/brm², mikä on 15 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2015. Vuoteen 2022 verrattuna suhteellinen energiankulutuksemme pysyi suurin piirtein samana. Olemme vähentäneet suhteellista energiankulutustamme yli 40 prosenttia verrattuna vuoteen 2010 esimerkiksi uusimalla kylmälaitoksia, lisäämällä kylmäkalusteisiin ovia ja kansia, siirtymällä led-valaisimiin sekä asentamalla lämpöpumppuja. Tavoittelemme kohteissamme kokonaisvaltaista energia- ja kustannustehokkuuden parantamista, esimerkiksi hyödyntämällä hukkalämpöä, optimoimalla kokonaisuuksia ja ohjaamalla kiinteistöjärjestelmien tarpeenmukaista käyttöä.

Kaupan kylmälaitteiden lauhdelämmön hyödyntämistä on viime vuosina tehostettu. Esimerkiksi Oulun Ritaharjussa toimii S-market, jonka lauhdelämpö ohjataan kiertoon kaukolämpöverkkoon lämmittämään alueen koteja. Lisäksi Helsingissä Alepa Pietarinkadun, Alepa Munkkiniemen ja Alepa Postipuiston kylmälaitteista syntyvällä ylimääräisellä lämpöenergialla lämmitetään asuinrakennusta, jonka kivijalassa myymälä sijaitsee. Vantaalla Alepa Backaksen lämmityksessä käytetään maalämpöakkuihin varastoitavaa myymälän tuottamaa lauhdelämpöä.

S-ryhmä on mukana sekä kaupan alan että matkailu- ja ravintolapalveluiden energiatehokkuussopimuksissa. Energiatehokkuussopimukset ovat valtion ja toimialojen yhdessä valitsema keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuustavoitteet.

Energiatehokkuussopimuksissa olemme sitoutuneet tavoittelemaan 7,5 prosentin energiansäästöä vuoden 2015 tasosta vuoteen 2025 mennessä. Vuoden 2023 loppuun mennessä kaupan osalta energiansäästötoimenpiteitä on kirjattu noin 166 GWh (2022: 147), mikä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin on tavoitteena. Hotellien ja ravintoloiden osalta vuoden 2023 loppuun mennessä energiansäästötoimenpiteitä on kirjattu 12 GWh (2022: 10), mikä on noin 85 prosenttia tavoitteesta.

S-ryhmässä on käytössä energiatehokkuusjärjestelmä (ETJ+). Se määrittää systemaattisen toimintamallin, joka auttaa energiatehokkuustavoitteiden asettamisessa ja todentamisessa sekä toimenpiteiden suunnittelussa, toteutuksessa, seurannassa ja raportoinnissa. ETJ+ on toiminnan jatkuvan parantamisen menetelmä, jonka tavoitteena on päästöjen sekä energian kulutuksen ja kustannusten vähentämisen tehostaminen. Samalla tarkoituksena on jakaa hyviä käytäntöjä organisaation sisällä. Energiatehokkuusjärjestelmän mukaista toimintamallia noudatetaan koko S-ryhmässä niin alueosuuskaupoissa kuin myös SOK:n tytäryhtiöissä. Toimintamallin uudistus käynnistettiin vuoden 2023 aikana ja uuden toimintamallin mukainen työ aloitettiin heti vuoden 2024 alussa.

ENERGIAN OMINAISKULUTUS, SUOMI (KWH/BRM²)

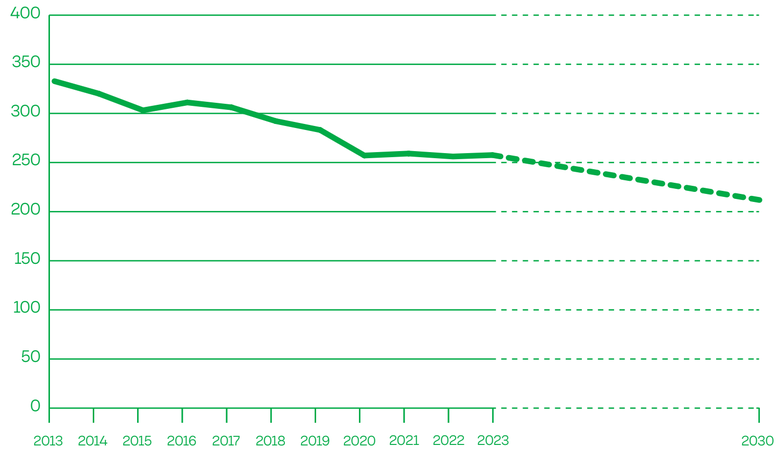

ENERGIAN OMINAISKULUTUS, SUOMI (KWH/BRM²)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
333	320	303	311	306	292	283	257	259	256	**258**

Luvut sisältävät vain Suomen. Raportoidut kulutustiedot perustuvat rakennus- tai huoneistokohtaisesti mitattuihin tietoihin.

Ennen vuotta 2018 lämmönkulutus on sääkorjattu Jyväskylään. Vuodesta 2018 alkaen sääkorjaus tapahtuu alueelliseen vertailupisteeseen.

Energia- ja pinta-alatietojen laskentaperusteet erillisessä liitteessä S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.

Vuoden 2023 energia- ja pinta-alatietojen varmennusraportti →.

KULUTUKSET JA PINTA-ALAT 2023

	2021	2022	2023	2023 KOKO S-RYHMÄ YHTEENSÄ
Sähkö, Suomi, GWh	1028	1032	**1022**	**1038**
Sähkö, lähialueet, GWh	43	17	**16**	
Lämpö ja jäähdytys, Suomi, GWh	413	399	**446**	**459**
Lämpö ja jäähdytys, lähialueet, GWh	35	10	**13**	
Pinta-ala, Suomi, brm²	5,55	5,54	**5,68**	**5,83**
Pinta-ala, lähialueet, brm²	0,24	0,13	**0,15**	

Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuodesta 2022 alkaen vain Viro.

Sääkorjaus tapahtuu alueelliseen vertailupisteeseen.

Tietojen kattavuus seurannassa olevissa kohteissa: sähkö 96%, lämpö 96% ja bruttopinta-ala 96% kohteista.

Energia- ja pinta-alatietojen laskentaperusteet erillisessä liitteessä
S Group GHG Inventory Report 2023 -raportissa →.

Vuoden 2023 energia- ja pinta-alatietojen varmennusraportti →.

PÄÄSTÖTÖNTÄ SÄHKÖÄ

Kulutamme yli prosentin koko Suomen sähköstä. Reilussa 2 000 toimipaikassamme sähköä tarvitaan erityisesti kylmälaitteiden käytössä, valaistuksessa sekä taloteknisissä järjestelmissä. Olemme investoineet merkittävästi oman uusiutuvan energian tuotantoon, ja sen osuuden kasvattaminen jatkossakin tukee merkittävästi päästövähennystavoitteidemme toteuttamista.

Tällä hetkellä olemme sitoutuneet siihen, että kaikki käyttämämme sähkö on päästötöntä ja vuodesta 2030 alkaen ainoastaan uusiutuvaa. Vuonna 2023 käyttämästämme sähköstä 96 prosenttia oli tuotettu ydinvoimalla ja neljä prosenttia tuulella.

S-ryhmän tuulivoimatuotannosta vastaavalla Gigawatti Oy:llä oli neljässä tuulivoimapuistossa yhteensä 62 tuulivoimalaa vuonna 2023. Tuulivoimapuistot sijaitsevat Simossa (Leipiö II ja Sarvisuo) sekä Raahessa ja Siikaisissa. Vuoden 2023 aikana vietiin eteenpäin Eurajoen Luvian tuulipuiston investointihanketta, joka valmistuu vuonna 2024. Valmistuessaan Luvialla toimii 13 tuulivoimalaa. Kuluneen kymmenen vuoden aikana S-ryhmä on investoinut 500 miljoonaa euroa tuulivoimaan, ja uusi tuulipuisto on jatkumoa osuuskauppojen pitkäjänteisille investoinneille oman uusiutuvan sähköntuotannon lisäämiseksi. Uuden tuulipuiston valmistuttua omalla uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön arvioidaan vastaavan kaupparyhmän sähköntarvetta. Luvialla selvitetään myös mahdollisuutta teollisen mittakaavan aurinkosähkön tuotantoon, jolloin aurinkosähköä voitaisiin siirtää samaa infrastruktuuria hyödyntämällä muualle käytettäväksi.

Uuden tuulipuiston valmistuttua omalla uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön arvioidaan vastaavan kaupparyhmän sähköntarvetta.

Vuoden 2023 lopussa yli 260 toimipaikkamme katolla oli yhteensä yli 120 000 aurinkopaneelia. Vuoden 2024 aikana jatkamme investointeja aurinkovoimaloihin. S-ryhmän logistiikkakeskuksien yhteydessä Sipoossa on kaksi aurinkovoimalaa, joissa aurinkopaneelit on sijoitettu kiinteistöjen kattojen sijasta maahan. Voimala-alueen koko on yli kaksi hehtaaria ja paneelien pinta-ala noin 8 500 neliömetriä. Kummassakin voimalassa on noin 2 000 aurinkopaneelia. Keskeistä on, että kohteissa tuotettu sähkö voidaan käyttää omissa toimipaikoissamme. Maa-asenteisia voimaloita on myös ABC Kuninkaantiellä, Prisma Kirkkonummella, ABC Lohjalla ja ABC Pirkkalassa.

S-ryhmällä on ollut vuodesta 2020 käytössä periaatteet uusiutuvan sähkön alkuperätakuiden hankinnalle. Vuoden 2022 aikana loimme periaatteet myös kaukolämmön alkuperätakuiden hankinnalle, sillä vuoden 2021 tapahtuneen lakimuutoksen myötä myös kaukolämmölle on mahdollista hankkia uusiutuvan energian alkuperätakuita. S-ryhmän käyttämät alkuperätakuut hankitaan kohteista, joissa energiaa on tuotettu tuuli-, aurinko-, maa- tai geotermisellä energialla. Myös EKOenergian kriteerit täyttävä vesivoima, valtamerienergia, biomassalla tuotettu energia sekä kaatopaikka-, jätevedenpuhdistamo- ja biokaasulla tuotettu energia ovat hyväksyttäviä.

Päästöttömän energian käyttö on yksi merkittävimmistä keinoista vähentää kiinteistöjemme ilmastopäästöjä. Kartoitamme mahdollisuutta käyttää uusiutuvia energiamuotoja kaikissa uusissa rakennushankkeissamme.

2023

Kuva: Iivari Oksanen

Sähkökuorma-autot käyttöön Mikkelin ja Oulun seudulla

Inex Partners ja logistiikkayhtiö Kaukokiito aloittivat ensimmäiset elintarvikekuljetukset sähkökuorma-autoilla lokakuussa 2023. Täyssähköiset kuorma-autot eivät ole vielä kovin yleisiä ajoneuvoja elintarvikekuljetuksissa, sillä kylmäkuljetukset, pakastetilat ja lämpötilan säätely vaativat autoilta erityisominaisuuksia. Samassa yhteydessä Oulun seudun ja Mikkelin jakeluterminaaleihin lataustilan yhteyteen rakennutettiin ammattilaisajoneuvoille soveltuvat ABC-latauspisteet. Sähkökuorma-autot ladataan terminaaleissa lastauksen yhteydessä, ennen kuin ne lähtevät toimittamaan ruokatoimituksia Oulun ja Mikkelin seudun Prismoihin, S-marketeihin ja Sale-myymälöihin. Latausenergiana käytetään päästötöntä sähköä. Aurinkoisella kelillä terminaalien katoilla olevat omat aurinkopaneelit kattavat sähkökuorma-autojen lataamisen. Sähkökuorma-autojen toimittamat kuljetukset ajetaan pääosin ilta- ja yöaikaan, ja ne soveltuvatkin erityisen hyvin kaupunkikeskustoissa ajamiseen. Huomattavasti hiljaisemmat ajoneuvot ovat myös asuinympäristölle etu päästöttömyyden lisäksi.

Suurin osa kiinteistöistämme käyttää lämmitykseen kaukolämpöä. Kaukolämmön osalta käymme jatkuvaa keskustelua kaukolämmön toimittajien kanssa siitä, millaisia energialähteitä käytetään kaukolämmön tuotantoon ja, miten kaukolämpö saataisiin vähäpäästöisemmäksi. Kiinteistöjä uusittaessa lämmitysjärjestelmiä voidaan myös vaihtaa tehokkaammiksi. Esimerkiksi vanhoja öljy- ja maakaasulämmitysjärjestelmiä on vaihdettu maalämpö- ja kaukolämpöjärjestelmiksi tai muita lämmönlähteitä hyödyntäviksi lämpöpumppujärjestelmiksi. Öljy- ja maakaasulämmitteisiä kiinteistöjä on jäljellä enää 33 eli kaksi prosenttia kaikista kohteista. Energiateollisuuden mukaan vuonna 2023 Suomen kaukolämmöstä 69 prosenttia tuotettiin uusiutuvilla ja talteen otetulla hukkalämmöllä ja fossiilisilla polttoaineilla 31 prosenttia.

PÄÄSTÖTTÖMÄT KIINTEISTÖT

Etenemme vauhdilla kunnianhimoisten oman toiminnan ilmastotavoitteidemme toteuttamisessa. Päästöttömiä ovat kiinteistöt, jotka eivät lisää ilmakehän kasvihuonepäästöjen määrää. Tällaisia toimipaikkoja oli vuoden 2023 lopussa jo 190. Keskeisiä päästövähennyskeinoja ovat päästöttömän sähköenergian käyttö, energiatehokkuuden jatkuva parantaminen, kylmälaitosten uusiminen hiilidioksidilaitoksiksi sekä kylmälaitteista syntyvän ylijäämälämmön talteenotto ja hyödyntäminen kiinteistön lämmittämisessä.

Muutamat kiinteistömme ovat hiilinegatiivisia. Hiilinegatiivisuus edellyttää, että päästöjä vähennetään energiatehokkailla ratkaisuilla mahdollisimman pitkälle ja loput negatiivisuustavoitteesta saadaan aikaan päästökompensaatioilla. Hiilinegatiiviset kohteet ovat kiinteistöjä, jotka on rakennettu energiatehokkaiksi tai joissa energiatehokkuutta on parannettu jo pitkään erilaisilla toimenpiteillä.

Vuonna 2020 loimme periaatteet oman toiminnan hiilinegatiivisuudelle ja samalla päätimme minimivaatimukset kompensaatioiden aloittamiselle. Edellytys kompensaatioiden aloittamiselle on systemaattinen energiajohtaminen. Lisäksi kohteessa olevan kylmälaitoksen täytyy olla vähäpäästöinen hiilidioksidilaitos tai vastaava ja kohteen täytyy olla LED-valaistu. Kohteita, joissa on öljy- tai kaasulämmitys, ei hyväksytä kompensaatioiden piiriin.

S-ryhmän ensimmäinen hiilinegatiivinen kiinteistö oli vuonna 2020 avattu Suur-Seudun Osuuskaupan kauppakeskus Lohi Lohjalla. Sen jälkeen hiilinegatiiviseksi on kompensoitu myös Helsingin Sokoksen kiinteistössä toimivat HOK-Elannon Sokos, S-market ja ravintolat. Vuonna 2023 näihin hankittiin yhteensä 618 tonnia kompensaatioita. Kaikki nämä kohteet kompensoidaan hyödyntämällä kolmannen osapuolen verifioimaa metsänsuojeluhanketta Perussa.

KEHITÄMME TUOTTEITA JA PALVELUITA OSANA ILMASTOTAVOITTEITA

Vähennämme liikenteestä aiheutuvia päästöjä hyödyntämällä biopohjaisia polttoaineita ja tuemme liikenteen sähköistymistä kehittämällä latauspisteverkostoa. Kehitämme erilaisia digitaalisia palveluita, jotta asiakkaamme saavat parempaa tietoa oman kulutuksensa ilmastovaikutuksista. Edistämme ilmastoviisasta ruokaa esimerkiksi tuomalla valikoimaan entistä enemmän kasviproteiineja ja kotimaista kalaa. Viestimme asiakkaillemme näistä myös aktiivisesti omissa kanavissamme.

Lue lisää kiertotalouden keinoista kestävän kuluttaminen osiosta →

2023

Kompensoimme työmatka-lentojemme päästöt

Kompensoimme työntekijöidemme työmatkoina tehtyjen lentojen ilmastopäästöt kolmatta vuotta peräkkäin. Vuoden 2023 lentoja koskeva kompensaatiokorvaus kohdistettiin kolmannen osapuolen verifioimaan Perun metsänsuojeluhankkeeseen, sillä metsät ovat luontaisia hiilinieluja ja sitovat hiiltä ilmasta yhteyttäessään. Vuonna 2023 työntekijämme tekivät työtehtäviä hoitaessaan 6 607 lentomatkaa ja lensivät yli 8,5 miljoonaa kilometriä, joista aiheutui vajaan 1 600 hiilidioksiditonnin ilmastopäästöt. Lentokilometrejä oli edelleen noin puolet vähemmän kuin ennen koronaa vuonna 2019.

2023

S-ryhmän energianerokas logistiikkakeskus

Sipoon Bastukärrissä sijaitsevien logistiikkakeskusten ympäristövaikutuksiin on kiinnitetty vahvasti huomiota jo suunnitteluvaiheessa. Päivittäistavaroiden logistiikkakeskus saavutti Excellent-tason kansainvälisessä BREEAM-ympäristösertifioinnissa, ja käyttötavaroiden logistiikkakeskus on rakennettu kotimaisen PromisE-ympäristöluokitusjärjestelmän periaatteiden mukaan.

Sipoossa energiaomavaraisuus on viety mahdollisimman pitkälle. Rakennus on suunniteltu niin, että jäähdytettyjen varastotilojen viilentämisestä syntyvä hukkalämpö käytetään muiden tilojen lämmittämiseen ja kesäaikaan hukkalämpöä varastoidaan geolämpökenttään. Näin tuotetaan noin 70 prosenttia keskuksen tarvitsemasta lämmöstä. Tämä vähentää polttamalla tuotetun lämpöenergian tarvetta. Päivittäistavarakeskus muodostaa yhdessä viereisen käyttötavaroiden logistiikkakeskuksen kanssa yhden Euroopan suurimmista maalämpökohteista. Rakennusten alle on porattu yhteensä 300 geolämpökaivoa, joilla tuotetaan merkittävä osa kokonaisenergiatarpeesta. Lisäksi Sipoossa on myös yhdet Suomen suurimmista aurinkovoimaloista ja sähköakuista.

Aurinkovoimaloiden ja sähköakkujen lisäksi logistiikkakeskuksessa on tehty useita muita energiankulutusta ja päästöjä vähentäviä investointeja. Vuosien saatossa Sipooseen on asennettu muun muassa yhden megawatin tehoinen korkean lämpötilan lämpöpumppu, jonka lämmönlähteenä toimii kylmäkoneiden lauhdelämpö. Sen ansiosta puupelletin ja varaenergiana olleen polttoöljyn käyttöä on pystytty vähentämään 5000–6000 megawattituntia vuodessa.

2023

Uudistavan viljelyn e-opisto

Uudistavan viljelyn e-opisto on maksuton, noin 60 tunnin opintokokonaisuus uudistavasta viljelystä verkossa. Uudistavan viljelyn e-opisto on Baltic Sea Action Groupin ja MinnaLearnin yhteishanke. S-ryhmä ja joukko suomalaisen ruokaketjun toimijoita tukevat hanketta. Nämä yritykset ovat sitoutuneet kunnianhimoisiin kestävyystavoitteisiin ja aloittaneet työn Carbon Action -hankkeen kautta. Yhteistyö on myös yksi monista keinoista, joilla S-ryhmä haluaa olla varmistamassa suomalaisen ruoan valoisaa tulevaisuutta. E-opisto tarjoaa laadukkaan verkkokurssin kaikille maan kasvukunnosta kiinnostuneille. Lisäksi kurssilla opitaan, miten kokonaisvaltaisella tilanpidolla parannetaan kannattavuutta ja ympäristön tilaa. Kurssi perustuu tieteeseen, ammentaa viljelijöiden kokemuksista ja tuo yhteen kokoelman hyviä tuttuja ja parhaita uusia viljelykäytäntöjä. Hyvinvoiva maaperä sitoo hiiltä ja on myös tuottavampi viljellä. Näin syntyy ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta positiivinen kierre.

Kuva: Juha Salminen/ Yhteishyvä

Luonnon köyhtyminen on merkittävä uhka ihmiskunnalle ja ympäristölle. Myymiemme tuotteiden kautta liiketoimintamme on riippuvainen ympäristön meille tuottamista resursseista. S-ryhmän tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden varmentaminen niin omassa toiminnassamme kuin arvoketjussamme. Yhdessä toimimalla voimme vaikuttaa maiden ja metsien kestävään käyttöön, huolehtia vesialueiden hyvinvoinnista ja sen eliöistä, mutta myös rakentaa kestävää ruokajärjestelmää.

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Hallitustenvälisen luonnon monimuotoisuus- ja ekosysteemipalvelupaneelin IPBES:n raportin mukaan merkittävimmät suorat luontokadon ajurit ovat maan- ja vedenkäyttö, luonnonvarojen suora hyödyntäminen, ilmastonmuutos, saasteet sekä haitalliset vieraslajit. Suorien luontokadon ajurien taustalla on puolestaan epäsuoria ajureita liittyen esimerkiksi ihmisten arvoihin ja kulutuskäyttäytymiseen.

Toisin kuin ilmasto, luonto ja luonnon monimuotoisuus ovat hyvin paikallisia, joten on keskeistä missä luontovaikutuksia aiheutetaan.

S-ryhmässä luonnon monimuotoisuuden viitekehys koostuu kestävän kulutuksen edistämisestä, vaikutusten ja päästöjen minimoinnista sekä suojelutoimien vahvistamisesta. Keskeisiä asioita luonnonsuojelun lisäksi ovat myös tekemämme ilmastotyö ja kierrätys. Kaupan alalla työ luonnon monimuotoisuuden eteen konkretisoituu esimerkiksi raaka-aineiden kautta, joiden saatavuuteen luonnon köyhtymisellä on vaikutuksia. S-ryhmässä on tehty linjauksia esimerkiksi siitä, että hankimme kalaa vastuullisista kalakannoista ja rajaamme hankinnoissamme pois raaka-aineita metsäkadon kannalta herkiltä alueilta. Lisäksi

olemme nostaneet voimakkaasti esille **hävikin vähentämisen** → sekä ilmastoviisaan syömisen ja hiiliviljelyn edistämisen.

Suoraa maankäyttöämme on toimipisteverkostomme käyttämät maa-alueet. Niissä merkittävää on tehdä luontokartoituksia ennen hankkeiden aloitusta sekä huolehtia rakentamisen ja toiminnan aikaisten vaikutusten minimoinnista. Olemme myös mukana haitallisten vieraslajien torjunnassa muun muassa poistamalla haitalliset kurtturuusut parkkipaikoiltamme. Sipoossa sijaitsevalle päivittäistavaran logistiikkakeskushankkeelle teetettiin ennen rakennustöiden aloittamista selvitys kohteen ekologisesta arvosta ja arviointi rakentamisen vaikutuksesta siihen. Saimme samalla alustavat suositukset ekologisen arvon parantamisesta.

S-ryhmässä luonnon monimuotoisuuden viitekehys koostuu kestävän kulutuksen edistämisestä, vaikutusten ja päästöjen minimoinnista sekä suojelutoimien vahvistamisesta.

S-RYHMÄN LUONNON MONIMUOTOISUUTEEN LIITTYVÄT KESKEISET TEEMAT

SUOJELUTOIMIEN VAHVISTAMINEN

> Lajien suojelu, esim. pölyttäjät
> Luontohankkeet, ennallistaminen
> Luontokartoitukset, vieraslajiohjeistus
> Vihreä rakentaminen

KESTÄVÄN KULUTTAMISEN EDISTÄMINEN

> Raaka-aineet, linjaukset
> Planetaarinen ruokavalio ja valikoima, esim. luomu
> Hiiliviljelyn edistäminen, maankäyttö
> Kiertotalouden edistäminen, esim. pakkaukset
> Uudet liiketoimintamallit, jakamistalous
> Kulutuksen vähentäminen, asiakkaiden tukeminen kohti kestävämpää kuluttamista

VAIKUTUSTEN JA PÄÄSTÖJEN MINIMOINTI

> Ilmastotavoitteet
> Hävikin vähentäminen
> Hiilineutraali liikkuminen
> Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kompensaatiossa
> Vesivastuullisuus
> Kemikaalit

LUONTOHAITTOJEN JA -VAIKUTUSTEN ARVIOIMINEN TARVITSEE HIILIJALANJÄLJEN KALTAISEN MITTARIN

Jotta yrityksillä olisi mahdollisuuksia asettaa tavoitteita ja toimenpiteitä luontojalanjäljen pienentämiseen, tulisi niiden tietää, mitkä ovat niiden merkittävimmät vaikutukset luontojalanjälkeen ja kuinka iso luontojalanjälki kokonaisuudessaan on.

S-ryhmässä selvitämme toimintamme luontojalanjäljen eli toimintojemme haitat luonnon monimuotoisuudelle uraauurtavassa ↗ Jyväskylän yliopiston resurssiviisausyhteisö JYU.Wisdom -tutkimushankkeessa.

Arvoketjun eli esimerkiksi tuotteiden ja palveluiden ostojen luontohaittojen tunnistamisessa on tällä hetkellä haasteita, esimerkiksi siksi, että hankintojen kautta suuri osa suomalaisen kulutuksen aiheuttamista luontohaitoista siirtyy maamme rajojen ulkopuolelle eri puolille maapalloa.

S-ryhmän ja Sitran rahoittaman yhteisen tutkimushankkeen tavoitteena on kehittää organisaation luontohaittojen kokonaisvaltainen laskentamalli. Avoimesti julkaistavat menetelmät ja työkalut mahdollistavat tehokkaampien luontokatoa ehkäisevien toimenpiteiden suunnittelun esimerkiksi yritysten arvoketjuissa. Tavoitteena on, että malli on käyttökelpoinen niin Suomessa kuin kansainvälisesti ja että sen avulla organisaatiot voivat helpommin sitoutua välttämään luontoa kokonaisuudessaan heikentävää toimintaa. Mallissa luontohaitan mittarina käytetään osuutta lajeista, jotka ovat riskissä kuolla sukupuuttoon globaalisti (PDF = potentially disappeared fraction of species). Alustavat tulokset S-ryhmän kokonaisluontojalanjäljestä julkaistiin keväällä 2023 ja tutkimuksen väliraportti ↗ on luettavissa kokonaisuudessaan Jyväskylän yliopiston julkaisusarjat-sivustolta. S-ryhmän luontojalanjäljestä suurin osa muodostuu elintarvikkeista.

Liityimme TNFD (Task Force for Nature related disclosures) -aloitteen early adopter -ohjelmaan, jossa sitoudumme raportoimaan luontoon liittyvistä vaikutuksistamme eri sidosryhmillemme vuodesta 2024.

2023

S-ryhmä ja Chiquita yhteistyöhön luonnon monimuotoisuuden puolesta

Kuva: Minna Perovuo

Luontokato on ilmastonmuutoksen ohella suurimpia globaaleja kestävyyshaasteita, ja luontokadon pysäyttäminen edellyttää yrityksiltä luontohaittojen minimoimista. Noin 90 prosenttia suomalaisten kulutuksen aiheuttamista luontohaitoista syntyy Suomen ulkopuolella, ja haittojen vähentäminen vaatii uudenlaista yritysten välistä yhteistyötä hankintaketjussa.

S-ryhmä selvitytti luontojalanjälkeään yhdessä tutkijoiden kanssa, ja banaani on kasvikunnan tuotteista kiloperusteisesti laskettuna merkittävin. Tähän vaikuttavat banaanin suuret myyntimäärät sekä viljely lajirikkaalla päiväntasaajan seudulla. Banaanit kuuluvat lähes jokaisen suomalaisen viikoittaiseen ostoskoriin, ja banaani on perunan jälkeen hedelmä- ja vihannesosaston myydyin tuote. S-ryhmässä myydään vuosittain noin 45 miljoonaa kiloa banaania, jotka hankitaan pääosin Costa Ricasta ja Panamasta.

S-ryhmän ja Chiquitan uudenlaisessa yhteistyöhankkeessa istutetaan ekologinen käytävä banaaniviljelmien ympärille Costa Ricassa. Yhteisen hankkeen tavoitteena on kohentaa alueen lajien elinolosuhteita, tehdä yhteistyötä paikallisten maanomistajien kanssa sekä kerätä oppeja hankintaketjussa tehtävästä luontoyhteistyöstä.

Banaaniviljelmien ympärille istutettava metsäkaistale yhdistyy osaksi Meksikosta Panamaan ulottuvaa sademetsien suojeluverkostoa. Istutettava alue on kokoluokaltaan pieni, mutta sillä on suuri merkitys luonnonmukaisten metsien yhdistämisessä, sillä se on puuttuva osa banaaniviljelmiä kiertävästä metsäalueesta. Yhtenäinen luonnonmukaisten metsien alue on paikoin katkennut, sillä alueella on vuosien mittaan kaadettu puita viljelyalueiden vuoksi sekä rakennus- ja polttopuukäyttöön.

Sademetsän istuttaminen tukee alueen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa esimerkiksi hämähäkkiapinan, alueelle tyypillisen nisäkkään tapiirin ja äärimmäisen uhanalaisen panamarana-papukaijan elinolosuhteita. Yksi istutettavista puulajeista on tonkapuu, ja se on tämän papukaijan pesimispuu ja ravinnonlähde Costa Ricassa. Kuivana kautena se on yksi harvoista hedelmiä tuottavista lajeista, ja se tasoittaa ja turvaa ravinnonsaantia lukuisille eliöille.

S-ryhmän ja Chiquitan yhteishanke on viisivuotinen. Ensimmäiset taimet istutettiin loppuvuodesta 2023 ja istutus jatkuu vuonna 2024. Projektin toteuttamista varmentaa kolmas osapuoli Preferred by Nature, joka on toteuttanut myös lähtötilannekartoituksen hankkeelle. Kaikilla S-ryhmän myymillä Chiquita-banaaneilla on ollut jo vuosia Rainforest Alliance -sertifiointi sekä tuotantoolosuhteiden sosiaaliseen vastuuseen keskittyvä SA8000-sertifiointi.

S-RYHMÄ ON MUKANA LUONTOA TUKEVISSA ALOITTEISSA

S-ryhmä on mukana Business for Nature's -aloitteissa. Call for Action -tavoitteessa heräteltiin valtioita aktiivisiin toimiin eläin- ja kasvilajien katoamisen pysäyttämiseksi jo tällä vuosikymmenellä. Ilmastonmuutos on kasvava uhka luonnon monimuotoisuudelle, mutta samalla monimuotoisuuden kiihtyvä köyhtyminen pahentaa myös ilmastonmuutosta.
Lajien katoaminen uhkaa myös raaka-aineiden saatavuutta, minkä takia sen torjuminen kiinnostaa valtioiden ohella myös yrityksiä, kuten meitä. Call for Action -aloitteessa oli mukana yli 1000 yritystä. Make it mandatory -vetoomuksessa vaikutettiin päättäjiin Montrealin luontokokouksen alla. Vetoomuksen tavoitteena oli, että tulevassa YK:n luontokokouksessa sovittaisiin, että suurten yritysten ja rahoituslaitosten luontovaikutusten arvioiminen saataisiin pakolliseksi vuoteen 2030 mennessä. Valtioita kehotetaan ottamaan käyttöön kunnianhimoisia tavoitteita luontokadon ehkäisemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Make it mandatory -vetoomuksen allekirjoitti yli 400 yritystä ympäri maailmaa.

Olemme sitoutuneet torjumaan metsäkatoa ja tukemaan kestävää metsän käyttöä. Metsäkatolinjauksemme on osa vastuullisuusohjelmamme tavoitteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi.

S-RYHMÄN METSÄKATOLINJAUS RAJAA POIS OSTOJA RISKIALUEILTA

Maailman metsiin etenkin Etelä-Amerikassa ja Kaakkois-Aasiassa kohdentuu hallitsemattomia ja laittomia hakkuita. Metsäkato vähentää myös maailman hiilinieluja ja kiihdyttää siten ilmastonmuutosta. Olemme sitoutuneet torjumaan metsäkatoa ja tukemaan kestävää metsän käyttöä. Metsäkatolinjauksemme on osa vastuullisuusohjelmamme tavoitteita luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Linjauksen perusta on metsäkadon kannalta olennaisten raaka-aineiden tunnistamisessa ja niihin liittyvissä kestävän tuotannon tavoitteissa ja alueellisissa rajauksissa.

Metsäkatolinjauksemme ↗ keskeinen periaate on, ettemme lisää metsäkatoa omalla toiminnallamme. Käytännössä linjaus merkitsee useiden riskiraaka-aineiden välttämistä ja alueellisten hankintarajausten käyttöönottoa.

Metsäkadon kannalta olennaisia raaka-aineita ovat palmuöljy, soija, kahvi, kaakao, puu sekä naudanlihan tuotanto.

Tarkastelemme metsäkatolinjaustamme säännöllisin väliajoin metsäkatotilanteen kehittymistä seuraten ja teemme siihen tarvittavia päivityksiä.

Kannustamme myös tavarantoimittajiamme huomioimaan oman toimintansa vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja metsäkatoon.

PUU- JA PAPERILINJAUS

Tavoitteenamme on, että omien merkkien, Ruokatoreilla ja ravintoloissa käytettyjen kuluttajapakkauksien ja päivittäistavarakaupan oma merkki -tuotteiden sekä ravintoloiden ja hotellien pehmopaperien raaka-aineena käytetty puu on joko kierrätyskuitua, FSC- tai PEFC- sertifioitua tai pakkaukselle on myönnetty Joutsenmerkki tai EU:n ympäristömerkki vuoden 2023 loppuun mennessä. Tavoite huomioidaan, kun otamme valikoimiin uusia tuotteita tai uusimme pakkauksia. Vuoden 2024 aikana erityisesti Coop-brändiin siirtyminen tulee vaikuttamaan pakkausmateriaaleihin ja edistämään tavoitteen saavuttamista.

Vuoden 2025 loppuun mennessä omien merkkiemme käyttötavaroiden kuitupohjaisissa pakkauksissa sekä omien merkkiemme puu- ja paperituotteissa käyttämämme puupohjainen raaka-aine on joko FSC- tai PEFC-sertifioitua tai tuotteelle on myönnetty Joutsenmerkki tai EU:n ympäristömerkki. Vaihtoehtoisesti voidaan hyödyntää kierrätyskuidusta valmistettuja kuluttajapakkauksia. Rakentamisen puu- ja sahatavarassa linjaus koskee koko valikoimaa. Toimimme suunnitelmallisesti tavoitteen saavuttamiseksi.

Myös asiakasviestinnässä käytetyt paperituotteet ovat sertifioituja tai niille on myönnetty Joutsenmerkki tai EU-ympäristömerkki vuoden 2025 loppuun mennessä.

NAUDANLIHA

Vältämme hankintoja alueilta, joissa naudan alkutuotanto sijaitsee tunnistetuilla metsäkato-alueilla, kuten Amazonin alueella Etelä-Amerikassa. ABC-ravintoloissamme tarjoilemme ainoastaan kotimaista naudanlihaa.

YHÄ ENEMMÄN VASTUULLISTA SOIJAA

Metsäkato uhkaa monin paikoin luonnon monimuotoisuutta. Esimerkiksi soija on merkittävä metsäkatoa kiihdyttävä raaka-aine Etelä-Amerikassa etenkin Amazonin alueella. Soijaa käytetään erilaisissa tuotteissa sellaisenaan sekä välillisesti eläinrehussa.

Olemme selvittäneet oma merkki -tuotteissamme ja ravintoloidemme sekä kahviloidemme annoksissa käytetyn soijan ja eläinperäisten raaka-aineiden (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetyn soijan alkuperää sekä vastuullisuuskäytänteitä. Rehusoijan osalta alkuperätiedoissa löytyi puutteita varsinkin silloin, kun toimitusketjut ovat pitkiä tai toimijalta puuttuu yhteys rehutoimittajaan. Tuotteissa käytetyn soijan alkuperä tunnetaan varsin hyvin.

Selvityksemme perusteella rehukoostumukseen on tehty myös viime vuosien aikana muutoksia ja soijan osuutta on pienennetty korvaamalla soijaa vaihtoehtoisilla raaka-aineilla. Kotimaiset maitotilat ovat soijattomia ja niissä lehmien valkuaisrehu koostuu pääsääntöisesti rypsistä, rapsista ja nurmesta. Käyttämästämme soijasta 58 prosenttia (2022: 65 %) oli sertifioitua vuonna 2023.

WE CARE ICON -KOSMETIIKKASARJA HUOMIOI LUONTOA JA ELÄIMIÄ

Sokoksen oma We Care Icon -kosmetiikkasarja on tukenut aktiivisesti WWF Suomen luonnonsuojelutyötä jo vuodesta 2010.

Jokaisesta myydystä We Care Icon -kosmetiikkatuotteesta on lahjoitettu vähintään viisi senttiä WWF:n luonnonsuojelutyölle. ja lahjoituksia on vuosien saatossa kertynyt yli 150 000 euroa. Varoilla on tuettu muun muassa WWF:n suojelutyötä Itämeren, uhanalaisen saimaannorpan ja naalin hyväksi.

Sarjan kosmetiikkatuotteet myydään ilman kartonkipakkauksia ja toimenpiteellä on vältytty yli 3 miljoonan pahvipakkauksen valmistukselta.

Meikkitelineet uudistuvat vuoden 2024 aikana. Telineen meikkialustojen valmistuksessa on hyödynnetty Euroopassa käytöstä poistettuja jääkaapin osia.

Vesivastuullisuus on keskeinen osa luontotyötämme

Vesivastuullisuudella tarkoitetaan veden käyttöä ja vesien suojelua, ja siinä huomioidaan ympäristölliset, taloudelliset, kulttuuriset ja oikeudenmukaisuuden näkökulmat. S-ryhmässä vesivastuullisuus kattaa niin omat toimipaikkamme kuin hankinta- ja arvoketjumme. Vesivastuuta on muun muassa vedenotto, veden saatavuus, hygienia ja sanitaatio, tuotteiden valmistukseen käytetty tai tuotteisiin sitoutunut vesi ja jätevesien käsittely. Vesivastuun edistäminen paikallisesti vaatii yhteistyötä valuma-alueen toimijoilta.

Vuonna 2023 valmistuivat S-ryhmän ja liiketoiminta-alueiden vesivastuutiekartat. Tiekarttojen tarkoitus on ohjata S-ryhmän vesivastuullisuustyötä liiketoiminnoittain vuoteen 2030 asti sekä oman toiminnan että arvoketjun osalta.

OMIEN TOIMIPAIKKOJEMME VESIVASTUU

Omissa toimipaikoissamme keskeisiä veteen liittyviä näkökohtia ovat hulevedet ja rakentamisen yhteydessä tehtävien luontokartoituksien kautta mahdollisesti esiin nousevat huomiot. Pohjavesialueilla ja vesistöjen läheisyydessä sijaitsevien toimipaikkojemme ympäristöluvissa on huomioitu veteen liittyvät riskit ja niihin varautuminen. Erityisesti polttoainemyynnin vesivastuuriskiä huomioidaan poikkeustilannevarautumisen ja lupamenettelyiden kautta. Kaikki toimipaikkojemme jätevesi päätyy kunnalliseen jäteveden käsittelyyn. Eniten toimipaikoistamme vettä käyttävät hotellit (asiakkaiden käyttämä vesi) ja ABC-asemat (pesukadut).

	2021	2022	2023	2023 KOKO S-RYHMÄ YHTEENSÄ
Vesi, Suomi, milj.m³	1,69	1,88	**1,97**	**2,05**
Vesi, lähialueet, milj.m³	0,19	0,07	**0,08**	

Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuodesta 2022 alkaen Viro.
Vesitiedot kattavat 91 % kohteista.

ESIMERKKEJÄ VESIVASTUUTEOISTAMME TOIMIPAIKOISSAMME

ABC-ASEMAT

- Kaikilla ABC-asemilla on huomioitu vuoto-/päästöriskit, oli jakeluasema joko ympäristöluvitettu tai rekisteröity. Lisäksi ABC-asemilla on poikkeustilanteiden hallintaan liittyviä ohjeistuksia.
- Kaikilla HOK-Elannon kolmella ABC Pesukadulla (Kaari, Nihtisilta ja Porttipuisto) on autopesulatoiminnan kattava Joutsenmerkki. Myös HOK-Elannon ABC:n 13 perinteisessä autopesuhallissa käytetään vain biohajoavia ja ympäristömerkittyjä kemikaaleja. Autopesun ympäristömerkki perustuu vedenkulutuksen ja kemikaalipäästöjen vähentämiseen.

HOTELLIT

- Kaikilla Sokos Hotelleilla ja Radisson Blu -hotelleilla on Green Key -tunnus, mikä tarkoittaa, että ne täyttävät veteen liittyvät Green Key -peruskriteerit. Green Keyn vaatimuksiin kuuluu veden osalta muun muassa vettä säästäviä vesikalusteita ja käytäntöjä.
- Sokos Hotelleissa luovuttiin vuonna 2019 ilmaisista pullovesistä hotellihuoneissa samoin kuin ilmaisten pullovesien jakamisesta kokouksien vetäjille. Sokos Hotelleissa kannustetaan hanaveden käyttöön ja noin puolessa hotelleista on käytössä myös oma hiilihapotuslaitteisto vedelle.
- Radisson Blu -hotelliketju on ollut vuodesta 2017 lähtien Just a Drop -vedensäästöohjelmassa, minkä lisäksi hotellien ravintoloissa ja kokoustiloissa käytetään vain hanavettä. Hanoista saa sekä tavallista että kuplavettä.

2023

S-ryhmä kehittää vesivastuutyötään yritysten yhteisessä vesihankkeessa Espanjassa

S-ryhmä, ja S-ryhmän osaomistama hankintayhtiö Coop Trading ja kolme muuta eurooppalaista kaupparyhmää osallistuvat kestävän vedenkäytön pilotointiin vesikriittisellä Huelvan ja Doñanan alueella Etelä-Espanjassa. Uudenlaista kestävään vedenkäyttöön liittyvää yhteistyöhanketta koordinoi kansainvälinen yhteistyöverkosto Alliance for Water Stewardship (AWS), ja kyseinen hanke on ensimmäinen laatuaan Euroopassa. Tavoitteena on lisätä alueella toimivien ruoantuottajien ja ruokaketjun toimijoiden yhteistyötä ja ymmärrystä yhteisiin vesivaroihin vaikuttavista toiminnoista sekä löytää ratkaisuja vesihaasteisiin. Espanja on keskeinen kasvisten tuottajamaa Euroopassa, ja hanke koskee alueen hedelmä-, marja- ja vihannestuottajia, jotka kärsivät ilmastonmuutoksen voimistamista sään ääri-ilmiöistä, kuten tulvista ja lisääntyvistä kuivuusjaksoista.

AWS Impact Accelerator -hankkeessa selvitetään valuma-alueen veden tilaa ja juurisyitä vesihaasteiden takana. Lisäksi viljelytiloille järjestetään koulutustilaisuuksia ja annetaan tilakohtaisia suosituksia korjaavista vesivastuutoimista. S-ryhmä on kehittänyt vesivastuutyötään, kartoittanut vesiriskejään ja nostanut kestävän vedenkäytön merkittävään rooliin vastuullisuustyössään. S-ryhmä on ollut liike-elämän, kansalaisjärjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden vesivastuun yhteistyöverkosto AWS:n jäsen vuodesta 2022.

2023

Kuva: Jukka Nurminen

S-ryhmä tukee John Nurmisen Säätiötä

S-ryhmä tukee John Nurmisen Säätiötä ja sen meriympäristöhankkeita, joissa muun muassa vähennetään maalta mereen päätyvää ravinnekuormitusta, torjutaan rehevöitymistä ja muita mereen kohdistuvia ympäristöriskejä, suojellaan meriluontoa sekä vahvistetaan ihmisen suhdetta mereen.

Esimerkiksi peltojen käsitteleminen kipsillä on tutkitusti tehokas tapa vähentää maataloudesta aiheutuvaa ravinnekuormitusta. John Nurmisen Säätiön GYPREC-hankkeessa tavoitteena on vähentää kuormitusta monessa Itämeren rantavaltiossa kipsikäsittelemällä peltoja ja tukemalla kipsikäsittelyn laajaa käyttöönottoa.

VESIVASTUU ARVOKETJUSSAMME

Olemme tehneet tuotekategorioihin liittyvää riskitarkastelua WWF Water Risk Filter- ja CDP Water Matrix -työkaluja hyödyntäen ja tunnistaneet merkittävimmiksi veteen liittyviksi tuotekategorioiksemme polttoaineet, tekstiilit ja jalkineet, mutta myös tietyt elintarvikkeet. Polttoaineisiin liittyvä vesiriski liittyy ensisijaisesti raaka-aineen tuotantoon.

Vesivastuutyössämme haluamme keskittyä ensisijaisesti ymmärtämään positiiviset ja negatiiviset vaikutuksemme ja mahdollisuutemme vaikuttaa niihin. Vesivastuutyössä on tärkeää rajausten sijaan pyrkiä tukemaan arvoketjua kestävämmässä vedenkäytössä ja tekemään yhteistyötä valuma-alueen muiden toimijoiden kanssa.

ESIMERKKEJÄ VESIVASTUUTEOISTAMME ARVOKETJUSSAMME

- Olemme mukana vesivastuuhankkeessa Espanjassa →.
- Tuemme uudistavaa viljelyä ↗ Baltic Sea Action Groupin hankkeessa.
- Olemme Alliance for Water Stewardship ↗ -yhteistyöverkoston jäsen.
- Olimme mukana SYKE:n ruokaketjun vesivastuullisuuden edistäminen -yhteiskehittämishankkeessa ↗, jonka tavoitteena oli löytää uusia toimija- ja arvoketjulähtöisiä keinoja vesien tilan ja kestävän käytön parantamiseen Suomessa. Hanke päättyi joulukuussa 2023.
- Olemme olleet vuodesta 2019 lähtien jäsenenä Better Cotton -aloitteessa ↗, jonka tavoitteena on edistää kestävämpiä viljelytapoja, kuten esimerkiksi järkevää veden ja kemikaalien käyttöä.
- Osa osuuskaupoista on tehnyt kertaluonteisia lahjoituksia esimerkiksi Itämeren hyväksi ja paikallisten vesistöjen ennallistamishankkeissa. Suur-Seudun Osuuskauppa on tällä hetkellä mukana Siuntionjoen kolmivuotisessa kunnostushankkeessa ↗.
- Olimme vuonna 2023 mukana Itä-Suomen yliopiston MAP-hankkeessa ↗, jossa tavoitteena on mikromuovianalyysin ja poistomenetelmien kehittäminen teollisuuden laadunvalvontaan.
- S-ryhmä tukee John Nurmisen Säätiötä ja sen meriympäristöhankkeita vuonna 2023 tehdyn 40 000 € lahjoituksen muodossa.

TUOTE- JA RAAKA-AINESERTIFIOINNIT OSANA VESIVASTUUTA

Erilaisilla raaka-aine- ja tuotesertifioinneilla voimme varmentaa tuotteidemme sosiaalista ja ympäristövastuuta. Olemme asettaneet sertifiointivaatimuksia erityisesti Oma merkki -tuotteillemme. Esimerkiksi Reilu kauppa- ja Rainforest Alliance -sertifikaattien kriteerit asettavat muiden ympäristökriteeriensä ohella vaatimuksia vedenkulutukselle ja ohjaavat viljelijöitä vesivarojen sekä jätevesien hallinnan jatkuvaan parantamiseen. Lisäksi vastuullisen palmuöljyn Roundtable for Sustainable Palm Oilin (RSPO) -sertifiointi sekä vastuullisen soijan varmentamisessa käyttämämme Round Table on Responsible Soy (RTRS) sekä ProTerra asettavat viljelijöille useita vaatimuksia muun muassa veden riittävyyteen, hallintaan ja laatuun liittyen.

Kiertotalouden ratkaisuilla voimme hillitä ilmastonmuutosta ja vaikuttaa luonnon monimuotoisuuteen. Pitämällä raaka-aineet kierrossa pidempään voimme vaikuttaa luonnonvarojen kestävään käyttöön.

KIERTOTALOUS

Resurssien ylikulutus, raaka-aineiden vaihteleva saatavuus sekä tuotteissa käytettyjen raaka-aineiden rajallinen loppukäyttö vaikuttavat toimintaympäristöömme nyt ja tulevaisuudessa. Toteutamme kiertotalouteen sisältyvää raaka-aineiden ja resurssien tehokasta käyttöä monella tavalla. Keskiössä ovat jätteiden kierrätys, hävikin hallinta sekä kuluttajille tarjottavat ratkaisut. Kartoitamme jatkuvasti kiertotalouteen liittyviä uusia toimintamalleja, joilla arvokkaat raaka-aineet ja resurssit saadaan pysymään kierrossa entistä pidempään ja tehokkaammin. Osiosta Kestävä kuluttaminen → voit lukea lisää palveluistamme, joita tarjoamme asiakkaillemme. Kiertotalous kaupan alalla tarkoittaa materiaalien kierron lisäksi vaihtoehtoisia tapoja kuluttaa. Myös kuluttajat ovat yhä tiedostavampia ja odottavat yrityksiltä toimenpiteitä, joilla edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Pakkaukset

Pakkauksen tärkein tehtävä on suojata tuotetta. Toimiva pakkaus edistää tuotteen säilyvyyttä ja turvallisuutta sekä estää hävikkiä. Erityisesti elintarvikkeiden pakkauksilla on suuri merkitys ruokahävikin minimoimisessa.

Pakkausten vastuullisuudessa noudatamme seuraavia 5 periaatetta:

1. **Pakkausmateriaalien vähentäminen**
   Tavoitteenamme on minimoida kaikki turha pakkaaminen ja vähentää käytetyn materiaalin määrää.

2. **Pakkausten kierrätettävyys ja lajitteluohjeet**
   Tavoitteenamme on, että oma merkki -tuotteiden kuluttajapakkaukset ja myymälässä pakattavien elintarvikkeiden pakkaukset ovat kierrätettäviä. Lisäämme oma merkki -tuotteiden kuluttajapakkauksiin selkokieliset lajitteluohjeet, jotta kuluttajan on helppo lajitella pakkaus oikeaoppisesti kierrätykseen.

3. **Tavoitteenamme on lisätä kierrätysmateriaalien käyttöä**
   Kierrätysmateriaalien, kuten kierrätysmuovin tai kierrätyskartongin, hyödyntämisellä pyritään vähentämään tarvetta neitseellisten materiaalien käytölle.

4. **Tavoitteenamme on lisätä uusiutuvien materiaalien käyttöä**
   Uusiutuvilla materiaaleilla, kuten kartongilla, paperilla ja biopohjaisella muovilla, voidaan usein korvata fossiilisten raaka-aineiden, kuten tavanomaisen muovin käyttöä.

5. **Selvitämme mahdollisuuksia korvata kertakäyttöisiä pakkauksia uudelleenkäytettävillä pakkauksilla.**

Vuoden 2022 aikana S-ryhmänä sitouduimme kerta-käyttömuovidirektiiviä koskevaan green deal -sopimukseen, jonka ensisijaisena tavoitteena on vähentää muovisten kertakäyttöisten annospakkausten ja juomamukien kulutusta.

MUOVIN VÄHENTÄMINEN

Olemme sitoutuneet kansainvälisen Ellen MacArthur -säätiön ja YK:n käynnistämän The New Plastics Economy Global Commitment -sitoumuksen kautta muovin kiertotalouden edistämiseen jo vuodesta 2018 lähtien. Sitoumuksen olennaisimpia tavoitteita ovat muun muassa turhan muovin välttäminen ja kierrätettävyyden parantaminen. Sitoumuksen avulla edistetään myös muovin uudelleenkäyttöä, mikä vähentää neitseellisen muovin tarvetta pakkauksissa.

Vuoden 2022 aikana S-ryhmänä sitouduimme kertakäyttömuovidirektiiviä koskevaan green deal -sopimukseen, jonka ensisijaisena tavoitteena on vähentää muovisten kertakäyttöisten annospakkausten ja juomamukien kulutusta. Lisäksi lähdimme mukaan elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen kauteen 2022–2026, jonka yhtenä tavoitteena on edistää ympäristön kannalta kestävien pakkausratkaisujen käyttöä.

Pyrimme arvioimaan muovin määrää oma merkki -tuotteiden pakkauksissa ja vähentämään muovia aina silloin, kun se tuotteen laadun ja säilyvyyden kannalta on ollut mahdollista. Tavoitteenamme on vähentää neitseellisen muovin määrää 20 prosenttia päivittäistavarakaupan omien tuotemerkkien pakkauksissa ja muovikasseissa vuoden 2025 loppuun mennessä vuoteen 2018 verrattuna. Tällä hetkellä neitseellistä muovia pakkauksissa on 20,9 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2018. Suurin syy vähentymiseen on muovikasseihin lisätty kierrätysmuovi. Lisäksi kierrätysmuovia hyödynnetään tavanomaisen neitseellisen muovin sijasta tällä hetkellä yli 100 päivittäistavarakaupan oma merkki -tuotteemme kuluttajapakkauksessa. Lisäksi neitseellistä muovia pakkauksissa korvataan myös biopohjaisella muovilla. Vuonna 2023 päivittäistavarakaupan omien merkkien tuotepakkauksistamme reilu 30 sisälsi biopohjaista muovia.

Vuonna 2023 neljän Rainbow-pähkinätuotteen pakkauksissa muovia vähennettiin 29–30 prosenttia pakkausta kohden. Tällä muutoksella muovia säästyy arviolta yhteensä 2 400 kiloa vuodessa. Lisäksi pakkausten muovilaatu vaihdettiin vaikeasti kierrätettävästä yhdistelmämuovista niin kutsuttuun monomuoviin, jonka kierrätyskelpoisuus on parempi.

Pyrimme kartoittamaan vaihtoehtoja muovisille kertakäyttöisille annospakkauksille ja vaihtamaan muovittomaan vaihtoehtoon, kun se on tuotteen laadun ja säilyvyyden kannalta mahdollista. Vuoden 2023 aikana muovisia pakkauksia ei korvattu toisilla vaihtoehdoilla. Muovi on usein kevyin ja erityisesti tuotelaadun, säilyvyyden ja hävikinhallinnan kannalta kannattava pakkausvaihtoehto.

UUDELLEEN KÄYTETTÄVÄT PAKKAUKSET

Edistämme uudelleenkäytettävien pakkausten käyttöä erityisesti logistiikassa. Esimerkiksi uudelleenkäytettäviä hevilaatikoita on käytetty jo vuosia. Näillä korvataan kertakäyttöisiä kartonkilaatikoita. Yhteensä vuoden 2023 aikana toimitusketjussamme kiersi reilu 17 miljoonaa uudelleenkäytettävää hevilaatikkoa. Tämä on noin puoli prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Uudelleenkäytettävien hevilaatikoiden käyttö on kasvanut 49 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Heviosastolla tarjoamme asiakkaillemme myös uudelleenkäytettäviä kestohevipusseja, jotka korvaavat kertakäyttöisiä hevipusseja. Pakkausten uudelleenkäyttö on mahdollista myös kahdessa eri Rainbow-pyykinpesunestepullossa, joihin asiakas voi ostaa ohuemmasta muovista valmistetun refill-täyttöpakkauksen.

MUOVIKASSIEN MYYNTI ASIAKASTA KOHDEN LASKI

S-ryhmä on mukana kansallisessa muovikassisitoumuksessa, jonka tavoitteena on vähentää muovikassien ja -pussien kulutusta siten, että vuoden 2025 loppuun mennessä jokainen suomalainen käyttää enintään 40 muovikassia vuodessa.

Päivittäistavarakaupassa myytiin 150 (2022: 148,3) miljoonaa muovikassia. Muovikassien myynti kasvoi noin prosentin edellisvuoteen nähden. Samanaikaisesti asiakasmäärät ovat kasvaneet selvästi enemmän. Paperi-(-7 %) ja biokantokassien (-18 %) myynti jatkoi edelleen laskuaan. Kestokassien myynti tippui neljä prosenttia. Suurin syy biokantokassien myynnin notkahdukseen oli syksyllä ollut biokantokassien saatavuuskatkos.

Muovikassit itsessään ovat paras alusta asiakasviestinnällemme muovikassien ympäristövaikutuksiin liittyen. Muovikassien teksteissä kannustamme asiakkaita käyttämään kassin uudestaan tai lajittelemaan sen kierrätykseen. Olemme myös jatkaneet vastuulliseen pakkaamiseen liittyviä tiedotteiden julkaisua vuonna 2023. Tavoitteenamme on tuoda asiakkaillemme esiin vastuullisen pakkaamisen ja erityisesti muovin vähentämisen ympäristövaikutuksia. Myös muovisissa hevipusseissa on asiakkaille selkokieliset lajitteluohjeet, jotta asiakkaan olisi mahdollisimman helppo lajitella pussi kierrätykseen.

Sokoksella kestokassien myynti väheni noin 19 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Kestokassien myynti Sokoksella on varsin vähäistä, ja vuonna 2023 niitä myytiin noin 3500 kappaletta. Paperikassien myynti kuitenkin kasvoi 12 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna ja paperikassi onkin Sokoksen suosituin ostoskassi. Sokoksella on käytössä muovikassi ainoastaan 3+1 Päivien kassina. Muovikassien myyntimäärä pieneneekin koko ajan, ja vuonna 2023 muovikasseja myytiin 19 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

2023

Kierrätettävien take away -astioiden testausta Mikkelissä

Osuuskauppa Suur-Savon Cafe Stella, Babista ja Rosso Pizza -ravintoloissa otettiin loppuvuodesta 2023 käyttöön kierrätettävät take away -astiat kertakäyttöisten rinnalle. Noutoruokaa hakiessa asiakas voi valita kumpaa astiaa haluaa käyttää. Kierrätettävät astiat ovat pantillisia ja pantti palautuu asiakkaalle, kun astian palauttaa takaisin ravintolaan esimerkiksi seuraavalla käyntikerralla. Rekisteröityneille käyttäjille on olemassa myös niin sanottu kuluton lainauspalvelu. Astiat ja palvelun toimittaa Kamupak. Jos käytäntö osoittautuu toimivaksi ja asiakkaat innostuvat mahdollisuudesta käyttää kierrätysastioita, toimintaa voidaan laajentaa myös muihin ravintoloihin. Osuuskauppa Suur-Savo on Etelä-Savon alueella ensimmäinen ravintola, joka on ottanut käyttöön Kamupakin tarjoaman palvelun. Ekologisilla take away -astioilla vähennetään sekä jätteen että päästöjen määrää verrattuna kertakäyttöastioihin.

ENEMMÄN KOTIMAISTA KIERRÄTYSMATERIAALIA

Myymälöissä käytetyt Palpa-säkit ovat jo noin yhdeksän vuoden ajan olleet 100-prosenttisesti kierrätysmateriaalia. Säkkien valmistusmaa oli aikaisemmin Puola, ja kierrätetty muovin raaka-aine on ollut peräisin useista eri lähteistä ympäri Eurooppaa. Toukokuussa 2022 S-ryhmässä luotiin malli, jossa pystytään hyödyntämään Inexillä syntyvää kirkasta PE-muovijaetta suljetun kierron periaatteella omien Palpa-säkkien valmistuksessa. Muovi kiertää jatkossa Inexiltä L&T:lle Merikarvialle, jossa tämä SOK:lle korvamerkitty volyymi pestään sekä uudelleen granuloidaan muovipelleteiksi. Tätä materiaalia voidaan käyttää suoraan sellaisenaan uusien Palpa-säkkien valmistukseen. Säkit valmistaa L&T:n yhteistyökumppani Merikarvialla. Toimintamalli jatkui myös vuonna 2023.

VIESTINTÄÄ JA KOULUTUSTA PAKKAUKSISTA

S-ryhmän linjaus pakkausten vastuullisuuden edistämiseksi linjaa tärkeimmät pakkausten vastuullisuutta koskevat tavoitteemme ja vaatimuksemme. Olemme vuoden 2023 aikana kouluttaneet linjauksesta ja sen käytäntöönpanosta sisäisesti niin tuoteryhmäpäälliköitä kuin tuotelaadun asiantuntijoita. Lisäksi yhteispohjoismaisen hankintaorganisaatiomme henkilöstöä on koulutettu pakkausten vastuullisuudesta, muovin vähentämisestä sekä vaihtoehtoisista pakkaustavoista vuoden 2023 aikana. Tämän lisäksi järjestimme keväällä 2023 kaikille kotimaisille tavarantoimittajille avoimen tilaisuuden pakkausten vastuullisuudesta. Tilaisuudessa kävimme läpi S-ryhmän tavoitteita pakkausten vastuullisuuden edistämiseksi ja keskityimme erityisesti myös kierrätettävyyden edistämiseen.

Ruokahävikki

Tähtäämme ruokahävikin puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä.

S-ryhmän ruokakauppojen hävikki vuonna 2023 oli 1,28 prosenttia (2022: 1,44). Vuonna 2023 suhteellinen ruokahävikki laski 11 prosenttia ja hävikkiä syntyi yli 3 000 tonnia vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Vuoteen 2014 verrattuna hävikki on laskenut 29 prosenttia.

Yksi näkyvistä hävikin hallintakeinoista on myymälöiden punalaputetut tuotteet. S-ryhmän ruokakaupoissa vanhaksi menossa olevia tuotteita on punalaputettu systemaattisesti jo yli 10 vuoden ajan. Vuonna 2023 myimme yhteensä noin 92 miljoonaa (2022: 91 milj.) punalaputettua tuotetta (-30 % ja -60 % normaalihinnasta). Korotetun ilta-alen suosio näkyy erityisesti pienissä myymälöissä, kuten Alepoissa, joista käytäntö lähti liikkeelle noin seitsemän vuotta sitten. Valtakunnallinen ilta-alekäytäntö on ollut käytössä jo kuusi vuotta.

Käyttökelpoista ruokaa lahjoitetaan myös hyväntekeväisyyteen ja S-ryhmällä on yli 300 ruoka-apukumppania. Lisäksi ruokalahjoitustoimintaa harjoitetaan myös Viron toimipaikoissa.

Lahjoitustoiminnan ohella kaikki 19 osuuskauppaa hyödyntävät hevihävikkilaatikoita ja -pusseja.

MYYMÄLÖIDEMME RUOKAHÄVIKKI ON LASKENUT

29 %

SUOMESSA VUODESTA 2014

ETSIMME UUSIA TAPOJA HÄVIKIN VÄHENTÄMISEKSI RAVINTOLOISSAMME

S-ryhmän ravintoloiden ruokahävikki on jatkanut laskuaan korona-ajan jälkeen ollen 1,15 prosenttia vuonna 2023 (2022: 1,26). ABC-Ravintoloiden ruokahävikki oli puolestaan 2,52 prosenttia vuonna 2023 (2022: 2,45).

Pyrimme jatkuvasti etsimään ja kehittämään uusia tapoja hävikin vähentämiseksi ravintoloissamme. Tavallisesti ruokahävikin mittausta ja seurantaa tehdään manuaalisesti ravintolatyön lomassa. Vuoden 2021 syksyllä Kouvolan Pizza & Buffa -ravintolan Biovaaka-hankkeessa hävikin minimoimiseen haettiin uudenlaista tehoa tekniikasta. Vuonna 2023 Biovaaka oli käytössä 2/3 Pizza & Buffa -ravintolassa ja Biovaaka otetaan käyttöön kaikissa uusissa Pizza & Buffa -ravintoloissa. Vuonna 2023 Biovaakaa pilotoitiin myös ABC-Ravintoloissa. Biovaaka antaa mahdollisuuden tarkentaa esim. ABC Noutopöydän menekkiä, jolloin raaka-aineiden tilaaminen ja valmistus tarkentuu todelliseen ruoan menekkiin. Tavoitteena on, että Biovaaka otettaisiin käyttöön mahdollisimman monessa ABC-Ravintolassa.

Biovaaka antaa välitöntä palautetta ravintolassa kertyvän hävikin määrästä. Samalla se luo dataa, jonka pohjalta ravintola saa nykyistä helpommin ja kokonaisvaltaisemmin tarkkaa tietoa sen toiminnan eri osa-alueilla syntyneestä ruokahävikistä. Myös asiakkaat ovat avainasemassa hävikin minimoimisessa, ja astioita palautettaessa biovaaka antaakin asiakkaalle palautteen jätteen määrästä kolmella hymiönaamalla.

LÄHES 200 000 PELASTETTUA RUOKA-ANNOSTA RESQ CLUBIN KAUTTA

ResQ:n kautta voi pelastaa ravintoloista, kahviloista ja ruokakaupoista edullisesti ruokaa, joka muutoin olisi vaarassa joutua hukkaan. Vuonna 2023 onnistuimme pelastamaan S-ryhmän ravintoloiden, ruokakauppojen ja ABC:n kautta yli 198 300 ruoka-annosta. Yhteensä ruoan pelastuspalvelua ResQ Clubia hyödynnettiin lähes 210 toimipaikassamme. Lisäksi kaikissa HOK-Elannon Coffee House -kahviloissa ja muutamassa muussa osuuskaupan kahvilassa on käytössä ilta-ale, jolloin aukiolon viimeisenä tuntina myydään vitriinissä olevia tuotteita puoleen hintaan.

2023

Marketin hyvikkilaatikko pelastaa kasvikset ja leivät hävikiltä

Lahjoitustoiminnan ohella kaikki 19 osuuskauppaa hyödyntävät hevihävikkilaatikoita ja -pusseja. Toimintamalli laajeni vuoden aikana 2023 kaikkiin S-market-teihin. Lisäksi toimintamalli on käytössä useissa Prismoissa sekä Saleissa ja Alepoissa. Vuonna 2023 hävikkilaatikoiden avulla vähennettiin yhteensä noin 2,5 miljoonaa kiloa hedelmä- ja leipähävikkiä.

Kun ruokakauppojen heviosaston tuotteet eivät ole enää täydellisessä myyntikunnossa, mutta kuitenkin syöntikelpoisia, ne poimitaan myyntiin erillisiin ja edullisiin hevihävikkipusseihin ja -laatikoihin. Näin taklaamme hävikkiä ja säästämme resursseja.

Tärkein työ hävikin hillitsemiseksi tehdään datan kautta ennustamalla. Ennuste ei kuitenkaan osu aina napakymppiin, ja hedelmiin ja vihanneksiin voi myös tulla kauneusvirheitä tai kolhuja. Aamupäivän hyvikkilaatikko on odotettu lisä punalapputuotteiden ja suositun ilta-alen rinnalle.

S-ryhmän tavoitteena on mennä kohti hävikin puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Kaupassa hävikkitalkoot ovat jokapäiväistä arkea ja haluamme kannustaa myös asiakkaitamme kiinnittämään huomiota ruokahävikkiin.

RAAKA-AINEET KIERTOON

Vuonna 2023 jätteidemme kokonaismäärä lähialueet mukaan lukien oli 118 200 tonnia (2022: 107 600). Suomen toimintojen jätemäärä vastaa arviolta noin kolme prosenttia koko maan yhdyskuntajätteistä. Vaarallisia jätteitä syntyi noin 600 tonnia (2022: 900) ja nestemäisiä jätteitä 5 600 tonnia (2022: 5 200). Toiminnastamme syntyy eniten pahvia ja paperia, biojätettä sekä energia- ja poltettavia jätteitä. Valtaosa, 82 prosenttia jätteistämme ohjattiin vuonna 2023 kierrätykseen, eli hyödynnettäväksi materiaalina. Tavoitteenamme on kierrättää materiaalina tai uusiksi tuotteiksi 80 prosenttia jätteistämme vuoden 2025 loppuun mennessä.

Jatkoimme myymälöidemme leipäjätteen hyödyntämistä ABC-asemilla myytävän Eko E85 -polttonesteen valmistuksessa. Viime vuonna toimitimme leipäjätettä etanolin valmistukseen noin 881 tonnin edestä (2022: 1 200). Hävikkiruoasta ja elintarviketeollisuuden sivuvirroista valmistettavassa, ajoneuvojen polttoaineena käytettävässä Eko E85 -bioetanolissa on 15–20 prosenttia bensiiniä, ja valmistuksen sivutuotteena syntyy rehua maatalouteen sekä vettä. Eko E85 -polttoneste vähentää autoilun fossiilisia ilmastopäästöjä jopa 80 prosenttia. Lisäksi ravintoloissamme käytettyä syväpaistoöljyä hyödynnetään uusiutuvan polttoaineen valmistuksessa Suomen Kasviöljykierrätyksen kautta.

S-RYHMÄN JÄTTEET (TONNIA)

	2021	2022	2023
Pahvi ja paperi	34 800	36 700	**36 000**
Biojäte	30 300	31 500	**32 700**
Energia- ja poltettava jäte	24 900	23 700	**23 100**
Muovi	3 100	3 200	**7 800**
Metalli	1 400	3 300	**8 300**
Lasi	700	700	**700**
Muut kiinteät jätteet	7 700	2 400	**3 400**
KIINTEÄT JÄTTEET YHTEENSÄ	**102 900**	**101 500**	**112 000**
Vaaralliset jätteet	500	900	**600**
Nestemäiset jätteet	3 700	5 300	**5 600**
KAIKKI JÄTTEET YHTEENSÄ	**107 100**	**107 600**	**118 200**

Jätetiedot kattavat 86 % kohteista.

Luvut sisältävät Suomen ja lähialueet. Vuoden 2021 osalta lähialueissa on mukana Viro ja Venäjä, vuoden 2022 alkaen vain Viro.

Vuoden 2023 jätelukujen varmennusraportti →.

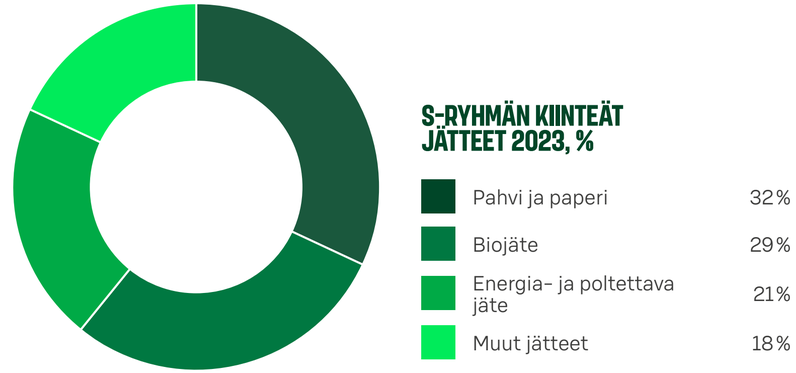

S-RYHMÄN JÄTTEIDEN KÄSITTELY JA HYÖDYNTÄMINEN, %

	2021	2022	2023
Materiaalikierrätys	42	45	**82**
Energiahyötykäyttö	27	24	**18**
Biojätteen hyödyntäminen	31	31	**–**
Kaatopaikkakäsittely	0,09	0,03	**0,4**

Luvut on laskettu kiinteistä jätteistä.

Vuoden 2021 luvut sisältävät vain Suomen. Vuodesta 2022 alkaen luvut sisältävät Suomen ja Viron.

Vuonna 2023 biojätteen käsittely on sisällytetty materiaalikierrätykseen ja energiahyötykäyttöön.

Vuoden 2023 jätetietojen varmennusraportti →.

KATTAVA KIERRÄTYSVERKOSTO HELPOTTAA ASIAKKAIDEN OMAA KIERRÄTYSTÄ

Toimipaikoissamme on kattava Rinki-ekopisteverkosto kartonki-, lasi-, metalli- ja muovipakkauksille. Vuoden 2023 lopussa 438 myymälän yhteydessä oli Rinki-ekopiste. Näistä 378:ssa kerättiin lasin, kartongin ja metallin lisäksi muovia ja 298:ssa tekstiilejä.

Toimipisteisiimme voi palauttaa myös pantillisia juomapakkauksia, paristoja ja akkuja sekä SER-jätettä. Vuoden 2023 sekä muovipullojen että alumiinitölkkien palautusmäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakkaat voivat palauttaa vanhoja, käyttämättä jääneitä kynsilakkoja 50:een Sokos- ja Emotion -ketjujen myymälään.

KIERRÄTYSPISTEET JA KIERRÄTYSMÄÄRÄT

	2021	2022	2023
Ekopisteet, kpl	432	438	**438**
Palautetut kierrätysmuovipullot, milj. kpl	272	287	**303**
Palautetut kierrätyslasipullot, milj. kpl	53	49	**46**
Palautetut alumiinitölkit, milj. kpl	673	665	**682**
Palautetut kannettavat akut ja paristot, tonnia	621	648	**539**

KOHTI YHDENVERTAISTA MAAILMAA – ERIARVOISUUTTA POISTAEN

94 IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ
100 VASTUULLINEN HANKINTA
108 TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN
113 TIETOSUOJA
115 HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI
120 MONIMUOTOISUUS

S-ryhmä on sitoutunut kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikissa toiminnoissaan ja noudattamaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaista huolellisuutta kielteisten ihmisoikeusvaikutusten ennaltaehkäisemiseksi.

KESKEISET TAVOITTEET

TEEMA	TAVOITE	TOTEUMA 2022	TOTEUMA 2023	KOMMENTTI
HENKILÖSTÖ	Työtyytyväisyyskysely	76,3	76,3	Työtyytyväisyyden merkittävin vuosittain toistuva mittari on työyhteisötutkimuksemme (TYT), johon kaikki s-ryhmäläiset kutsutaan vastaamaan.
HENKILÖSTÖ	Tavoitteenamme on tarjota nuorille myönteisiä oppimiskokemuksia työuransa alussa.	noin 15 000 kesätyöntekijää	noin 17 000 kesätyöntekijää	S-ryhmä on yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjoamme merkittävälle joukolle tärkeän ensimmäisen kokemuksen työelämästä esimerkiksi kesätyön tai harjoittelun muodossa.
HENKILÖSTÖ	Tavoitteenamme on, että asenteet eivät vaikuta työhaastattelukutsun saamiseen edes tiedostamattomasti.	Emme kysyneet työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää.	Emme kysyneet työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää.	Emme kysy työnhakijoilta työhakemuksissa ikää tai sukupuolta.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteena on, että kaikki omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteiden riskimaissa sijaitsevat valmistustehtaat on auditoitu amfori BSCI -auditoinnilla tai vastaavalla kolmannen osapuolen tarkastuksella.	99 %	99 %	Auditoinneissa tarkastetaan muun muassa työturvallisuuteen, työaikoihin ja palkkaukseen liittyvät käytännöt.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteenamme on, että omien merkkien elintarvikkeiden riskimaissa tuotettujen pääraaka-aineiden tuotantopaikat ovat vastuullisuusvarmennuksen tai muiden huolellisuusvelvoitteeseen liittyvien toimenpiteiden piirissä. Etenemme tavoitteemme kanssa tuoteryhmä kerrallaan.	Vuoden 2022 aikana perehdyimme muun muassa mehujen tuotantoketjuihin.	Vuoden 2023 aikana perehdyimme muun muassa hasselpähkinöiden tuotantoketjuihin ja käynnistimme selvityksen riisin tuotantoketjusta.	Hasselpähkinöiden alkuperämaita ovat Turkki, Georgia ja Azerbaidžan. Hasselpähkinöiden tuotantoketjut ovat pitkiä. Selvityksemme mukaan hankintaketjun toisen portaan toiminta on auditoitu kolmannen osapuolen toimesta, mutta pidemmällä ketjussa tietoja auditoinneista on haastavampaa saada.
IHMISOIKEUDET	Tavoitteenamme on, että omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetään ainoastaan vastuullisesti tuotettua puuvillaa vuoden 2025 loppuun mennessä.	61 %	83 %	Puuvillalinjauksemme mukaan käytettävän puuvillan tuotannon pitää täyttää yksi tai useampi seuraavista kriteereistä: Sen tulee olla ympäristön kannalta kestävämpää, sosiaalisen vastuun kannalta kestävämpää tai viljelijöiden näkökulmasta taloudellisesti kestävämpää.

YK:n ohjaavien periaatteiden noudattaminen edellyttää julkista sitoutumista ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, huolellista ihmisoikeusriskien arviointia sekä toimintatapoja riskien ennaltaehkäisemiseksi ja haitallisten vaikutusten korjaamiseksi. Lisäksi periaatteet edellyttävät avointa viestintää riskeistä, toimenpiteistä ja haasteista.

IHMISOIKEUDET S-RYHMÄSSÄ

Ihmisoikeusvaikutuksemme liittyvät erityisesti omaan henkilöstöömme, asiakkaisiimme sekä hankintaketjujemme työntekijöihin ja yhteisöihin. Erityisesti hankintaketjuissa ihmisoikeusriskit ja haasteet kytkeytyvät kiinteästi ympäröivään yhteiskuntaan, ja niihin täytyy vaikuttaa pitkäjänteisellä työllä niin hankintaketjujen toimijoiden kuin muiden verkostojen kautta.

S-RYHMÄN IHMISOIKEUSPERIAATTEET

S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteissa kuvataan S-ryhmän hallintamalli ihmisoikeusasioiden tunnistamiseen, johtamiseen, riskienhallintaan ja viestintään. Lisäksi periaatteissa määritellään ihmisoikeusasioihin liittyvät roolit ja vastuut. Periaatteiden tarkoitus on tukea ihmisoikeusasioiden pitkäjänteistä ja systemaattista johtamista S-ryhmässä sekä kuvata sidosryhmille lähestymistapamme ihmisoikeuksiin. Periaatteet täydentävät SOK-yhtymän eettisissä periaatteissaan asettamaa sitoumusta ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Ihmisoikeusperiaatteet ovat SOK:n hallituksen hyväksymät.

SOK-YHTYMÄN SITOUMUKSET JA PERIAATTEET

> **SOK-yhtymän eettiset periaatteet**
SOK:n hallituksen hyväksymissä eettisissä periaatteissa sitoudumme kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia kaikissa toiminnoissamme ja odotamme samaa myös yhteistyökumppaneiltamme. Eettiset periaatteet koskevat koko SOK-yhtymän henkilöstöä. Monet osuuskaupoistamme ovat omaksuneet SOK-yhtymän eettiset periaatteet myös omiksi periaatteikseen tai niillä on erilliset omat periaatteet.

> **S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteet**
SOK:n hallituksen hyväksymissä S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteissa kuvaamme huolellisuusvelvoitteen mukaisen toimintamallimme ja ihmisoikeustyön johtamisen yritysryhmässä.

> **amfori Code of Conduct**
Kansainvälisen vastuullisuusverkosto amforin jäsenenä S-ryhmä on sitoutunut amfori Code of Conductiin. Se on osa hankintasopimuksiamme ja asettaa odotuksemme tavarantoimittajillemme.

> **Women's Empowerment Principles**
S-ryhmä on sitoutunut YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin ja YK:n yritysvastuualoite UN Global Compactin tasa-arvoa ja monimuotoisuutta edistäviin periaatteisiin.

IHMISOIKEUSASIOIDEN JOHTAMINEN

Ihmisoikeusasioiden johtaminen S-ryhmässä on osa vastuullisuuden johtamista, josta vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö. Konsernin johtoryhmässä SOK Vastuullisuus kuuluu pääjohtajan alaisuuteen. SOK Vastuullisuus -yksikkö vastaa ihmisoikeusperiaatteista, niiden kehittämisestä ja toimeenpanon ohjauksesta. Lisäksi yksikkö vastaa S-ryhmä-tasolla ihmisoikeusriskien arvioinnista ja uusien toimintamallien kehittämisestä sekä ohjaa ja koordinoi yrityksen eri toiminnoissa tehtävää jatkuvaa ihmisoikeusriskien arviointia. SOK Vastuullisuus vastaa myös ihmisoikeuksiin liittyvästä sisäisestä ja ulkoisesta raportoinnista.

Johtamismallin mukaisesti SOK Vastuullisuus raportoi säännöllisesti SOK:n hallitukselle ja ylimmälle johdolle keskeiset ihmisoikeuksia koskevat riskit, tunnusluvut ja tapauskohtaisesti tärkeimmät hankkeet. SOK:n hallitus hyväksyy ihmisoikeuksiin liittyvät periaatteet ja sitoumukset. SOK:n yksiköt ja tytäryhtiöt arvioivat keskeiset liiketoiminta-aluekohtaiset riskit ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Yksiköt vastaavat myös ihmisoikeuksiin keskeisesti liittyvistä ennaltaehkäisevistä ja korjaavista toimenpiteistä. Ihmisoikeudet ovat yksi vastuullisuusohjelmamme pääteemoista. Tavoitteet, toimenpiteet ja hankkeet määritellään yhdessä liiketoimintojen kanssa. Keskeisimmät tavoitteet on kytketty osaksi vastuullisuusohjelmaamme.

IHMISOIKEUSRISKIEN ARVIOINTI

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti pyrimme huolellisesti arvioimaan ja ennakoimaan toimintamme ihmisoikeusvaikutukset sekä ehkäisemään ja lieventämään kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia. Ihmisoikeusvaikutusten arviointi on jatkuva prosessi. Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa on tunnistettu ryhmät, joiden ihmisoikeuksiin S-ryhmällä voi mahdollisesti olla vaikutusta joko suoraan tai epäsuorasti. Arvioinnissa huomioidaan

Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa on tunnistettu ryhmät, joiden ihmisoikeuksiin S-ryhmällä voi mahdollisesti olla vaikutusta joko suoraan tai epäsuorasti.

myös erityisen haavoittuvat henkilöt ja ryhmät, kuten lapset, naiset, siirtolaistyöntekijät ja henkilöt, joilla on erityistarpeita. S-ryhmän ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa hyödynnämme eri järjestöjen ja viranomaisten raportteja ja tutkimuksia, maita koskevia riskinarviointeja (mm. amfori BSCI:n riskimaaluokitusta) sekä vuoropuhelua sidosryhmien, kuten kansalaisjärjestöjen, pohjoismaisten osuuskauppojen ja hankintaliittoumien kanssa. Lisäksi hyödynnämme auditoinneista saatua tietoa ja omaa kokemustamme muun muassa tehtaiden työolojen valvonnasta. Arviointiin osallistuu S-ryhmän asiantuntijoita eri liiketoiminta-alueilta, hankinnasta, henkilöstöhallinnosta ja vastuullisuusyksiköstä.

VAKAVIMMAT IHMISOIKEUSRISKIT

S-ryhmällä on mahdollisesti sekä suoria että epäsuoria vaikutuksia eri ryhmien ihmisoikeuksiin. Suorat vaikutukset liittyvät S-ryhmän henkilökuntaan ja asiakkaisiin, epäsuorat liiketoimintasuhteiden kautta hankintaketjuihin. Seuraavassa on kuvattu keskeisimmät suorat ja epäsuorat ihmisoikeusvaikutukset. Kyseessä ei ole kaikenkattava lista, vaan keskeisimmät ja vakavimmat ihmisoikeusvaikutukset, joiden pienentämiseen kiinnitämme erityistä huomiota. Myös muut ihmisoikeudet ovat yhtäläisen tärkeitä, ja jatkamme työtä sen varmistamiseksi, että emme aiheuta haittaa niiden toteutumiselle.

SUORAT VAIKUTUKSET

S-ryhmän vakavimmat suorat ihmisoikeusvaikutukset liittyvät asiakkaidemme ja henkilöstömme turvallisuuteen. Toimipaikkojen ja tuotteiden turvallisuuden varmistaminen, omavalvonta sekä esimerkiksi alkoholi- ja tupakkatuotteiden ikärajavalvonta ovat jatkuvaa työtä, jolla varmistamme, ettei kenenkään turvallisuus vaarannu työssä tai asioidessa S-ryhmässä.

Asiakkaidemme ja henkilökuntamme syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus ovat myös mahdollisia suoria ihmisoikeusvaikutuksiamme. Syrjimättömyys tarkoittaa muun muassa asiakkaiden ja henkilökunnan tasapuolista kohtelua ja toimipaikkojen esteettömyyttä. Kunnioitamme työntekijöidemme oikeutta ammatilliseen järjestäytymiseen, emmekä hyväksy minkäänlaista syrjintää tai häirintää. Henkilöstötyössä laadimme muun muassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ja koulutamme henkilökuntaamme tasa-arvoisen ja syrjimättömän työyhteisön varmistamiseksi.

EPÄSUORAT VAIKUTUKSET

S-ryhmällä on mahdollisesti myös epäsuorasti vaikutusta tuotteiden ja palveluiden hankintaketjuissa työskentelevien ihmisten ihmisoikeuksiin. Vakavimmat epäsuorat ihmisoikeusvaikutuksemme ovat pakkotyö, syrjintä ja järjestäytymisoikeuden loukkaukset, lapsityövoiman hyväksikäyttö, elämiseen riittämätön palkka, ylipitkät työajat sekä työterveyden ja -turvallisuuden vaarantaminen.

Yleisesti ottaen S-ryhmän suurimmat ihmisoikeusriskit liittyvät hankintaketjuissa

- maihin, joissa lainsäädäntö, sen toimeenpano ja valvonta ovat puutteellisia tai jotka eivät ole ratifioineet kansainvälisiä työ- ja ihmisoikeussopimuksia
- maihin, joissa työskentelee paljon maan sisäisiä tai ulkomailta tulleita siirtotyöläisiä
- tuotteisiin ja raaka-aineisiin, joita tuotetaan korkean riskin maissa, ja joiden valmistamisessa käytetään paljon matalasti koulutettua työvoimaa
- tavarantoimittajiin, jotka eivät ole sitoutuneet vastuullisuusaloitteisiin ja kehittäneet toimintatapoja vastuullisen hankinnan varmistamiseksi
- sertifioimattomiin riskiraaka-aineisiin
- pitkiin toimitusketjuihin.

Lisäksi on huomioitava, että myös niin sanottujen ei-riskimaiden sisällä voi olla alueita ja tiettyjä toimialoja, joihin liittyy kohonneita ihmisoikeusriskejä.

OLEMME SITOUTUNEET KUNNIOITTAMAAN IHMISOIKEUKSIA

> SOK-yhtymän eettiset periaatteet
> S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteet

TUNNISTAMME OMAN TOIMINNAN SUORAT JA EPÄSUORAT IHMISOIKEUSVAIKUTUKSET SEKÄ NIIDEN KOHTEET JA YMMÄRRÄMME RISKIT

> Ihmisoikeusvaikutusten arvioinnit
> Riskimaa- ja toimiala-arvioinnit
> Riskiraaka-ainekartoitukset
> Raportit ja tutkimukset
> Sidosryhmävuoropuhelu

RAPORTOIMME AVOIMESTI HUOLELLISUUSVELVOITEPROSESSISTAMME, RISKEISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ

> Vuosiraportointi
> Viestintä
> Sidosryhmävuoropuhelu

PYRIMME KORJAAMAAN JO TAPAHTUNEET IHMISOIKEUSLOUKKAUKSET

> Korjaavien toimenpiteiden suunnitelma
> Yhteistyö kumppaneiden kanssa
> Koulutukset
> S-ryhmän Ilmoituskanava

ENNALTAEHKÄISEMME TUNNISTETTUJEN RISKIEN TOTEUTUMISTA

> Sopimusvaatimukset
> amfori Code of Conduct
> Kolmannen osapuolen auditoinnit
> Sertifioinnit
> Koulutukset
> Tavarantoimittajakyselyt
> Tutkimusmalli juurisyiden selvittämiseksi

IHMISOIKEUSVAIKUTUSTEN EHKÄISEMINEN JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

S-ryhmän ihmisoikeustyön perusta on huolellisessa riskien arvioinnissa ja toimenpiteiden kohdentamisessa sinne, missä riskit ovat korkeimmat. YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti toimenpiteiden priorisoinnissa on huomioitu vaikutuksen vakavuus ja peruuttamattomuus, todennäköisyys sekä se, onko vaikutus S-ryhmän suoraan aiheuttama vai epäsuorasti esimerkiksi liiketoimintasuhteen kautta.

Ihmisoikeusriskejä pyritään ennaltaehkäisemään hankintaketjuissa monin tavoin, muun muassa riskimaatavarantoimittajien auditointien ja riskiraaka-aineiden sertifiointien avulla. Odotamme kaikilta tuote- ja palvelutoimittajiltamme ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä tuotteiden jäljitettävyyttä raaka-aineiden alkuperään saakka. Riippumattomien auditointien ja sertifikaattien rinnalle olemme kehittäneet hankintaketjujen ihmisoikeusriskien juurisyihin pureutuvan tutkimusmallin. Tavoitteena on tunnistaa ajankohtaisia, tuotteisiin tai tuotantomaihin liittyviä ihmisoikeuskysymyksiä sekä niiden juurisyitä, jotta voimme omalta osaltamme vaikuttaa niihin yhdessä sidosryhmien ja kumppaneidemme kanssa. Tutkimukset tekee ulkopuolinen riippumaton taho, ja viestimme tuloksista avoimesti.

Pyrimme vaikuttamaan keskeisten hankintamaiden työolojen ja niihin vaikuttavan lainsäädännön kehitykseen yhteistyöverkostojemme kautta, kun kehitys on ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ja ILOn työelämän normien kanssa. Keskeisin vaikuttamiskeino on avoin vuoropuhelu sidosryhmien ja omien yhteistyöverkostojemme kanssa. Vaikuttamista voidaan tehdä myös esimerkiksi erilaisin kannanotoin viranomaisille tai yrityksille, joko yksin tai yhdessä kansainvälisten verkostojen kanssa.

Mikäli S-ryhmän omassa toiminnassa tulee esiin suoria ihmisoikeuksien loukkauksia, käynnistämme välittömästi asiaa koskevan selvityksen asianosaisen liiketoiminta- tai muun yksikön ja sidosryhmien kanssa. Korjaavilla toimenpiteillä pyrimme ehkäisemään laajemmat vaikutukset sekä tilanteen mukaan korjaamaan jo syntyneet vahingot. Tarkastelemme myös omia toimintatapojamme, jotta vastaavaa ei tapahtuisi uudestaan.

Mikäli S-ryhmän tavara- tai palveluhankinnoissa tulee ilmi ihmisoikeuksiin liittyviä epäkohtia, käynnistämme välittömästi selvityksen asiasta. Korjaavista toimenpiteistä sovitaan asianosaisen yhteistyökumppanin kanssa, ja toimenpiteiden suorittamista seurataan muun muassa auditointien avulla. Yhteistyötä kumppanin kanssa ei ensisijaisesti katkaista, koska se ei edistä työntekijöiden asemaa tehtailla eikä viljelmillä. Paras tapa kehittää toimintaa on tehdä se yhdessä. Myöskään jonkin tuotteen tai hankinta-alueen boikotointi ei ole koskaan ensisijainen ratkaisumme, sillä usein se vaikeuttaa entisestään kaikista heikoimmassa asemassa olevien työntekijöiden asemaa. Yhteistyö voidaan lopettaa tilanteessa, jossa yhteistyökumppani ei osoita halua ja sitoutumista kehittää toistuvasti havaittuja puutteita. Yhteistyö voidaan lopettaa myös, mikäli yhteistyökumppani ei suostu kolmannen osapuolen riippumattomaan auditointiin. Yhteistyökumppaneiden valmiuksia parantaa työntekijöiden olosuhteita pyritään lisäämään kouluttamalla itse sekä ohjaamalla toimittajia vastuullisuusverkosto amforin järjestämiin koulutuksiin.

Erityisesti hankintaketjuissa S-ryhmällä ei aina ole mahdollista suoraan vaikuttaa puutteiden korjaamiseen. Tällöin vaikutusvallan kasvattaminen yhteistyöllä toisten yritysten, vastuullisuusaloitteiden ja muiden verkostojen kanssa on tärkeää.

S-ryhmässä on laadittu sisäinen toimintaohje ja perehdytetty henkilökuntaa ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön tunnistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön riski on olemassa myös Suomessa, ja siksi on tärkeää, että esimerkiksi toimipaikkojemme työntekijät ja hankinnoista vastaavat henkilöt osaavat tunnistaa ja raportoida huolensa ja selvittää yhteistyökumppanien toimintatavat.

INTERNATIONAL ACCORD

S-ryhmä liittyi Bangladesh Accordiin vuonna 2020 ja sen rauettua uuteen International Accord -aloitteeseen (International Accord for Health and Safety in the Textile and Garment Industry) syksyllä 2021. Accordissa mukana olevien yritysten käyttämillä vaatetehtailla tehdään säännöllisiä kolmannen osapuolen tarkastuksia, joiden pohjalta tehtävillä korjaustoimilla ja koulutuksilla parannetaan tehtaiden palo-, sähkö- ja rakennusturvallisuutta. Kaikki S-ryhmälle omien merkkien ja oman maahantuonnin vaatteita valmistavat bangladeshilaiset tehtaat ovat mukana Accord-prosessissa.

Accord laajentui loppuvuodesta 2022 Pakistaniin, jossa toimintaa käynnistettiin vuoden 2023 aikana. S-ryhmä on mukana myös Pakistan Accordissa.

S-RYHMÄN ILMOITUSKANAVA

S-ryhmässä on käytössä ilmoituskanava, joka on avoin sekä S-ryhmän henkilökunnalle että ulkoisille sidosryhmille. Ilmoituskanavaan voi ilmoittaa epäilyt väärinkäytöksistä ja eettisten periaatteiden vastaisesta toiminnasta, jolloin epäily tutkitaan. Ilmoituskanavasta vastaa yhteistyökumppanimme WhistleB ja ilmoituksen voi jättää sinne omalla nimellä tai anonyymisti. Ilmoitusmenettely on salattu, ja kaikki ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti. Ilmoituksen tekijöitä suojataan vastatoimilta vuonna 2023 voimaan astuneen ilmoittajansuojelulain velvoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2023 S-ryhmän ilmoituskanavaan tuli yhteensä 59 ilmoitusta. Ilmoitukset liittyivät pääasiassa eettisiin toimintatapoihin, ohjeiden vastaiseen toimintaan sekä HR-kysymyksiin. Viranomaistutkintaan johtaneita ilmoituksia ei vuoden aikana tullut yhtään.

Kanavaan jätetyt ilmoitukset käsittelee SOK Riskienhallinta yhdessä S-ryhmän eri organisaatioiden vastuuhenkilöiden kanssa käsittelyn riippumattomuus turvaten. Ilmoituskanavan kautta tulleiden ilmoitusten pohjalta päädyttiin muun muassa tarkentamaan ohjeita ja pelisääntöjä sekä läpikäymään niitä työntekijöiden kanssa. Lisäksi tarkasteltiin ja täsmennettiin yhteistyötä kumppaneiden kanssa. S-ryhmän oman kanavan lisäksi sidosryhmille on tarjolla kauppatapalautakunnan kanava, jonne voi raportoida epäreiluista kauppatavoista sekä amforin ilmoituskanava, johon voi ilmoittaa ihmisoikeuksien loukkauksista amforin jäsenten hankintaketjuissa.

Koulutamme henkilöstöämme jatkuvasti eettisistä periaatteista. Eettisten periaatteiden koulutuksessa käsitellään muun muassa lahjomattomuuden periaatetta, esteellisyyttä päätöksenteossa ja tasa-arvoista kohtelua työyhteisössä sekä muistutetaan mahdollisuudesta ilmoittaa periaatteiden rikkomuksista ilmoituskanavaan. Koulutus on myös osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

IHMISOIKEUSPUOLUSTAJIEN TUKEMINEN

S- ryhmän pitkäaikainen käytäntö on tukea avoimesti kansalaisyhteiskunnan työtä ihmisoikeuksien tukemiseksi hankintaketjuissa. Ihmisoikeuspuolustajilla tarkoitetaan henkilöitä tai ryhmiä, jotka edistävät ihmisoikeuksien toteutumista paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti. Tyypillisesti kansalaisjärjestöt, ammattiyhdistysliikkeen edustajat tai työpaikan työolosuhteiden epäkohtia esiin nostavat työntekijät voivat olla ihmisoikeuspuolustajia.

Emme puutu tai häiritse ihmisoikeuspuolustajien tai kansalaisyhteiskunnan toimintaa, mukaan lukien S-ryhmään liittyvää kampanjointia. Odotamme yhteistyökumppaneiltamme vapaan kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuspuolustajien työn kunnioittamista, emmekä hyväksy minkäänlaista häirintää yhteistyökumppaniemme taholta. Tilanteissa, joissa on selvää näyttöä, että yhteistyökumppanimme häiritsee tai estää kansalaisyhteiskunnan tai ihmisoikeuspuolustajien työtä, pyrimme oman vaikutusvaltamme puitteissa vaikuttamaan yhteistyökumppaniimme häirinnän lopettamiseksi.

Mikäli tilanne liittyy suoraan S-ryhmän toimintaan, myös oikeudellinen tai taloudellinen tuki on mahdollinen. Tällaiset tilanteet tarkastellaan tapauskohtaisesti. Kansallisen oikeussuojan parantaminen on keskeistä ihmisoikeuspuolustajien tukemisessa, eikä ihmisoikeuspuolustajien laillisia toimenpiteitä tule oikeudellisesti häiritä.

2023

Eettinen indeksi

Vuodesta 2017 asti olemme seuranneet niin sanottua eettistä indeksiä, joka on osa työtyytyväisyyskyselyämme. Indeksi mittaa henkilöstön luottamusta työnantajaansa, kokemusta yrityksen toimintatapojen eettisyydestä sekä siitä, miten yrityksen arvoja ja periaatteita noudatetaan päivittäisessä työssä. Vuonna 2023 indeksi oli 80,4 (2022: 80,3) asteikon ollessa 0–100.

IHMISKAUPAN UHRIEN TYÖLLISTÄMINEN

Suomessa on noin tuhat henkilöä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän piirissä. Valtaosa heistä on työperäisen ihmiskaupan uhreja, ja näiden henkilöiden työllistämisestä on S-ryhmässä kokemusta HOK-Elannolla. Kokemukset synnyttivät S-ryhmässä laajemminkin halua selvittää, mitä asioita rekrytointitilanteissa ja -prosessissa tulisi ottaa huomioon. Aalto-yliopiston opiskelijat tekivät S-ryhmälle oppilasprojektina tiekartan siitä, miten yritykset voivat parhain käytännöin työllistää työperäisen ihmiskaupan uhreja: miten lähteä liikkeelle, keitä kontaktoida, mitä hyötyä tästä yrityksille on ja toisaalta mitä haasteita yritys voi kohdata sekä rekrytoinnissa että työsuhteen aikana.

OIKEUS PUHTAASEEN, TURVALLISEEN YMPÄRISTÖÖN ON IHMISOIKEUS

S-ryhmä ja joukko muita yrityksiä vetosi syksyllä 2021 YK:n ihmisoikeusneuvostoon ja yleiskokoukseen, että oikeus turvalliseen, puhtaaseen ja kestävään ympäristöön tunnustettaisiin ihmisoikeudeksi. Ympäristön tilalla on vaikutus alueen ihmisten elämään ja terveyteen, siksi se tulee tunnustaa ihmisoikeudeksi. YK:n ihmisoikeusneuvosto hyväksyi aloitteen syksyllä 2021 ja yleiskokous päätöslauselman asiasta vuonna 2022.

Toiminnallamme on epäsuorasti vaikutusta tuotteiden ja palveluiden hankintaketjuissa työskentelevien ihmisten ihmisoikeuksiin erityisesti sosiaalisen vastuun riskimaissa.

VASTUULLINEN HANKINTA

Hankinnan vastuullisuudessa on olennaista, että toimittaja-valinnassa ja yhteistyössä tavaran- ja palvelutoimittajien kanssa sovitaan vastuullisuuteen liittyvät odotukset ja vaatimukset, ja sovittujen asioiden noudattamista seurataan. Vuonna 2021 päivitimme päivittäis- ja käyttötavarahankintoja koskevat hankintasopimuksemme, ja täsmensimme niihin odotuksemme koskien ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutusten huolellisuusvelvollisuutta. Vuonna 2022 ja 2023 jatkoimme sopimuspäivityksiä muissa toiminnoissa. Hankintasopimuksissamme edellytämme kaikilta toimittajiltamme keskeisten työ- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä asianmukaista huolellisuutta ihmisoikeusvaikutusten tunnistamiseksi, pienentämiseksi ja korjaamiseksi omassa toiminnassaan ja toimitusketjuissaan.

Arvioimme hankinnan ihmisoikeusriskejä esimerkiksi maakohtaisia riskejä kuvaavan amfori BSCI:n riskimaalistan, raaka-aineiden riskiarvioiden sekä muiden käytössä olevien tietolähteiden, kuten järjestöjen, kansainvälisten instituutioiden tai tutkimuslaitosten tutkimusten, raporttien ja selvitysten kautta. Lisäksi teemme säännöllisin väliajoin kaikille tavarantoimittajillemme kyselyitä sosiaalisen vastuun käytännöistä sekä tuotteiden alkuperästä.

Edellytämme kolmannen osapuolen tekemiä tehdasauditointeja kaikilta toimittajilta, joiden tuotteet on valmistettu sosiaalisen vastuun riskimaissa tai, joiden tuotteissa on käytetty riskimaista hankittuja raaka-aineita. Seuraamme säännöllisesti vaatimuksen toteutumista erityisesti omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita valmistavien tehtaiden osalta.

Hyvän kauppatavan periaatteet sisältävät esimerkiksi linjauksia sovittujen asioiden kirjallisesta sopimisesta, toiminnan ennakoitavuudesta ja riskeistä vastaamisesta.

Olemme kansainvälisen sosiaalisen vastuun järjestelmän amfori BSCI:n (Business Social Compliance Initiative) jäsen ja osallistuneet vuosia aktiivisesti järjestelmän ja sen työkalujen kehittämiseen työryhmä- sekä hallitustyöskentelyn kautta. amfori BSCI:n tavoitteena on parantaa työntekijöiden työoloja kansainvälisten työ- ja ihmisoikeussopimusten vaatimalle tasolle sekä selkeyttää ja yhtenäistää yritysten tekemää toimitusketjujen valvontaa. S-ryhmä on myös Sedex (Supplier Ethical Data Exchange) -aloitteen jäsen sekä International Accord -aloitteen jäsen.

HYVÄN KAUPPATAVAN PERIAATTEET

Olemme sitoutuneet hyvän kauppatavan periaatteisiin, joiden tavoitteena on turvata reilut pelisäännöt elintarvikeketjun toimijoiden välisissä kauppasuhteissa. Niiden tarkoituksena on kunnioittaa sopimusvapautta, mutta samalla turvata sopijaosapuolten kilpailukyky, keskinäinen luottamus ja sopimussuhteiden jatkuvuus. Hyvän kauppatavan periaatteet sisältävät esimerkiksi linjauksia sovittujen asioiden kirjallisesta sopimisesta, toiminnan ennakoitavuudesta ja riskeistä vastaamisesta. Periaatteista sovittiin alun perin vuonna 2011 EU:n komission ja elintarvikeketjun EU-järjestöjen välillä. EU-tasolla vastaavaa yhteistyötä ei enää ole, mutta Suomessa kansallisesti elintarvikeketjun toimijat ovat jatkaneet yhteisellä päätöksellä kauppatapalautakunnan toimintaa.

Suomessa elintarvikeketjun kauppatapalautakunta edistää hyvän kauppatavan mukaisia menettelytapoja elintarvikeketjussa. Lautakunta ottaa hyvän kauppatavan periaatteet huomioon lautakunnan kannanmuodostuksessa soveltuvin osin. Lautakunta voi puuttua havaitsemiinsa epäkohtiin antamalla esimerkiksi yleisiä hyvää kauppatapaa koskevia suosituksia. Lisäksi lautakunta voi kehittää alan eettisiä periaatteita ja niiden mukaisia menettelytapoja sekä antaa lausuntoja hyvän kauppatavan periaatteiden noudattamisesta. Olemme ottaneet lautakunnan suositukset huomioon.

VASTUULLISEN MEDIAHANKINNAN PERIAATTEET

S-ryhmän mediainvestoinneissa noudatetaan julkisen sanan neuvoston (JSN) markkinoinnin eettisiä ohjeita. Niiden pohjalta on laadittu periaatteet ohjaamaan ostetun median hankintoja. Periaatteiden mukaisesti median sisällön on oltava hyvän tavan mukaista sekä totuudenmukaista, eikä se saa heikentää yleisön luottamusta uutisointiin tai journalistiseen sisältöön. Median sisällöissä on kunnioitettava ihmisarvoa, eikä se saa yllyttää syrjintään. Media ei saa kannustaa, ihailla tai sallia väkivaltaa, laittomuutta tai muutoin yhteiskunnan vastaista käyttäytymistä. Media ei saa kannustaa tai pyrkiä hyötymään taikauskosta tai tieteen vastaisuudesta.

S-RYHMÄN HANKINNAT

S-RYHMÄN 10 SUURINTA HANKINTAMAATA*

MAA	% KOKONAISOSTOISTA
Suomi	88,4 %
Alankomaat	1,9 %
Ruotsi	1,9 %
Tanska	1,5 %
Espanja	1,0 %
Saksa	0,9 %
Italia	0,6 %
Kiina	0,5 %
Belgia	0,4 %
Viro	0,4 %

*) Sisältää S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnat Suomessa.
Ei sisällä polttonestehankintoja.

S-RYHMÄN 10 SUURINTA SOSIAALISEN VASTUUN RISKIHANKINTAMAATA*

MAA	% KOKONAISOSTOISTA	% RISKIMAAOSTOISTA
Kiina	0,5 %	61 %
Turkki	0,09 %	10 %
Bangladesh	0,08 %	9 %
Marokko	0,03 %	3 %
Egypti	0,03 %	3 %
Etelä-Afrikka	0,02 %	3 %
Thaimaa	0,02 %	2 %
Pakistan	0,02 %	2 %
Intia	0,02 %	2 %
Kambodza	0,01 %	1 %

*) Sisältää S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnat Suomessa.
Ei sisällä polttonestehankintoja

Vuoden 2023 riskimaahankintojen varmennusraportti →.

IHMISOIKEUSRISKIEN ARVIOINTI HANKINNOISSA

RISKIMAAOSTOT

S-ryhmä ostaa omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita useista eri maista. Tuotteiden valmistustehtaista 613 sijaitsee riskimaassa. Suorien riskimaaostojen osuus S-ryhmän tavara- ja palveluhankinnoista on 0,9 prosenttia (sisältää toiminnot Suomessa, ei sisällä polttonestehankintoja) ja omien merkkien ja oman maahantuonnin ostoista 5 prosenttia. Periaatteenamme on, että suorat riskimaaostot tehdään ainoastaan kolmannen osapuolen auditoimilta tavarantoimittajilta. Myös niin sanottujen ei-riskimaiden sisällä voi olla alueita, joihin liittyy kohonneita ihmisoikeusriskejä. Esimerkiksi Espanjan ja Italian maataloussektorilla siirtolaistyöntekijöiden työoloissa on tunnistettu yleisesti ihmisoikeusriskejä, minkä vuoksi olemme laajentaneet omien merkkien hankintojemme sosiaalisen vastuun valvontaa Italiassa ja muissa Välimeren maissa tuoreiden hedelmä- ja vihannestuotteiden sekä tomaattisäilykkeissä käytettävien tomaattien alkutuotantoon.

Joissakin tuotteissa raaka-aine on peräisin riskimaasta, vaikka itse tuotteen valmistus tapahtuu matalan riskin maassa, kuten EU-alueella. Omien merkkien elintarvikkeista selvitämme pääraaka-aineen tuotantopaikan. Tavoitteenamme on, että omien merkkien elintarvikkeiden riskimaissa tuotettujen pääraaka-aineiden tuotantopaikat ovat vastuullisuusvarmennuksen tai muiden huolellisuusvelvoitteeseen liittyvien toimenpiteiden piirissä. Etenemme tavoitteemme kanssa tuoteryhmä kerrallaan. Vuoden 2022 aikana perehdyimme muun muassa mehujen ja vuonna 2023 erityisesti hasselpähkinöiden tuotantoketjuihin. Omien merkkien hasselpähkinöiden viimeinen tuotantovaihe tapahtuu Euroopassa ja pähkinöiden alkuperämaita ovat Turkki, Georgia ja Azerbaidžan. Hasselpähkinöiden tuotantoketjut ovat pitkiä. Selvityksemme mukaan hankintaketjun toisen portaan toiminta on auditoitu kolmannen osapuolen toimesta, mutta pidemmällä ketjussa tietoja auditoinneista on haastavampaa saada. Mahdolliset riskit hasselpähkinöiden tuotantoketjuissa liittyvät muun muassa työolosuhteisiin, yhdistymisvapauteen, siirtolaistaustaisten työntekijöiden oikeuksiin ja lapsityön mahdollisuuteen. Olemme käyneet hasselpähkinätoimittajiemme kanssa aktiivista keskustelua huolellisuusvelvoitteesta sekä jäljitettävyyden ja sosiaalisen vastuun auditointien merkityksestä. Vuonna 2023 aloitimme samankaltaisen selvityksen ja dialogin myös riisitoimittajiemme kanssa ja jatkamme tätä vuoden 2024 aikana.

Aiemmin olemme tarkastelleet pääraaka-aineiden tuotantopaikkojen vastuullisuuden edistämiseksi muun muassa pakastehedelmien ja marjojen, kookoksen, vaniljan sekä pähkinöiden tuotantoketjuja omien merkkiemme osalta. Omien merkkiemme kahvin, teen ja kaakaon osalta raaka-aineet ovat sertifioituja.

Vuosien 2022–2023 aikana Suomessa marjanpoiminta-alalla todettiin vakavia ihmisoikeusriskejä, joihin liittyy myös ihmiskauppaepäilyjä. Luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta säädetään Suomessa laissa. Suomen työsuojeluviranomaiset ja TE-toimistot valvovat, että metsämarjojen poiminnassa noudatetaan asianmukaisia työehtoja ja työoloja. Vuonna 2023 olemme jatkaneet 2022 käynnistämäämme tilanteen läpikäyntiä tavarantoimittajiemme kanssa. S-ryhmä edellyttää sopimuksissaan, että sen tavarantoimittajat kunnioittavat työ- ja ihmisoikeuksia. Olemme keskustelleet myös muiden alan sidosryhmien kanssa tilanteesta ja tämä keskustelu jatkuu vuoden 2024 aikana.

PALVELUOSTOT

Palveluhankinnoissa kiinnitämme huomiota työperäisen hyväksikäytön riskeihin Suomessa. Vaatimus asianmukaisista työoloista on sisällytetty palveluhankintojen hankintasopimuksiin ja keskustelemme riskeistä palvelutoimittajien kanssa säännöllisesti.

MATALAN RISKIN OSTOT

Osa ostoista on arvioitu ihmisoikeusriskeiltään matalaksi, koska ne valmistetaan ja tuotetaan raaka-aineet mukaan lukien amfori BSCI:n määrittelemien matalan riskin alueilla.

IHMISOIKEUDET VAATIVAT YHTEISIÄ PELISÄÄNTÖJÄ

S-ryhmä kannattaa YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisen huolellisuusvelvoitteen sääntelyä lainsäädännöllä. Jotta lainsäädäntö olisi tasapuolista ja vaikuttaisi aidosti ihmisoikeuksien toteutumiseen, sen pitäisi olla EU-tasoista ja kaikkia koskevaa. Olemme edistäneet asiaa yhteistyössä sidosryhmien ja yhteistyöverkostojen kanssa. Euroopan komissio antoi syksyllä 2022 direktiiviesityksen koskien yritysten huolellisuusvelvoitetta ympäristö- ja ihmisoikeusasioihin liittyen.

S-ryhmän omien merkkien ja oman maahantuonnin pukeutumisen ja kodin tekstiilituotteissa käytetystä puuvillasta 83 % oli vastuullisesti tuotettua vuoden 2023 lopussa

AUDITOINNIT – KOLMANNEN OSAPUOLEN TEHDASTARKASTUKSET

Keskitymme tavarantoimittajien seurannassa erityisesti maihin, joissa riskit työ- ja ihmisoikeuksien loukkauksiin ovat suurimmat. Tällaisia amfori BSCI:n määrittelemiä riskimaita ovat useat Afrikan, Aasian sekä Etelä- ja Väli-Amerikan maat ja tietyt Euroopan maat. Omien merkkien ja oman maahantuonnin riskimaaostomme tehdään auditoiduilta tavarantoimittajilta. Tavoitteena on, että kaikki omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteiden riskimaissa sijaitsevat valmistustehtaat on auditoitu amfori BSCI -auditoinnilla tai vastaavalla kolmannen osapuolen tarkastuksella.

Auditoinneilla tarkoitetaan tehdastarkastuksia, kuten amfori BSCI- tai Sedex SMETA -auditointeja, SA8000 -sertifiointia tai vastaavaa kolmannen osapuolen tarkastusta. Auditoinneissa riippumattomat auditoijat tarkastavat tuotantolaitoksia ja varmistavat, että järjestelmän kriteerit toteutuvat käytännössä. Vuonna 2023 BSCI-auditointi tehtiin 442:lle S-ryhmän tavarantoimittajan tehtaalle (2022: 482).

Auditoinneissa tarkastetaan muun muassa työaikakäytännöt, työturvallisuuskäytännöt sekä lakien mukaisen minimipalkan maksu. S-ryhmän omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteita valmistavista riskimaissa sijaitsevista tehtaista 99 prosenttia oli auditoitu vuoden 2023 lopussa. Vuoden loppuun mennessä prosentissa valmistustehtaita ei ollut tehty tarpeellista seuranta-auditointia ajoissa tai auditointijärjestelmä ei ollut S-ryhmän hyväksymä. Keskeinen syy seuranta-auditointien viivästymiseen oli Ukrainassa vallitseva sotatilanne.

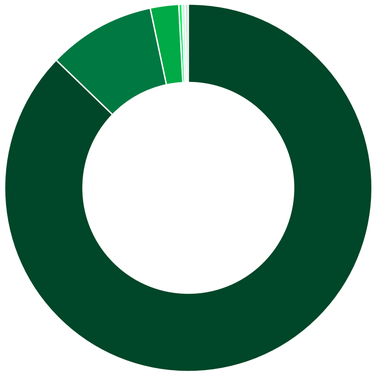

OSTOT AUDITOIDUILTA TOIMITTAJILTA 2023, %

amfori BSCI	87,1 %
SMETA	9,3 %
SA 8000	2,5 %
ICTI	0,5 %
WRAP	0,3 %
ICS	0,3 %

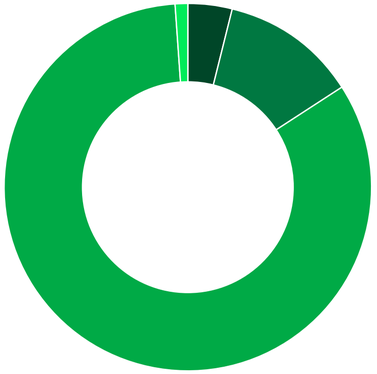

S-RYHMÄN BSCI-AUDITOINTIEN TULOKSET 2023, %

BSCI A (Outstanding)	4 %
BSCI B (Good)	12 %
BSCI C (Acceptable)	83 %
BSCI D (Insufficient)	1 %

AUDITOINTIEN ARVOSANAT

Vuoden 2023 amfori BSCI -auditoinneissa eniten kehitettävää havaittiin työaika- ja johtamiskäytännöissä sekä työturvallisuudessa.

Jos auditoinnin tulos on heikko, tekee tehdas suunnitelman korjaavista toimenpiteistä. Suunnitelman noudattamista seurataan uudella auditoinnilla. Yhteistyötä kumppanin kanssa ei lähtökohtaisesti katkaista, koska se ei edistä työntekijöiden asemaa tehtailla eikä viljelmillä. Paras tapa kehittää toimintaa on tehdä se yhdessä, ja yhteistyökumppanin sitoutumisella korjaaviin toimenpiteisiin on ratkaiseva merkitys. Tästä kertovat myös ensiauditointien ja uudelleenauditointien tulokset.

Toiminnan kehittämiseksi amfori BSCI järjestää tavarantoimittajille koulutuksia tyypillisten auditoinneissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Kannustamme toimittajia osallistumaan koulutuksiin.

Vuoden 2023 aikana omien merkkien ja oman maahantuonnin riskimaissa sijaitsevissa tehtaissa ei tehty yhtään Zero tolerance -havaintoa vastuullisuusauditoinnin yhteydessä. Zero tolerance -havainnot koskevat lapsi- tai pakkotyövoimaa, välitöntä vaaraa aiheuttavaa turvallisuuspuutetta tai lahjontaa. amforin uuden Speak for Change -valitusmekanismin kautta saimme yhden valituksen käsittelyymme Vietnamissa sijaitsevalta tehtaalta. Valitus liittyi ylipitkiin työpäiviin, työnantajan käyttäytymiseen työntekijöitä kohtaan sekä heikkoon ruoan laatuun tehtaalla. Otamme valitusilmoituksen vakavasti, ja selvitystyö yhdessä amforin ja toisten ostajayritysten kanssa jatkuu vuonna 2024.

BSCI-AUDITOINTIEN TULOKSET OSA-ALUEITTAIN 2023

TÄYDET AUDITOINNIT 2023

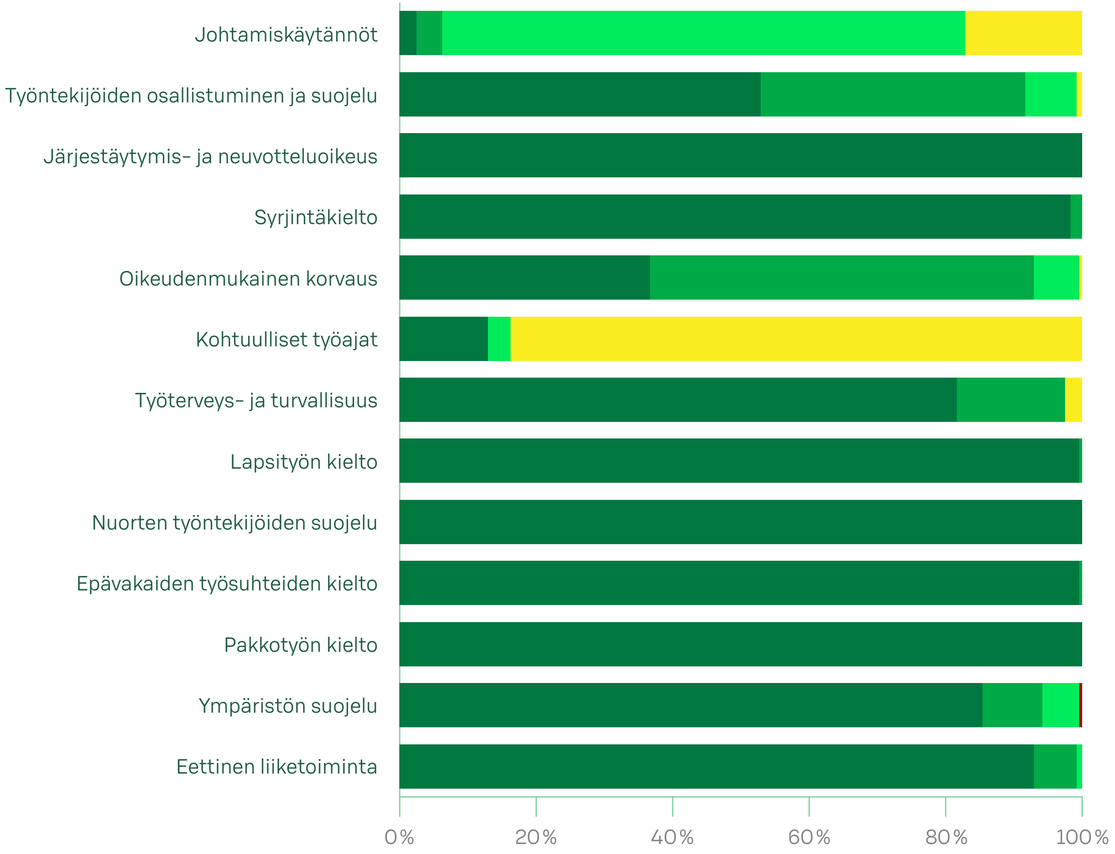

UUDELLEENAUDITOINNIT 2023

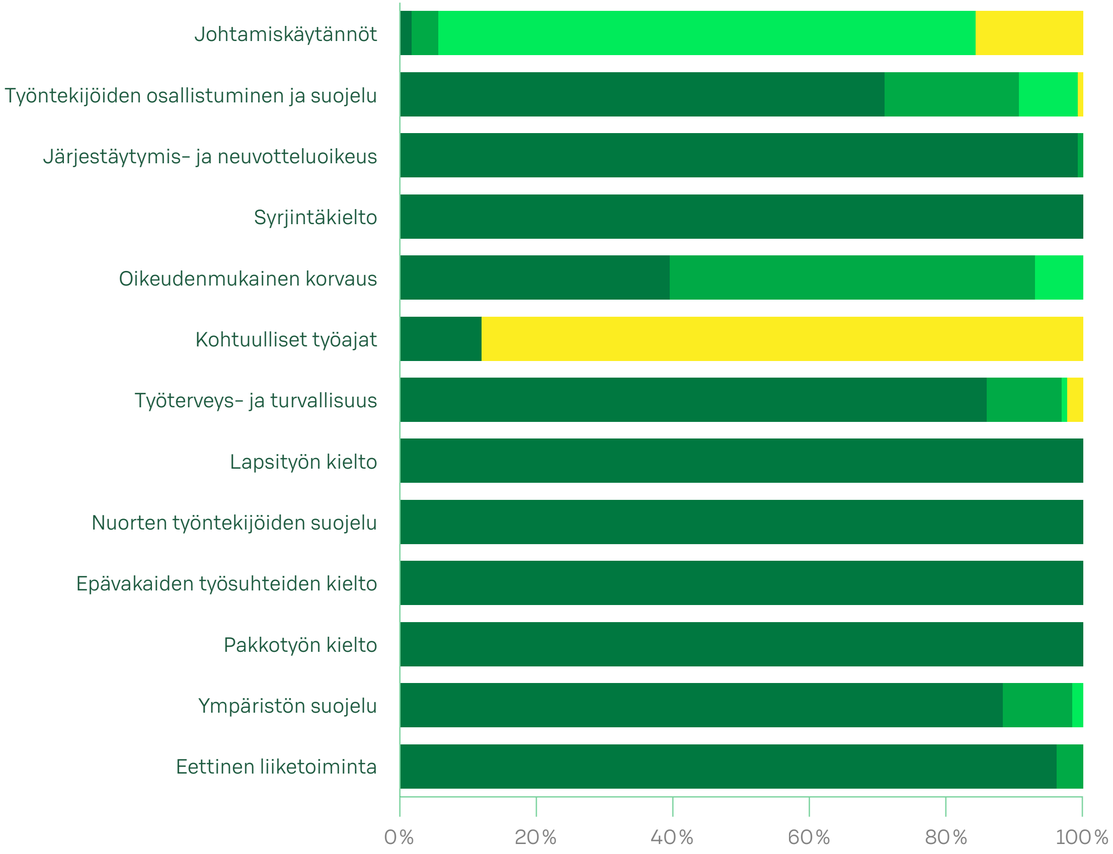

A (OUTSTANDING) B (GOOD) C (ACCEPTABLE) D (INSUFFICIENT) E (UNACCEPTABLE)

SERTIFIOIDUT TUOTTEET

VALINTOJA OMIEN ARVOJEN MUKAISESTI

LINJAUS JA TAVOITE		TILANNE 2023
KAAKAO	Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua kaakaota vuoden 2020 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu Kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.	S-ryhmän omien merkkien kaakaon ja suklaan myyntivolyymista 100 % (2022: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2022: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa.
KAHVI	Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa ja S-ryhmän ravintoloissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua kahvia vuoden 2019 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu Kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.	S-ryhmän omien merkkien kahvien myyntivolyymista 100 % (2022: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2022: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa. S-ryhmän ravintoloissa kahvin myyntivolyymista 97 % (2022: 97 %) ja tuotenimikkeistä 84 % (2022: 86 %) oli sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua vuoden lopussa.*
KALA- JA ÄYRIÄISTUOTTEET	Kalatuotteiden hankinnassa noudatetaan S-ryhmän kalalinjausta, joka pohjautuu pääasiassa WWF Suomen ja Ruotsin kalaoppaisiin. Linjauksessamme vihreälle (hyvä valinta) hyväksymme myös MSC- ja ASC -sertifioidut kala- ja äyriäistuotteet. Tarvittaessa Suomessa kalastettaviin lajeihin käytetään Luonnonvarakeskuksen tietoja ja ulkomailla pyydettäviin Marine Conservation Societyn tietoja. Kalalinjauksen perusperiaate on, että valikoimiin ei hyväksytä kaloja uhanalaisista, vaarantuneista tai ylikalastuksen kohteena olevista kalakannoista ja kalan alkuperän tulee aina olla tunnettu. Myöskään alamittaisia tai rauhoitettuja kaloja ei hyväksytä valikoimiin. Monille kalalajeille on asetettu erillisiä kalastusaluetta tai -menetelmää koskevia kriteereitä, kuten esimerkiksi pohjatroolauksen kielto. Kalalinjaus päivitetään joka vuosi, ja viimeisin päivitys tehtiin marraskuussa 2023. Linjaus koskee SOK:n hankintaa ja osuuskauppojen omaa hankintaa sekä S-ryhmän ruokakaupoissa että ravintoloissa.	Vuoden lopussa ruokakauppojemme valikoimissa oli 262 (2022: 304 MSC) MSC- tai ASC-sertifioitua tuotetta. Yhteensä 75 (2022: 77) S-ryhmän ruokatorin kalatiskille on myönnetty MSC- ja ASC-jäljitettävyyssertifikaatti.
KANANMUNAT	S-ryhmä luopuu virikehäkkikanojen munista vaiheittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Hotelleissa ja ravintoloissa tavoitteemme oli, että käyttö loppuisi vuoden 2021 loppuun mennessä. Ruokakaupoissa muutos tapahtuu kahdessa vaiheessa: ensin myynnistä poistuvat Kotimaista-virikehäkkimunat vuoden 2023 loppuun mennessä ja muut virikehäkkimunat asteittain vuoden 2026 loppuun mennessä. Linjaus koskee myös Viron Prismoja ja hotelleja.	Vuoden 2023 lopussa S-ryhmän ruokakaupoissa myytävistä kananmunista 16 % (2022: 24 %) oli virikehäkkimunia. S-ryhmän ravintoloissa ja hotelleissa käytetyistä munista 0,29 % oli virikehäkkimunia. Viron Prismoissa ja hotelleissa virikehäkkimunien osuus oli vuonna 2023 100 % (2022: 100 %).

*) S-ryhmän ravintoloilla ei ole omien merkkien kahveja.

LINJAUS JA TAVOITE

PALMUÖLJY

Tavoitteena on, että omien merkkien tuotteissa ja ravintoloiden syväpaistoöljyssä käytetään vain jäljitettävää, sertifioitua palmuöljyä vuoden 2021 loppuun mennessä. S-ryhmä on ollut vastuullista palmuöljytuotantoa edistävän Roundtable on Sustainable Palm Oil -yhdistyksen (RSPO) jäsen vuodesta 2011. RSPO:n kriteerit edellyttävät palmuöljyviljelmiltä muun muassa sitä, että tuotannossa on suojeltava luonnon monimuotoisuutta ja kehitettävä toimintaa paremmaksi eettisin ja ekologisin kriteerein.

PUUVILLA

Tavoitteena on, että omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetään ainoastaan vastuullisesti tuotettua puuvillaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tuolloin puuvillan on määrä olla joko luomua, kierrätettyä, Reilun kaupan tai Better Cotton Initiative (BCI) -aloitteen mukaista. Turkmenistanilaisen, uzbekistanilaisen ja Kiinassa Xinjiangin alueella tuotetun puuvillan käyttö ei ole sallittua, ellei se ole Better Cotton Initiative (BCI) -aloitteen mukaista tai Reilu kauppa -sertifioitua.

SOIJA

Tavoitteena on, että omien merkkien tuotteissa raaka-aineena käytetty riskialkuperää oleva soija ja omien merkkien tuotteissa käytetyn eläinperäisen raaka-aineen (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetty riskialkuperää oleva rehusoija ovat sertifioituja. Lisäksi tavoitteena on, että ravintoloiden ja kahviloiden annoksissa käytetty soija sekä niissä käytettyjen eläinperäisten raaka-aineiden (liha, kala, maito, kananmuna) tuotantoketjuissa käytetty riskialkuperää oleva rehusoija. Vastuullisen soijan sertifikaatteja ovat Round table on Responsible Soy (RTRS) ja ProTerra.

TEE

Tavoitteena oli, että omien merkkien tuotteissa ja S-ryhmän ravintoloissa käytetään vain sertifioitua tai vastuulliseksi varmennettua teetä vuoden 2019 loppuun mennessä. Vastuulliseksi varmennetulla tarkoitamme, että hankintaketju on varmennettu auditoinnein alkutuotantoon saakka. Hyväksyttäviä sertifikaatteja ovat esimerkiksi Reilu kauppa, UTZ ja Rainforest Alliance.

TILANNE 2023

Omien merkkien elintarvikkeissa käytetyn palmuöljyn sertifiointiaste oli vuoden 2023 lopussa 100 % (2022: 100 %). Jäljitettävän RSPO Segregated -palmuöljyn osuus oli 99 % (2022: 94,2 %).

S-ryhmän omien merkkien ja oman maahantuonnin tuotteissa käytetystä puuvillasta 83 % (2022: 61 %) oli vastuullisesti tuotettua vuoden 2023 lopussa. Tästä 16,4 % oli luomupuuvillaa (GOTS-sertifioitua), 82,7 % Better Cotton Initiative (BCI) -aloitteen kautta hankittua puuvillaa, 0,3 % Reilun kaupan puuvillaa ja 0,6 % sertifioitua kierrätettyä puuvillaa.

S-ryhmän tuotteissa raaka-aineena tai eläinperäisten tuotteiden tuotantoketjuissa rehuna käytetystä soijasta 58 % on sertifioitua (2022: 65 %)**. Tästä 91 % RTRS-sertifioitua ja 9 % Pro Terra -sertifioitua. Käytetystä soijasta 99,6 % (2022: 99,9 %) on eläinperäisten tuotteiden rehussa käytettyä soijaa. Kaikesta käytetystä soijasta 61 % (2022: 89 %) on riskialkuperää ***.

S-ryhmän omien merkkien teen myyntivolyymista 100 % (2022: 100 %) ja tuotenimikkeistä 100 % (2022: 100 %) oli sertifioitua vuoden lopussa. S-ryhmän ravintoloissa teen myyntivolyymista 76 % (2022: 74 %) ja tuotenimikkeistä 70 % (2022: 69 %) oli sertifioitua vuoden lopussa.

**) Sisältää S-ryhmän omien merkkien elintarvikkeet sekä S-ryhmän kahviloiden ja ravintoloiden annoksissa käytetyt tuotteet.

***) Mikäli tavarantoimittajalta ei ole saatu varmaa tietoa soijan käytöstä tai sen alkuperästä, on oletettu sen olevan riskialkuperää, ja käytetty soijan määrän laskennassa RTRS:n soijakertoimia.

2023

S-ryhmä, Pelastakaa Lapset ja Work Ahead selvittivät perheystävällisyyden ja lapsen oikeuksien toteutumista tekstiilituotannossa

S-ryhmän, Pelastakaa Lasten ja Work Aheadin yhteisessä hankkeessa selvitettiin naisten ja lapsen oikeuksiin liittyviä kysymyksiä sekä liiketoimintaa ohjaavien lasten oikeuksien ja perheystävällisyyden toteutumista työpaikoilla tekstiilien valmistuksessa Bangladeshissa. Pelastakaa Lapset toteutti selvityksen S-ryhmän toimeksiannosta puolueettomana tahona. Hankkeessa yhdistyi Work Aheadin tarjoama uusi teknologia, jolla työntekijöiden ääni saatiin kuuluviin, sekä Pelastakaa Lapset ry:n asiantuntijuus ja osaaminen lapsen oikeuksien ja perheystävällisen liiketoiminnan tukemisessa.

Bangladesh on merkittävä tekstiilien tuottajamaa ja se on toiseksi suurin tekstiilien tuoja EU:n markkinoille Kiinan jälkeen. Myös S-ryhmän omien merkkien tekstiilituotteita hankitaan Bangladeshista.

Pelastakaa Lasten toteuttaman selvityksen tavoitteena oli tunnistaa ja ymmärtää ihmisoikeusriskien takana olevia juurisyitä erityisesti lapsen ja perheiden oikeuksien näkökulmasta sekä löytää mahdollisuuksia vaikuttaa positiivisesti kehitykseen työpaikoilla. Selvityksen ↗ tulokset ja suositukset julkaistiin keväällä 2023 avoimesti, jotta ne hyödyttäisivät myös muita alan toimijoita.

Selvityksen tiedonkeruussa hyödynnettiin uudenlaista Work Ahead -yrityksen kehittämää älypuhelimella toimivaa videokyselyä, jonka avulla kahden S-ryhmän oman merkin vaatteita valmistavan tehtaan työntekijöiltä saatiin kerättyä suoraan näkemyksiä ja palautetta esimerkiksi perhe- ja työelämän yhteensovittamisesta, naisten asemasta työpaikoilla sekä lapsen oikeuksien toteutumisesta. Palautteen kerääminen järjestelmällisesti suoraan työntekijöiltä ei ole tyypillistä Bangladeshissa. Lisäksi tiedonkeruussa toimintaympäristöanalyysin tukena käytettiin sidosryhmähaastatteluita ja aikaisempia selvityksiä.

Bangladeshin tekstiilituotannon vastuullisuus on kehittynyt viimeisinä vuosina lainsäädännön, yhteisten aloitteiden ja systemaattisen vastuullisuustyön myötä. Raportista selviää, että kehityskohteita on kuitenkin löydettävissä koskien muun muassa ylipitkiä työaikoja, elämiseen riittävää toimeentuloa, työntekijöiden omien oikeuksien tuntemista ja naisten asemaa työelämässä.

Selvityksen valmistuttua S-ryhmä on käynyt avoimesti eri sidosryhmien kanssa läpi jatkotoimenpiteitä, joilla voidaan edistää tekstiilituotannon vastuullisuutta sekä lapsi- ja perheystävällisyyden huomioimista tekstiilituotannossa Bangladeshissa.

Selvitys on jatkoa S-ryhmän Radikaali läpinäkyvyys -tutkimusmallille, joka pureutuu ihmisoikeuskysymysten juurisyihin. Mallin ensimmäinen selvitys ↗ syventyi italialaisten säilyketomaattien tuotantoon ja raportti osoitti, että työoloja on seurattava myös EU-maissa.

Asiakkaidemme ja henkilöstömme turvallisuus on meille ensiarvoisen tärkeää. Turvallisen asiointi- ja työskentely-ympäristön lisäksi haluamme, että asiakkaamme voivat luottaa tuotteidemme ja palveluidemme turvallisuuteen ja laatuun. Valvomme tuotteita ja toimitusketjuja monin eri keinoin. Valvontaa tukevat tuotteita ja valmistusta koskevat standardit sekä auditoinnit.

ASIAKKAIDEMME JA HENKILÖSTÖMME TURVALLISUUDEN VARMISTAMINEN

S-ryhmässä henkilöstön turvallisuuden varmistamiseen kuuluu niin häiriökäyttäytymisen kitkeminen, tapaturmien ennaltaehkäisy kuin erilaisten vaara- ja läheltä piti -tilanteiden tunnistaminen ja välttäminen. Ennaltaehkäisyssä keskeistä on henkilöstön turvallisuusosaamisen jatkuva kehittäminen ja työhön liittyvien vaarojen ja riskien aktiivinen ennakointiin painottuva hallinta.

TURVALLINEN TYÖ- JA ASIOINTIYMPÄRISTÖ ON PERUSOIKEUS

S-ryhmässä kohdataan päivittäin reilusti yli miljoona asiakasta. Vaikka ehdoton enemmistö asiakaskohtaamisista on myönteisiä, erilainen yhteiskunnallinen oirehdinta heijastuu herkästi palvelutyössä esimerkiksi erilaisen häiriökäyttäytymisen ja näpistelyjen kasvuna.

Henkilöstömme turvallisuus on meille erittäin tärkeää. S-ryhmällä on häiriötilanteisiin selkeät toimintamallit, joita käymme läpi perehdytyksessä ja muissa turvallisuuskoulutuksissamme. Työntekijöillämme on oikeus työrauhaan, ja mikäli he kohtaavat uhkaavaa käytöstä, vähättelyä tai seksuaalista häirintää, heillä on oikeus puolustautua ja tuoda esiin, että epäasiallista käytöstä ei meillä hyväksytä.

Myös myymälävarkauksien ennaltaehkäisemiseksi tehdään jatkuvasti töitä mm. henkilöstön koulutuksen, tuotesijoittelun, turvallisuustekniikan ja turvallisuuspalvelujen osalta. Myymälät seuraavat näpistysherkkiä tuotteita ja kohdistavat niihin erityistä valvontaa sekä esimerkiksi tuotesuojausta tarvittaessa.

Toimipaikkojen vaaroja ja riskejä arvioidaan säännöllisesti ja toimipaikkojen suunnittelussa huomioidaan turvallisuusnäkökulmat mahdollisimman laajasti. Toimipaikoissa suoritetaan myös turvallisuuskävelyjä, joiden avulla havainnoidaan sekä perehdytään toimipaikan turvallisuusasioihin ja kohotetaan henkilöstön toimintavalmiutta erilaisissa tilanteissa. Tapaturmatutkinnan avulla pyrimme oppimaan ja ennaltaehkäisemään vastaavien tapaturmien sattumisen uudelleen.

Jokaiselle toimipaikalle on laadittu oma pelastussuunnitelma, joka on henkilöstön tiedossa ja helposti saatavilla. Tavoitteena on, että jokaisessa toimipaikassa on S-ryhmän Turvapassikoulutuksen tai muun vastaavan turvallisuuskoulutuksen suorittaneita henkilöitä. Turvallisuuskoulutuksen käyminen osoittaa henkilön hallitsevan tarvittavan ensiapu- ja alkusammutusvalmiuden sekä erilaisten turvallisuusriskien ennaltaehkäisyn. Olemme lisänneet viime vuosina säännönmukaisesti sydäniskureiden (defibrillaattori) määrää toimipaikoissamme. Sydäniskureiden käyttö huomioidaan myös turvallisuuskoulutusten toteutuksessa.

Koko S-ryhmässä on käytössä keskitetty turvallisuustiedon hallintajärjestelmä STurva, joka kokoaa yhteen paikkaan turvallisuuteen liittyvän ohjeistuksen, auditoinnit ja tarkastukset, koulutusmateriaalit sekä poikkeamien ja havaintojen helpon raportoinnin. Olemme kannustaneet henkilöstöä raportoimaan turvallisuuspoikkeamista aktiivisesti, sillä se parantaa läpinäkyvyyttä poikkeamiin, ja antaa hyvän tilannekuvan toimipaikkojen turvallisuustarpeista sekä mahdollistaa turvallisuuden paremman johtamisen ja kehittämistyön. Vuonna 2023 raportoitujen turvallisuushavaintojen ja -poikkeamien määrä kasvoi yli 30 prosenttia. Toimipaikkojen turvallisuustyötä tuetaan lisäksi teknisillä turvallisuusratkaisuilla, kuten kamera- ja kulunvalvonnalla, sekä hyödyntämällä erilaisia turvallisuuspalveluja, kuten vartiointia, turvamyyjiä ja järjestyksenvalvontaa.

S-ryhmän oma turvallisuuspalveluja tarjoava yritys Reila Palvelut Oy tarjoaa turvallisuusratkaisuja toimipaikkojemme käyttöön. Yksi Reila Palvelut Oy:n keskeisistä palvelutuotteista on Seifi-turvamyyjä. Vartijan koulutuksen ja pätevyyden omaavat Seifit huolehtivat toimipaikkojemme turvallisuudesta osana toimipaikan henkilökuntaa, suorittaen pääsääntöisesti tavanomaisia työtehtäviä. Palvelun ansiosta voidaan yllättävissä turvallisuutta vaativissa tilanteissa reagoida ammattitaitoisesti ja nopeasti, ja näin parantaa henkilökunnan työnteon sekä asiakkaiden asioinnin turvallisuutta.

TYÖTAPATURMAT*, KPL

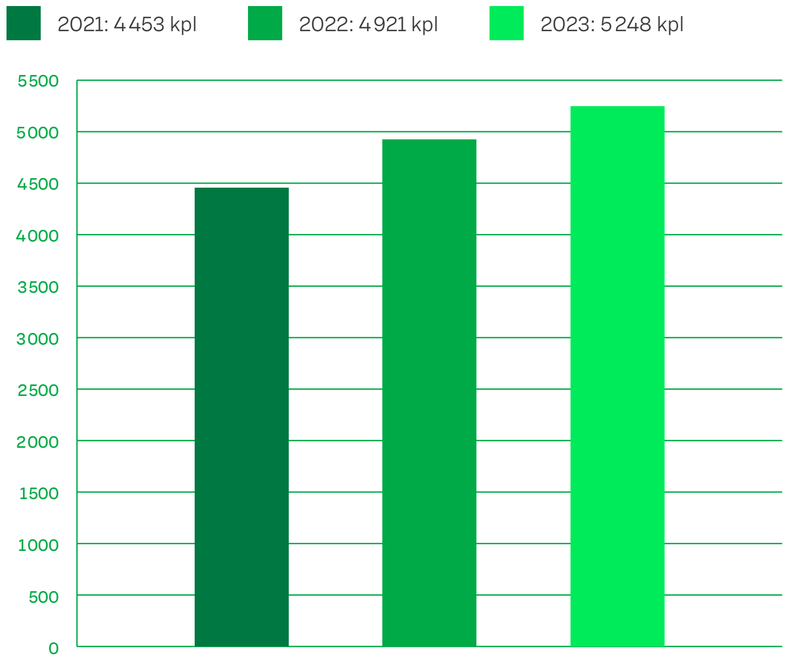

* Vuoden 2022 raportissa muutimme tapaa esittää ilmoitetut tapaturmat ja raportoimme kaikki ilmoitetut tapaturmat. Aikaisempina vuosina olemme raportoineet vain ne tapaturmat, jotka ovat johtaneet sairauspoissaoloon tai vähintään 100 € korvaukseen. Tähän taulukkoon olemme laskeneet takautuvasti vuoden 2021 tiedot.

TYÖTAPATURMAT	2021	2022	2023
Työtapaturmataajuus*	38	29	**31**

* Korvauksia sisältäneiden työtapaturmien kokonaismäärä/jokaista miljoonaa tehtyä työtuntia kohden.

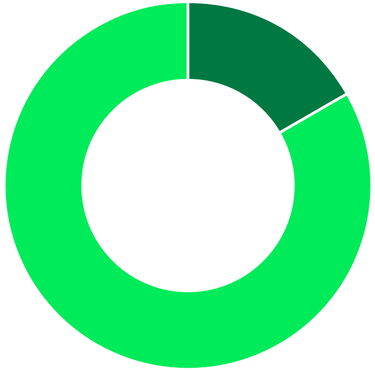

TYÖTAPATURMIEN TAPAHTUMAPAIKKA 2023

Työmatkalla	878 kpl
Työssä	4 370 kpl

Olemme viime vuosina keskittyneet erityisesti helpottamaan ja nopeuttamaan työtapaturmista ilmoittamista, mistä johtuen raportoitujen työtapaturmien määrä on kasvanut. Samalla olemme saaneet kuitenkin alennettua työtapaturmista aiheutuneita poissaoloja ja kustannuksia nopeamman ilmoittamisen ja tehokkaamman hoitoprosessin ansiosta.

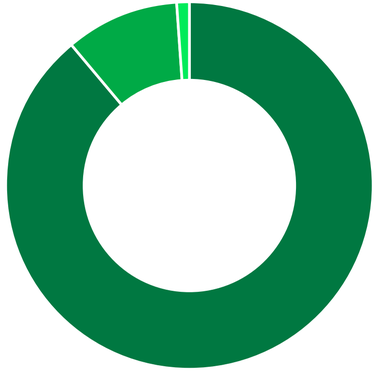

TYÖPAIKKATAPATURMAT 2023

0–3 päivän poissaolo	89,0 %
4–30 päivän poissaolo	10,0 %
yli 30 päivän poissaolo	1,1 %

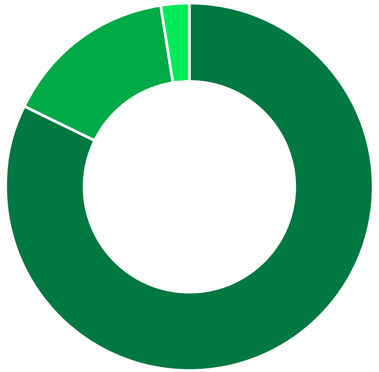

TYÖMATKATAPATURMAT 2023

0–3 päivän poissaolo	82,5 %
4–30 päivän poissaolo	15,1 %
yli 30 päivän poissaolo	2,4 %

TAVARANTOIMITTAJIEN KÄYTÄNTÖJEN VARMENTAMINEN

S-ryhmän oma merkki -tuotteiden valmistajien elintarviketuotannon arvioinnissa hyödynnetään laajasti erilaisia tuoteturvallisuussertifiointeja. Hyväksymme muun muassa seuraavat standardit: BRC, IFS, FSSC 22000 ja ISO 22000. Lisäksi toteutamme omia auditointeja tuoteturvallisuusprosessien arvioimiseksi ja S-ryhmän laatuvaatimusten toteutumisen varmentamiseksi. Vuoden 2023 aikana teimme tuoteturvallisuusauditoinnit 53 (2022: 61) elintarviketoimittajalle.

TUOTTEIDEN TESTAAMINEN JA OMAVALVONTA

Testaamme säännöllisesti tuotenäytteitä ennen tuotteiden myyntiin saattamista. Vuonna 2023 tutkimme yhteensä 12 532 tuotenäytettä (2022: 10 881). Näytteet liittyivät pääasiassa omien tuotemerkkiemme tuotekehitykseen.

Otimme omien merkkiemme ja oman maahantuontimme tuotteista 4 696 omavalvontanäytettä (2022: 5 715). Näytteistä tutkittiin turvallisuus- ja laatuvaatimusten toteutumista. Suurin osa tutkimuksista toteutettiin ulkopuolisissa tutkimus- ja testauslaboratorioissa. Omavalvontaa toteutetaan koko toimitusketjussa. Esimerkiksi jokaisessa S-ryhmän ruokakaupassa ja ravintolassa seurataan tuotteiden tuoreutta ja laatua. Mikäli tuotteen laatu on jostain syystä heikentynyt, se poistetaan myynnistä. Lisäksi esimerkiksi säilytyslämpötiloja ja tilojen siisteyttä seurataan säännöllisesti omavalvontasuunnitelman mukaisesti.

KASVINSUOJELUAINEIDEN HALLITTU KÄYTTÖ

Kasvinsuojeluaineiden hallitulla käytöllä estetään sadon menetyksiä ja turvataan riittävää ja laadukasta elintarviketuotantoa. Elintarvikkeiden kasvinsuojeluainejäämille on EU:n toimesta asetettu sallitut enimmäismäärät, jotka ovat turvallisia kuluttajalle ja vastaavat hyvää maatalouskäytäntöä. S-ryhmässä olemme lisäksi asettaneet tuontihedelmien ja -vihannesten torjunta- ja kasvinsuojeluaineiden käytölle lainsäädäntöä tiukemmat kriteerit. Haluamme näin tukea torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvien riskien minimoimista työntekijöille, kuluttajille ja luonnon monimuotoisuudelle.

Toteutamme pohjoismaisten hankintakumppaniemme kanssa tuotteidemme viikoittaista, riskiperusteista valvontaa kansallisesti tehtävän viranomaisvalvonnan lisäksi. Teemme seurantaa EU-alueella tuotannossa kiellettyjen torjunta- tai kasvinsuojeluainejäämien varalta. Valvomme myös muita, kansainvälisesti ympäristölle ja terveydelle haitallisiksi luokiteltuja yhdisteitä. Tätä valvontaa toteutetaan myös EU:n ulkopuoliselle tuotannolle. Tutkitutamme tuotteet lähes 700 eri yhdisteen varalta riippumattomassa, akkreditoidussa laboratoriossa.

Käytämme omassa valvonnassamme 50 prosenttia tiukempaa raja-arvoa verrattuna EU:n lainsäädännössä sallittuun kasvinsuojeluaineen enimmäismäärään. Testaamme myös eri ainejäämien yhdistelmäkäyttöä ja sallimme korkeintaan 3–5 hyväksytyn kasvinsuojeluaineen yhtäaikaisen käytön. Perusteltu yhtäaikainen käyttö riippuu tuotteesta. Vuonna 2023 tutkimme 287 näytettä kasvinsuojeluainejäämien varalta. Näistä 15 (5 %) johti toimiin löydöksien vuoksi. Kun kriteeriemme vastaista yhdisteiden käyttöä ilmenee, haemme aktiivisesti tavarantoimittajiemme kanssa vaihtoehtoja niiden käytölle. 110 näytteessä ei esiintynyt yhtään kasvinsuojeluainejäämiä.

TAKAISINVEDOT

Suurin osa laadunhallinnasta ja tuoteturvallisuuden varmistamisesta tapahtuu jo ennen kuin tuote toimitetaan myymälään. Takaisinveto toteutetaan, jos kaikesta huolimatta myynnissä olevassa tuotteessa havaitaan jokin virhe.

Vuonna 2023 toteutimme 321 tuotteiden takaisinvetoa (2022: 384), joista 60 koski omien merkkiemme tuotteita (2022: 51). Vuoden aikana toteutetuissa takaisinvedoissa yleisimmät syyt olivat muuhun kuin tuoteturvallisuuteen liittyvät pakkaustekniset tai merkintä- ja valmistusvirheet sekä mikrobiologiset syyt (85 % takaisinvedoista).

Jos myymässämme tuotteessa todetaan kuluttajan turvallisuutta tai terveyttä uhkaava virhe, takaisinvedosta tiedotetaan kuluttajalle. Julkisia takaisinvetoja tehtiin vuoden aikana 55 (2022: 67), joista neljä koski S-ryhmän oma merkki -tuotteita (2022: 2). Yleisin syy takaisinvetoihin oli pakkausmerkintävirhe, kuten esimerkiksi puutteellinen allergeenimerkintä.

OIVA-TARKASTUKSET

Ruokavirasto koordinoi Oiva-järjestelmän mukaisia omavalvonnan tarkastuksia elintarvikkeiden myynti- ja tarjoilupaikoissa.

Tarkastuksissa käydään läpi muun muassa elintarvikkeiden lämpötilahallintaa, toimipaikan siisteyttä sekä henkilökunnan toimintaa. Vuonna 2023 Oiva-tarkastuksia tehtiin S-ryhmän myymälöihin 633 ja ravintoloihin sekä muihin tarjoilupaikkoihin 276. S-ryhmän myymälöiden Oiva-tarkastusten tuloksista 70 prosenttia oli oivallisia (2022: 69 %), 26 prosenttia hyviä (2022: 28 %) ja neljä prosenttia korjattavia (2022: 4 %). S-ryhmän myymälöistä yksikään ei saanut huonoa Oiva-tarkastuksen tulosta.

Tarjoilupaikoista 49 prosenttia sai oivallisen (2022: 53 %), 39 prosenttia hyvän (2022: 36 %) ja 11 prosenttia korjattavaa (2022: 11 %) tuloksen. S-ryhmän tarjoilupaikat eivät saaneet yhtään huonoa Oiva-tarkastuksen tulosta. Oiva-raportit löytyvät osoitteesta www.oivahymy.fi, ja ne ovat esillä jokaisessa tarkastetussa toimipaikassa.

Jokainen kassatyöntekijä suorittaa ikärajapassin. Ohjeilla sekä koulutuksilla varmistetaan, että ikärajavalvottavia tuotteita ei myydä alaikäisille.

IKÄRAJAVALVONTA

Jokainen kassatyöntekijä suorittaa ikärajapassin. Ohjeilla sekä koulutuksilla varmistetaan, että ikärajavalvottavia tuotteita ei myydä alaikäisille. Ikärajavalvonnan ohjeiden mukaan tarkistamme iän kaikilta alle 30-vuotiaalta vaikuttavilta asiakkailtamme, jotka ostavat alkoholia tai tupakkaa. Lokakuusta 2020 alkaen myös Veikkauksen tuotteiden ostajilta tai pelaajilta tarkastetaan ikä, jos he näyttävät alle 30-vuotiailta.

Jos asiakas ostaa muita täysi-ikäisyyttä edellyttäviä tuotteita, kuten elokuvia tai pelejä, niin ikä tarkistetaan, jos asiakas näyttää alle 23-vuotiaalta. Vuonna 2023 kassahenkilöstömme tarkasti iän lähes 26 miljoonalta alkoholijuomia (2022: n. 23 miljoonaa) ja yli 14,5 miljoonalta tupakkaa (2022: 14,5 miljoonaa) ostavalta asiakkaalta. Näiden tarkastusten perusteella kieltäydyimme myymästä alkoholia lähes 115 600 kertaa (2022: 57 418) ja tupakkaa lähes 26 000 kertaa (2022: 19 855).

ISO 9001 -SERTIFIKAATTI MEIRA NOVALLE

SOK:n tytäryhtiö Meira Nova on Suomen johtavia foodservice-alan tukkukauppoja, joka palvelee 190 ammattilaisen voimin ravintoloita, hotelleja, henkilöstöravintoloita ja suurkeittiöitä kaikkialla Suomessa. Vuoden 2023 loppupuolella se saavutti ISO 9001 -sertifioinnin. Sertifikaatti on kansainvälisesti tunnustettu merkki yrityksen sitoutumisesta laatuun ja se perustuu jatkuvan parantamisen malliin. Jatkuvalla parantamisella tarkoitetaan yrityksen tuotteiden, palveluiden ja prosessien suorituskyvyn jatkuvaa tarkastelua ja tulosten perusteella parantamista.

Uusi sertifikaatti tuo mukanaan useita etuja Meira Novan asiakkaille. Se vahvistaa Meira Novan sitoutumisen laatuun. Asiakkaat voivat luottaa siihen, että Meira Nova noudattaa sovittuja laatuvaatimuksia kaikissa toimintaprosesseissaan. Sertifikaatti edistää myös prosessien tehokkuutta, mikä näkyy parantuneena asiakaskokemuksena sekä -tyytyväisyytenä.

Henkilötietojen huolellinen ja lainmukainen käsittely on keskeinen toimintamme edellytys ja osa vastuullista yritystoimintaa.

TIETOSUOJA ON TIETOVASTUULLISUUTTA

S-ryhmässä tietosuojaperiaatteet ohjaavat kaikkea henkilötiedon käsittelyä. Periaatteiden tarkoituksena on varmistaa tietosuojaa koskevan lainsäädännön noudattaminen kaikessa henkilötietojen käsittelyssä. Tietosuojaperiaatteiden toteuttamisella mahdollistamme myös uusien ja parempien palveluiden tuottamisen S-ryhmän asiakasomistajille ja muille asiakkaille sekä tuemme S-ryhmän liiketoimintojen tarpeita, tuloksellisuutta ja jatkuvuutta.

Kehitämme asiakastiedoilla palveluita, jotka hyödyttävät ennen kaikkea asiakkaita itseään.

Tietosuojaa hallitaan S-ryhmässä keskitetyllä mallilla, jota ohjaa SOK. Harkitut, selkeät ja yhteiset, S-ryhmälaajuiset henkilötietojen käsittelyn toimintatavat ovat edellytys sille, että S-ryhmään voidaan luottaa vastuullisena toimijana.

S-ryhmän rekisterinpitäjät, kuten osuuskaupat, ovat nimenneet yhteensä yli 30 tietosuojayhteyshenkilöä, jotka on koulutettu tukemaan organisaatioitaan tietosuojaa koskevan lainsäädännön vaatimusten toteuttamisessa sekä tietosuojakulttuurin ja tietosuojaan liittyvän tietoisuuden edistämisessä.

Tietosuojan toteuttamista seurataan S-ryhmässä muun muassa kaksi kertaa vuodessa toteutettavalla tietosuojan kypsyyden tason arvioinnilla.

TIETOSUOJA LUKUINA JA TEKOINA

S-ryhmä on yksi Suomen suurimmista henkilötietojen käsittelijöistä. Rekisterinpitäjämme toimivat monilla eri toimialoilla, ja henkilötietoja käsitellään useissa eri käyttötarkoituksissa. S-ryhmään kuuluvilla osuuskaupoilla on noin 2,6 miljoonaa jäsentä. S-ryhmän asiakasomistaja- ja asiakasrekisterissä rekisteröityjä on yli 4,6 miljoonaa. Vuonna 2023 käsittelimme lisäksi noin 48 000 työntekijämme ja noin 214 000 työnhakijan henkilötietoja.

Vuonna 2023 tietovastuullisuutta edistettiin S-ryhmän toiminnassa muun muassa uudistamalla tietosuojan verkkokoulutukset, päivittämällä tietosuoja- ja tietoturvallisuusarviointien työkalua tukemaan entistä paremmin sisäänrakennetun tietosuojan toteuttamista, järjestämällä tekniseen valvontaan keskittyvän tietosuojaharjoituksen S-ryhmän rekisterinpitäjille ja jalkauttamalla tietosuojan kehittämisohjelmaa vuosille 2022–2023.

Jotta toiminnassamme on huomioitu tietosuoja- ja tietoturvallisuusvaatimukset asianmukaisesti sisäänrakennetun tietosuojan edellyttämin tavoin, avasimme vuonna 2023 noin 200 S-ryhmän projekteja, hankkeita ja muutostöitä koskevaa tietosuoja- ja tietoturvallisuusarviointia. Teimme myös kattavampia arviointeja esimerkiksi S-ryhmän ilmoituskanavan yhteydessä toteutettavasta henkilötietojen käsittelystä, vartalokameroiden avulla tehtävästä henkilötietojen käsittelystä sekä itsepalvelukauppa Automaatti Salen hahmontunnistukseen perustuvasta asioinnista.

Toteutamme rekisteröityjen oikeuksiin liittyvät tietosuojaprosessit yhdenmukaisesti kaikissa S-ryhmään kuuluvissa rekisterinpitäjäyrityksissä. Tavoitteenamme on palvella rekisteröityjä tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä viipymättä ja laadukkaasti.

Asiakkaamme ja työntekijämme ovat esittäneet S-ryhmälle omiin tietoihinsa liittyviä pyyntöjä ja käyttäneet oikeuksiaan vuonna 2023 seuraavasti:

- Henkilötietoihinsa S-ryhmän asiakasomistaja- ja asiakasrekisterissä tutustui 3 673 henkilöä, joista 97,5 prosenttia itsepalveluna S-käyttäjätilillä. Muiden rekisterien osalta S-ryhmälle esitettiin 45 pyyntöä tutustua omiin henkilötietoihin.
- S-ryhmälle tehtiin 35 omien henkilötietojen poistopyyntöä.

Asiakasomistajien on mahdollista tarkastella omia ostotietojaan ja kulutustottumuksiaan myös Omat ostot -palvelussa. Asiakasomistajat ja asiakasomistajatalouksiin kuuluvat voivat hallita ja päivittää osan omista tiedoistaan kirjautumalla S-käyttäjätilille tai ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään.

Tietosuojan peruskoulutuksen suoritti vuonna 2023 noin 40 500 työssään henkilötietoja käsittelevää s-ryhmäläistä.

Kysyimme toukokuussa 2023 asiakasomistajilta heidän suhtautumisestaan S-ryhmän tapaan kerätä asiakastietoja ja käyttää niitä eri tarkoituksiin. Hyödynnämme vuosittain toistetun tutkimuksen tuloksia toimintamme kehittämisessä.

Vuosittaisen tietosuojaosaamisen tason ylläpitävän tietosuojan peruskoulutuksen suoritti vuonna 2023 noin 40 500 työssään henkilötietoja käsittelevää s-ryhmäläistä. Tämän lisäksi koulutimme asiantuntija- ja asiakaspalvelutehtävissä toimivia työntekijöitämme syventävällä tietosuojakoulutuksella sekä jatkoimme tietojenkalastelukoulutusta työntekijöidemme tietoturvallisuustietoisuuden ylläpitämiseksi.

Strategian toteuttaa osaava, hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö. Ihmisten onnistumista S-ryhmässä tukee johtamislupaustemme mukainen, tuloksiin kannustava johtaminen ja yhteistyökulttuuri. Olemme osuustoiminnallisen perustehtävämme ja arvojemme mukaisesti inhimillinen ja vastuullinen työnantaja.

HENKILÖSTÖN HYVINVOINTI

S-ryhmätasoiset yhteiset johtamislupauksemme ovat: uskallan, arvostan ja toteutan. Johtamislupaukset kannustavat hyvään lähijohtamiseen ja johtamisen kehittämiseen.

Henkilöstökokemuksen merkittävin vuosittain toistuva mittari on työyhteisötutkimuksemme (TYT), johon kaikki s-ryhmäläiset kutsutaan vastaamaan. Tutkimuksella kartoitamme omaan työhön ja suorituskykyyn sekä oman työyksikön ja yrityksen toimivuuteen liittyviä asioita. Tutkimus koostuu useasta indeksistä, joilla mitataan työtyytyväisyyden eri osa-alueita.

Vuonna 2023 työyhteisötutkimuksen tulos koko S-ryhmässä 76,3 pysyi edellisvuoden tapaan korkealla. Työntekijämme ovat Suomen keskiarvoa selkeästi tyytyväisempiä ja sitoutuneempia ja ylitimme jälleen vertailunormin merkittävästi 7,0 yksiköllä. Tutkimuksen tavoitteena on tunnistaa vahvuuksia ja kehityskohteita, ja kannustaa työyhteisöjä jatkuvaan parantamiseen. Parhaimmat tulokset saatiin seuraavista: henkilöstön kokemus työn hallinnasta, viestintä ja osallistuminen, lähijohtaminen sekä uutena vahvuutena työnantajakuva, erityisesti usko tulevaisuuteen ja yrityksen suunta. Lähiesihenkilötyötä kuvaava johtamislupausindeksi oli 78,2. Johtamislupausindeksin vahvuuksia olivat tavoitteiden selkeys, luottamus ja ongelmiin tarttuminen. Ensi kertaa s-ryhmäläisiltä kysytty oman työnantajan suosittelu-halukkuuden eNPS-mittarin (employer Net Promoter Score) tulos oli hyvällä 42 tasolla.

2023

S-ryhmä on Suomen ihanteellisin työnantaja

Kaupallisen alan ammattilaiset valitsivat S-ryhmän Suomen ihanteellisimmaksi työnantajaksi Universumin vuosittaisessa osaaja-tutkimuksessa ↗. Sijoitus on meille historiallinen, sillä nousimme ykkössijalle akateemisten ammattilaisten kategoriassa ensimmäisen kerran. Alemman asteen tutkinnon suorittaneiden kaupallisen alan ammattilaisten kategoriassa S-ryhmä on upeasti Suomen ykkönen ja houkuttelevin työnantaja toista vuotta putkeen. Lisäksi olimme IT-ammattilaisten arvioissa suurin nousija tutkimuksessa, ja sijalla 10.

Ammattilaistutkimus kertoo, mitä ihmiset odottavat työnantajalta ja mitä urahaaveita heillä on. S-ryhmän vahvuuksina pidetään muun muassa vaikutusmahdollisuuksia suomalaisten elämään ja arkeen konkreettisesti, joka päivä. S-ryhmässä satsataan osaamiseen ja kasvupolkuihin, ja erilaisia mahdollisuuksia kehittyä työtehtävissä löytyy ympäri Suomen.

Kuva: Anssi Vuohelainen

S-RYHMÄN TYÖYHTEISÖ-TUTKIMUKSEN TULOKSET (ASTEIKKO 0–100)	2021	2022	2023	SUOMEN YLEISNORMI 2023
TYT-indeksi (sis.kaikki kysymykset)*	75,8	76,3	**76,3**	69,3
Omistautuneisuusindeksi	78,9	79,3	**79,1**	75,6
Sitoutumisindeksi	77,0	77,2	**77,4**	72,6
Johtamisindeksi	75,6	76,3	**76,0**	68,1
Suorituskykyindeksi	72,6	73,3	**73,8**	63,1
Eettinen indeksi**	80,1	80,3	**80,4**	–
Keskiarvo kysymyksestä ”Yrityksemme periaatteita ja arvoja noudatetaan yksikkömme päivittäisessä toiminnassa” (Asteikko 1–4)***	3,50	3,49	**3,50**	3,25
Johtamislupausindeksi	77,4	78,1	**78,2**	71,5

*) Tulokset on painotettu vastaajien lukumäärällä.

**) Eettinen indeksi koostuu 10 kysymyksestä, joista viiteen vastataan kaikissa S-ryhmän yrityksissä (2023: N=36 274) ja 5 kysymykseen valinnaisesti, mikäli yritys on ottanut kysymyspatteriston käyttöönsä (2023: N=14 797)

***) Ei koko S-ryhmätason tulos vaan ainoastaan niistä yrityksistä missä tätä kysytään. 2023 N= 18 495

2023

S-ryhmässä huikea määrä Suomen innostavimpia työpaikkoja – PKO ja Eekoo sarjojensa ykkösiä

S-ryhmäläiset pärjäsivät jälleen huippuhienosti Suomen innostavimmat työpaikat -kisassa, jossa työyhteisötutkimuksia toteuttava Eezy Flown palkitsee vuosittain parhaimpiin tuloksiin yltäneitä yrityksiä.

Tällä kertaa s-ryhmäläiset valtasivat suurten yritysten sarjan top 10 -listan kokonaan. Kärkikolmikkoon ylsivät voittajan eli Pohjois-Karjalan Osuuskaupan (PKO) lisäksi Osuuskauppa Suur-Savo kakkossijalle ja Osuuskauppa Keskimaa kolmoseksi. Keskisuurten yritysten sarjan voiton vei Etelä-Karjalan Osuuskauppa (Eekoo). Tässä sarjassa kymmenen kärkeen yltäneitä oli S-ryhmästä kaikkiaan viisi. Pienten yritysten sarjan sijoittuneissa s-ryhmäläisistä oli NEOT Oy.

Nyt ensi kertaa sarjoissaan ykkössijoille nousseet PKO ja Eekoo ovat molemmat tehneet pitkäjänteistä ja tavoitteellista työtä henkilöstökokemuksen eteen esimerkiksi esihenkilötyön, osaamisen, palkitsemisen ja henkilöstön huomioinnin kehittämisessä. Jatkuvassa kehittämisessä on hyödynnetty työyhteisötutkimuksesta vuosittain saatua palautetta.

S-ryhmän yrityksissä työyhteisötutkimusten tulokset ovat olleet viime vuosina nousujohteisia, ja vuonna 2023 saatiin monin paikoin hienoa parannusta. Kaikki alueosuuskaupat ja lähes kaikki SOK-yhtymän yritykset saavuttivat tulosluokituksessa vähintään tason AA eli Hyvä, mikä oikeuttaa Suomen innostavimmat työpaikat -kunniamainintaan. Koko S-ryhmän työyhteisötutkimuksen tulos on selvästi suomalaisia vertailuyrityksiä paremmalla tasolla.

2023

Keskimaalla hyvä johtaminen vahvistaa positiivista kierrettä

Osuuskauppa Keskimaalla tehdään jatkuvasti töitä paremman työelämän puolesta. Työn alla on monenlaisia kehittämistoimia, joilla halutaan parantaa nykyisten työntekijöiden työtyytyväisyyttä, tukea rekrytointia ja työnantajakuvaa varmistamalla uusien keskimaalaisten saatavuus.

Vuonna 2022 käynnistetyn Lähijohtamisen kehittämisohjelman tavoitteena on varmistaa, että jokaisella Keskimaan esihenkilöllä on edellytykset, itseluottamus ja varmuus johtaa Keskimaan ammattilaisia yksilöllisesti, kohti yhteisiä tavoitteita.

Vuosien kehitystyö näkyy hyvässä työyhteisötutkimuksen (TYT) tulosvireessä. Vuoden 2023 lukema 78,9 on Keskimaan osuuskaupan uusi TYT-tulosennätys.

Osuuskaupalla oli vuonna 2023 kaikkiaan 7 yksikköä, joissa TYT-tulos nousi yli 10 yksikköä edellisvuodesta.

Yksi kovista nousijoista on ABC Joutsa, jossa on tehty systemaattisesti töitä sujuvan työarjen eteen: Esimerkiksi on osallistuttu ABC Akatemia ja Syty ja sytytä -valmennuksiin tavoitteena entistä parempi ihmisten johtaminen ja kunkin yksilön kykyjen ja vahvuuksien tunnistaminen. Oppeja myös jaetaan ja ne näkyvät tekemissä.

Keskimaalla pyörii positiivinen kierre, jossa henkilöstön hyvä fiilis heijastuu myös muihin mittareihin, kuten asiakastyytyväisyyteen, maineeseen ja taloudellisiin tunnuslukuihin.

JOUSTAVAA TYÖTÄ – TAVOITTEENA JOKAISEN OMAAN ELÄMÄÄN SOPIVA TYÖ

Tavoitteemme on, että tarjoamme henkilöstöllemme heidän elämäänsä sopivaa työtä. S-ryhmässä on Suomen laajimmat urapolut, ja mahdollisuus joustaviin työaikoihin ja työn määriin.

Lähtökohtamme on, että ne työntekijämme, jotka haluavat saada pääsääntöisen toimeentulonsa S-ryhmästä, sen saavat ja palkka riittäisi kohtuulliseen elämiseen. Kaupassa ja matkailu- ja ravitsemisalalla tehdään paljon osa-aikatyötä. Koska palvelutyötä ei voi tehdä varastoon, tarvitsemme paljon henkilöstöä ruuhkahuipuissa. Henkilöstöstämme 60 prosenttia onkin osa-aikaisia, heistä lähes puolella työtunteja on 30 viikossa tai sen yli. 30 tuntia viikossa työskentelevät osa-aikaiset ansaitsevat tavallisesti ilta- ja viikonloppulisien myötä lähes yhtä paljon kuin kokoaikaiset, aamuvuoroja tekevät työntekijät.

S-ryhmässä kysytään säännöllisesti osa-aikaisten työntekijöiden tyytyväisyyttä työtuntiensa määrään vuosittaisessa työyhteisötutkimuksessa. Tulosten avulla pyritään kehittämään työvuorosuunnittelun käytäntöjä niin, että ihmisten toiveet työtuntien määrästä ja tarjolla olevat tunnit kohtaavat.

Valtaosa osa-aikaisista työntekijöistä on tyytyväisiä työtuntiensa määrään. Vuoden 2023 työyhteisötutkimukseen vastanneista osa-aikaisista työntekijöistä 69 prosenttia oli tyytyväisiä työtunteihinsa, 29 prosenttia haluaisi lisää työtunteja ja kaksi prosenttia haluaisi vähemmän työtunteja. Eniten lisää työtunteja toivovat yli 30 viikkotuntia tekevät, tyytyväisimpiä työtunteihin ovat alle 15 tuntia työtä tekevät sekä nuoret alle 25-vuotiaat ja konkarit, yli 55-vuotiaat.

Teemme systemaattisesti töitä sen eteen, että halukkailla on mahdollisuus kasvattaa sopimustuntejaan. Tarjoamme osa-aikaisille myös paljon lisätyötunteja, joilla voi kasvattaa ansioitaan.

S-ryhmän palkitsemiskäytännöt, kuten laajasti käytössä olevat tulospalkkiomallit ja Suomen laajimmat henkilöstöedut, tukevat toimeentuloa. Kehitämme jatkuvasti työtä ja toimintamallejamme henkilöstöä kuunnellen. Haluamme palvelualojen säilyttävän vetovoimaisuutensa myös tulevaisuudessa.

TYÖSUHTEIDEN LAATU, %	2021	2022	2023
Vakituiset	90	91	**92**
Määräaikaiset	10	9	**8**
Kokoaikaiset	39	38	**38**
Osa-aikaiset	61	62	**62**

VAKITUISTEN TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHTÖVAIHTUVUUS, %	2021	2022	2023
Lähtövaihtuvuus, %	19,9	23,5	**19,5**
Naiset, %	19,5	23,4	**19,1**
Miehet, %	21,2	24,4	**20,6**

Luvut eivät sisällä Inex Partnersin tietoja.

2023

Yhteisöllinen työvuoro-suunnittelu

S-ryhmässä on pilotoitu vuoden 2023 aikana uudenlaista, yhteisöllisen työvuorosuunnittelun toimintamallia. Yhteisöllisessä työvuorosuunnittelussa työntekijä poimii itse työvuoronsa suunnittelujärjestelmästä ja pystyy entistä paremmin yhteensovittamaan omaa työ- ja vapaa-aikaansa. Kerralla poimitaan vuorot kolmeksi viikoksi.

Pilotin lopputuloksena havaittiin, että pilottiin osallistuneiden työntekijöiden ja työyhteisöjen tyytyväisyys työhönsä kasvoi ja 75 prosenttia työntekijöistä haluaisi jatkaa yhteisöllisen työvuorosuunnittelun toimintamallissa myös tulevaisuudessa.

Yhteisöllisen työvuorosuunnittelun pilotissa oli mukana kolme osuuskauppaa: Arina, Suur-Savo ja Pirkanmaa ja yhteensä yli 360 työntekijää 15 toimipaikasta (market, mara, liikennekauppa, S-Pankki).

Pilotit käynnistyivät vaiheittain huhtikuussa ja jatkuvat helmikuun 2024 loppuun. Mallin mahdollisesta laajemmasta käyttöönotosta päätetään keväällä 2024.

2023

”Omia vuoroja ja vapaita voi suunnitella entistä joustavammin”

Sääksjärven S-market oli yksi Pirkanmaan Osuuskaupan toimipaikoista, jossa pilotoitiin yhteisöllisen työvuorosuunnittelun toimintamallia.

Vaikka pilotin alussa arvelutti, otti S-marketin noin 15-henkinen porukka toimintamallin omakseen. Yhteispeli toimi, ja työkavereita huomioitiin. Kokemusten mukaan pilottiaika lisäsi porukan ymmärrystä työvuorosuunnittelusta ja sen lainalaisuuksista, kuten viikkolepojen huomioinnista.

Yhteiset pelisäännöt ovat kaiken a ja o. Niistä tärkeimpiä ovat: 1) Vuoroja on valittava monipuolisesti. 2) Jokaisen on valittava kolmen viikon jaksolta 1–2 ei-niin-haluttua lauantaivuoroa. Lähtökohtana on, että kaikki ovat sitoutuneet vuorojen poimintaan.

Pirkanmaalla valmistaudutaan hyvillä mielin mahdolliseen yhteisöllisen työvuorosuunnittelun laajempaan käyttöönottoon.

2023

Työhyvinvoinnin johtaminen S-ryhmässä

Olemme yhteistyössä eläkevakuutusyhtiö Elon kanssa panostaneet erityisesti ylimmän johdon sekä lähiesihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamiseen. Pilotoimme S-ryhmätasoiset Johtajan ja Pomon työkykypakki -valmennukset, joihin osallistui noin 60 ryhmäpäällikköä ja yli 300 lähiesihenkilöä alueosuuskaupoista. Valmennuksen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä ja osaamista sekä strategiseen että operatiiviseen työkykyjohtamiseen.

Osuuskauppojen näkemyksen mukaan tärkein tavoite koulutukselle oli löytää keinoja viedä strategiselle tasolle noussut työkykyjohtaminen käytäntöön. Vaikuttavuutta saadaan aikaiseksi ainoastaan silloin, kun koko johtamisen ketju sitoutuu työkyvyn edistämiseen. Valmennuksista saadun erinomaisen palautteen rohkaisemina toteutamme samansisältöiset S-ryhmätasoiset valmennukset myös vuonna 2024.

SAIRAUSPOISSAOLOT S-RYHMÄSSÄ LASKIVAT

S-ryhmän sairauspoissaolot laskivat kokonaisuutena vuonna 2023 lähes 12 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Infektioiden osalta laskua oli 16 prosenttia ja esihenkilöiden myöntämät, omailmoitteiset sairauspoissaolot laskivat 24 prosenttia. Kuitenkin mielen poissaolot lisääntyivät lähes kahdeksan prosenttia ja tuki- ja liikuntaelinpoissaolot lähes kaksi prosenttia.

S-ryhmässä on käytössä varhaisen tuen malli sekä mahdollisuus muokata työtehtävää työkyvylle paremmin soveltuvaksi. Näin voidaan kohdennetusti tukea työntekijän työhyvinvointia, ehkäistä sairauspoissaoloja sekä ylläpitää työntekijän työkykyisyyttä paremmin. Sairaustapauksissa S-ryhmässä on laajasti käytössä työntekijän omailmoituskäytäntö, joka perustuu molemminpuoliseen luottamukseen. Työntekijämme voivat olla poissa esimerkiksi flunssan oireiden vuoksi 1–5 päivää ja lapsen sairauden vuoksi 1–3 päivää ilmoituksella esihenkilölle.

MIELEN HYVINVOINNIN TUKI S-RYHMÄSSÄ ON TUTKITTUUN TIETOON PERUSTUVAA

Mielenterveyttä alettiin systemaattisesti edistää S-ryhmässä Nuori Mieli Työssä -hankkeen kautta jo vuonna 2017. Hankkeena aloitettu Mielen tuki -malli, onkin juurtunut S-ryhmässä laajasti arkiseksi toimintamalliksi. Mielen tuki -mallin keskiössä ovat työkyvyn systemaattinen johtaminen, tehokkaat tukipalvelut ja hoitomallit sekä esihenkilöiden ja johdon ymmärryksen lisääminen mielen hyvinvoinnin sekä työn ja johtamisen yhteydestä. Malliin kuuluvia konkreettisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi Mielen chat, Mielen sparri, lyhytpsykoterapian tarjoaminen, ohjaus työterveyspsykologin ennaltaehkäiseviin palveluihin, esihenkilöiden lähituen vahvistaminen tilanteiden hoitamisessa sekä esihenkilöiden valmentaminen.

2023

Mielen Chat, Mielen sparri ja lyhytpsykoterapia tutkitusti jaksamisen tukena

Vuonna 2023 Mielen chatin yhteydenottajien ikäjakauma oli 17–62 vuotta. Yleisimmät syyt Mielen chat -yhteydenottoihin olivat ahdistus ja mielialaoireet, stressi ja uupumus, henkilökohtaisen elämän kuormitustekijät sekä huoli omasta terveydestä ja jaksamisesta. Yhteydenotot työhön liittyvissä asioissa lisääntyivät vuonna 2023, kun kaikista Mielen chatin yhteydenotoista 29 prosenttia liittyi työhön, vastaavan luvun ollessa 12 prosenttia vuosina 2019–2022. Yhteydenottajista 41 prosenttia ohjattiin Mielen sparriin ja 55 prosenttia työterveyteen lääketieteellisen huolen perusteella.

Mielen sparri -jakson jälkeen vastanneista 51 prosenttia koki työssä jaksamisen selvästi kohentuneen, ja 61 prosenttia vastanneista koki jaksamisen henkilökohtaisessa elämässä selvästi kohentuneen.

Myös työterveyden tarjoama lyhytpsykoterapia on osoittautunut vaikuttavaksi hoitomuodoksi henkilöstölle seurantatutkimuksen perusteella. Lyhytpsykoterapiajaksojen alussa ja lopussa tehtävien pisteytyksien perusteella oireiden vakavuustaso lievittyi hoitojakson aikana keskitasoiselta tasolta lievälle tasolle. Psyykkiset oireet vähenivät merkittävästi sekä koettu psyykkinen hyvinvointi ja toimintakyky kohenivat merkittävästi hoitojakson aikana. Lisäksi riskikäyttäytyminen (aggressio, itsetuhoisuus) väheni selvästi.

2023

Työyhteisösovittelu SOK:n tiimeissä

SOK:lla on lisätty vuosittaiseen työyhteisötutkimukseen kysymyksiä, joilla kartoitetaan tiimiläisten mahdollisia kokemuksia häirinnästä, epäasiallisesta kohtelusta tai kiusaamisesta. Kysymyksillä halutaan viestiä, että panostamme toimiviin työyhteisöihin, ja kaikki esille nostetut kokemukset epäasiallisesta käyttäytymisestä selvitetään viipymättä, tiimejä tukien.

Henkilöstöammattilaisten ja työsuojeluvaltuutetun lisäksi tiimejä tukee tarvittaessa työyhteisösovittelija. Sovittelu on tulevaisuuteen suuntautuvaa, pysyvien myönteisten ratkaisujen etsimistä yhdessä. Ammattisovittelija haastattelee asiaan liittyvät henkilöt ja kartoittaa tilannetta sekä henkilöiden kuormitustekijöitä. Tiimiläiset ja esihenkilöt voivat keskustella sovittelijan kanssa luottamuksellisesti. Yhteinen käsittely ja keskustelut ovat arvostavia, syyllisiä ei etsitä, vaan keskustelujen avulla lisätään yhteistä ymmärrystä ja tiimien vuorovaikutustaitoja. Yhteisessä keskustelussa on tavoitteena laatia yhteiset pelisäännöt tai sopimus. Tiimi kokoontuu tapaamisen jälkeen säännöllisesti tunnistamaan tavoitteiden edistämistä. Tavoitteena on, että jokainen tiimin jäsen voi onnistua tiimissään omana itsenään ja jokainen sitoutuu yhdessä sovittuihin pelisääntöihin.

Ammattitaitoinen sovittelu on tapa tukea hyvää johtamista ja auttaa tiimejä. Parhaimmillaan se voi muuttaa konfliktit työyhteisön voimavaraksi. Sovittelu on myös oppimisprosessi. Tiimiläisten palautteen mukaan kokemukset ovat olleet lähes poikkeuksetta myönteisiä. Sovittelu on palautteen mukaan tuonut tiimien arkeen selkeyttä, parantanut yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Kritiikkiä on tullut lähinnä siitä, jos asioiden käsittely on viivästynyt.

S-ryhmässä on nollatoleranssi epäasialliseen käyttäytymiseen niin asiakasrajapinnassa kuin työyhteisöjen sisällä. Henkilöstön tueksi on kehitetty ratkaisumalleja ja suosituksia, kuinka toimia, mikäli kohtaa ikäviä tilanteita. Jokaisella on oikeus turvalliseen ja arvostavaan työympäristöön.

YHTEISENÄ TAVOITTEENA TURVALLINEN TYÖARKI

Epävakaa maailmantilanne heijastuu s-ryhmäläisten työarkeen, esimerkiksi asiakkaiden epäasiallisen käytöksen kautta. Epäasialliselle käyttäytymiselle niin asiakasrajapinnassa kuin työyhteisöjenkin sisällä on nollatoleranssi. S-ryhmässä on käytössä uhka- ja häiriötilanteiden sekä työpaikkakiusaamisen ja häiriökäyttäytymisen ratkaisumallit sekä traumaattisten tilanteiden jälkihoitomallit.

Tuemme lisäksi omalla viestinnällämme Kaupan liiton ja Palvelualojen ammattiliitto PAMin Ollaan ihmisiksi -kampanjaa, jolla halutaan herätellä kansalaiset miettimään omaa rooliaan asiakaspalvelutyötä tekevien työhyvinvoinnin edistämisessä.

Häiriöttömän työympäristön varmistaminen ja haastavien asiakastilanteiden oikeaoppinen hoito ovat olleet vahvasti esillä myös omilla foorumeillamme. Esimerkiksi Yhteishyvä-lehti tarttui henkilöstömme työssä kokemaan häirintään ja julkaisi ison, monikanavaisen sisältökokonaisuuden vuoden 2024 alussa.

Epäasialliselle käyttäytymiselle niin asiakasrajapinnassa kuin työyhteisöjenkin sisällä on nollatoleranssi.

HENKILÖSTÖN SAATAVUUTTA JA PYSYVYYTTÄ KEHITETÄÄN SYSTEMAATTISESTI

S-ryhmä on haluttu työnantaja, ja vuosittain työnhakijoita on noin 200 000. Hyvästä työnantajamaineestamme huolimatta tunnistamme, että tulevaisuuden väestörakenteen muutos tulee haastamaan myös meitä hakijoiden houkuttelussa. Työikäisten määrä tulee vähenemään tulevina vuosina, ja työ sekä henkilöstön odotukset muuttuvat jatkuvasti. Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden haasteet koskevat niin toimipaikkojen asiakaspalvelutyötä kuin asiantuntijatehtäviä ja ovat valtakunnallisia. Suurimpana yksityisenä työnantajana Suomessa meillä on ainutlaatuinen kyky ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, että toimialojemme ja yritystemme houkuttelevuus pysyy jatkossakin hyvänä, ja että S-ryhmän yrityksissä on hyvä työskennellä ja kehittää osaamistaan nyt ja tulevaisuudessa.

Olemme S-ryhmässä tehneet paljon työtä vahvuuksiemme ja kehityskohteidemme tunnistamiseksi ja kehittämiseksi. Näiden pohjalta olemme rakentaneet yhdessä pelikirjan, jotta voimme jakaa aikaisempaa systemaattisemmin parhaita käytäntöjä ja tukimateriaaleja saatavuuden ja pysyvyyden paikalliseen kehittämiseen. Pelikirja on jatkuvasti päivittyvä kokonaisuus henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi ja se rakentuu neljän kokonaisvaltaisesti saatavuuteen ja pysyvyyteen vaikuttavan teeman alle. Nämä ovat työntekijöiden houkuttelu, palkitseminen ja toimeentulo / osaaminen ja urapolut, työntekijälähtöinen johtaminen / työn tuottavuuden parantaminen sekä työntekijän työarkikokemus. Nämä neljä osakokonaisuutta sisältävät yhteensä 54 alakohtaa, joita kehitetään tiiviissä yhteistyössä S-ryhmän yritysten ammattilaisten kanssa.

Monimuotoisuutta kunnioittava ja tukeva työyhteisö mahdollistaa tasa-arvoisen kohtelun ja yhdenvertaiset mahdollisuudet jokaiselle. Suomen suurimpana yksityisenä työnantajana olemme konkreettisesti teoillamme mukana rakentamassa tulevaisuuden Suomea, joka on koko ajan monimuotoisempi ja jossa ketään ei syrjitä taustansa tai ominaisuuksiensa takia.

EDISTÄMME MONIMUOTOISUUTTA JA TASA-ARVOA

Toisten arvostaminen, syrjimättömyys ja tasa-arvo ovat osuustoiminnallisuuden ytimessä, mutta lisäksi teemme aktiivisia tekoja ja päätöksiä näiden arvojen edistämiseksi. Meille on tärkeää, että jokainen työntekijä voi olla oma itsensä. S-ryhmän eri yrityksissä Suomessa laaditaan vuosittain henkilöstö-, koulutus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelmat. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma laaditaan työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Tasa-arvosuunnitelman tehtävänä on edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa työelämässä ja ehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Yhdenvertaisuussuunnitelma edistää yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjintää ja parantaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Olemme kiinnittäneet entistä enemmän huomiota ryhmämme ja työyhteisöjemme monimuotoisuuteen ja pyrkineet lisäämään tietoisuutta monimuotoisuudesta ja siihen liittyvistä ilmiöistä muun muassa erilaisin koulutuksin. Olemme pohtineet uskonnollisten symbolien käyttöä ja tarjoamme huivin osana työvaatetusta. Olemme puolustaneet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä Helsinki Pridessa viimeisen kuuden vuoden ajan ja vuonna 2023 tuimme myös Seta ry:n toimintaa. Henkilöstössämme on 82 eri kansallisuuden edustajia.

YHÄ ISOMPI OSA ÄSSÄLÄISISTÄ ON LÄHTÖISIN ULKOMAILTA

S-ryhmässä on erinomaiset edellytykset onnistua vieraskielisten ja kansainvälisten osaajien houkuttelussa ja sitouttamisessa. S-ryhmäläisiä onkin yli 80 eri kansallisuudesta ja muita kuin Suomen kansalaisia on tällä hetkellä yhteensä hieman yli 1000 henkilöä. Varsinkin matkailu- ja ravitsemisalla niin pääkaupunkiseudulla kuin Pohjois-Karjalassa tai Lapissa on monikulttuurisuus pitkään ollut arkea. Vieraskielisiä ja maahanmuuttajia onkin työyhteisöissämme jo paljon, esimerkiksi Filippiineiltä on yli kymmenen vuoden aikana saapunut eri puolille S-ryhmää työskentelemään yhteensä noin 300 kokkia, joiden osaamista ja työskentelyotetta arvostetaan paljon.

Näillä toimilla reagoimme osaltamme siihen, että Suomen väestökehityksen ja työn murroksen vuoksi henkilöstön saatavuus on yhä suurempi haaste palvelualoilla. Tyypillisesti ammattilaisia tarvitaan enemmän ravintoloihin ja hotelleihin, ajoittain ja alueesta riippuen myös marketteihin ja ABC-liikennemyymälöihin. Saatavuushaasteet kasvavat tulevaisuudessa ja vieraskielisen sekä kansainvälisen rekrytoinnin tarve tulee korostumaan entisestään.

2023

HOK-Elanto kehittää monimuotoista työkulttuuriaan kielituetun työkokeilun avulla

HOK-Elannon kaupoissa aloittivat vuoden 2023 keväällä ensimmäiset työkokeilijat kielituetussa työkokeilussa. Espoon Omnian Osaamiskeskuksen kanssa yhteistyössä kehitetyssä mallissa työkokeilijat pääsevät tutustumaan kaupan alaan ja oppimaan suomen kieltä käytännössä. Toiminnasta on hyviä kokemuksia, ja kokeilun kautta HOK-Elantoon on rekrytoitu uusia työntekijöitä.

Espoon OSKEn välittämät työkokeilijat ovat maahanmuuttajataustaisia, ja he haluavat työllistyä kaupan alalle. Työkokeilijat työskentelevät kolmen kuukauden ajan päivittäistavarakaupoissa eri puolilla Espoota.

Kerran vuodessa käynnistyvässä työkokeilumallissa tärkeä tuki on suomen kielen opettaja, joka osallistuu esimerkiksi alkuhaastatteluihin sekä kassan käytön koulutuksiin. Opettajat auttavat myös toimipaikkoja mahdollisissa ymmärrettävyyshaasteissa.

Työkokeilijat orientoituvat koulussa työelämäjaksoonsa kahden viikon ajan ennen sen alkua. HOK-Elannossa työkokeilijat tekevät samoja tehtäviä kuin muutkin myyjät, eli tuotteiden hyllyttämistä ja asiakaspalvelua, osa on päässyt kokeilemaan myös kassatyötä.

Kerran viikossa työkokeilijat kokoontuvat HOK-Elannon koulutustiloihin harjoittelemaan, esimerkiksi juuri kassan käyttöä sekä juttelemaan viikon aikana vastaan tulleista kieleen ja kulttuuriin liittyvistä tilanteista.

Asiakaspalvelutilanteet ovat sujuneet hyvin, kun työkokeilijalla on ollut tarvittaessa mahdollisuus hakea kokeneempi myyjä avuksi. Yleensä tällaisissa tilanteissa ongelmia on ollut kielen ymmärtämisessä. Työjakson lopussa moni oli rohkaistunut suomen kielen käyttämisessä ja kommunikoi jo paremmin ilman opettajan apua.

Kielituettu työkokeilu voi tulevaisuudessa olla yksi ratkaisu kaupan alan työvoimapulaan. HOK-Elanto ja Espoon OSKE jatkavat yhteistyötä kielituetun työkokeilun osalta ainakin toistaiseksi.

IKÄ ON VAIN NUMERO

Rekrytoinnin osalta pääperiaatteenamme on aina ollut se, että avoimia tehtäviä täytettäessä tehtävään rekrytoidaan aina siihen parhaiten soveltuva henkilö riippumatta iästä, sukupuolesta, kulttuuritaustasta, elämäntilanteesta tai muista seikoista, jotka eivät vaikuta työntekijän pätevyyteen ja tehtävässä suoriutumiseen.

Näin ollen emme muun muassa kysy työnhakijoilta työhakemuksissa syntymävuotta tai ikää. SOK:n asiantuntijarekrytoinneista ikäkysymys jäi pois vuonna 2019, ja vuoden 2020 alusta käytäntö on ulotettu koko S-ryhmään esimerkiksi myymälöiden, ravintoloiden ja ABC-liikennemyymälöiden rekrytointeihin. Tavoitteena on, että asenteet eivät vaikuta työhaastattelukutsun saamiseen edes tiedostamattomasti.

TYÖNTEKIJÖIDEN MONIMUOTOISUUS

82

KANSALLISUUTTA

36

KESKI-IKÄ

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA	2021	2022	2023
Alle 25-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	25,5	26,8	**26,6**
Vähintään 50-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	20,9	19,9	**20,5**
50–59-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	16,6	15,4	**15,2**
yli 60-vuotiaiden osuus työntekijöistä (%)	4,3	4,4	**5,3**

WOMEN'S EMPOWERMENT PRINCIPLES -SITOUMUS

Olemme allekirjoittaneet YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin ja YK:n yritysvastuualoitteen UN Global Compactin naisten voimaannuttamiseksi laaditut Women's Empowerment Principles -periaatteet.

Sitoumuksen allekirjoittamalla tuemme periaatteiden tavoitetta edistää työelämän tasa-arvoa ja tukea laajasti inkluusion ja monimuotoisuuden toteutumista. Osana periaatteisiin sitoutumista osallistuimme myös WEPs Activator -kehittämisohjelmaan, jota koordinoivat UN Women sekä eurooppalaisten yritysten sosiaalista vastuuta edistävä ja kehittävä järjestö amfori. Ohjelmasta ja sen verkostosta saimme työkaluja sukupuolinäkökulman huomioimiseen työnantajana ja hankintaketjuissa toimiessamme. Saimme myös näkökulmia henkilöstö- ja vastuullisuustyömme kehittämiseen ja mahdollisuuden oppia organisaationa. Ohjelma auttoi meitä nykytilamme analysoinnissa, konkreettisten tavoitteiden asettamisessa ja toimenpideohjelmamme työstämisessä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi.

NAISTEN OSUUS, SOK-YHTYMÄ	2021	2022	2023
Naisten osuus hallituksen jäsenistä (%)	22,2	22,2	**22,2**
Naisten osuus johtoryhmän jäsenistä (%)	33,3	33,3	**33,3**
Naisten osuus esihenkilörooleissa (%)*	52,0	49,4	**49,5**

*) Lukuihin ei sisälly Inex eikä Viro.

NAISTEN OSUUS, S-RYHMÄ	2021	2022	2023
Naisten osuus hallituksen jäsenistä (%)	32,7	32	**32,5**
Naisten osuus johtoryhmän jäsenistä (%)	33,3	35	**34,4**
Naisten osuus esihenkilörooleissa (%)*	59	59,5	**59,6**

*) Lukuihin ei sisälly Inex eikä Viro.

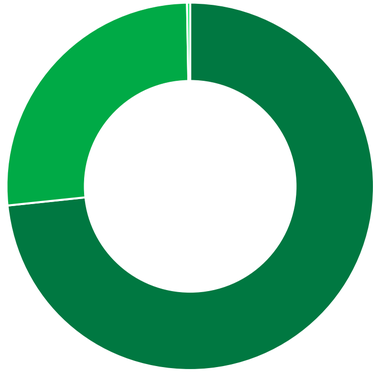

S-RYHMÄN TYÖNTEKIJÖIDEN SUKUPUOLIJAKAUMA 2023, %

Naiset	74 %
Miehet	26 %
Muu	0 %
En halua kertoa / ei tietoa	0 %

S-RYHMÄN TYÖNTEKIJÖIDEN SUKUPUOLIJAKAUMA	2021	2022	2023
Naiset, %	74	74	**74**
Miehet, %	26	26	**26**
Muu, %	0	0	**0**
En halua kertoa / ei tietoa, %	0	0	**0**

UUSIEN VAKITUISTEN REKRYTOINTIEN OSUUDET SUKUPUOLITTAIN	2021	2022	2023
Naiset, %	73,2	71,7	**69,8**
Miehet, %	26,6	28	**29,7**
Muu tai ei halua määritellä, %	0,2	0,3	**0,5**

KAUPAN ALA ON NUORILLE SILTA TYÖELÄMÄÄN – 17 000 KESÄTYÖNTEKIJÄÄ

S-ryhmä on yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjosimme vuonna 2023 yli 17 000 nuorelle kesätöitä tai harjoittelujakson ja kesällä henkilöstöstämme oli hetkellisesti 41 prosenttia korkeintaan 25-vuotiaita. Tavoitteenamme on tarjota nuorille myönteisiä oppimiskokemuksia. Ensimmäisillä kosketuksilla työelämään on tutkitusti vaikutusta ammatti-identiteetin syntyyn ja koko työuran onnistumiseen. Otamme roolimme nuorten työelämätaitojen opastajana vakavasti. Järjestämme ja osallistumme useisiin rekrytointitapahtumiin ympäri Suomen, ja kehitämme yhteistyötä oppilaitosten kanssa jatkuvasti. Haluamme, että nuoret näkevät työelämän houkuttelevana ja tuntevat imua työssä oppimiseen.

S-ryhmässä on käytössä Duuni- ja Harkkapassit, joiden avulla eri toimialoilla työskentelevät nuoret perehtyvät työelämätaitoihin, työturvallisuuteen ja esimerkiksi työhyvinvointiin.

S-ryhmä on yksi suurimmista nuorten työllistäjistä Suomessa. Tarjosimme vuonna 2023 yli 17 000 nuorelle kesätöitä tai harjoittelujakson.

Duunipassi on kausiapulaisillemme työpaikoilla tapahtuvan perehdytyksen tueksi yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa luotu mobiiliverkkokoulutus. Sen avulla nuori kertaa työelämän perustaitoja, kuten turvallisuudesta ja hyvinvoinnistaan huolehtimista. Passi suoritetaan itseopiskellen, esihenkilön tuella. Passi onkin kehitetty varmistamaan, että nuori ja esihenkilö kohtaavat, sillä työuran alussa nuorille tärkeintä on kokemus porukkaan pääsemisestä sekä esihenkilön kannustava palaute.

Tervetuloa harjoittelijaksi S-ryhmään -perehdytys eli Harkkapassi on puolestaan kevennetty versio Duunipassista. Harkkapassi on tarkoitettu TET- sekä Tutustu ja tienaa -harjoittelijoille ja se löytyy kaikille s-ryhmä.fi ↗stä.

Olimme vuonna 2023 jälleen yksi Vastuullinen kesäduuni -kampanjan pääyhteistyökumppaneista.

2023

PKO:ssa kesätyötä yli sadalle erityisnuorelle

Monimuotoinen ja suvaitsevainen työyhteisö on Pohjois-Karjalan Osuuskaupan tärkeä arvo ja osa vastuullisuustekoja.

PKO on tarjonnut jo yli 10 vuoden ajan työmahdollisuuksia erityistä tukea tarvitseville ja kehitysvammaisille nuorille sekä kutsunut kesätyöhaastatteluihin nuoria myös sosiaalisin perustein.

Vuonna 2023 PKO palkkasi kesätöihin 120 erityisnuorta ja 11 erityisnuorten ohjaajaa. Ohjaajan tehtävänä on ohjata sellaisia erityisnuoria, jotka eivät pysty toimimaan ilman henkilökohtaista ohjausta.

PKO:n ABC Marjalassa Joensuussa työskennellyt erityisnuorten ohjaaja valittiin vuoden 2023 kesätyöntekijäksi Oikotie Työpaikkojen ja Vastuullinen Kesäduuni -kampanjan järjestämässä kisassa. Vuotta aikaisemmin PKO sai samassa kisassa Vuoden kesätyökäytäntö -kunniamaininnan palkattuaan ohjaajia ensimmäisen kerran.

PKO jatkaa käytäntöä myös kesällä 2024 ja palkkaa 160 erityisnuorta avustajineen.

S-ryhmän ulkoista raportointia ja viestintää kehitetään ensisijaisesti vastaamaan asiakasomistajien, henkilöstön ja muiden sidosryhmien odotuksia. Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukainen raportointivelvollisuus koskee myös S-ryhmää ja tulemme raportoimaan kestävyystietoja eurooppalaisten vastuullisuusstandardien (ESRS) mukaisesti raportointivuodesta 2025 alkaen.

VUOSI- JA VASTUULLISUUS-KATSAUKSEN KUVAUS

S-ryhmän edelläkävijyys vastuullisuudessa edellyttää järjestelmällistä johtamista, ja sitä varten tarvitaan kattavaa ja luotettavaa seurantatietoa useista eri tunnusluvuista. Myös ulkoisen raportoinnin tulee olla avointa.

S-ryhmä on raportoinut toiminnastaan Global Reporting Initiativen (GRI) laatimaa kestävän kehityksen raportointistandardia soveltaen vuodesta 2012 lähtien. Raportoinnissa on kuitenkin huomioitu myös S-ryhmän osuustoiminnallinen rakenne.

Katsaus kertoo koko S-ryhmän tasolla tehdyistä linjauksista ja niiden toimeenpanosta sekä keskeisistä tavoitteista ja toimenpiteistä. Juridisesti itsenäisinä yrityksinä osuuskaupat myös raportoivat omasta toiminnastaan vuosiesitteissään ja verkkosivuillaan.

Katsauksessa esitetyt kasvihuonekaasupäästöt (scope 1, 2 ja 3), pinta-alat, energiankulutus-, jäte- ja ruokahävikkitiedot, BSCI-auditointien kokonaismäärä, riskimaahankinnat sekä kotimaisten elintarvikkeiden osuus, on varmennettu ulkopuolisen tahon toimesta.

GRI-SISÄLTÖINDEKSI

Raportti on laadittu GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeistoon viitaten

YLEINEN SISÄLTÖ

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
ORGANISAATIO JA RAPORTOINTITAVAT			
2–1	Organisaation tiedot	5–7	2021
2–2	Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	27, SOK–yhtymän tilinpäätös	2021
2–3	Raportointijakso, raportointitiheys ja yhteystiedot	Raportointijakso on vuosi 2023. Raportoimme vuosittain. Yhteystiedot etunimi.sukunimi@sok.fi	2021
2–4	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Muutokset raportoitu kyseisen tiedon yhteydessä	2021
2–5	Raportin varmennus	142	2021
TOIMINNOT JA TYÖNTEKIJÄT			
2–6	Toiminnot, arvoketju ja muut liiketoimintasuhteet	6–8, 46	2021
2–7	Henkilöstö	8, 116–117	2021
HALLINTO			
2–9	Hallituksen ja hallintoneuvoston kokoonpano	21–22	2021
2–10	Hallituksen ja hallintoneuvoston valinta	28–33	2021
2–11	Hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja	31–33	2021
2–12	Hallituksen rooli vaikutusten tunnistamisessa ja hallinnassa	28–32, 38–39	2021
2–13	Vastuunjako ja vastuuhenkilöt	38–39	2021
2–14	Pääjohtajan rooli vastuullisuusraportoinnissa	38	2021
2–15	Eturistiriitojen välttäminen	28–31, 35	2021
2–18	Hallintoneuvoston suorituksen arviointi	31	2021
2–19	Palkitsemispolitiikat	S-ryhmä.fi	2021
2–20	Palkitsemisprosessit	S-ryhmä.fi	2021
STRATEGIA, POLITIIKAT JA KÄYTÄNNÖT			
2–22	Lausunto vastuullisuusstrategiasta	28–32, 38–39	2021
2–23	Politiikat ja sitoumukset	Eettiset periaatteet S-ryhmän ihmisoikeusperiaatteet	2021
2–24	Politiikkojen toimeenpano	37–39, 95	2021
2–25	Haitallisten vaikutusten ehkäisy	42–43, 97, 132–133	2021
2–26	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	98	2021
2–28	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	43	2021
SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ			
2–29	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	41–43	2021
OLENNAISUUS			
3–1	Lista olennaisista näkökohdista	40	2021
3–2	Raportin sisällön määrittely ja olennaiset näkökohdat	40, 120	2021
3–3	Olennaisten näkökohtien johtaminen	38–40, 69, 95, 113, 120, 130	2021

TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
TALOUDELLISET TULOKSET			
201–1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	7–8, 46	2016
201–2	Ilmastonmuutoksen taloudelliset seuraamukset ja muut riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	130–133	2016
VÄLILLISET TALOUDELLISET VAIKUTUKSET			
203–1	Infrastruktuuri-investointien ja yleishyödyllisten palvelujen tuen kehitys ja vaikutukset	7, 11–20, 46	2016
203–2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	11–20, 46–50	2016
HANKINTAKÄYTÄNNÖT			
204–1	Ostot paikallisilta toimittajilta	47, 58–59, 101	2016
KORRUPTIONVASTAISUUS			
205–2	Korruption vastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä viestintä ja koulutus	35, 100	2016
VEROT			
207–1	Verostrategia	48–49	2019
207–4	Maakohtainen veroraportointi	48–49	2019

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
MATERIAALIT			
301–3	Kierrätetyt tuotteet ja niiden pakkausmateriaalit	90–91	2016
ENERGIA			
302–1	Oma energiankulutus	74–76	2016
302–3	Energiaintensiteetti	74	2016
302–4	Energiankulutuksen vähentäminen	74–77	2016
VESI			
303–1	Vesi jaettuna resurssina	83–84	2018
303–2	Vesipäästöjen vaikutusten hallinta	83–84	2018
303–5	Vedenkulutus	83	2018
LUONNON MONIMUOTOISUUS			
304–2	Toiminnan, tuotteiden ja palvelujen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen	78–82	2016

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
PÄÄSTÖT			
305–1	Suorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 1)	71–72	2016
305–2	Epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 2)	71–72	2016
305–3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3)	73	2016
305–4	Päästöintensiteetti	72	2016
305–5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	69–70, 131	2016
JÄTE			
306–1	Syntyvät jätteet ja jätteisiin liittyvät merkittävät vaikutukset	90	2020
306–2	Jätteisiin liittyvien vaikutusten hallinta	85–91	2020
306–3	Syntyvien jätteiden määrä jätelajeittain	90	2020
306–4	Muualle kuin hävitettäväksi toimitetut jätteet	90	2020
306–5	Hävitettäväksi toimitetut jätteet	90	2020
TAVARANTOIMITTAJIEN YMPÄRISTÖARVIOINNIT			
308–1	Osuus toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	103	2016

SOSIAALISET VAIKUTUKSET

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
TYÖSUHTEET			
401–1	Henkilöstön vaihtuvuus	117	2016
TYÖTERVEYS JA -TURVALLISUUS			
403–2	Riskien tunnistaminen, arviointi ja tapausten tutkinta	108–110	2018
403–3	Työterveyspalvelut, joiden avulla ennaltaehkäistään riskejä	108–110, 117–118	2018
403–4	Työntekijöiden osallistuminen työterveyden ja -turvallisuuden johtamiseen ja kehittämiseen	108–110, 117–118	2018
403–5	Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvät koulutukset	109	2018
403–6	Terveyden edistämiseen liittyvät palvelut ja ohjelmat	108–109, 116–119	2018
403–7	Työterveys- ja työturvallisuushaittojen ehkäisy läpi arvoketjun	111, 119, 107	2018
403–9	Työtapaturmat ja sairauspoissaolot	110, 118	2018
MONIMUOTOISUUS JA YHDENVERTAISET MAHDOLLISUUDET			
405–1	Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus	122–123	2016
SYRJINNÄN EHKÄISY			
406–1	Syrjinnän ehkäisy	120–123	2016
LAPSITYÖVOIMA			
408–1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä lapsityövoiman käytön riski	96	2016
PAKKOTYÖVOIMA			
409–1	Toiminnot ja toimittajat, joiden osalta on tunnistettu merkittävä pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski	96, 101	2016

TUNNUS	SISÄLTÖ	SIVUNUMERO / SIJAINTI	STANDARDIN VUOSI
TOIMITTAJIEN SOSIAALINEN ARVIOINTI			
414–1	Toimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliseen vastuuseen liittyvien kriteerien mukaisesti	103	2016
414–2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	103, 107	2016
ASIAKKAIDEN TERVEYS JA TURVALLISUUS			
416–1	Tuotteiden ja palveluiden terveys ja turvallisuusvaikutusten arviointi	54–57, 111–112	2016
ASIAKKAIDEN YKSITYISYYDENSUOJA			
418–1	Asiakkaiden yksityisyydensuoja ja asiakastietojen käsittely	113–114	2016

S-RYHMÄN ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA (TCFD)

Raportoimme alla Task Force on Climate related Financial Disclosures (TCFD) suositusten mukaisesti ilmastonmuutoksen taloudellisista vaikutuksista S-ryhmän liiketoimintaan. Ilmastoriskien ja -mahdollisuuksien tunnistaminen on osa jatkuvaa riskienhallinnan työtämme ja tarkennamme ja edelleen kehitämme näitä arvioita ja niiden raportointia jatkuvasti.

ILMASTOASIOIDEN JOHTAMINEN

Vastuullisuus on integroitu S-ryhmän strategiaan. Vuonna 2020 hyväksytyn strategian ja mission mukaisesti teemme yhdessä paremman paikan elää. Halu toimia yhdessä ja muuttaa asioita parempaan suuntaan on osuustoiminnan ydintä. Kannamme vastuuta kestävästä tulevaisuudesta ja haluamme hillitä ilmastonmuutosta kunnianhimoisin toimenpitein. SOK:n ilmastotavoitteet, keskeisimmät toimenpiteet sekä avaintunnusluvut on hyväksytty SOK:n hallituksessa, joka seuraa tavoitteiden etenemistä vähintään vuosittain. Päävastuu ilmastoon liittyvistä kysymyksistä on SOK:n pääjohtajalla, joka toimii myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmä koordinoi ja valmistelee kaikki ehdotukset hallitukselle, mukaan lukien ilmastoon liittyvät riskit ja mahdollisuudet, päästövähennystavoitteet, toimintasuunnitelmat ja merkittävimmät viestintäkampanjat. Lisäksi johtoryhmä valvoo strategisia ja osittain operatiivisia kysymyksiä kaikilla S-ryhmän liiketoiminta-alueilla. Hallituksen lisäksi S-ryhmän ilmastotavoit-

teiden etenemisestä raportoidaan SOK:n konsernin johtoryhmälle, liiketoiminnoille sekä tukitoiminnoille ja alueosuuskaupoille.

S-ryhmän vastuullisuuden kehittämisestä vastaa SOK Vastuullisuusyksikkö. TCFD-raportoinnin (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) kokonaisvastuu on SOK Vastuullisuusyksiköllä, jota johtaa SOK:n vastuullisuusjohtaja. Vastuullisuusjohtaja kuuluu SOK Riskienhallinnan ohjausryhmään.

SOK:n vastuullisuusyksikkö vastaa ilmastotavoitteiden strategisesta kehittämisestä, avaintunnusluvuista sekä ohjaa ja seuraa tavoitteiden etenemistä. Ilmastotavoitteiden operatiivisesta toteuttamisesta vastaavat ketjuohjaukset ja osuuskaupat yhteistyössä vastuullisuusyksikön, SOK Kiinteistötoimintojen, tytäryhtiöiden sekä S-Voiman kanssa.

S-RYHMÄN ILMASTOSTRATEGIA

S-ryhmän tavoitteena on hiilinegatiivisuus oman toiminnan osalta vuoden 2025 loppuun mennessä. Tavoitteenamme on myös vähentää oman toimintamme päästöjä 90 prosenttia vuoden 2030 loppuun mennessä vuoden 2015 tasosta. Oman toiminnan osalta ilmastotyömme keskiössä ovat ratkaisut energia- ja resurssitehokkuuden parantamiseksi sekä investoinnit uusiutuviin energiaratkaisuihin. Lisäksi kehitämme tuotteita ja palveluita osana ilmastotavoitteitamme.

Arvoketjumme osalta tähtäämme yhdessä kumppaneidemme kanssa miljoonan tonnin päästövähenemään vuoden 2030 loppuun mennessä. Tavoitteenamme on myös, että 2/3 (67 %) merkittävimmistä tavarantoimittajistamme on asettanut omat tieteeseen perustuvat eli Science Based -ilmastotavoitteensa vuoden 2023 loppuun mennessä. Tähtäämme 21 prosentin polttoainelitrakohtaisten päästöjen vähentämiseen vuosien 2015-2030 välillä. Ilmastotavoitteemme ovat linjassa Pariisin ilmastosopimuksen 1,5 asteen tavoitteen kanssa ja ne on vahvistettu tieteeseen perustuviksi SBTi:n mukaisesti (Science Based Target initiative).

Liikenteestä aiheutuvia päästöjä vähennämme hyödyntämällä biopohjaisia polttoaineita sekä tukemalla liikenteen sähköistymistä kehittämällä latauspisteverkostoa. Kehitämme myös erilaisia digitaalisia palveluita, jotta asiakkaamme saavat parempaa tietoa oman kulutuksensa ilmastovaikutuksista. Edistämme ilmastoviisasta ruokaa esimerkiksi tuomalla valikoimaan entistä enemmän kasviproteiineja ja kotimaista kalaa. Viestimme asiakkaillemme näistä myös aktiivisesti omissa kanavissamme.

Luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen hillinnän välillä on kiinteä yhteys. Esimerkiksi metsäkadon torjuminen raaka-ainelinjaustemme kautta tai kompensointien toteuttaminen metsähankkeiden kautta, edistävät niin ilmastonmuutoksen kuin luontohaittojen torjumista.

ILMASTOON JA YMPÄRISTÖÖN LIITTYVÄT RISKIT

SOK:n hallitus vahvistaa SOK:ta koskevat riskienhallintakeinot. Konsernijohtoryhmä arvioi toiminnan keskeisiä riskejä vuosittain. SOK:n johto, tytäryhtiöt ja yksiköt tarkastelevat ja määrittelevät oman toimintansa suurimmat riskit sekä päättävät riskienhallintatoimenpiteet. Ilmastonmuutokseen liittyvien riskien arvioinnissa on mukana myös SOK vastuullisuusyksikön asiantuntijat.

Riskienhallintasuunnitelmat tehdään yksilöllisten riskiarviointien perusteella. S-ryhmässä tunnistamme riskit ja mahdollisuudet priorisoidaan niiden vaikutusten, todennäköisyyden ja aikataulun sekä arvioitujen taloudellisten vaikutusten perusteella. Ensisijaisesti huomioimme riskit, jotka todennäköisesti toteutuvat lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, ja joilla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tarkastelemme myös riskejä, joiden vaikutukset tapahtuvat myöhemmin tai joiden vaikutuksia on vaikea tai erittäin vaikea arvioida, mutta jotka eivät välttämättä edellytä välittömiä toimenpiteitä.

Ilmastoriskien osalta arvioimme keinoja riskien lieventämiseksi, siirtämiseksi, hyväksymiseksi tai hallitsemiseksi ja laadimme suunnitelmat riskienhallintakeinoiksi. Taloudellisten riskien merkityksellisyys on sidottu todennäköiseen taloudelliseen vaikutukseen. Lisäksi olemme tunnistaneet keskeiset prosessit, joihin kohdentuu merkittäviä taloudellisia vaikutuksia riskien toteutuessa.

Tarkastelemme riskejä ja mahdollisuuksia lyhyellä (alle 5 vuotta), keskipitkällä (5–10 vuotta) ja pitkällä aikavälillä (yli 10 vuotta) huomioiden sääntelyyn liittyvät mahdolliset muutokset sekä taloudelliset vaikutukset. Lisäksi huomioimme arvioinnissa mahdolliset maantieteelliset eroavaisuudet niissä maissa, joissa S-ryhmällä on suora vaikutus toimipisteidensä kautta. Hankintamme osalta arvio on yleisellä tasolla.

Ilmastotavoitteita asettaessamme hyödynsimme kansainvälisiä ilmastoskenaarioita, kansallista ilmasto- ja energiastrategian tavoitteita sekä sektorikohtaisia ennusteita. Oman toimintamme päästöt (scope 1 ja scope 2) koostuvat käytetystä sähköstä, lämmöstä sekä kylmäainevuodoista. Skenaarioanalyysien pohjalta asetimme tavoitteeksi käyttää ainoastaan uusiutuvaa sähköä vuoden 2030 loppuun mennessä. Siirtymäaikana sähkö on päästötöntä.

Toimipaikkojemme päästökehitykseen vaikuttaa myös merkittävästi fossiilisen energian määrä kuntien kaukolämmössä ja tuotannon muuttuminen entistä vihreämmäksi. Energiatehokkuusratkaisuilla voimme osittain vähentää kaukolämpöriippuvuutta.

Noin puolet oman toimintamme päästöistä syntyy kylmälaitoksien kylmäainevuodoista. Vaihdamme seuraavien vuosien aikana F-kaasuasetuksessa esitetyt fluoripohjaiset kylmäaineet luonnollisiin kylmäaineisiin. Muutoksen nopeuteen vaikuttavat investointisuunnitelmien lisäksi uusien kylmäaineiden sekä kylmäasentajaresurssien saatavuus.

Ilmastonmuutoksella on myös tunnistettuja erityisiä liiketoimintayksikkökohtaisia vaikutuksia tuotteiden ja palveluiden kautta, sekä koko ryhmää koskevia yhteisiä vaikutuksia, jotka osin ovat kerrannaisia. Olemme tehneet tuotteita ja palveluita koskevan nykytilatarkastelun, jossa arvioimme nykytilaa neljän kokonaisvaikutuksen kautta: ympäristö, yhteiskunta, hyvinvointi ja koulutus. Teimme tarkastelun niin ryhmätasolla kuin eri liiketoimintayksiköt huomioiden.

Lisäksi olemme tehneet skenaariotarkastelun valittujen megatrendien ja mahdollisten muutostekijöiden kautta. Kokonaisvaikutuksia arvioimme karkealla tasolla niin ryhmä- kuin liiketoimintayksiköissä seuraavat muutostekijät huomioiden:

1) ilmaston raju lämpeneminen,

2) lisääntyvä digitalisaatio,

3) laajat pandemiat sekä

4) tuoteryhmäkohtaiset muutokset (kasviksien käytön lisääntyminen, muutokset polttonestekaupassa).

Vastuullisuusohjelmamme toimenpiteet tukevat skenaariotarkastelussa esiin nousseita muutostarpeita.

ILMASTORISKIT JA NIIDEN HALLINTA

S-ryhmän tunnistamat keskeiset ilmastoriskit ja riskien hallintakeinot. Ilmastoriskien suoraa rahallista vaikutusta S-ryhmän toimintaan on vielä vaikea arvioida, sillä data ja tiedon saatavuus on osin puutteellista.

SÄÄNTELY JA POLITIIKKA	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	· Äkilliset muutokset poliittisessa tahtotilassa, sääntelyiden eriytyminen tai ennakoimaton sääntely joko kansallisesti tai globaalisti · Lyhytjänteisyys sääntely-ympäristössä hidastaa investointien toteutumista ja heikentää ilmastotyötä · Taloudelliset ohjauskeinot eivät tue yritysten ilmastotyötä ja voivat vaikuttaa esimerkiksi raaka-aineiden ja tuotteiden saatavuuteen tai ovat esteenä markkinaehtoisten ratkaisujen käyttämisessä. · Ilmastonmuutoksen vaikutukset kauppapolitiikkaan, mahdolliset konfliktit tai globaalit kriisit (pandemia, viennin rajoitukset).	· Aktiivinen sidosryhmäyhteistyö ja avoin vuoropuhelu poliittisten päättäjien kanssa, vaikuttaminen alan edunvalvonta- ja kansainvälisissä järjestöissä. · Vapaaehtoiset, kansalliset ja kansainväliset sitoumukset. · Oman toiminnan kehittäminen ja koko arvoketjun ilmastopäästöintensiteetin pienentäminen. · Proaktiivinen toiminta. Seuranta, arviointi ja reagointi muuttuvaan sääntelyyn. · Hankinnan hajauttaminen.

TEKNOLOGIARISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	· Uutta teknologiaa, infraa tai osaamista sen hyödyntämiseksi ei ole saatavilla esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseksi tai vetytalouden edistämiseksi · Uuden tarvittavan teknologian korkeat kustannukset · Tarvittava avoin ja yhteisesti sovittu data puuttuvat ja estävät aidon vertailun tuotteiden välillä ja siten viivästyttävät ilmastotekojen toteumista · Arvoketju ei kaikilta osin ole kykenevä täysimääräisenä hyödyntämään uusia teknologioita, jolloin niiden käyttöönotto jää puolittaiseksi, osin tehottomiksi.	· Tutkimus- ja kehitystyön tukeminen sekä erilaiset hankkeet uusien teknologioiden ja tietomallien hyödyntämiseksi. · Yhteistyö ja dialogi eri toimijoiden kanssa.

MARKKINARISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Kansallisten ja kansainvälisten ilmastotavoitteiden ja -ennusteiden epäonnistuminen tai liian hidas toteuttaminen vaikeuttaa liiketoimintaa. • Raaka-aineiden saatavuus ja kustannukset vaikuttavat hintoihin ja kansalaisten ostokykyyn. • Kuluttajakäyttäytymisen muutos vaikuttaa tuotteiden ja palveluiden kysyntään.	• Investoinnit energia- ja resurssitehokkuuteen sekä uusiutuvaan sähköön. • Vastuullisuustavoitteet sekä raaka-ainelinjaukset huomioiden luonnon monimuotoisuus ja ilmastovaikutukset. • Digitalisaation kehittäminen, kokonaan uudet palvelut. • Kulutustottumusten aktiivinen seuranta ja reagointi muutoksiin. Kestävän kulutuksen edistäminen. Aktiivinen asiakasviestintä. • Hankinnan hajauttaminen.

MAINERISKIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Epäonnistuminen sidosryhmien kasvaviin odotuksiin vastaamisessa voi vaikuttaa negatiivisesti S-ryhmään • Maineen heikkeneminen vaikuttaa negatiivisesti luottamukseen ja heijastuu kuluttajakäyttäytymiseen	• Aidot ja kunnianhimoiset ilmastoteot ja -tavoitteet • Avoin ja läpinäkyvä viestintä S-ryhmän ilmastotavoitteista ja teoista. • Aktiivinen sidosryhmävuorovaikutus

FYYSISET RISKIT – AKUUTIT	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Kuivuus tai tulvat vaikuttavat raaka-aineiden saatavuuteen ja hintaan. • Akuutit fyysiset sään ääri-ilmiöt voivat vaikuttaa toimitusvarmuuteen ja logistiikkakustannuksiin • Sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa myös kauppapoliittisia konflikteja, joilla voi olla kielteisiä vaikutuksia hankintaan. • Sään ääri-ilmiöiden vaikutukset energiantuotantoon ja esimerkiksi Gigawatti Oy:n toimintaan. • Toimipisteiden haavoittuvuus sään ääriolosuhteissa	• Tavarantoimittajayhteistyö ja toimitusketjun hallinta, hankintojen hajauttaminen ja riskialueiden tunnistaminen hankinnoissa. • Tulvariskialueiden huomioiminen rakentamisessa • Logistiikkakeskuksen varajärjestelmät sähkö- ja lämpökatkoksien osalta. • Energiatehokkuustoimenpiteet ja -tavoitteet. • Investoinnit uusiutuvaan energiaan. • Sähkön kysyntäjouston hyödyntämisen kehittäminen ja sen käyttö.

FYYSISET RISKIT – KROONISET	SIIRTYMÄRISKIT	HALLINTAKEINOT
	• Sää lämpenee ennakoitua nopeammin, jolloin luonnon ja yrityksen resilienssi heikkenee. Pysyvät muutokset raaka-aineiden saatavuudessa ja esimerkiksi viljelyolosuhteissa • Pandemioiden mahdollisuus kasvaa. • Ilmastonmuutoksen aiheuttamien ääri-ilmiöiden aiheuttamien seurauksiin varautuminen, kuten tarve kiinteistöjen viilennykselle kasvaa ja vaikuttaa operatiivisiin kustannuksiin	• Skenaariotarkastelut ja mahdolliset muutokset tuote- ja palvelutarjonnassa. • Toimitusketjuyhteistyö • Hankintojen hajauttaminen ja riskialueiden tunnistaminen hankinnoissa • Energiatehokkuuden parantaminen, investoinnit uusiutuvaan energiaan.

MAHDOLLISUUDET

Olemme panostaneet viime vuosien aikana huomattavasti tuuli- ja aurinkosähköön, mikä on vähentänyt päästöjämme merkittävästi. Investoinnit jatkuvat myös tulevaisuudessa ja esimerkiksi vuoden 2023 lopussa toimipisteissä olevien aurinkopaneelien määrä kasvoi jo yli 120 000 paneeliin. Uusiutuvan sähkön investoinneilla on myös vaikutuksia hankittuun sähköön ja sen alkuperään.

Parannamme toimipaikkojemme energiatehokkuutta edelleen. Tavoitteenamme on, että vuoteen 2030 mennessä kaikki F-kaasuasetuksen vastaiset kylmäaineet on korvattu luonnollisilla kylmäaineilla. Tämän myötä kylmäainevuodoista aiheutuvat päästöt vähenevät merkittävästi. Lisäksi tulemme hyödyntämään kylmälaitoksista syntynyttä hukkalämpöä entistä paremmin, jolloin riippuvuus esimerkiksi kaukolämmöstä vähenee samalla kun toimipaikan absoluuttiset kokonaispäästöt vähenevät. Yhdessä energiayhtiöiden kanssa jatkamme kiertotalousmallin kehittämistä, jossa toimipaikan hukkalämpöä voidaan ohjata kunnan oman kaukolämpöverkoston käyttöön. Yhteistyömalli lähes nollaa toimipisteistä syntyneet lämmityspäästöt ja samalla vähentää alueellisia lämmityksen kokonaispäästöjä.

Kuluttajat ovat entistä tietoisempia ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja haluavat myös itse vaikuttaa oman kulutuksensa päästöihin. Tuomme jatkossakin erilaisia ratkaisuja asiakkaillemme ilmastoviisaan kuluttamisen tueksi. S-mobiilin hiilijalanjälki- ja ravintolaskurin avulla kuluttajat voivat jo nyt seurata oman ruokakorin ilmasto- ja terveysvaikutuksia. Investoinnit sähköautolatauspisteverkostoon puolestaan tukevat liikenteen sähköistymistä.

S GROUP GHG INVENTORY REPORT 2023 26.3.2024

PART 1: DESCRIPTIVE INFORMATION

DESCRIPTIVE INFORMATION	COMPANY RESPONSE
Company name	SOK Corporation (reporting S Group data)
Description of the company	S Group is a Finnish cooperative group of companies operating in the retail and service sector. S Group comprises the cooperatives and SOK Corporation along with its subsidiaries employing over 40,000 people with retail sales total of €14.2 billion. The co-op members own the cooperatives, which in turn own SOK Corporation. SOK produces procurement, expert and support services to cooperatives. SOK is also responsible for the strategic guidance of S Group and the development of the business chains. SOK Corporation comprises SOK and its subsidiaries. The purpose of S Group's business is to provide co-op members with competitive services and benefits. The group wants to offer diverse services and an extensive network of around 2,000 outlets for co-op members in Finland and Estonia. S Group's key business areas are · supermarket trade, · department stores and speciality stores, · service station store and fuel sales, as well as · travel industry and hospitality business. In addition, S-Bank offers banking services to co-op members.
Chosen consolidation approach (equity share, operational control or financial control)	Operational control
Description of the businesses and operations included in the company's organizational boundary	The GHG emissions reported by S Group under Scope 1 and Scope 2 include all business units in Finland and Estonia. Scope 1 and 2 emissions include the fuel consumed at properties managed by S Group companies and co-ops and the purchased energy used by properties managed by S Group companies and co-ops. Outlets in which the heat consumption is included in the rental agreement and separate consumption meters are not in place, are excluded (32 per cent of outlets). GHG emissions from refrigerant leaks in outlets are included. S Group's Scope 3 emissions occur from sources owned or controlled by other entities in the value chain. Most significant indirect emissions (not included in Scopes 1 and 2) that occur along S Group's value chain, including both upstream and downstream emissions, are presented in the Scope 3 emissions inventory. The Scope 3 GHG emissions inventory of S Group includes emissions from all business units except for car and agriculture trade which represent around 4 percent of total sales. These deviations as well as other limitations in the boundary are reported in connection with the categories and indicators in question.
The reporting period covered	01/01/2023–31/12/2023

DESCRIPTIVE INFORMATION	COMPANY RESPONSE
A list of scope 3 activities included in the report	The following categories, adapting the GHG Protocol, are included in S Group's Scope 3 GHG emissions inventory: Category 1: Purchased goods and services · Purchased goods for resale including daily food, non-food, consumer goods for grocery stores, restaurants and hotels, and fuel sold at petrol stations and indirect purchases (machines and equipment) · Purchased services Category 2: Capital goods · New constructed buildings Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in Scope 1 and 2) · Upstream emissions from purchased fuels, electricity and heat. In Finland upstream emissions from renewable electricity and nuclear are excluded. · Transmission and distribution losses from purchased electricity and heat Category 4: Upstream transportation and distribution · Outsourced contract operators for retail, food service and fuel logistics Category 5: Waste generated in operations Category 6: Business travel · Business flights and emissions from leased cars Category 7: Employee commuting Category 9: Downstream transportation and distribution · Customer transportation to and from outlets Category 11: Use of sold products · GHG emissions from the use/combustion of fuel sold Category 15: Investments · GHG emissions from direct investments by S Group associated company S Bank's (S Bank ownership 100%)
A list of scope 1, scope 2, and scope 3 activities excluded from the report with justification for their exclusion	The following activities were excluded from the report: Category 8: Upstream leased assets – Category excluded · This category is relevant for S Group regarding leased IT and other equipment and cars leased for employees, however the GHG emissions from the use of the IT equipment is included in scope 2 and the GHG emissions from other stages of the lifecycle are included in category 1 Category 10: Processing of sold products – Category excluded · This category is relevant for S Group, but GHG emissions from purchased raw materials for the restaurants are included in category 1 and GHG emissions from the food preparation stage are included in scopes 1-2. Category 12: End-of-life treatment of sold products – Category excluded · This category is relevant for S Group but is excluded to avoid double accounting as the end-of-life treatment emissions are included in the emissions from Category 1: Purchased goods and services. Also, difficult to calculate due to lack of reliable data for different product and service categories. Category 13: Downstream leased assets – Category excluded · This category is not relevant for S Group as it does not lease assets to other companies which would not be included in Scope 1 or Scope 2 inventories. Category 14: Franchising – Category excluded · This category is relevant for S Group regarding the 106 Hesburger fast-food restaurants in Finland. However the emissions from these franchises are included in S Group's scope 1 and 2 inventories.

PART 2: GREENHOUSE GAS EMISSIONS DATA

SCOPES AND CATEGORIES	METRIC TONS CO_2E
Scope 1: Direct emissions from owned/controlled operations	34,900
Scope 2: Indirect emissions from the use of purchased electricity, steam, heating, and cooling	Location based: 112,700 Market based: 34,500
Upstream scope 3 emissions	
Category 1: Purchased goods and services	5,414,300
Category 2: Capital goods	700
Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in scope 1 or scope 2)	21,900
Category 4: Upstream transportation and distribution	121,000
Category 5: Waste generated in operations	20,800
Category 6: Business travel	1,900
Category 7: Employee commuting	11,800
Category 8: Upstream leased assets	N/A
Other	N/A
Downstream scope 3 emissions	
Category 9: Downstream transportation and distribution: Customer transportation to and from outlets	267,700
Category 10: Processing of sold products	N/A
Category 11: Use of sold products	2,299,000
Category 12: End-of-life treatment of sold products	N/A
Category 13: Downstream leased assets	N/A
Category 14: Franchises	N/A
Category 15: Investments	113,600
Other	N/A

PART 3: DESCRIPTION OF METHODOLOGIES AND DATA USED

SCOPE	METHODOLOGIES USED TO CALCULATE OR MEASURE EMISSIONS, PROVIDING A REFERENCE OR LINK TO ANY CALCULATION TOOLS USED
Scope 1	Activity data: · Oil: kWh of heat produced with oil as measured and registered in the S Group real estate system. · Gas: kWh of heat produced with gas as measured and registered in the S Group real estate system. · Refrigerant leaks: kg of substance as reported fill-ups of the equipment by the service provider for each co-op and company · Self-produced wind power (S-Voima/GigaWatti): cancelled Certificates of Origin for S-Voima based on the share of ownership of S Group co-ops and companies. Emission factors: · Oil: Statistics Finland Fuel Classification 2023: **https://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html** · Gas: Statistics Finland Fuel Classification 2023: **https://www.stat.fi/tup/khkinv/khkaasut_polttoaineluokitus.html** · Refrigerant leaks: The Finnish Environment Institutes publication: **https://helda.helsinki.fi/items/dc792473-4a97-4d52-a32d-9b0c49449c99**, SKLL Suomen Kylmäliikkeiden Liitto **https://www.kylmaextra.fi/files/543/Maaraaikaishuollon_suositus_v2.pdf**, **https://www.linde-gas.fi/fi/products_ren/refrigerants/hfo_gases/r452a/index.html**
Scope 2	Activity data: · Electricity: consumption data in kWh based on the S Group real estate system and S-Voima electricity purchases · Heat: consumption data in kWh based on the S Group real estate system, electricity consumption used for heat pumps included in electricity metering · Cooling: consumption data in kWh based on the S Group real estate system Emission factors: Finland · Electricity (S-Voima/GigaWatti wind power is categorized in scope 1): 0 · Electricity (other, market-based): Renewable electricity guarantees of origin were used. · Electricity (location-based): Finland average electricity energy mix, 5-year average: 115 kg CO_2/MWh; **https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/energia2021/html/suom0011.htm** · District heat (marked-based): location specifid emission factors **https://www.klpaastolaskuri.fi/** Certificates of Origin in a few properties · District heat (location-based): Finland average district heat mix, 5-year average: 135 kg CO_2/MWh **https://pxhopea2.stat.fi/sahkoiset_julkaisut/energia2021/html/suom0011.htm** · Cooling: real estates located in Helsinki region, thus emissions factor in 2023 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.helen.fi/helen-oy/tietoa-yrityksesta/energiantuotanto/sahkon-ja-lammon-ominaispaastot/** · Cooling: real estates located in Tampere region, thus emissions factor in 2023 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.tampereenenergia.fi/tampereen-energia/energia/energiantuotannon-paastot/** · Cooling: real estates located in Turku region, thus emissions factor in 2023 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.turkuenergia.fi/vastuullisuus/energian-alkupera** · Cooling: real estates located in Espoo region, thus emissions factor in 2023 from local service provider used, 0 kg CO_2/MWh; **https://www.fortum.fi/yrityksille-ja-yhteisoille/lammitys/kaukokylma** Estonia: · Electricity: Estonia electricity residual mix 2023; 715 g CO_2/kWh; **https://www.aib-net.org/sites/default/files/assets/facts/residual-mix/2022/AIB_2022_Residual_Mix_Results_.pdf** · District heat: Estonia proportional allocation, 86 kg/MWh; **https://smartenergysystems.eu/wp-content/uploads/2021/10/0037.pdf**

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Upstream scope 3 emissions			
Category 1: Purchased goods and service	Activity data (primary data): Calculations based on volumes (kg/l) sold by category (majority of daily food and non-food items) and spend (euros) by category (consumer goods and services). Consumption of fresh water based on consumption in m3 as measured and registered in the S Group real estate system. Emission factors (secondary data): Lifecycle emissions factors were taken from different sources including: SYKE 2019: **https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/2a58d55b-0006-4413-b2c7-22310fc4c575/contenthttps://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/300737/SYKEra_15_2019_korjattu_26_02_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y** LUKE 2016: Summary of the chosen methodologies and practices to produce GHGE-estimates for an average European diet Luke 2019: Product group specific carbon footprint calculations based on SOK's data and the scientific articles. For fuel: well-to-tank emissions factor was calculated based on the lifecycle emissions factors provided by S Group fuel trade partner NEOT and by deducting the combustion emissions factors based on LIPASTO fuel mix emissions factors 2017: **http://lipasto.vtt.fi/** Fresh water: HSY Energy and material balances and greenhouse gas emissions, 2023	Coverage: All divisions in Finland. Method: Average lifetime GHG emissions factors were acquired for product categories from different sources. Activity data used in the calculation was 1) the physical mass (kg) or volume (liters) of the products sold during the fiscal year, or where physical volume was not available, the emission factors were used for each 2) euro of the "basic price"/purchase price of the product as indicated in an input-output model including the environmental impacts. The lifetime emissions of products were not split between cradle to gate and gate-to-end-of-life due to limited split LCA data availability for the sources used. Scope 1–2 emissions were not deducted from the category due to limited data availability on the retail/storage share of the category specific LCA factors so the category contains approx. 5% double counting risk for this reason. Exception was made for the most significant individual product – fuel, for which the use-phase/tank-to-wheel emissions we're excluded from category 1 and are presented in category 11. Thus category 1 only includes the estimated well-to-tank share of the fuel life-cycle CO_2 emissions. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of products and services purchased by S Group in 2022. Due to the inflation, correction was done for emission calculations that are based on spend (€). The consumer price index was compared to year 2019 as the € based Envimat factors are from year 2019. The change between consumer price index during years 2019 and 2023 is 16.65% so the correction factor used for € based factors was 0.8335. Fresh water: Coverage: all countries. Method: water (m^3) multiplied with the respective emissions factor.	13 % (well-to-tank emissions factor for fuel)
Category 2: Capital goods	Activity data: constructed square meters of new buildings. Emission factors (secondary data): life cycle calculations by building type.	Coverage: Finland Method: Method: Calculations are based on carbon footprint analyses done for a set of constructed S Group's buildings in Finland in 2022–2023. Average emission factors (carbon footprint) per square meter were derived for each building type constructed in 2023. The carbon footprint analysis covers a building's entire life cycle. It includes the manufacture and transportation of the products used in a construction project, the worksite, the use and maintenance of the building, its demolition, and recycling.	0%

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Category 3: Fuel- and energy-related activities (not included in scope 1 or scope 2)	Activity data (primary data): energy and fuel consumption in kWh as collected from the group and co-op energy meters. Emission factors (secondary data): Defra WTT and T&D emissions factors for fuels, electricity and heat: Greenhouse gas reporting: conversion factors 2021, 2022 and 2023 **https://gov.uk/government/publications/greenhous-gas-reporting-conversion-factors-2021** **https://gov.uk/government/publications/greenhous-gas-reporting-conversion-factors-2022** **https://gov.uk/government/publications/greenhous-gas-reporting-conversion-factors-2023**	Coverage: all countries. Method: country and energy specific consumption figures were multiplied by the relevant Defra emissions factor. For electricity in Finland, the share of renewable energy (own and market-based) and nuclear (in residual market mix) were excluded from the calculation and thus only the upstream emissions for the residual fossil fuel-based energy were included. Residual mix was based on 2022 as 2023 mix was not yet available at the time of reporting.	0%
Category 4: Upstream transportation and distribution	Activity data (primary data): logistics partner's reported mileage Emission factors (secondary data): Domestic: LIPASTO fossil fuel emissions factors: **http://lipasto.vtt.fi/** International: CLECAT Guide on Calculating GHG emissions for freight forwarding and logistics services in accordance with EN 16258 is used as a guideline for CO_2e calculation in the current report.	Coverage: Finland, business units: grocery, consumer goods, restaurants and Coverage: Finland, business units: grocery, consumer goods, restaurants and hospitality and fuel trade Method: Meira Nova and NEOT calculations are based on contracted logistics partners' reported mileage and related GHG emissions. The share of transportation emissions from transportations is allocated to SOK according to the share of products that have been supplied to SOK during the reporting year. Inex domestic calculation is based on various reports from Inex Analytics. The reports include data from e.g. Inex's customers, transportation routes, contracting partners and transported volumes, which are combined into an emission report in accordance with LIPASTO CO_2 emission factors. International emissions are calculated according to distance calculations and shipping weight. e-commerce deliveries are not included in the calculation.	100%
Category 5: Waste generated in operations	Activity data (primary data): waste amounts in tonnes by type of waste and waste water as measured and registered in the S Group real estate system Emission factors (secondary data): WWF Finland's Climate Calculator. **https://www.ilmastolaskuri.fi/** HSY Energy and material balances and greenhouse gas emissions, 2023	Coverage: all countries Method: waste per type (tonnes) and waste water (m^3) multiplied with the respective emissions factor.	100%
Category 6: Business travel	Activity data (primary data): mileage and fuel used Emission factors (secondary data): Provided by service providers (AMEX and LeasePlan)	Coverage: Flights: S Group in Finland, leased vehicles: SOK Corporation unlimited car benefit cars (regional co-ops excluded) Method: Calculation made for SOK Corporation's leased cars and employees business travel by plane. Data and emission calculations provided by service partners	100%

SCOPE AND CATEGORY	DESCRIPTION OF THE TYPES AND SOURCES OF DATA USED TO CALCULATE EMISSIONS	DESCRIPTION OF THE METHODOLOGIES, ALLOCATION METHODS, AND ASSUMPTIONS USED TO CALCULATE EMISSIONS	% OF EMISSIONS CALCULATED USING DATA OBTAINED FROM SUPPLIERS OR VALUE CHAIN PARTNERS
Category 7: Employee commuting	Activity data (primary data): S Group employees in Finland estimated average distance to their workplace (km) multiplied by annual average estimated working days. Emissions factors: Emissions factors for local transportation: WWF Climate Calculator (based on LIPASTO database): www.ilmastolaskuri.fi Emission factors for cars: **https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/liikennekaytossa-olevat-henkiloautot-kayttovoimat-paastot-ja-keski-ika** Transportation methods: Kaupunkiympäristön Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2022: **https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-06-23.pdf** Liikenne- ja viestintäviraston Henkilöliikenne tutkimus 2021: **https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/HLT_Faktakortti_ty%C3%B6matkat_ja_et%C3%A4ty%C3%B6.pdf**	Coverage: Finland Method: Calculation made based on data for S Group employees in Finland, who have the "employee" information linked to their S Group loyalty card. Average work commute distance estimated based on the average distance between the employee's postal code and their respective workplace. The mode of transport was estimated based on a national Transportation study stating the share of different modes of transport in different size towns/communities. Average mileage and modes of transport was then multiplied with the average annual working days. Part-time employees annual working days were estimated based on their average weekly working hours. It is acknowledged, that there is a possible overlap with scope 3 category 11 emissions where employees purchase fuel for their commute from S Group service stations however, the share of such overlap is difficult to estimate accurately. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of S Group employees work commute.	0%
Downstream scope 3 emissions			
Category 9: Downstream transportation and distribution	Emission factors (secondary data): Emissions factors for local transportation: WWF Climate Calculator (based on LIPASTO database): **www.ilmastolaskuri.fi** Emission factors for cars: **https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/liikennekaytossa-olevat-henkiloautot-kayttovoimat-paastot-ja-keski-ika** Transportation methods: Kaupunkiympäristön Helsinkiläisten liikkumistottumukset 2022: **https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-06-23.pdf** HSL Liikkumistapatutkimus 2018: **https://www.hsl.fi/sites/default/files/hsl_julkaisu_9_2019_netti.pdf** Liikenne- ja viestintäviraston Henkilöliikenne tutkimus 2021: **https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/valtakunnallinen%20henkil%C3%B6liikennetutkimus_paaraportti_20230406.pdf**	Coverage: loyal customer transportation to and from outlets in Finland, approx. 80% of customer visits by loyal customers. Method: Calculation made based on the S Group customer loyalty card holders' annual visits to S Group outlets multiplied by the average distance between the card holders hometown/commune (based on postal codes) and the closest S Group outlet weighted by the nr of visits and taking into account the town/area specific transportation methods. Employee visits deducted based on the assumption that they visit the outlets on their way from work. Ways of transportation obtained from national and regional transportation surveys. It is acknowledged, that there is a possible overlap with scope 3 category 11 emissions if customers purchase fuel for their vehicles from S Group service stations however, the share of such overlap is difficult to estimate accurately. The calculation methodology and sources used contain significant amount of uncertainties and can thus only be used as a very high level estimate of the climate impact of S Group customers visits to S Group outlets.	0%
Category 11: Use of sold products	Activity data (primary data): volume of fuel (liters) sold to end customers in 2023. Emission factors (secondary data): TTW emissions factors provided by S Group fuel sourcing company NEOT based on actual fossil to bio mixes in 2023. Fossil fuel combustion factors from VTT LIPASTO database 2016.	Coverage: Finland. Method: volume of fuel sold to end customers multiplied with the relevant combustion emissions factor by fuel type. Calculation is limited to fuel sold.	100%
Category 15: Investments	Data used: MSCI data from those direct shares and bonds	Coverage: limited to stock/equity funds. Method: Emissions allocation per investment/fund to S Group/FIM.	100%

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Riippumaton varmennusraportti Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan johdolle

Olemme Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (0116323-1) (jäljempänä ”SOK”) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet S-Ryhmän vuosikatsauksessa 2023 esitetyt yritysvastuun tietyt tunnusluvut (jäljempänä ”Tietyt vastuullisuustiedot”) 31.12.2023 päättyneeltä vuodelta. Tietyt Vastuullisuustiedot pitävät sisällään seuraavat tunnusluvut:

- Energiankulutus suorista ja epäsuorista (Scope 1 ja 2 vastaavista) lähteistä
- Energian ominaiskulutus
- Suorat CO_2-päästöt (Scope 1): polttoaineiden käyttö, kylmäainevuodot
- Epäsuorat CO_2-päästöt (Scope 2): sähkö, kaukolämpö, kaukokylmä
- Merkittävimmät välilliset CO_2-päästöt (Scope 3): ostetut tuotteet ja palvelut, pääomahyödykkeet (rakennukset), hankitun energian epäsuorat päästöt, tuotteiden kuljetus ja jakelu, jätteet, liikematkat, työmatkaliikenne, asiakasliikenne ja myytyjen tuotteiden käyttö ja sijoitukset
- Päästöintensiteetit
- Kiinteistöjen pinta-ala sekä kiinteistöjen päästöjen neliötehokkuusluvut
- Jätteiden määrä, jätejakeiden erittely ja hyötykäyttöasteet
- Ruokahävikki
- Elintarvikkeiden kotimaisuusaste (%)
- Suorien riskimaaostojen osuus kokonaisostoista (%)
- BSCI-auditointien lukumäärä (kpl)

Johdon velvollisuudet

SOK:n johto vastaa vastuullisuustietojen sekä niissä esitettyjen väittämien laatimisesta ja esittämisestä raportointikriteeristön eli yhtiön raportointiohjeiden ja *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeistoon viitaten. Johto vastaa myös SOK:n kestävän kehityksen tavoitteiden määrittämisestä suoriutumisen ja raportoinnin osalta, sisältäen sidosryhmien ja olennaisten näkökulmien tunnistamisen, sekä niiden toiminnan johtamisen ja sisäisen valvonnan järjestelmien perustamisesta ja ylläpitämisestä, joista raportoitu toimintaan liittyvä tieto on saatu.

Meidän velvollisuutemme

Meidän velvollisuutemme on suorittaa rajoitetun varmuuden antava toimeksianto ja esittää toimeksiannon perusteella riippumaton johtopäätös. Olemme suorittaneet varmennustoimeksiannon tietyille vastuullisuustiedoille International Auditing and Assurance Standard Board IAASB:in julkaiseman kansainvälisen varmennustoimeksiantostandardin International Standard on Assurance Engagements ISAE 3000 (uudistettu), *Muut varmennustoimeksiannot kuin mennyttä aikaa koskevan taloudellisen informaation tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus*, mukaisesti ja Tiettyihin Vastuullisuustietoihin sisältyville kasvihuonekaasutiedoille ISAE 3410, *Kasvihuonekaasuraportteja koskevat varmennustoimeksiannot*, mukaisesti. Kyseiset standardit edellyttävät, että suunnittelemme ja suoritamme toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko vastuullisuuden tunnusluvuissa ja kasvihuonekaasuraportissa olennaista virheellisyyttä. Valittujen varmennustoimenpiteiden luonne, ajoitus ja laajuus perustuvat ammatilliseen harkintaan sisältäen arvioinnin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvasta olennaisesta virheellisyydestä. Uskomme, että hankkimamme evidenssi on riittävää ja asianmukaista rajoitetun varmuuden johtopäätöksellemme.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme toimeksiantoa, ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

KPMG Oy Ab soveltaa kansainvälistä laadunhallintastandardia ISQM 1, jonka mukaan tilintarkastusyhteisön on suunniteltava, otettava käyttöön ja pidettävä toiminnassa laadunhallintajärjestelmä, mukaan lukien eettisten vaatimusten, ammatillisten standardien sekä sovellettavien säädöksiin ja määräyksiin perustuvien vaatimusten noudattamista koskevat toimintaperiaatteet tai menettelytavat.

Kuvaus suoritetuista toimenpiteistä

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot, sekä soveltamalla analyyttisia ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Olemme suorittaneet toimeksiannossa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet SOK:n ylimmän johdon jäseniä sekä Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämisestä vastaavia henkilöstön jäseniä;
- Haastatelleet SOK:n ylimmän johdon jäseniä sekä Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämisestä vastaavia henkilöstön jäseniä;
- Arvioineet *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeiston raportointia koskevien periaatteiden soveltamista Tiettyjen Vastuullisuustietojen esittämisessä;
- Arvioineet Tiettyjen Vastuullisuustietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Käyneet läpi esitetyt Tietyt Vastuullisuustiedot ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä ja;
- Testanneet Tiettyjen Vastuullisuustietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otos-pohjaisesti.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavat toimenpiteet poikkeavat luonteeltaan ja ajoitukseltaan kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavista toimenpiteistä ja ovat niitä suppeampia. Tämän vuoksi rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa saatava varmuuden taso on huomattavasti alempi kuin varmuus, joka olisi saatu suorittamalla kohtuullisen varmuuden antava toimeksianto.

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Kaikkiin varmennustoimeksiantoihin liittyy luontaisia rajoituksia tarkastellun tiedon valikoivasta testauksesta johtuen. Siten havaitsematta jääneitä väärinkäytöksiä, virheellisyyksiä tai säädöstenvastaisuuksia saattaa esiintyä. Lisäksi ei-taloudelliseen tietoon saattaa liittyä merkittävämpiä luontaisia rajoituksia kuin taloudelliseen tietoon ottaen huomioon sekä sen luonteen että menetelmät, joita käytetään tällaisten tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen.

Johtopäätökset

Johtopäätöksemme on tehty toisaalla tässä raportissa esitettyihin seikkoihin perustuen, ja se on niistä riippuvainen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet johtopäätöksemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan laadittu *GRI Sustainability Reporting Standards* -raportointiohjeistoon viitaten sekä SOK omien raportointiperiaatteiden mukaisesti.

Helsinki, 26. maaliskuuta 2024

KPMG Oy Ab

Jukka Rajala
KHT

Tomas Otterström
Partner, Advisory

KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee.

Y-tunnus 1805485-9
Kotipaikka Helsinki